

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

2018

Maailman onnellisin heimo

**PYHÄJÄRVEN KAUPUNGIN
TILINPÄÄTÖS 2018**

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan

27. toukokuuta 2019 § 37

Kaupunginvaltuusto 27. toukokuuta 2019

Jukka Tikanmäki
valtuuston puheenjohtaja

Kirsti Kinnunen
pöytäkirjanpitäjä

Heikki Koski

Teija Mykkänen

SISÄLLYSLUETTELO

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
PERUSTIETOA PYHÄJÄRVESTÄ	2
1. VÄESTÖ JA TYÖVOIMA	3
2. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS	9
Yleinen taloudellinen kehitys	9
Oman alueen taloudellinen kehitys	11
3. TOIMINTAKERTOMUS	17
3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	18
3.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	18
Pyhäjärven kaupungin organisaatio	20
3.1.2 Pyhäjärven kaupungin taloudellinen kehitys	21
3.1.3 Olennaiset muutokset Pyhäjärven kaupungin toiminnassa ja taloudessa	22
Tuottojen kehitys	26
Toimintakulujen kehitys	29
Lainakannat, sijoitukset	31
3.1.4 Pyhäjärven kaupungin henkilöstö	33
3.1.5 Pyhäjärven kaupungin ympäristöasiat	33
3.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	34
3.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	34
3.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	36
3.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	38
3.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	40
3.3.2 Toiminnan rahoitus	41
3.4 Rahoitusaseman ja sen muutokset	43
3.5 Kokonaistulot ja –menot	45
3.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	47
3.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	47
3.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	48
3.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	48
3.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	50
3.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	50
3.6.6 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	52
3.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	53
3.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	57
3.7.1 Asiaa koskeva sääntely	57
3.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely	57
3.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	58
4. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	61
Hallintotoimi	62
Tarkastuslautakunta	64
Keskusvaalilautakunta	66
Kaupunginhallitus	67
TyöntaloNAMO	84
Selänne-palvelut	86
Elinkeinoitoimi	90
Pyhäjärven kaupungin hallinnoimat ja sen osallisena olevat kehittämishankkeet	91

Alueelliset maaseutupalvelut	99
Sivistyslautakunta	101
Hallinto	102
Varhaiskasvatus	103
Perusopetus	107
Toisen asteen koulutus	109
Kansalaisopisto	110
Vapaa-aika	111
Liikuntatoimi	112
Nuorisotoimi	114
Kulttuuritoimi	116
Kirjastotoimi	118
Tekninen lautakunta	119
Yhdyskuntatekniikka	121
Tilapalvelut	122
Työpaja	124
Ruokahuolto	125
Palo- ja pelastustoimi	127
Investoinnit	128
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	135
Rahoitusosan toteutuminen	140
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	141
5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	143
6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	149
Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	150
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	152
Tasetta koskevat liitetiedot	156
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	156
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	161
Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	164
Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	166
7. ALLEKIRJOITUKSET	169
8. HENKILÖSTÖRAPORTTI	170
9. TYTÄRYHTEISÖJEN TILINPÄÄTÖKSET	
Pyhäjärven Kehitys Oy	176
Kiinteistö Oy Rillankivi	185
PyhäNet Oy	190
Pyhäsalmen Lentokenttä Oy	197
Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy	201
Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy	206
Pyhäsalmen Liiketalo Oy	212
Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha	219
10. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS	223

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2018 oli Pyhjärven kaupungille taloudellisesti vaikea, vaikka tasapainottamista tehtiinkin suunnitellusti. Talousarvio vuodelle 2018 hyväksyttiin noin 2 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Lisätalousarvio keskittyi aiempien vuosien tapaan lähinnä sosiaali- ja terveystalouden rahoitukseen, lisämäärärahasi PPKY Selänteen tuottamille palveluille myönnettiin 801.400 euroa. Lisätalousarvio oli alijäämäinen n. 2,9 miljoonaa euroa, eli noin 550 euroa per asukas.

Verotulojen osalta toteuma oli noin 700.000 euroa pienempi kuin talousarviossa. Kunnan tuloveron toteuma alittui noin 370.000 euroa ja yhteisöveron tuotto noin 290.000 euroa budjetoidusta. Valtionosuudet toteutuivat varsin tarkasti, ollen n. 16.170.000 euroa. Kaupunki on siirtynyt verotulojen tasauksen maksajasta saajaksi. Vos-kehityksen arvioidaan jatkuvan lievästi myönteisenä, joskin soteuudistuksen odotettu kellistyminen edellyttää Suomen valtiolta nopeaa tarkistusliikettä kuntien valtionosuusjärjestelmässä, esim. valtionosuusprosentin tarkistamisen kautta.

Toiminnallisesti vuosi oli onnistunut, kaupunki pystyi konserniyhtiöineen tarjoamaan pyhjärvisille hyvät peruspalvelut ja kehittämään toimintaa monilla sektoreilla. Tulevaisuuden Pyhjärven kehitystavoitteita asetettiin uuteen kaupunkistrategiaan. Entistä suunnitelmallisemmalle ja monialaisemmalle kehittämiselle on jo korkea aika. Kehittämistoiminnan mahdollistamiseksi talouden tasapainottamistyötä tehtiin vuonna 2018 paljon. Kaupunkikonsernin talouden tasapainotusohjelman päivitys hyväksyttiin kesäkuussa 2018. Osaksi ohjelmaa kirjattu kouluverkon muutos hyväksyttiin valtuuston päätöksellä lokakuussa 2018. Vuoden 2019 syyslukukauden alusta Pyhjärvellä on käytössä ns. yhden alakoulun malli.

Köpsinrinteen palvelukeskuksen kiinteistön myynti syksyllä 2018 tarkoitti samalla myös Pyhjärven siirtymistä palvelusetelimalliin tehostetun palveluasumisen osalta. Palvelusetelimalli tuo käyttötalouden säästöjä Selänteelle ja kiinteistökaupan myötä Pyhjärven kaupunki sai kirjattua noin 0,9 miljoonan euron myyntivoiton sekä investointivarausten purkamisen. Molemmat paransivat vuoden 2018 tulosta ja toteutunut tilikauden tulos oli huomattavasti talousarviossa hyväksyttyä parempi, ollen -1.421.945 euroa.

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2018 yhteensä 2.108.727, nettoinvestointien jäädessä 558.185 euroon, johtuen Köpsinrinteen palvelukeskuksesta saadusta myyntitulosta (2.350.000 euroa). Suurimpina investointeina tehtiin kaavateiden parannustyöt (Kokontie ja Susitie), entisen ammattikoulun korjaustöiden loppuunsaattaminen sekä pesäpallokentän peruskorjaus.

Pyhjärven kaupungin lainakanta kasvoi n. 2 miljoonalla eurolla. Vuosikatteen ollessa negatiivinen (-525.917 euroa) voidaan todeta, että ns. syömävelkaa jouduttiin ottamaan. Kaupungin lainakanta kasvoi 4.781 euroon / asukas, konsernin 8.065 euroon / asukas. Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus nousi 68,3 %:iin, konsernin 69,2 %:iin. Tämä kehitys tulee taittaa vuosien 2019 - 2021 aikana, jotta kaupungin taloudellinen ja sitä kautta oikeudellinen itsenäisyys ja kehittämiskyky säilyisi myös pitkälle 2020-luvulle.

Pyhjärvellä ja alueella tapahtuva kaivostoiminnan hiipumisesta johtuva rakennemuutos on tosiasia. Kaivostoiminnan käytössä olevan infrastruktuurin monipuolinen uusiokäyttö olisi hyvin suuressa määrin tarpeen Pyhjärvelle ja alueelle. Kaupunki on Callion kautta tehnyt oman osansa uusiokäytön edistämisestä hankkeiden ja henkilöstöressurssien kautta. Uusiokäytön jatkotoimet riippuvat mitä suurimmassa määrin Callion lisäksi maanomistajasta ja investoijista. Piristysruiskeita elinkeinojen kehittämisen laajalla rintamalla on pedattu ahkerasti koko vuoden 2018. Pyhjärven työllisyyden positiivinen kehitys viime vuosina on kuitenkin pidettävä mielessä riittävän kokonaiskuvan saadaksemme.

Kaupungin väkiluvun kehitys jatkui negatiivisena. Asukaslukumme oli vuoden lopussa 5.247 asukasta, vähennystä 90 hlöä vuodentakaiseen. Syntynyt ikäluokka (39 lasta) oli huolestuttavan pieni. Kaupungistuminen ja korkeakoulutuksen vaihtoehtojen vähäisyys näkyvät myös meidän seutukunnallamme väkiluvun muutoksen ajureina selvästi. Samanaikaisesti suuri väestöllisen huoltosuhteen kehitys asettaa kaupungin arvioimaan palvelujärjestelmänsä hyvin kokonaisvaltaisesti.

Henrik Kiviniemi, vt. kaupunginjohtaja

PERUSTIETOA PYHÄJÄRVESTÄ

Pyhäjärvi (vuoteen 1968 **Pyhäjärvi Ol**, vuosina 1993 – 1995 **Pyhäsalmi**) on Suomen kaupunki, joka sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakunnan eteläosassa. Kaupungissa asuu 5.450 asukasta ja sen pinta-ala on 1.459,47 neliökilometriä, josta 148,15 neliökilometriä on vesistöjä. Väestötiheys on 4,2 asukasta/neliökilometri. Pyhäjärven naapurikuntia ovat Pyhäntä, Kiuruvesi, Pielavesi, Pihtipudas, Haapajärvi ja Kärsämäki.

Pyhäjärven kunta perustettiin vuonna 1866. Pyhäjärven kunta oli vuoteen 1968 saakka Pyhäjärvi Ol –niminen, vuosina 1969 – 1992 Pyhäjärvi, vuosina 1993 – 1995 Pyhäsalmi ja taas vuodesta 1996 alkaen Pyhäjärvi –niminen.

Pyhäjärvi perustettiin kaupungiksi vuonna 1993. Se vaihtoi nimensä keskustaajamansa mukaan Pyhäsalmeksi 1. tammikuuta 1993 kaupungiksi julistamisensa yhteydessä, mutta aiempaan nimeen palattiin 1. tammikuuta 1996 alkaen.

Pyhäjärven kunta kehittyi alkutaipaleellaan nopeasti maataloudessa. Ensimmäinen meijeriyhtiö "Kansallismeijeri" perustettiin 1894, joka lisäsi maatalouden kasvua alueella. Pyhäjärvelle perustettiin rautaruukki vuonna 1843 ja kaivos vuonna 1962, jotka toivat kuntaan raskaan teollisuuden työpaikkoja. Pyhäjärvellä on Euroopan syvin (1,4 km) ja nykyaikaisin metallikaivos Pyhäsalmi Mine Oy, josta louhitaan sinkkiä, kuparia ja pyriittiä sisältävää malmia. Kaivoksen infrastruktuurin uusiokäyttöön panostaminen on ajankohtaista, kun kaivoksen malmivarannot loppuvat vuonna 2019. Paikalle syntyvä Pyhäjärven Callio jatkaa alueen infrastruktuurin hyödyntämistä uusien liiketoimintamuotojen kautta.

Pyhäjärven luonnonmaisemat ovat vaihtelevat. Kunnan itäosat ovat Järvi-Suomelle tyypillistä mäki- ja harjumaastoa, kun taas pohjoisosat ovat Suomenselän suolakeutta. Varsinkin Pyhäjärven ympärillä maisemat ovat vaihtelevammat kuin Keski-Pohjanmaalla yleensä. Maisemaa luonnehtivat vesistöjen elävöittämät laajat metsät ja suot sekä pienet peltoaukeamat. Pyhäjärvi on vedenjakajaseutua, kuntaa halkoo lounais-koillisuunnassa Suomenselän vedenjakaja. Suot peittävät puolet Pyhäjärven maa-alasta. Eniten soita on kunnan pohjois- ja luoteisosissa.

Loppukesästä Pyhäjärvellä järjestetään Täydenkuun Tanssit -festivaali, joka on merkittävin nykytanssin tapahtuma Suomessa. Festivaali järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1992. Kesän tapahtumatarjontaa täydentää heinäkuiset Kihupäivät, jolloin nykyiset ja entiset pyhäkkäät kokoontuvat yhteen viikonlopun ajaksi.

Pyhäjärvi sijaitsee monen maakunnan keskiössä. Etäisyydet jokaisen maakunnan keskuskaupunkeihin ovat lähes samat: Kajaaniin 150 km, Kuopioon 150 km, Jyväskylään 170 km, Kokkolaan 170 km ja Ouluun 170 km. Pyhäjärvi on myös liikennelogistiselta sijainniltaan erinomainen. Valtakunnan toinen etelä - pohjois –suuntainen valtatie 4/E75 ja Savon Perämerelle yhdistävä valtatie 27 risteävät alueella, Vaskikellon risteyksessä. Pyhäsalmen rautatieasema on puolessa matkaa Savon ja Pohjanmaan radat yhdistävällä Iisalmi – Ylivieska –rataosuudella.

Pyhäjärvi on yksi harvoista maaseutukaupungeista, jossa hyvien peruspalvelujen ja järvimaiseman lisäksi on uimahalli, jäähalli, golf-kenttä ja kansallisen tason maastohiihtokeskus. Honkavuoren maastohiihtokeskuksessa järjestettiin Suomen Cupin hiihtokilpailut maaliskuussa 2015.

Pyhäjärven tuloveroprosentti on ollut 1.1.2017 alkaen 20,75 %.

1. VÄESTÖ JA TYÖVOIMA

Väestökehitys

Tilastokeskuksen vuoden 2018 ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli vuoden lopussa 5 521.773. Maamme väkiluku kasvoi vuoden 2018 aikana 8.643 henkeä, mikä on 2.780 henkeä vähemmän kuin vuonna 2017. Syy väestönlisäykseen oli muuttovoitto ulkomailta: maahanmuuttoa oli 15.631 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneiden enemmisyys oli negatiivinen, sillä syntyneitä oli 6.988 vähemmän kuin kuolleita. Ennakollinen kokonaishedelmällisyysluku oli puolestaan koko mittaushistorian alhaisin, 1,40.

Joulukuun ennakkotilaston mukaan vuoden 2018 aikana syntyi 47.307 lasta, mikä on 3.014 lasta vähemmän kuin vuonna 2017. Kuolleiden määrä oli 54.295, mikä on 573 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Ulkomailta muutti Suomeen vuoden 2018 loppuun mennessä 31.720 henkeä ja Suomesta ulkomaille 16.089 henkeä. Maahanmuuttoa oli 77 vähemmän ja maastamuuttoa 884 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 8.571 ja maastamuuttajista 10.788.

Kuntien välisiä muuttoa kertyi vuonna 2018 ennakkotietojen mukaan 289.223. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 1.384 muuttoa vuoden 2018 kuntajaon mukaan.

Maaliskuussa 2017 tuli mahdolliseksi lain mukaan samaa sukupuolta olevien avioliitot. Avioliiton solmi vuoden 2018 aikana 211 naista ja 120 miestä niin, että aviopuoliso oli samaa sukupuolta. Rekisteröidyn parisuhteensa muutti avioliitoksi 149 naista ja 80 miestä.

Maakunnittaisten ennakkotietojen mukaan väkiluku kasvoi vuonna 2018 vain Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla.

Väkiluku kasvoi määrällisesti eniten Uudellamaalla, jossa väestö kasvoi 17.895 hengellä. Seuraavaksi eniten väkiluku kasvoi Pirkanmaalla, 3.263 hengellä. Väkilukuun suhteutettuna väestönlisäys oli suurinta Ahvenanmaalla, 11,0 promillea ja Uudellamaalla, 10,7 promillea. Pirkanmaan suhteellinen väestönkasvu oli kolmanneksi suurinta, 6,4 promillea. Määrällisesti suurin väestötappio oli Etelä-Savossa, joka menetti väestöstään 2.554 henkeä. Kymenlaakson väkiluku väheni 2.000 hengellä, mikä oli toiseksi suurin väestötappio. Etelä-Savo koki suhteellisesti suurimman väestötappion, 17,5 promillea.

Kuntien välisestä ja kansainvälisestä nettomuutosta eli kokonaisnettomuutosta eniten muuttovoittoa saivat Uusimaa, 14.067 henkeä, ja Pirkanmaa, 3.605 henkeä. Suhteellisesti eniten muuttovoittoa kokonaisnettomuuton mukaan saivat Ahvenanmaa, 10,6 promillea sekä Uusimaa, 8,4 promillea.

Määrällisesti suurin muuttotappio kokonaisnettomuutosta oli Etelä-Savon maakunnassa, 1.272 henkeä. Kymenlaakson maakunnassa tappio oli 781 henkeä. Muuttotappio kokonaisnettomuutosta oli suhteellisesti suurin Etelä-Savossa, 8,7 promillea väestöstä.

Muuttoa maakunnasta toiseen tehtiin vuoden 2018 aikana 136.875. Maakuntien välisessä muutossa muuttovoittoa saivat Uusimaa, Pirkanmaa, Varsinais-Suomi ja Ahvenanmaa. Määrällisesti eniten maakuntien välisen muuton voittoa oli Uudellamaalla, 6.747 henkeä. Suhteellinen muuttovoitto oli suurinta Pirkanmaalla, 5,1 promillea väestöstä.

Määrällisesti suurin muuttotappio maakuntien välisessä muutossa oli Etelä-Savon maakunnassa, 1.519 henkeä. Myös suhteellisesti suurin muuttotappio maakuntien välisessä muutossa oli Etelä-Savon maakunnassa, 10,4 promillea väestöstä.

Suomessa on vuonna 2019 yhteensä 311 kuntaa, joista 107 käyttää itsestään kaupunki - nimitystä ja 204 kuntaa kunta -nimitystä.

Asukasäärältään Manner-Suomen pienin kunta on Luhanka (734 asukasta) ja Ahvenanmaan pienin kunta on Sottunga (92 asukasta). Asukasäärältään Suomen pienin kaupunki on Kaskinen (1.274 asukasta) ja suurin Helsinki (643.272 asukasta). Manner-Suomessa on 295 kuntaa ja Ahvenanmaalla 16. Asukaslukutiedot perustuvat 31.12.2017 tilanteen mukaisiin tietoihin.

Vuoden 2019 alussa ei tapahtunut kuntaliitoksia ja kuntien määrä pysyy samana kuin edellisvuonna. Vuonna 2017 toteutui kaksi kuntaliitosta, jolloin Luvia ja Eurajoki sekä Juankoski ja Kuopio yhdistyivät. Vuonna 2016 tehtiin neljä liitosta ja vuonna 2015 kolme. Vuonna 2014 kuntien määrä pysyi ennallaan. Vuoden 2013 alussa toteutuneissa yhdessätoista kuntaliitoksessa kuntien määrä väheni kuudellatoista. Tarkempaa tietoa liitoksista ja kuntien määrän muutoksista löytyy oheisista liitteistä.

Vuoden 2018 alussa Suomessa oli 9 yli 100 000 asukkaan kaupunkia. Pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asuu noin 1.155.000 suomalaista.

Suomen kunnat ovat kooltaan keskimäärin melko pieniä. Keskimääräinen kuntakoko vuonna 2017 oli 17.727 asukasta. Kuntien mediaanikoko on 6.146 asukasta. Puolet Suomen kunnista on asukasäärältään pienempiä ja puolet suurempia kuin mediaani.

Pyhjärven kaupungin väestörakenne ja väestöennuste

Vuoden 2017 lopussa 32,1 % Pyhjärven asukkaista oli 64 vuotta tai vanhempia. Asukkaista 14,7 % oli alle 15-vuotiaita. Yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut. Ennusteessa vuosille 2020 ja 2030 näkyvät asukasluvut on saatu Tilastokeskuksen väestöennusteesta .

Pyhjärvellä väestön keski-ikä on ollut jatkuvassa nousussa ja tästä johtuen asukasluku on ollut laskussa vuodesta 1985, syntyvyyden ja muuttoliikenteen pysyessä epäedullisena väestönkasvulle kunnassa. Vuoden 2018 alussa Pyhjärvellä oli 5.337 asukasta ja vuoden lopussa oli 5.247 asukasta.

Väestönmäärän kehitys vuosina 2010 - 2018

Pyhjärven kaupunki	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
asukasmäärä	5 946	5 887	5 849	5 733	5 565	5 508	5 446	5 337	5 247
vähenn. edelliseen vuoteen	-55	-59	-38	-116	-168	-57	-62	-109	-90

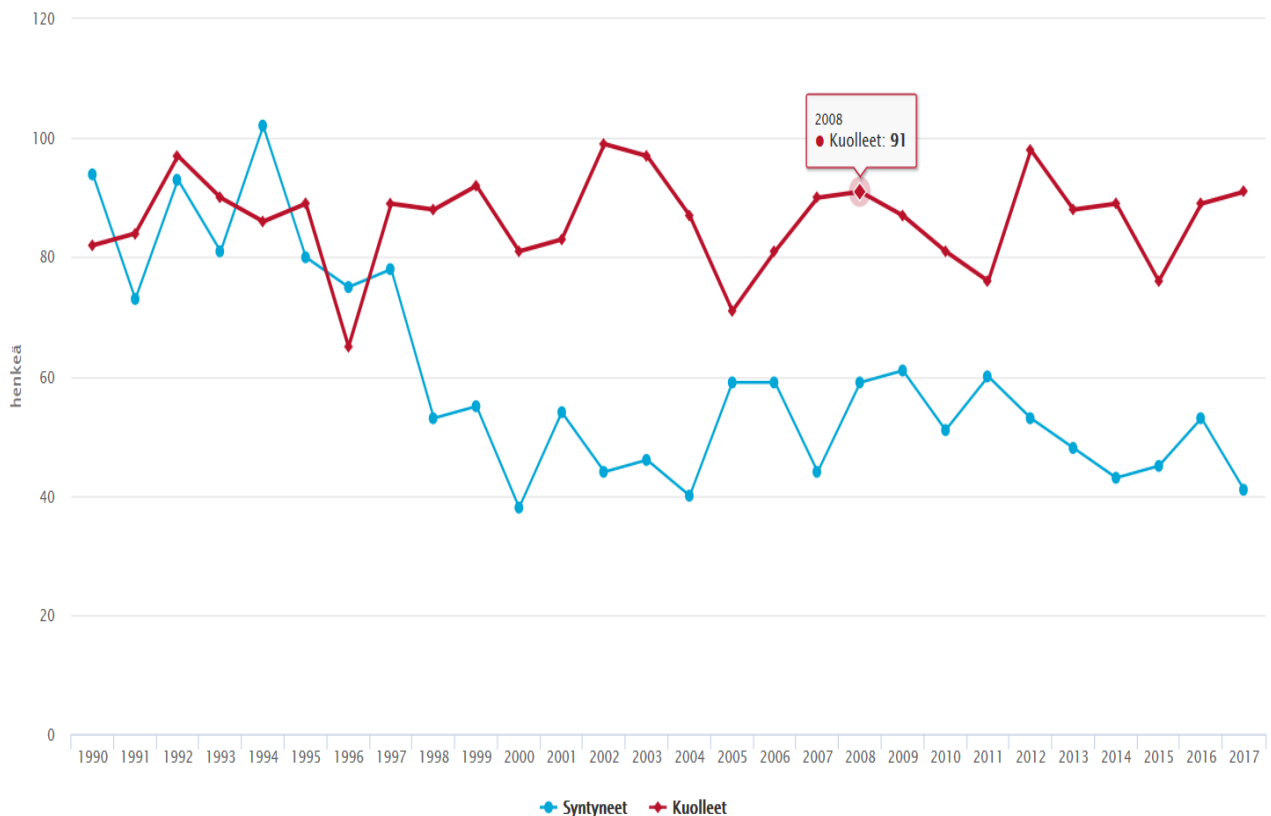
Tilastokeskuksen väestöennusteessa väkiluvun kehitystä on esitetty seuraavasti:

Pyhjärven kaupunki	1980	1990	2005	2010	2016	2018	2020	2030
väkiluku	7 992	7 663	6 271	5 946	5 446	5 247	5 068	4 505

Väestön syntyvät, kuolleet sekä muuttoliike vuosina 2008 – 2018 Pyhäjärven kaupungissa:

	Syntyneet / kuolleet			Kuntien välinen muuttoliikenne			Maiden välinen muuttoliikenne		
	Elävänä syntyn.	Kuolleet	Syntyn. vähem.	Tulo-muutto	Lähtö-muutto	Netto-muutto	Maahan muutto	Maasta muutto	Netto maah.m
Vuosi 2018	39	86	-47	177	221	-44	5	4	1
Vuosi 2017	40	66	-26	137	198	-61	4		4
Vuosi 2016	53	88	-35	172	198	-26	6	3	3
Vuosi 2015	45	71	-26	206	242	-36	8	0	8
Vuosi 2014	43	89	-46	144	260	-116	3	7	-4
Vuosi 2013	48	88	-40	166	248	-82	8	2	6
Vuosi 2012	53	98	-45	203	200	3	11	3	8
Vuosi 2011	60	76	-16	187	243	-56	16	1	15
Vuosi 2010	51	81	-30	216	238	-22	4	9	-5
Vuosi 2009	61	87	-26	163	220	-57	10	5	5
Vuosi 2008	59	91	-32	201	214	-13	14	6	8

Syntyneet ja kuolleet Pyhäjärvi 1990–2017

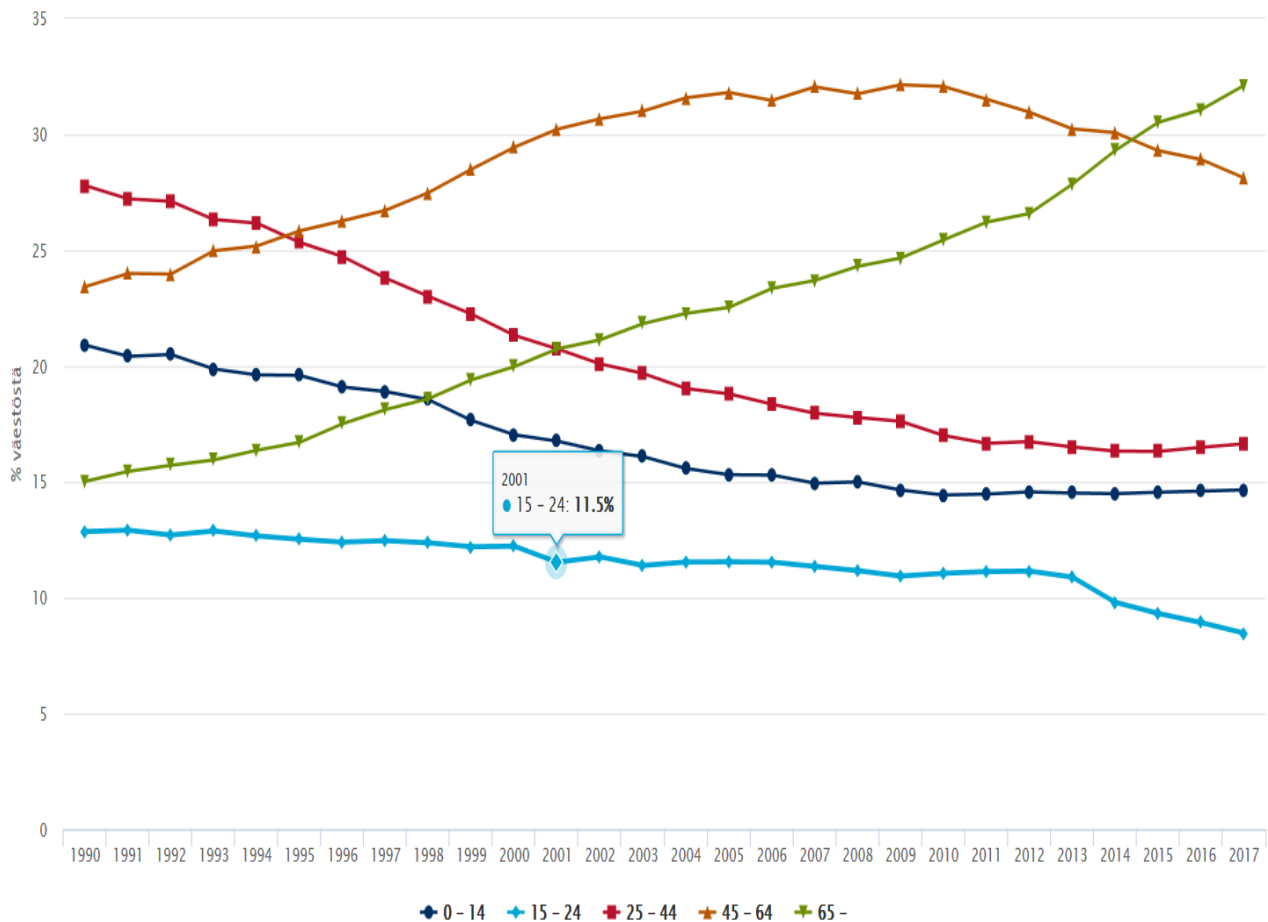

Väestörakenteen kehitys 2009 – 2017 sekä ennusteet vuosille 2020 ja 2030

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	0 – 14 vuotiaat	%	15 – 64 vuotiaat	%	yli 65 vuotiaat	%
Toteutuminen 31.12.2009	6 001	879	14,7	3 642	60,7	1 480	24,6
Toteutuminen 31.12.2010	5 946	858	14,4	3 575	60,1	1 513	25,5
Toteutuminen 31.12.2011	5 887	853	14,5	3 517	59,7	1 517	25,8
Toteutuminen 31.12.2012	5 849	852	14,6	3 442	58,9	1 555	26,5
Toteutuminen 31.12.2013	5 733	832	14,5	3 304	57,6	1 597	27,8
Toteutuminen 31.12.2014	5 562	806	14,5	3 126	56,2	1 630	29,3
Toteutuminen 31.12.2015	5 508	801	14,6	3 024	54,9	1 683	30,5
Toteutuminen 31.12.2016	5 446	795	14,6	2 957	54,3	1 694	31,1
Toteutuminen 31.12.2017	5 337	782	14,7	2 841	53,2	1 714	32,1
Toteutuminen 31.12.2018	5 247						
Ennuste 31.12.2020	5 068						33,9
Ennuste 31.12.2030	4 505						37,9

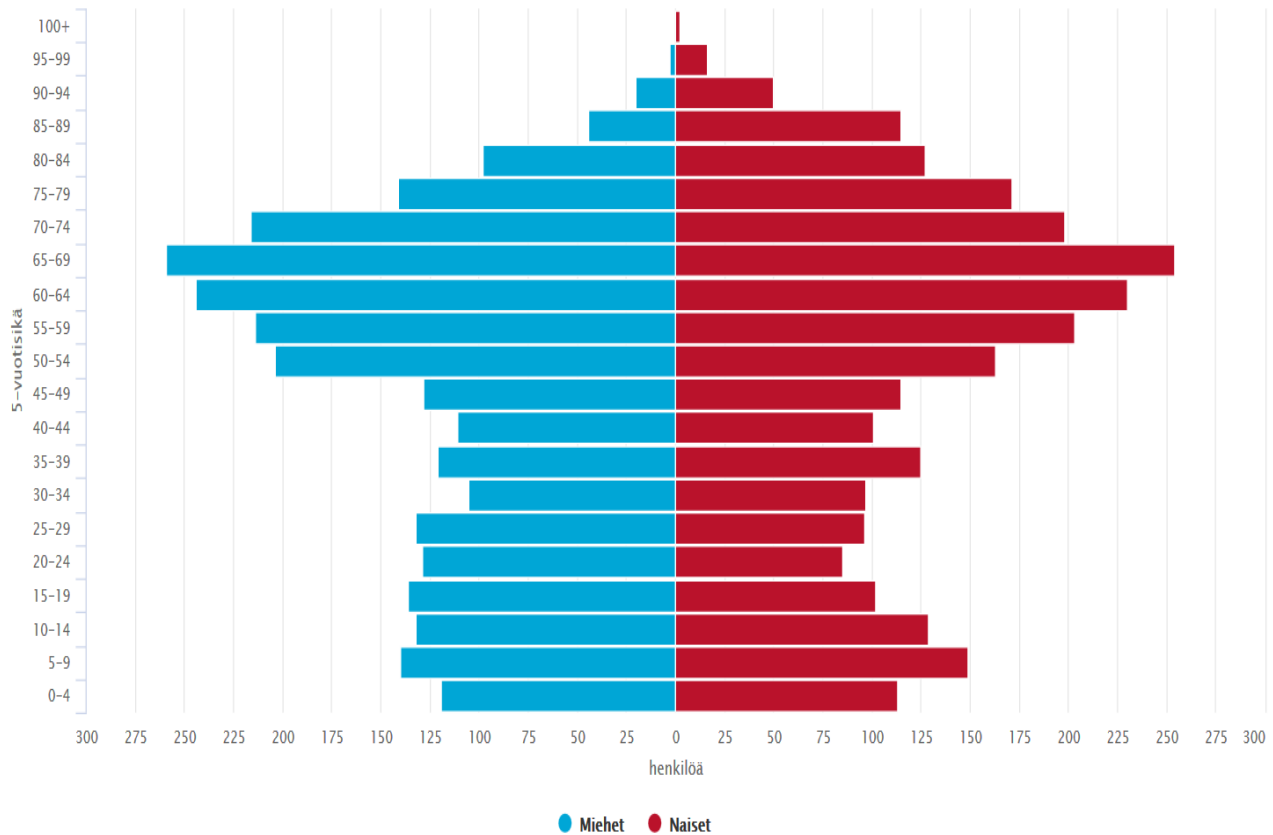
Väestön ikärakenteen kehitys Pyhäjärvellä vuosina 1990 - 2017

Väestön ikärakenne Pyhäjärvi 1990-2017

Väestön ikärakenne Pyhäjärvellä vuonna 2017

Ikärakenne Pyhäjärvi 2017

Kuntaliitto

Taloudellinen ja väestöllinen huoltosuhde

Taloudellinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta työllisten sekä työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien välisenä suhteena. Mitä suurempia arvoja suhdeluvut saavat, sitä heikompi on tilanne. Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien suhdetta työllisiin.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Taloudellinen huoltosuhde	1,95	1,95	2,1	2,01	1,95	1,99	1,92	2,00	2,08	2,11

Väestöllinen huoltosuhde on suhdeluku, joka kuvaa alueen väestörakennetta eri ikäryhmien välisten suhteiden avulla. Väestöllinen huoltosuhde ilmaisee alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän 100 työikäistä kohden.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Väestöllinen huoltosuhde	63	63	65	66	69	70	74	78	82	84	88

Asuminen

Yli 75-vuotiaista kotona asui 90,73 % ja tehostetussa palveluasumisessa 9,27 % vuodenvaihteessa 2018. Asuntokuntien lukumäärä Pyhäjärven kaupungissa 31.12.2017 oli 2.618. Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus asuntokannasta oli 83,7 %. Kesämökkien lukumäärä on 1.054.

Työssäkäyntialueet

Pohjois-Pohjanmaa on alueeltaan laaja käsittäen Suomen pinta-alasta lähes kaksitoista prosenttia. Kuntia maakunnassa on 30. Pohjois-Pohjanmaata luonnehtivat etelässä pienet kunnat, pohjoisessa pitkät etäisyydet ja harva asutus. Väestö kasvaa Oulun seutukunnassa, ja viime vuonna myös Ylivieskan seutukunnassa, muissa väestö vähenee. Myös muutto maakunnassa suuntautuu pääosin Oulun seudulle.

Työpaikkaomavaraisuus on Oulun ja Raahen ympäristökuntia lukuun ottamatta suurta, ja näin ollen pendelöinnin osuus vaihtelee maakunnassa. Oulu ja Raahen muodostavatkin Pohjois-Pohjanmaan ainoat selkeät työssäkäyntialueet.

Työvoima ja työttömyys

Pyhäjärven työvoiman määrä 31.12.2018 oli 2.064 (31.12.2017 oli 2.129). Vuoden 2018 lopussa työttömiä työnhakijoita oli 11,6 % (vuoden 2017 lopussa 12,1 %). Työttömiä työnhakijoita vuoden 2018 lopussa oli yhteensä 239, josta miehiä oli 149 ja naisia 90. Työttömistä alle 20-vuotiaita oli 8 sekä yli 50-vuotiaita 101 henkilöä. Joulukuun lopussa yli vuoden työttöminä olleita oli 47 henkilöä.

Työvoima sekä työlliset ja työttömät vuosina 2015 - 2018

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2015	5 508	2 276	41,3	1 923	84,5	353	15,5
31.12.2016	5 450	2 200	40,4	1 890	85,9	310	14,1
31.12.2017	5 337	2 129	39,9	1 872	87,9	257	12,1
31.12.2018	5 247	2 064	39,3	1 825	88,4	239	11,6

Työttömyysaste vuosina 2014– 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	15,2	15,5	14,1	12,1	11,6
työttömyys % Pohjois-Pohjanmaa 31.12.	16,4	16,2	15,3	12,8	10,8
työttömyys % Koko maa 31.12.	8,8	9,2	7,9	8,4	5,4

Vuoden 2016 lopussa työpaikkojen osuus alkutuotannossa oli 10,7 %, jalostuksessa 24,1 % sekä palvelussa 63,7 %. Eläkkeellä olevien osuus väestöstä vuoden 2017 lopussa oli 40 %:a. Perheiden lukumäärä 31.12.2017 oli 1.440.

Työpaikkojen lukumäärä sekä työpaikkaomavaraisuus vuosina 2008 - 2016

Pyhäjärvi	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Työpaikkojen lukumäärä		1 899	1 820	1 848	1 876	1 908	1 860	1 784	1 688
Työpaikkaomavaraisuus	92,2	92,4	92,1	92,5	95,9	97,1	100,5		

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkävien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

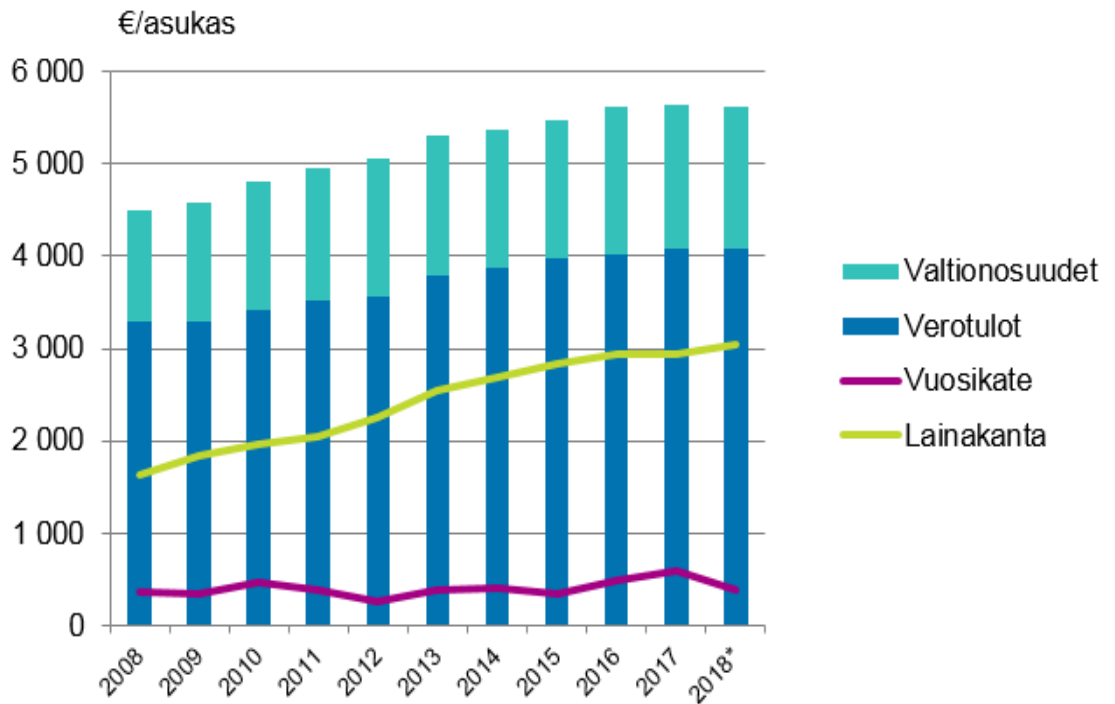
2. YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Kuntien vuoden 2018 tilinpäätösarviot

Manner-Suomen kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 1,2 miljardia euroa vuonna 2018, eli yli kolmanneksen verrattuna edellisen vuoden tilinpäätöksiin. Kuntien lainakanta kasvoi 3,8 prosenttia 16,7 miljardiin euroon. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin vuoden 2018 tilinpäätösarviotietoja kaikilta Manner-Suomen 295 kunnalta ja 134 kuntayhtymältä.

Manner-Suomen kuntien valtionosuudet, verotulot, vuosikate ja lainakanta asukasta kohden 2008 – 2018

Kuntien ja kuntayhtymien talous

Vuoden 2018 tilinpäätösarviotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut olivat 3,3 prosenttia edellistä vuotta suuremmat ja niitä oli yhteensä 36,9 miljardia euroa. Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 4,6 prosenttia 7,5 miljardiin euroon. Toimintakate oli -29,1 miljardia euroa ja se heikkeni 3,4 prosenttia edellisen vuoden tilinpäätöksistä.

Manner-Suomen kuntien verotulot olivat tilinpäätösarvioiden mukaan yhteensä 22,3 miljardia euroa vuonna 2018. Ne vähenivät edellisen vuoden tilinpäätöksiin verrattuna 0,5 prosenttia. Valtionosuuksia kunnat saivat 8,5 miljardia euroa, ja ne vähenivät 0,6 prosenttia. Verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli asukasta kohden 5.613 euroa. Kuntien yhteenlaskettu vuosikate pieneni edellisestä vuodesta 35,5 prosenttia ja oli 2,1 miljardia euroa. Vuosikate oli tilinpäätösarvioissa negatiivinen 38 kunnalla. Edellisenä vuonna vuosikate oli tilinpäätöstietojen mukaan negatiivinen neljällä kunnalla.

Kuntien arvioiden perusteella niiden yhteenlaskettu lainakanta vuoden 2018 lopussa oli 16,7 miljardia euroa. Asukasta kohden se oli 3.051 euroa. Lainakanta kasvoi vuotta aikaisemmasta ajankohdasta 3,8 prosenttia. Investointimenoja kunnilla oli vuoden aikana 3,6 miljardia euroa. Kasvua edellisvuodesta oli 3,4 prosenttia

Manner-Suomen kuntayhtymien toimintakulut ilman sisäisiä eriä olivat vuonna 2018 tilinpäätösarvioiden mukaan 14,7 miljardia euroa. Ulkoisia toimintatuottoja oli 15,4 miljardia euroa. Toimintakulut kasvoivat edellisestä vuodesta 8,3 prosenttia ja toimintatuotot 7,2 prosenttia. Vuosikate laski 15,1 prosenttia ja oli 0,6 miljardia euroa.

Kuntayhtymien yhteenlaskettu lainakanta oli vuotta 2018 koskevissa tilinpäätösarvioissa 3,9 miljardia euroa, joka oli 11,4 prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden tilinpäätöstiedoissa. Investointimenot kasvoivat 2,1 prosenttia 1,2 miljardiin euroon.

Kuntatalous näyttää vuoden 2018 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Tulos painui vuonna 2018 negatiiviseksi 196:ssa eli peräti noin kahdessa kolmasosassa kunnista, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli 55 kunnassa. Tilinpäätösarvot kertovat, että verotulot ja valtionosuudet tippuivat vuonna 2018. Samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli 3 prosenttia. Valtaosa menojen kasvusta tulee materiaalien ja palvelujen ostoista. Henkilöstömenot kasvoivat varsin maltillisesti. Isoin yksittäinen tekijä kuntatalouden heikentymisessä on kilpailukykysojimus, joka kohtelee kuntakenttää ankarammin kuin yrityksiä. Vaikka tällä hallituskaudella tavoiteltiin kuntatalouden vahvistamista, niin todellisuudessa kuntien tehtävät ovat olleet yhä voimakkaassa myllerryksessä ja rahoitusta on vähennetty.

Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi viime vuonna miljardilla eurolla. Kuntien velkataakka kasvoi reilut kolme prosenttia, mutta kuntayhtymien velka kiri lukuisten sairaalahankkeiden vuoksi yli 11 prosenttia. Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa noin 19,4 miljardiin euroon, mikä pitää velkaantumisen ennallaan suhteessa bruttokansantuotteeseen. Syömävelkaan jouduttiin turvautumaan jopa 38 kunnassa, kun vuotta aiemmin vuosikate oli pakkasella vain neljässä kunnassa.

Kuntien taloudellinen tulos eriytyi viime vuonna voimakkaasti. Helsinki, Espoo, Vantaa jauhavat hyvää tulosta. Moni muu iso kaupunki, kuten Tampere, Turku, Oulu, Kouvola ja Rovaniemi tekivät heikon tuloksen. Näiden ääripäiden väliin jää muu kuntakenttä. Tilanne on hyvin poikkeuksellinen. Heikko tulos on aina monen eri tekijän summa. Isoilla kaupungeilla huonon tuloksen selittää pääosin heikko verokehitys. Pienissä kuntakokoluokissa tulokseen vaikuttavat raskaat valtionosuusleikkaukset.

Oman alueen taloudellinen kehitys

Taloudellista kehitystä omalla alueella on tarkasteltu ottaen huomioon Pyhäjärven sijainti.

Väestömäärän kehitys omalla alueella

Seuraavassa taulukossa on vertailtu lähikuntien asukaslukuja vuosina 2009 - 2018.

	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Asukasluvut											
31.12.2018 ennakko	7 149	2 242	8 149	2 612	4 497	4 055	5 247	1 557	2 742	3 677	6 255
31.12.2017	7 251	2 309	8 285	2 611	4 625	4 128	5 337	1 579	2 813	3 684	6 412
31.12.2016	7 332	2 346	8 444	2 655	4 697	4 202	5 446	1 579	2 854	3 721	6 607
31.12.2015	7 438	2 379	8 600	2 658	4 740	4 221	5 505	1 587	2 894	3 757	6 666
31.12.2014	7 480	2 398	8 752	2 696	4 787	4 261	5 562	1 562	2 901	3 817	6 780
31.12.2013	7 616	2 427	8 866	2 721	4 824	4 354	5 731	1 545	2 925	3 874	6 895
31.12.2012	7 641	2 476	8 989	2 760	4 926	4 441	5 849	1 566	2 961	3 930	6 957
31.12.2011	7 609	2 524	9 063	2 819	5 006	4 500	5 887	1 584	2 996	3 962	7 065
31.12.2010	7 639	2 542	9 157	2 872	5 087	4 563	5 946	1 633	2 973	3 982	7 174
31.12.2009	7 714	2 563	9 318	2 918	5 147	4 613	6 001	1 648	3 020	3 985	7 195
As.luvun muutos /kpl											
2017 - 2018	-102	-67	-136	+1	-128	-73	-90	-22	-71	-7	-157
2016 - 2017	-81	-37	-159	-44	-72	-74	-108	0	-41	-37	-195
2015 - 2016	-106	-33	-156	-3	-43	-19	-59	-8	-40	-36	-59
2014 - 2015	-42	-19	-152	-38	-47	-40	-57	25	-7	-60	-114
2013 - 2014	-136	-29	-114	-25	-37	-93	-169	17	-24	-57	-115
2012 - 2013	-25	-49	-123	-39	-102	-87	-118	-21	-36	-56	-62
2011 - 2012	32	-48	-74	-59	-80	-59	-38	-18	-35	-32	-108
2010 - 2011	-30	-18	-94	-53	-81	-63	-59	-49	23	-20	-109
2009 - 2010	-75	-21	-161	-46	-60	-50	-55	-15	-47	-3	-21

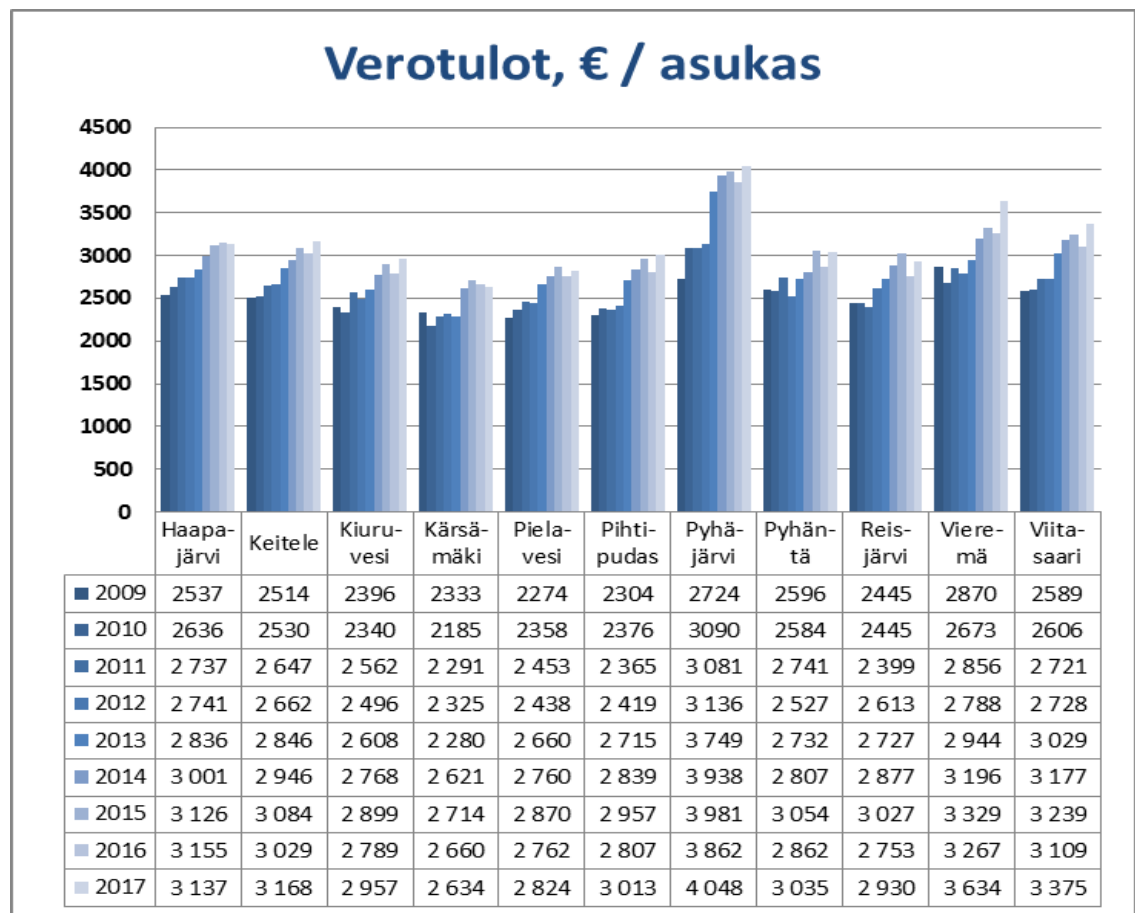
Talouden tunnuslukuja omalla alueella

Alueen korkein tuloveroprosentti v. 2019 on 22,50 %. Vuodelle 2019 tuloveroprosenttia korotti lähikunnissa Haapajärvi. Alueen alhaisin tuloveroprosentti 19,75 % on Pyhännällä. Koko Suomen kuntien keskimääräinen veroprosentti vuonna 2019 on 19,88 %. Kuntien keskimääräinen veroprosentti kohosi hieman verrattuna vuoden 2018 keskimääräiseen veroprosenttiin, joka oli 19,86 %. Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2019 on 20,57 %.

	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Tuloveroprosentit											
Vuosi 2019	22,50	20,50	20,75	21,50	21,75	21,00	20,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2018	22,00	20,50	20,75	21,50	21,75	21,00	20,75	19,75	22,50	21,00	21,00
Vuosi 2017	22,00	20,50	20,75	21,50	20,75	21,00	20,75	19,75	22,00	21,00	21,00
Vuosi 2016	22,00	19,50	20,75	21,50	20,75	21,00	19,75	19,75	22,00	21,00	21,00
Vuosi 2015	22,00	19,50	20,75	21,50	20,75	21,00	19,75	19,75	22,00	20,75	21,00
Vuosi 2014	21,00	19,50	20,75	21,50	20,75	21,00	19,75	19,75	22,00	20,75	21,00
Vuosi 2013	21,00	19,50	19,75	20,75	20,75	21,00	19,75	19,75	21,00	19,75	21,00
Vuosi 2012	21,00	19,50	19,75	20,75	19,75	20,00	19,75	19,75	21,00	19,75	20,00
Vuosi 2011	21,00	18,50	19,75	20,75	19,75	19,50	19,75	19,75	21,00	19,75	19,50

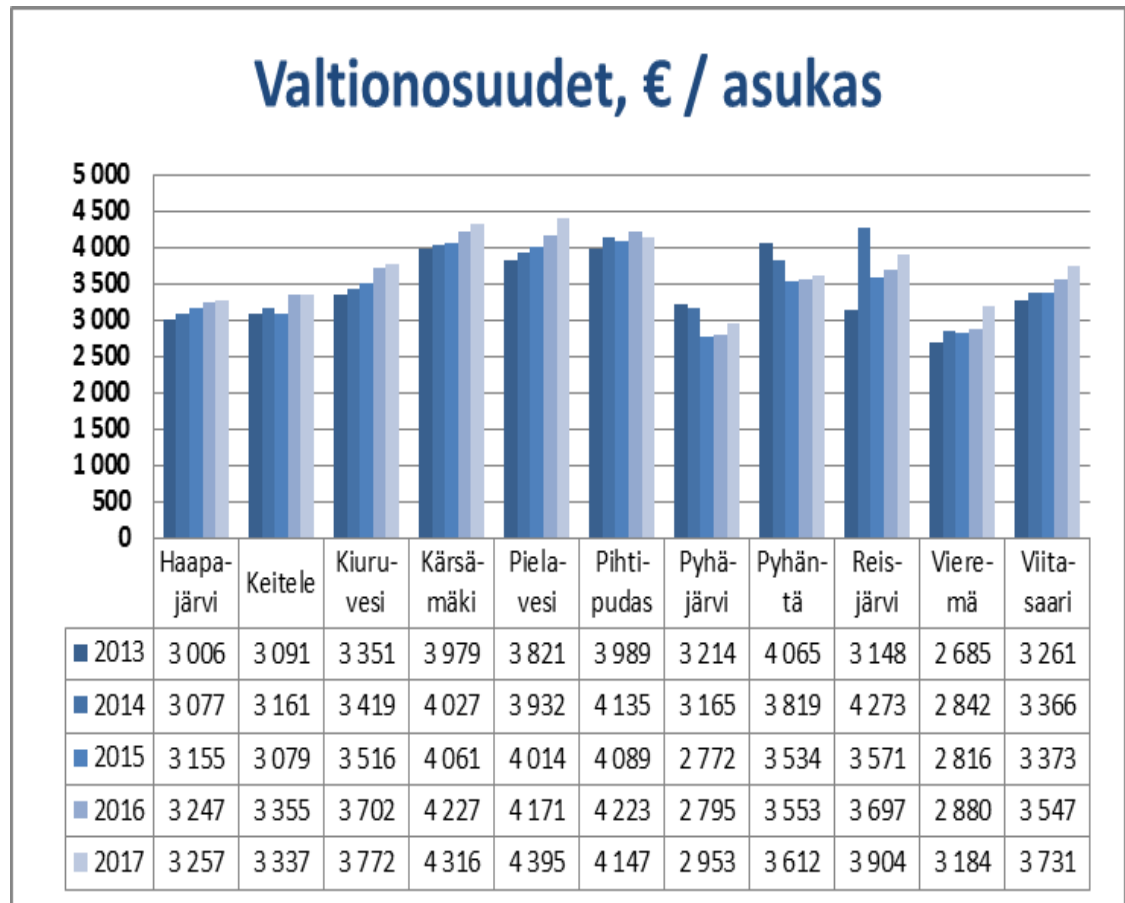
Verotulot oman alueen kunnissa vuosina 2009 – 2017

Seuraava taulukko kertoo verotulojen kehityksestä vuosina 2009 – 2017 lähikunnissa. Verotuloja on verrattu euromääräisesti asukasta kohti vuosittain. Koko maan keskimääräiset verotulot kunnissa olivat 4.090 €/asukas vuonna 2017.

Valtionosuudet oman alueen kunnissa vuosina 2013 – 2017

Koko maan keskimääräiset valtionosuudet kunnissa olivat 1.604 €/asukas vuonna 2017. Keskimääräinen valtionosuus kunnittain on laskenut 55 €/asukas edelliseen vuoteen verrattuna.

Seuraavissa taulukoissa on talouden tunnuslukuja lähikunnissa.

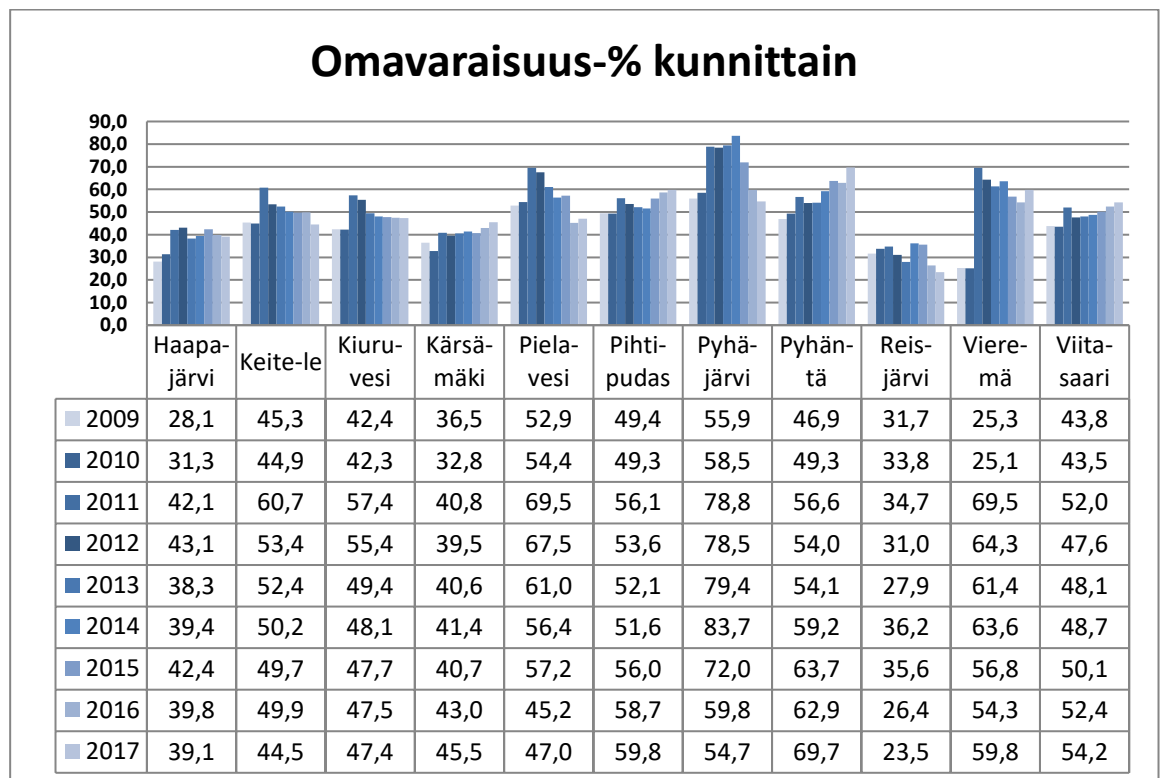
	Haapa- järvi	Keite- le	Kiuru- vesi	Kärsä- mäki	Piela- vesi	Pihti- pudas	Pyhä- järvi	Pyhän- tä	Reis- järvi	Viere- mä	Viita- saari
Tilikauden tulos € /as.											
V. 2017	71	-312	35	43	156	95	-292	419	-192	693	428
V. 2016	-113	6	-83	322	-54	206	-846	113	-488	71	156
V. 2015	213	16	-26	199	-81	277	-405	120	59	179	80
V. 2014	-47	43	-2	124	67	178	1 065	488	1 062	275	113
V. 2013	-398	-44	-173	-54	26	252	232	255	-304	-193	-114
V. 2012	3	-207	-148	-151	-175	345	-87	91	-341	-302	152
V. 2011	339	-213	-1	156	-41	-437	173	155	-16	37	-207
V. 2010	246	-45	-23	-183	135	41	596	614	262	-73	139

Suhteellinen velkaantuneisuusaste vuonna 2017 on koko Suomessa keskimäärin 56,2 %. Suhteellinen velkaantuneisuusaste on noussut edellisvuoteen verrattuna (v. 2016 oli 55,6 %). Suhteellinen velkaantuneisuusaste kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

	Haapa-järvi	Keite-le	Kiuru-vesi	Kärsä-mäki	Piela-vesi	Pihti-pudas	Pyhä-järvi	Pyhän-tä	Reis-järvi	Viere-mä	Viita-saari
Suhteell.velkaant. %											
V. 2017	73,1	45,8	55,3	71,3	52,1	40,7	65,8	34,7	120,5	38,9	39,5
V. 2016	69,7	41,2	55,0	72,9	55,0	41,9	59,8	62,9	112,4	44,5	40,3
V. 2015	65,1	42,7	55,2	77,0	34,7	44,9	37,1	41,8	78,7	37,9	44,1
V. 2014	70,9	42,9	55,3	74,2	36,8	50,3	17,4	49,9	70,5	26,8	45,8
V. 2013	76,4	39,0	54,1	75,6	30,7	48,3	19,7	58,2	84,2	28,9	45,4
V. 2012	72,2	40,0	46,2	84,7	23,6	43,8	22,5	60,8	80,9	28,9	50,5
V. 2011	74,3	33,0	44,2	81,0	23,7	50,8	23,3	54,1	74,9	25,0	60,7
V. 2010	84,8	27,2	43,1	82,0	23,3	44,4	23,4	41,6	81,1	29,9	49,7
Kertynyt yli-/alij. €/as.											
V. 2017	-20	-253	168	1 910	-297	2 929	1 011	2 372	255	1 092	2 341
V. 2016	-102	58	124	1 569	-445	2 759	1 205	2 185	440	390	1 856
V. 2015	0	52	201	1 211	-388	2 458	1 875	2 037	916	209	1 779
V. 2014	-224	35	221	978	-304	2 135	2 214	1 923	854	25	1 671

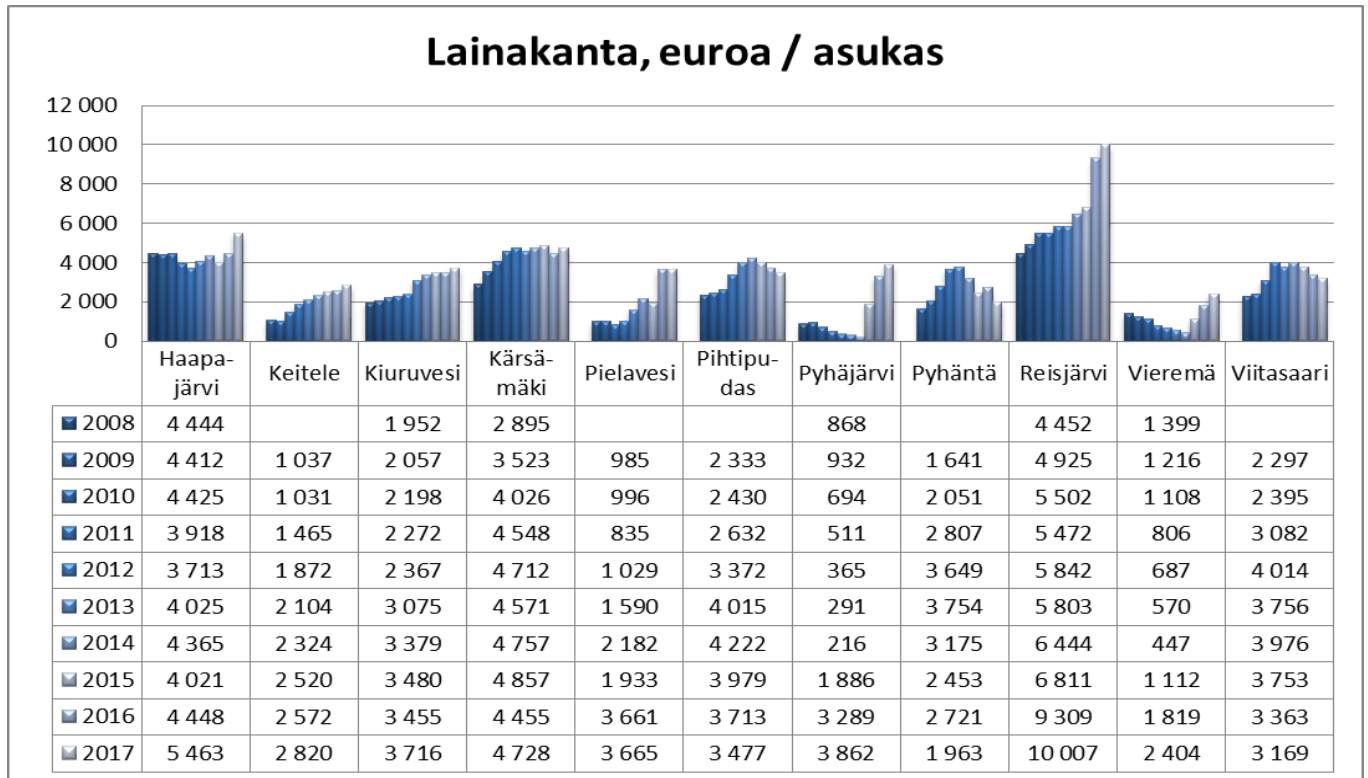
Omavaraisuusaste oman alueen kunnissa vuosina 2009 - 2017

Tunnusluku omavaraisuusaste ilmaisee kunnan vakavaraisuuden, alijäämän sietokyvyn ja mahdollisuuden selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteena 70 %:n tasoa pidetään hyvänä tasona. Pyhäjärven omavaraisuusaste 31.12.2017 oli 54,7 %. Kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste vuonna 2017 oli 60,8 %.

Lainamäärän kehitys vuosina 2008 – 2017 alueella

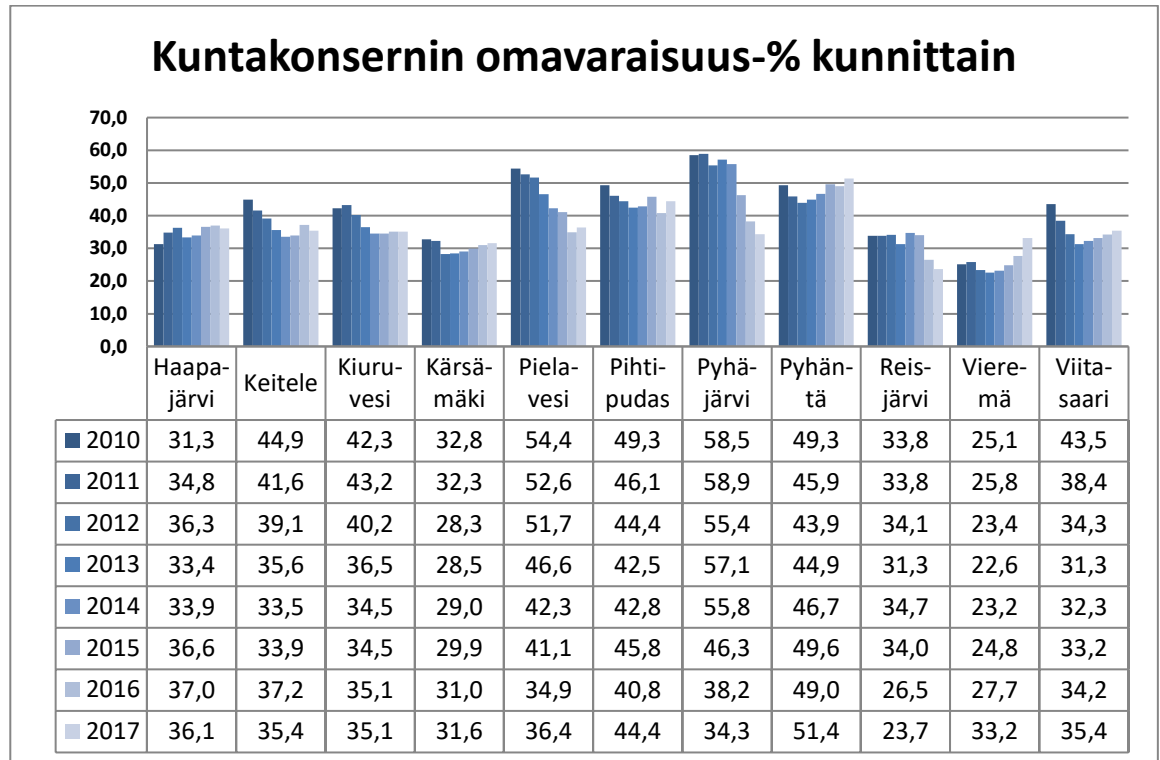
Kuntien keskimääräinen lainakanta koko Suomessa vuonna 2017 oli 2.933 euroa / asukas. Kuntien keskimääräinen lainakanta on noussut vuosien 2009 – 2017 aikana. Vuonna 2009 kuntien keskimääräinen lainakanta oli 1.839 euroa / asukas.

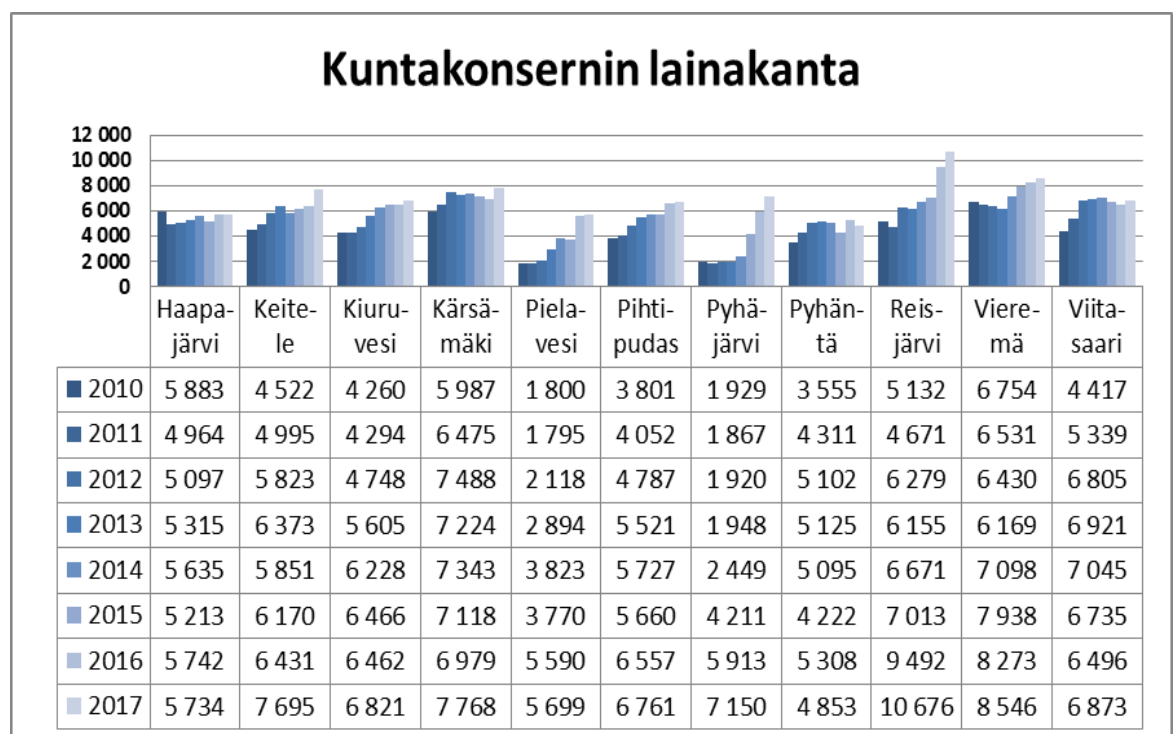
Kuntakonsernin taloudellinen kehitys omalla alueella

Seuraavat taulukot sisältävät kuntakonsernin tunnuslukuja oman alueen kunnissa.

Kuntakonsernin omavaraisuus-% vuosina 2010 - 2017 lähikunnissa

Kuntakonsernin lainakanta € / asukas vuosina 2010 - 2017 lähikunnissa

3. TOIMINTAKERTOMUS

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain ja –asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin erityislain asemassa. Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee lisäksi laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 113 §).

Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja.

Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päättyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Kertomukseen sisältyy lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus.

Kunnanhallitus saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen tiedoksi valtuustolle sekä tekee esityksen siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko talousarvion tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksensa valtuuston käsiteltäväksi erillisenä asiakohdantana.

Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja.

Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista. Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä johtopäätöksistä.

Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.1.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuustokausi käsittää ajanjakson 1.6.2017 – 31.5.2021. Pyhjäjärven kaupungin luottamushenkilöorganisaatio perustui lakisääteisten toimielimien lisäksi neljälle lautakunnalle. Hallintotoimen, alueellisten maaseutupalvelujen, sivistystoimen ja teknisen toimen toimialueilla toimi kaikissa yksi lautakunta. Maaseutulautakunta aloitti toimintansa vuonna 2013.

Lakisääteisiä lautakuntia ovat tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta. Kaupunginvaltuuston jäsenmäärä on 27 ja kaupunginhallituksessa on 7 jäsentä.

Uusi kuntalaki (410/2015) muutti kuntavaalien ajankohtaa lokakuusta huhtikuuhun. Kuntavaalit toimitettiin vaalilakiin tehdyn muutoksen perusteella huhtikuussa 2017 ja valtuuston toimikausi alkoi kuntalain 15.1 §:n mukaan kesäkuun alusta 1.6.2017.

Kaupunginvaltuusto 1.1. - 31.12.2018

Puheenjohtajat:

Tikanmäki Jukka, puheenjohtaja	Suomen Keskusta r.p.
Mykkänen Teija, I varapuheenjohtaja	Vasemmistoliitto
Torssonen Asko, II varapuheenjohtaja	Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.

Valtuutetut:

Karvonen Ilpo	Suomen Keskusta r.p.
Kauranen Aila	Suomen Keskusta r.p.
Kauranen Asko	Suomen Keskusta r.p.
Koski Heikki	Suomen Keskusta r.p.
Kärkkäinen Markku	Suomen Keskusta r.p.
Liuska Juha	Suomen Keskusta r.p.
Pappila Eeva-Riitta	Suomen Keskusta r.p.
Parttima Mauri	Suomen Keskusta r.p.
Pyhtilä Juhani	Suomen Keskusta r.p.
Tikanmäki Jussi	Suomen Keskusta r.p.
Väisänen Satu	Suomen Keskusta r.p.

Aulakoski Eeva	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry
Lehto Harri	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry
Leppäharju Raija	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry
Liuska Markku	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry
Tuikka Tyyne	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry

Hynninen Mirja	Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.
Kauranen Greta	Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.
Majava Hanna-Reetta	Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue r.p.

Jussinniemi Jouni	Vasemmistoliitto
Leskinen Jorma	Vasemmistoliitto
Savolainen Martti	Vasemmistoliitto

Haapanen Pauli aukusti	Vaaliliitto / Suomen Kristillisdemokraatit

Kurtèn Kjell	Vaaliliitto / Suomen ruotsalainen kansanpuolue

Kaupunginhallitus

Kuntalain 39 § mukaan kunnanhallituksen tulee

1. vastata kunnan hallinnosta ja talouden hoidosta;
2. vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta;
3. valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa;
4. edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta;
5. vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta;
6. vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta;
7. huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus 1.1. – 31.12.2018

<i>Puheenjohtajat:</i>		<i>Henkilökohtainen varajäsen:</i>
puheenjohtaja Kauranen Asko	Suomen Keskusta r.p.	Kauranen Aila
I varapuheenj. Jussinniemi Jouni	Vasemmistoliitto	Leskinen Jorma
II varapuheenj. Hynninen Mirja	Suomen Sosiaalidem. Puolue	Majava Hanna-Reetta

<i>Jäsenet:</i>		<i>Henkilökohtainen varajäsen:</i>
Koski Heikki	Suomen Keskusta r.p.	Partimaa Mauri
Pappila Eeva-Riitta	Suomen Keskusta r.p.	Kärkkäinen-Rytkönen Marita
Haapanen Pauli aukusti	Vaalil./Suomen Kristillisdem.	Kurtén Kjell
Leppäharju Raija	Kansanliike Pro Pyhäjärvi ry	Liuska Markku

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut 1.1. – 31.12.2018 vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi.

Sihteerinä ovat toimineet 1.1. – 13.8.2018 hallintojohtaja Hannu Haapala ja 14.8. – 31.12.2018 hallintosihteeri Kirsti Kinnunen.

Henkilöstöjaosto

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston tehtävänä on seurata kaupungin henkilöstöhallinnon kehitystä ja hoitaa sen ratkaisuvälteä kuuluvat henkilöstöasiat. Kaupunginhallitus valitsi 3.7.2017 § 248 henkilöstöjaostoon toimikaudeksi 1.6.2017 - 31.5.2019 neljä jäsentä ja heille henkilökohtaisen varajäsenen sekä nimesi jäsenten keskuudesta jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ottaen huomioon Kuntal 31.2 §:n säädöksen.

Henkilöstöjaosto 1.6.2017 alkaen

		<i>Henkilökohtainen varajäsen:</i>
Pappila Eeva-Riitta	puheenjohtaja	Karvonen Ilpo
Leskinen Jorma	varapuheenjohtaja	Jussinniemi Jouni
Partimaa Mauri	jäsen	Kärkkäinen-Rytkönen Marita
Majava Hanna-Reetta	jäsen	Hynninen Mirja

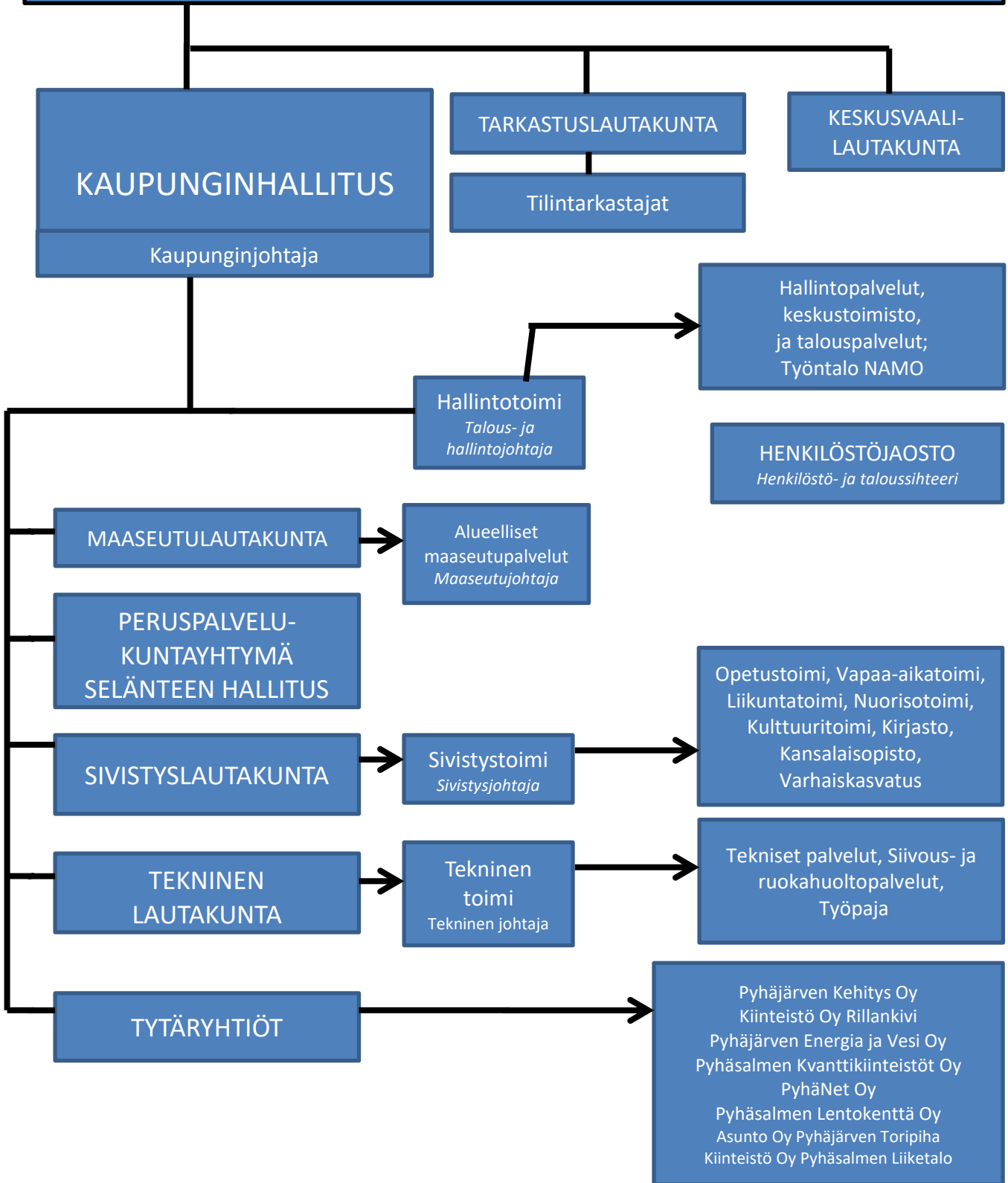
Henkilöstöjaoston esittelijänä toimi hallintojohtaja Hannu Haapala 13.8.2018 saakka sekä vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi 14.8.2018 - 31.12.2018.

Tilivelvollisia ovat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat sekä lautakunnat. Kaupunginjohtaja toimii viraston päällikkönä.

Viranhaltijaorganisaation johtoryhmän muodostavat hallintosäännön mukaan kaupunginjohtaja sekä toimialajohtajat (talous- ja hallintojohtaja, maaseutujohtaja, sivistysjohtaja ja tekninen johtaja). Kaupunginvaltuusto hyväksyi hallintosäännön 15.10.2018 § 82.

Pyhäjärven kaupungin organisaatio

KAUPUNGINVALTUUSTO

3.1.2 Pyhjärven kaupungin taloudellinen kehitys

Pyhjärven kaupungin taloudellinen tilanne kohentui selvästi 2000-luvun puolenvälin alijäämäisistä tilinpäätöksistä, aina vuoden 2015 valtionosuusuudistukseen saakka. Tähän on vaikuttanut oleellisesti yhteisöverokertymän nousu noin 800.000 eurosta 6,5 miljoonaan euroon.

Vuoden 2006 alijäämä oli 1,15 miljoonaa euroa ja vuosina 2007 – 2015 taseeseen on kertynyt ylijäämää 10,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 tilinpäätöksessä kertynyttä ylijäämää oli yhteensä 5,4 miljoonaa euroa.

Vuoden 2018 tilikauden tulos oli -2,34 Meuroa. Tilikauden tuloksesta ei tehty investointivaroja. Tilikauden tulos sisälsi myyntivoiton 986.420 euroa, joka aiheutui Köpsin palvelukeskuksen kiinteistön myynnistä Attendo Oy:lle. Poistoeron vähennyksiä kirjattiin yhteensä 917.931 euroa, joka paransi tilikauden tulosta. Poistoeron muutoksen jälkeen tilikauden alijäämä oli 1,4 miljoonaa euroa.

Lainakanta vuoden 2018 lopussa oli 25,1 Meuroa, joka on 4.781 euroa/asukas. Talousarviolainaa nostettiin yhteensä 3,6 M€, kuten talousarvion laadintavaiheessa ennakoitiin.

Pyhjärven kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2018 oli 52 % (vuonna 2017 oli 54,7 %). Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta.

Pyhjärven kaupungin omapääoma on 50,4 % (v. 2017 53,9 %) pysyvistä vastaavista vuonna 2018. Uudessa talousarviosuosituksessa on mainittu raja-arvo, jonka mukaan peruspääoman ja arvonkorotusrahaston tulisi olla 67 % pysyvistä vastaavista.

Pyhjärven kaupungin taloudellinen kehitys on ollut viime vuosina haasteellista. Vuoden 2015 valtionosuuspäätösten mukaisesti valtionosuudet vähentyivät noin 2,5 M€ vuonna 2015. Toimintakulujen kasvamiseen mm. sosiaali- ja terveystalouden osalta on etsittävä vaihtoehtoisia toimintatapoja. Myös Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan päättymisen vuonna 2019 vaikuttaa Pyhjärven kaupungin verotuloihin merkittävästi. Pyhjärvelle ja seutukuntaan kohdistuu noin 500 htv:n vaje, palkkatuloihin paikkakunnalla 28 M€:n vaje ja verotuloihin noin 7 M€:n vaje. Pyhjärven kaupunki varautuu rakennemuutokseen kaupunkikonsernin talouden tasapainotusohjelman laadinnan kautta ja panostamalla paikkakunnan elinvoiman kehittämiseen rakennemuutosvuosina.

3.1.3 Olennaiset muutokset Pyhäjärven kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne aloitti toimintansa 1.1.2010. Kuntayhtymä hoitaa terveyden- ja sairaanhoitoon, ympäristön hoitoon ja rakennusvalvontaan liittyviä palveluja. Kaupungin em. tehtäviä hoitava henkilöstö siirtyi peruspalvelukuntayhtymä Selänteen palvelukseen.

Vuoden 2011 alusta alkaen Reisjärven kunta vastaa maatalousyrittäjien lomituspalvelujen järjestämisestä Pyhäjärven, Haapajärven, Reisjärven sekä Kärsämäen alueella.

Pyhäjärven ja Haapajärven kaupunginvaltuustot ja Reisjärven kunnanvaltuusto hyväksyivät yksimielisesti maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamisen ao. kuntien kesken järjestämisvastuun vastaanottavana kuntana ollessa Pyhäjärven kaupunki sekä yhteistoimintasopimuksen kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien 1.1.2013 alkaen sekä muiden maaseudun kehittämisspalvelujen järjestämisestä. Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yhteistoiminta-alueen kokouksessaan 27.6.2012 ja yhteistoimintasopimuksen 29.10.2012.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 50 asiakirjan Pyhäjärvi strategia 2030. Uusi strategia ulottuu vuoteen 2030 saakka. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhäjärven kehittämisen pitkän aikavälin tehtötilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Strategisiksi painopisteiksi on valittu:

1. Saavutettavuudesta, infrastruktuurista ja osaamisesta vetovoimaa
2. Elinvoimasta ja hyvinvoinnista pitovoimaa
3. Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous ja konserniyhtiöiden rooli elinvoiman edistämässä
4. Alueellinen yhteistyö ja vuorovaikutus

Kaupunkistrategian painotukset ja tavoitteet vuosille 2018 – 2021 tarkennetaan vuosittain talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa, joiden valmisteluvastuu kohdennetaan kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja tytäryhtiöille. Talousarviokirjaan valmistellaan tavoitekohtaisesti tarkemmat toimenpiteet ja niiden arvioimiseen soveltuvat mittarit.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 30.6.2014 § 70.

Kuntalakiin sisällytetyt uudet veloitteet sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ovat:

- 1) Valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (13 §),
- 2) Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (50 §),
- 3) Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (69 §),
- 4) Tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (73 §). Säännökset ovat astuneet voimaan vuoden 2014 alusta. Tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja johtopäätöksistä on sisällytettävä vuodelta 2014 laadittavaan toimintakertomukseen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven kaupungin konserniohjeen 24.11.2014 § 106. Kuntalakiin vuonna 2012 lisätyt säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta (325/2012) ovat tulleet voimaan vuonna 2014. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla

pyritään varmistumaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuutta uhkaavia tekijöitä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.11.2014 § 110 vesi- ja viemärlaitoksen sekä kaukolämpölaitoksen toiminnan yhtiöittämisen. Kuntalain muutos koskien kunnan toimintaa avoimilla markkinoilla astui voimaan 1 päivänä syyskuuta 2013. Säännöksen mukaan kuntien ja kuntayhtymien on siirrettävä kilpailutilanteessa markkinoilla toimiva oma toiminta hoidettavaksi osakeyhtiö-, osuuskunta-, yhdistys- tai säätiömuotoiseksi viimeistään vuoden 2014 loppuun mennessä tai järjestää toiminta muutoin siten, ettei toiminta vääristäisi kilpailua.

Pyhjärven Energia ja Vesi Oy, joka jatkaa vesi- ja viemärlaitoksen sekä kaukolämpölaitoksen toimintaa osakeyhtiön kautta. Apporttiomaisuuden luovutuskirja allekirjoitettiin 30.12.2014. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.9.2014 § 85 Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy – nimisen kiinteistöosakeyhtiön perustamisen. Yhtiön toimialana on rakennuttaa, hallita ja vuokrata Pyhäsalmen kaivoksessa sijaitsevia uusiokäyttöön soveltuvia tuotanto- ja toimitiloja tieteelliseen ja tuotannolliseen tarkoitukseen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 24.11.2014 § 109 Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen perussopimukseen peruspääomaa ja osajäsenyyttä koskevat muutokset. Osajäsenyyden mahdollistavat muutokset tulivat voimaan 1.1.2015 alkaen, jonka jälkeen Kärsämäen kunta oli kuntayhtymän osajäsen. Peruspääomaksi jäsenkunnat maksavat kuntayhtymälle 1 €/asukas. Se jakautuu kuntien peruspääomasijoituksiksi 31.12.2013 kuntakohtaisten asukaslukujen suhteessa. Peruspääoman jakautuminen osoittaa kuntien omistusosuuksien suhteen.

Kaupunginhallitus päätti 21.12.2015 § 473 ostaa varastotilaa Asunto Oy Pyhäsalmen Toripihasta. Kiinteistö Oy Rillankiven ja Pyhjärven Kehitys Oy:n kanssa yhteisomistusosuudeksi muodostui 53,70 %.

Kaupunginhallitus antoi 31.7.2017 § 266 konserniohjeen Pyhjärven Kehitys Oy:lle ja Kiinteistö Oy Rillankivelle, jonka mukaan Pyhjärven Kehitys Oy:n kiinteistömässän siirto Kiinteistö Oy Rillankivelle toteutettiin 1.1.2018 alkaen osittaisjakautumisen kautta. Omaisuuden keskittämisellä yhteen yhtiöön on nähtävissä volyymietuja kiinteistönpidon eri osa-alueilla, jolloin on saatavissa sekä toiminnallisia että taloudellisia hyötyjä. Isännöinti (manageeraus) on jo keskitetty, jolloin on saatu vähennettyä kahden yhtiön päällekkäisyyksiä ja mahdollista toimintojen osioimintia. Edelleen kiinteistönhoidon ja -huollon (ja muiden hankintojen) yhdistämisellä (yhdessä kilpailuttamisella) on mahdollista saavuttaa mittakaavahyötyjä. Myös kunnossapitoon liittyviä tehtäviä on mahdollista niputtaa suuremmiksi kokonaisuusiksi.

Keskittämisellä mahdollistetaan parempi investointien pitkäjänteinen suunnittelu ja kaupungin omistajaohjauksen toteutuminen. Keskittämisestä saatavien hyötyjen maksimoinnissa on tärkeää, kuinka hyvin digitalisaatiota voidaan hyödyntää operatiivisessa toiminnassa kiinteistönpidon eri osa-alueilla sekä kiinteistötiedon hallinnassa. Keskeinen toiminnallinen hyöty on myös nähtävissä siinä, että kehitysyrityksillä olisi kiinteistöliiketoiminnan jakautumisen avulla mahdollisuus jatkossa paremmin keskittyä ydinosaamiseensa ja -tehtäviinsä eli elinkeinojen kehittämiseen. Tämä on erittäin perusteltua, varsinkin nyt rakennemuutoksen hallinnan haasteiden edessä.

1.1.2018 alkaen siirtyivät myös Pyhjärven Kehityksen aiemmin omistamat Asunto Oy Pyhjärven Toripihan osakkeet Kiinteistö Oy Rillankivelle.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 52 sijoitustoiminnan perusteet Kuntalain 14 §:n mukaisesti. Kaupungin sijoitustoiminta jakaantuu kahteen luonteeltaan erilaiseen toimintaan; kaupungin toimialaan ja tehtäviin liittyvään sekä kassavarojen sijoittamiseen. Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kaupungin tehtäviin kuuluvia päämääriä, esimerkiksi palvelutuotannon järjestämistä, elinkeinorakenteen muutosta tai työllisyyden turvaamista kaupungin tai seutukunnan alueella.

Sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa ja sen perustavoitteena on sijoitusvarallisuuden reaaliarvon säilyttäminen. Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on kaupungin vuosikatteen vahvistaminen. Sijoitustoiminnan tuottoa arvioitaessa johtopäätöksiä ei tule tehdä yhden vuoden perusteella, vaan sijoitushorisontti tulee ulottaa pidemmälle ajanjaksolle. Tällöin markkinoiden heilunnan vaikutus sijoitustoiminnan tuloksiin voidaan paremmin huomioida. Sijoitustoiminnan tuotto lisätään sijoitettavaan pääomaan. Sijoitusvarallisuuden käytöstä päättää kaupunginvaltuusto.

Kaupunginhallituksen 8.10.2018 § 263 päätöksen mukaisesti Pyhäjärven kaupungin varainhoitajiksi valittiin kilpailutuksen kautta Nordea Markets ja Evli Pankki Oyj.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 51 Talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019 – 2021. Kaupunginhallitus asetti taloustoimikunnan toukokuun lopussa 2019 päättyväksi toimikaudeksi. Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa. Tasapainotusohjelman jatkovalmistelua on ollut välttämätöntä jatkaa toimikuntatyöskentelyn kautta.

Osa talouden tasapainottamisohjelmaa oli kouluverkkoselvitys (kaupunginvaltuusto 15.10.2018 § 81), jonka päätöksenä Emolahden, Rannankylän ja Ruotasen koulut päätettiin lakkauttaa 1.8.2019 alkaen. Lakkautettavat koulut yhdistetään Ikosen kouluun siten, että 0 – 4 –luokat toimivat nykyisen Ikosen koulun tiloissa ja 5 – 6 –luokat Keskuskoulun tiloissa. Luokkatilat Keskuskoululle on rakennettu nykyisen kirjaston tiloihin.

Kaupunginhallitus päätti 17.12.2018 § 321 antaa taloustoimikunnalle tehtävänannoksi valmistella kaupungin talouden tasapainottamisohjelman päivitys toukokuun 2019 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainottamisohjelman tasapainotustavoite on 1,5 miljoonaa euroa

Ennakoiva rakennemuutos

Pyhäjärven kaupunki varautuu kiihtyvään elinkeinorakenteen muutokseen. Rakennemuutoksen suurena osatekijänä paikallisesti ja alueellisesti on Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan päättymisen vuonna 2019. Kaupunki on yhdessä Nivala-Haapajärven seutukunnan ja muiden kumppaneiden (mm. Oulun Yliopiston Kerttu Saalastin Instituutti, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Pyhäsalmen kaivos) kanssa suunnitellut ja toteuttanut ennakoivan rakennemuutoksen hallinnan toimenpiteitä. Ennakoiva rakennemuutos (ERM) on toteutettava paikallisesti ja alueella aktiivisen kumppanuuden ja monipuolisen toimenpidevalikoiman kautta.

Muutoksen hallinta asettaa myös kaupungin viranhaltijaorganisaatiolle ja luottamushenkilöorganisaatiolle sekä kaupunkikonsernin resursseille suuren haasteen, koska samanaikaisesti Pyhäjärven kaupungin tulee aktiivisesti suunnitella sote- ja maakuntauudistuksen elinvoimavaikutusten hallinnan toimenpiteitä ja valmistautua edistämään kaupungin tehtäväkentässä entistä enemmän elinvoiman, työllisyyden hoidon sekä terveyden ja hyvinvoinnin kehittämistä.

Osana ERM-toimenpiteiden hallinnan kehittämistä, konsernin työnjakoa on tarkennettu siten, että rakennemuutoksen kokonaisuuteen olennaisesti liittyvä kaivoksen uusiokäytön edistäminen on läheisemmin kaupunginhallituksen operatiivisen suunnittelun alla. Rakennemuutoksen hallinta on kaupunginhallituksen tehtävien kannalta tärkein yksittäinen osa-alue myös tulevilla valtuustokaudella, jolle intensiivisimmät rakennemuutoksen hallinnan toimenpiteet, mm. kaivoksen uusiokäytön osalta, ajoittuvat. Uudistettavassa kaupunkistrategiassa rakennemuutos ja sen hallinta nousee yhdeksi keskeiseksi kokonaisuudeksi vuosille 2017 - 2020.

Tehostaakseen ennakoivan rakennemuutoksen hallinnan toimenpiteiden yhteensovittamista kaupunkikonsernin näkökulmasta ja lisätäkseen paikallisen, alueellisen ja kansallisen ERM-

hallinnan yhteistyötä Pyhäjärven tavoitteista käsin, kaupunginhallitus asetti 23.5.2017 § 171 työryhmä koordinoimaan rakennemuutoksen hallinnan osa-alueita.

Työryhmän tehtäviin kuuluu erityisesti: elinkeinorakenteen muutoksen hallinnan edistäminen, kaivoksen uusiokäytön toimenpiteiden edistäminen osaltaan, edistää osaltaan kaupungin päätöksenteon sitoutumista; rakennemuutoksen hallinnan toimenpiteisiin, tukea taloustoimikunnan toimintaa, kehittää väestöpolitiikan toimenpiteiden vaikuttavuutta, ottaen huomioon hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän asiantuntijavalmistelu ja lisätä osaltaan kaupungin ja elinkeinoelämän vuoropuhelua ja yhteistyötä kaikilla elinkeinoelämän lohkoilla.

Sote- ja maakuntauudistus

Pääministeri Juha Sipilä pyysi perjantaina 8. maaliskuuta 2019 hallituksensa eroa tasavallan presidentiltä. Hallituksen eronpyynnön vuoksi maakunta- ja sote-uudistuksen jatkovalmisteluun ei ole edellytyksiä. Työ suunnataan valmistelun päättämiseen, tehdyn työn dokumentointiin ja uudistuksen hallittuun alasajoon.

Tuleva hallitus päättää, jatketaanko uudistamiseen liittyvää työtä. Tuleva hallitus tekee ratkaisut myös tehdyn työn hyödyntämisestä.

Tällä hallituskaudella on tehty laajaa valmistelutyötä. Tarve sosiaali- ja terveystalouden uudistukselle on sama tai jopa suurempi kuin aiemminkin. Soten sisältöjen uudistamistyötä on jatkettava, koska nykytilanne ei ole yhdenvertainen asiakkaiden palvelutarpeisiin vastaamisen suhteen. Lisäksi tuottavuutta on parannettava. Perustuslakivaliokunta on antanut soteen liittyen viisi lausuntoa, jotka toimivat pohjana mahdolliselle jatkotyölle.

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun on vuosina 2017 – 2019 käytetty noin 200 miljoonaa euroa. Valtaosa rahoituksesta on myönnetty maakuntien liitoille uudistuksen esivalmistelutehtäviin sekä uudistuksessa tarvittavien ICT-muutosten valmisteluihin. Valmisteluorganisaatioiden jatkuvuus turvataan rajatusti 30.9.2019 saakka.

Sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen on välttämätöntä ihmisten perusoikeuksien ja palvelujen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa työtä ja yhteistä kehittämistä muiden toimijoiden kanssa. Tähän mennessä tehty työ hyödynnetään.

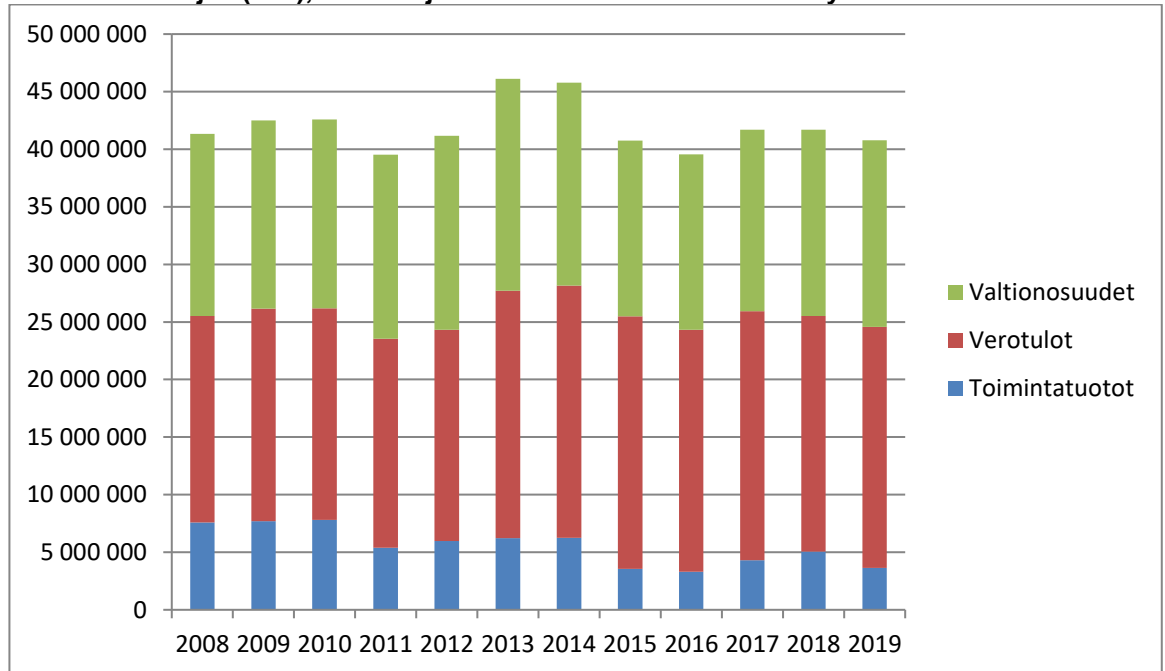
Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu on päättynyt tällä hallituskaudella. Sosiaali- ja terveystalouden järjestelmän haasteet eivät kuitenkaan ole hävinneet: palvelujen yhteensovittaminen toteutuu heikosti ja palvelujen saatavuudessa on ongelmia, kustannukset kasvavat ja väestö vanhenee. Asiantuntijoilla on laaja yhteinen ymmärrys siitä, että palvelut tulisi järjestää nykyistä suuremmilla alueilla.

Sosiaali- ja terveysministeriö jatkaa sote-palvelujen uudistamista ja palvelujen yhteensovitusta tämänhetkisen lainsäädännön puitteissa. Kehitystyötä voidaan viedä eteenpäin jo nykyisten organisaatioiden kanssa. Sote-palvelujen kehittämisessä hyödynnetään tähän asti tehtyä laajaa valmistelua. STM pitää erittäin tärkeänä, että alueiden ja eri toimijoiden kanssa tehtyä hyvää yhteistyötä jatketaan.

Tuottojen kehitys

Tuotot koostuvat toimintatuotoista, verotuloista sekä valtionosuuksista.

Toimintatuottojen (ulk.), verotulojen sekä valtionosuuksien kehitys vuosina 2008 - 2019

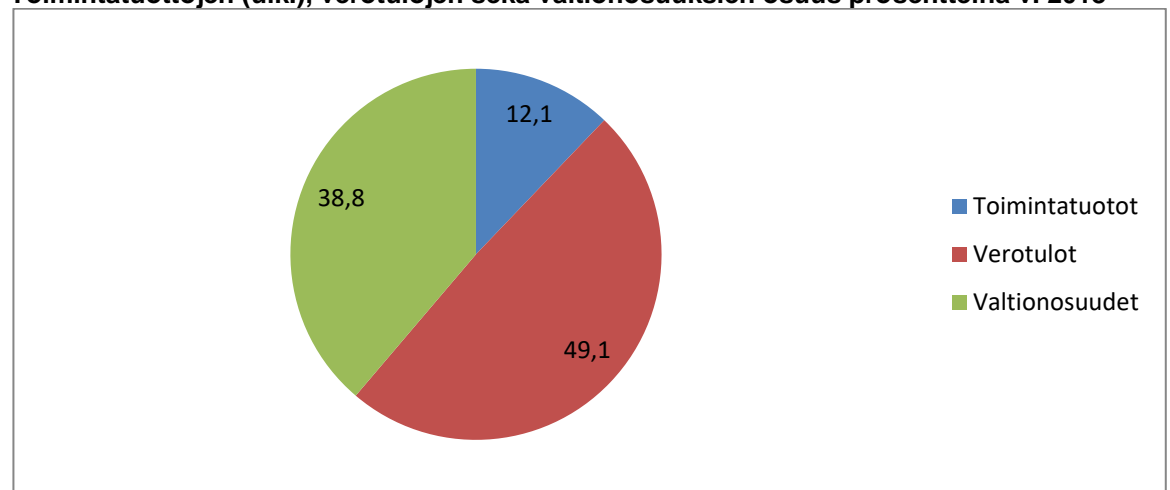

Vuoden 2015 toimintatuottoja pienentää 1.1.2015 alkaen perustettu Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:lle siirtyneet kaukolämmön ja vesi- ja viemärlaitoksen toimintatuotot. Muutos valtionosuuksissa vuosien 2014 ja 2015 välillä on 2,3 M€.

Merkittävä tuottojen kasvu yllä olevassa taulukossa johtuu pääosin yhteisöverojen tuoton huomattavasta noususta. Pyhäsalmen kaivos on suurin yhteisöveroa tuottava yritys Pyhäjärven kaupungissa.

Vuoden 2011 toimintatuottoja pienentää lomituspalvelujen siirtyminen Reisjärven kunnan hoidettavaksi. Tulojen menetys on noin 2 miljoonaa euroa, jonka valtio on maksanut Pyhäjärven kaupungille menojen korvaukseksi.

Toimintatuottojen (ulk.), verotulojen sekä valtionosuuksien osuus prosentteina v. 2018

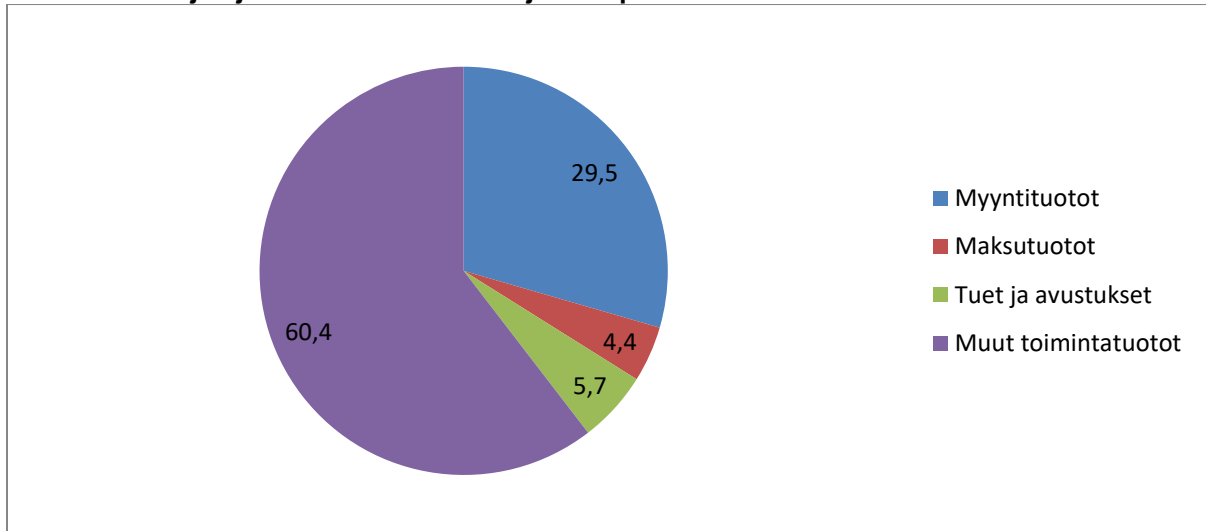
Toimintatuotot , ulkoiset	5 064 970	12,1 %
Verotuotot	20 457 649	49,1 %
Valtionosuudet	16 168 701	38,8 %
Tuotot yhteensä	40 704 899	100,0 %

Toimintatuotot

Pyhjärven kaupungin toimintatuottoihin sisältyy kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitoksen myyntitulot vielä vuonna 2014. Vuonna 2015 näitä eriä ei ole enää Pyhjärven kaupungin tileissä. Toimintatuottojen toteutumaprosentti oli 99,7 % vuoden 2017 talousarvioon verrattuna.

Toimintatuotot	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Toimintatuotot, ulkoiset	3 567 604	3 301 907	4 318 308	5 064 970	3 633 900

Toimintatuottojen jakautuminen eri tulolajeittain prosenttiosuuksina vuonna 2018

Myyntituotot kaupunki (ulkoiset)	1 493 582	29,5 %
Maksutuotot	223 966	4,4 %
Tuet ja avustukset	286 698	5,7 %
Muut toimintatuotot	3 060 724	60,4 %
Toimintatuotot yhteensä	5 064 970	100 %

Vuoden 2018 muut toimintatuotot sisältävät Köpsin palvelukeskuksen myynnistä saadun myyntivoiton, 986.420 euroa.

Verotulot

Pyhjärven kaupungin verotulojen kehittyminen vuosina 2015 – 2019

Verotulot	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Kunnallisvero	14 434 252	14 613 565	14 172 151	14 330 981	14 700 000
Osuus yhteisöverosta	6 370 704	5 390 118	6 238 691	4 907 920	5 000 000
Kiinteistövero	1 111 206	1 026 608	1 193 618	1 218 748	1 250 000
Verotulot yhteensä	21 916 162	21 030 291	21 604 460	20 457 649	20 950 000

Verotulojen toteutuminen vuoden 2018 talousarvioon verrattuna oli 96,7 %. Vuoden 2018 verotulot perustuivat seuraaviin tulovero- ja kiinteistöveroprosentteihin: kunnallisvero 20,75 %, vakituiset asunnot 0,50 %, yleinen kiinteistövero 1,30 %, muut kuin vakituiset asunnot 1,30 %, rakentamattomat rakennuspaikat 4,0 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,10 % sekä voimalaitokset 3,10 %. Tuloveroprosenttia nostettiin 20,75 prosenttiin vuonna 2017. Tuloveroprosentti on ollut 19,75 prosenttia vuosina 2007 – 2016. Vuonna 2006 tuloveroprosentti oli 19,25 %.

Pyhäjärven kaupungin veroprosentit vuosina 2013 – 2019

Veroprosentit	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
kunnan tulovero	19,75	19,75	19,75	19,75	20,75	20,75	20,75
yleinen kiinteistövero	0,90	0,90	1,00	1,00	1,30	1,30	1,30
vakituinen asunto	0,45	0,45	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
muu asuinrakennus	0,90	0,90	1,00	1,00	1,30	1,30	1,30
rakentamaton rakennuspaikka	3,00	3,00	3,00	3,00	4,00	4,00	4,00
yleishyödyllinen yhteisö	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	3,10	3,10	3,10

Erialaisten vähennysten johdosta kuntien tuloveroprosentit (nimellinen veroaste) ei vastaa todellista veroastetta kunnissa. Puhutaan efektiivisestä veroasteesta joka on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin. Pyhäjärven kaupungin efektiivinen veroaste vuonna 2018 on 13,78 % sekä vuonna 2017 efektiivinen veroaste on 13,82 %.

Kuntien keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2019 on 19,88 %. Pohjois-Pohjanmaan keskimääräinen tuloveroprosentti vuonna 2019 on 20,57 %.

Veroprosentin korottamatta jättämiseksi esitetyt perustelut, joissa tasausjärjestelmän väitetään ”korvaavan” korotusta vastaavat verotulot, eivät pidä paikkaansa. Miksi näin on, johtuu siitä, että tasausta laskettaessa käytetään koko maan painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia eikä kunnan päättämää veroprosenttia.

Valtionosuudet

Pyhäjärven kaupungin valtionosuuksien kehittyminen vuosina 2015 – 2019

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Peruspalvelujen valtionosuus	16 032 076	15 899 805	16 203 030	16 659 345	16 700 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-772 206	-680 353	-441 617	-490 644	-500 000
Valtionosuudet yhteensä	15 259 870	15 219 452	15 761 413	16 168 701	16 200 000
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus, sisältyy peruspalvelujen valtionosuuks.	38 736	-256 406	-59 171	369 869	440 405
Valtionosuudet € / asukas	2 772	2 793	2 953	3 082	3 057
Valtionosuudet, %:a ulkoisista toimintamenoista	36,0	35,6	37,3	37,9	38,8
Valtionosuudet, %:a verotuloista	69,6	72,4	72,9	79,0	77,3

Valtionosuuksien toteutuminen vuoden 2018 talousarvioon verrattuna on 99,8 %.

Valtionosuuksien vähenemiseen vuonna 2015 vaikuttaa erityisesti verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen väheneminen, kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentin pieneneminen 29,57 prosentista (v. 2014) 25,42 prosenttiin (v. 2015) sekä valtionosuusjärjestelmän uudistaminen kokonaisuudessaan. Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen sekä verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vaikutus peruspalvelujen valtionosuuteen on noin 2,3 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen kehitys

Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, avustukset sekä muut toimintakulut muodostavat kaupungin toimintakulut.

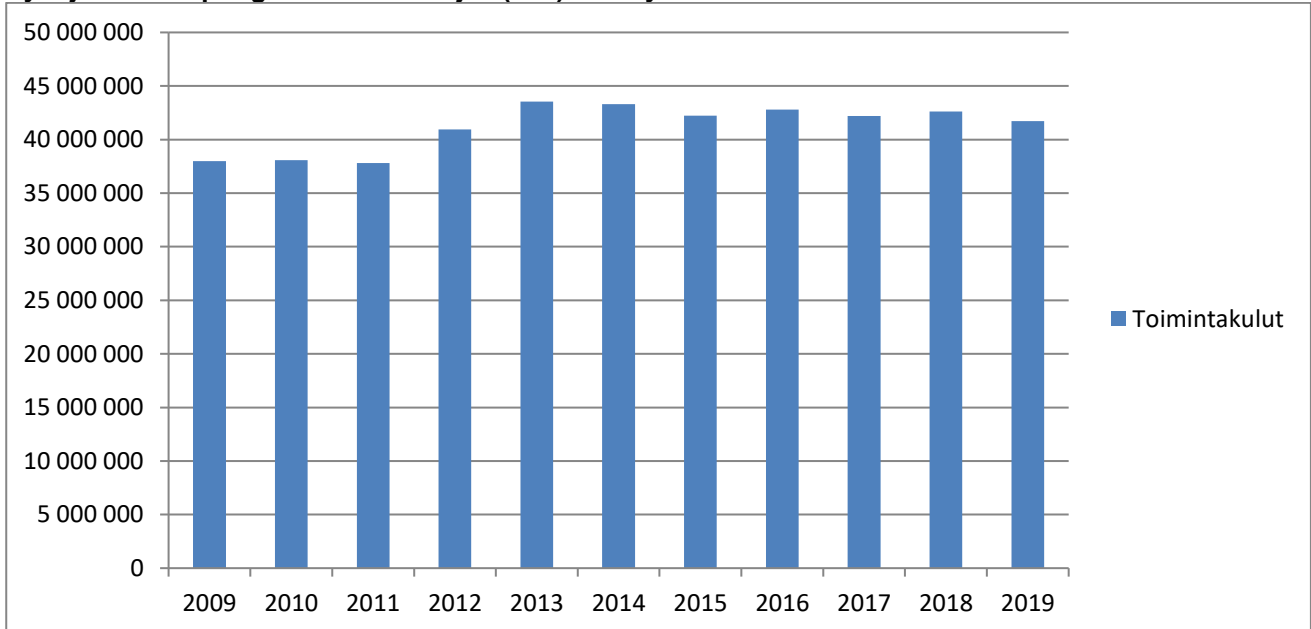
Toimintakulut	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Toimintakulut, ulkoiset	-42 239 122	-42 787 137	-42 214 702	-42 630 789	-41 727 710

Toimintakulujen toteutuminen on vuoden 2018 talousarvioon verrattuna 98,5 %. Tilinpäätösvuoden toimintakulut kasvoivat 0,99 % (416.087 euroa) vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna.

Toimintakatteen, joka on käyttötalouden toimintatulojen ja toimintamenojen erotus, kehitys näkyy seuraavassa taulukossa. Toimintakatteen toteutuminen vuoden 2018 talousarvioon verrattuna oli 96,5 %.

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Toimintakate	-38 671 518	-39 485 230	-37 896 394	-37 565 819	-38 093 810

Pyhäjärven kaupungin toimintakulujen (ulk.) kehittyminen vuosina 2009 - 2019

Sosiaali- ja terveystoimen palvelut, ympäristö- ja rakennustarkastuksen palvelut sekä talous-, henkilöstö- ja atk-palvelut ovat vuoden 2010 alusta alkaen siirtyneet Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä ostettaviksi palveluiksi.

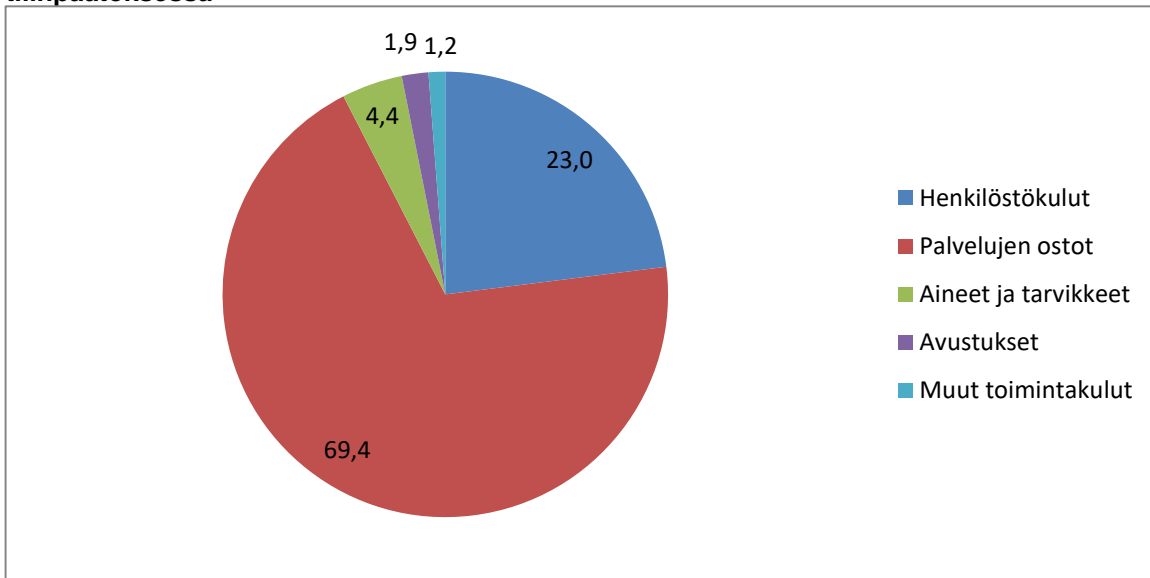
Vuoden 2011 alusta toimintakulut pienenevät, sillä lomituspalvelu siirtyi Reisjärven kunnan hoidettavaksi Melan tekemän päätöksen mukaisesti.

Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunginvaltuustot sekä Reisjärven kunnanvaltuusto ovat hyväksyneet maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamisen kuntien kesken. Pyhäjärven kaupungilla on järjestämisvastuu yhteistoiminnassa, joka aloitettiin 1.1.2013.

1.1.2015 alkaen perustettiin Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, jonka johdosta toimintakulut pienenevät edelliseen vuoteen verrattuna.

1.1.2016 alkaen varhaiskasvatus siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminnasta Pyhäjärven kaupungin toiminnaksi.

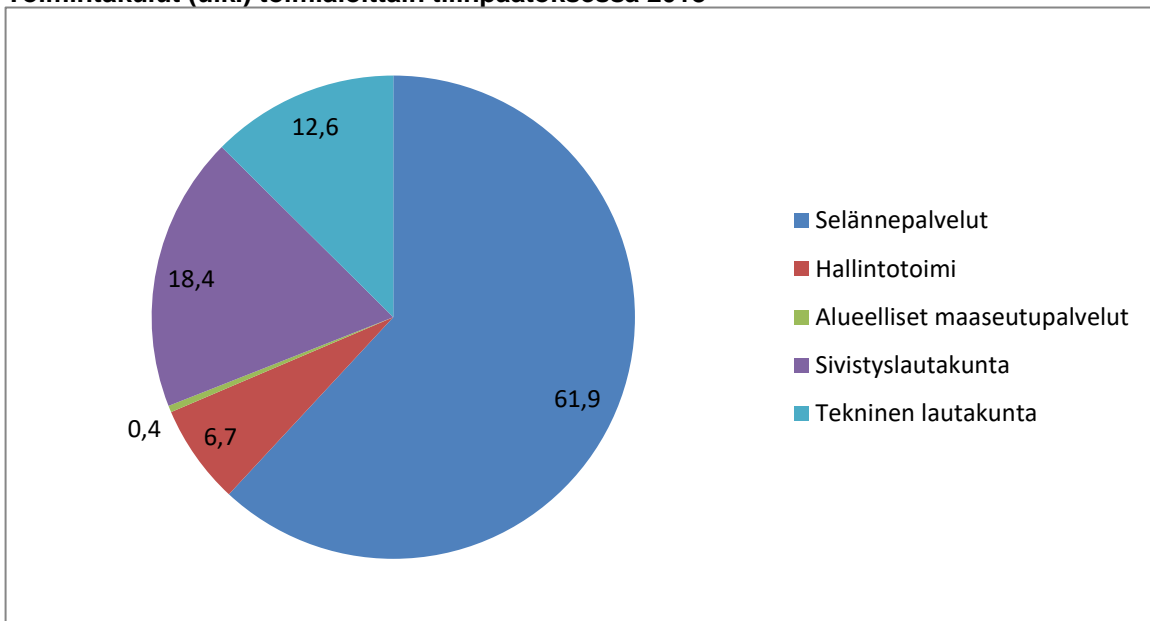
Ulkoisten toimintakulujen jakautuminen kululajeittain prosenttiosuuksina vuoden 2018 tilinpäätöksessä

Pyhjärven kaupungin ulkoiset toimintakulut kululajeittain

Henkilöstökulut	9 814 194	23,0 %
Palvelujen ostot	29 594 723	69,4 %
Aineet ja tarvikkeet	1 884 472	4,4 %
Avustukset	821 994	1,9 %
Muut toimintakulut	515 406	1,2 %
Yhteensä	42 630 789	100 %

Toimintakulut (ulk.) toimialoittain tilinpäätöksessä 2018

Palvelujen ostot muodostavat suurimman osan ulkoisista kustannuksista. Selännepalvelujen osuus on 61,9 %:a kaikkien toimialojen kustannuksista. Selännepalvelut sisältävät kuntayhtymältä ostettujen palvelujen lisäksi eläkemenoperusteiset sekä varhemaksut, jotka kohdistuvat terveyden- ja sairaanhoidonpalvelujen tuottamiseen.

Lainakanta sekä omavaraisuusaste vuosina 2013 – 2019

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lainakanta, 1000 euroa	1 668	1 199	10 385	17 913	22 631	25 086	26 087
Lainakanta € / asukas	291	215	1 885	3 287	4 240	4 781	4 922
Omavaraisuusaste	79,4	83,7	72,0	59,8	54,7	52,0	
Kuntien keskim.lainakanta €/ asukas	2 540	2 694	2 835	2 933	2 933	arvio 3 051	

Pyhjärven kaupungin lainakanta on laskenut vuosina 2006 - 2014. Vuoden 2018 talousarvion laadinnan yhteydessä varauduttiin 3,6 miljoonan euron talousarviolainan nostoon. Tilinpäätösvuonna nostettiin talousarviolainaa 3,6 M€. Vuoden 2018 lopussa oli 2,0 miljoonaa euroa lyhytaikaista lainaa. Vuoden 2018 talousarviossa viranhaltijoille on annettu maksuvalmiuden turvaamiseksi oikeus tilapäislainan ottamiseen enintään 2 miljoonan euron verran. Lainakanta 31.12.2018 oli 25.086.455 euroa.

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappion sietokykyä ja ylipäättään kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omat varat muodostavat puskurin mahdollisia tappioita varten. Kunnissa pidetään omavaraisuusastetta hyvänä, jos se ylittää 70 %:a. Pyhjärven kaupungin omavaraisuusaste tilinpäätösvuonna oli 52 %.

Sijoitukset vuosina 2014 – 2018

Markkina-arvot	2014	2015	2016	2017	2018
FIM	3 168 753	3 247 562	3 423 914	3 604 651	0
Evli	4 991 530	5 352 877	5 805 505	6 343 367	5 052 710,67
Nordea kapitalisaatios.					3 317 255,85
Yhteensä	8 160 283	8 600 439	9 229 419	9 948 018	8 369 966,52

Kirjanpitoarvot	2014	2015	2016	2017	2018
FIM	2 815 436	2 982 784	3 083 821	3 246 061	
Evli	4 327 396	4 668 263	5 093 979	5 669 957	5 046 733,84
Nordea kapitalisaatios.					3 300 000,00
Yhteensä	7 142 832	7 651 047	8 177 800	8 916 018	8 346 733,84

Vuoden 2018 lopussa Evlin salkussa oli käteisvaroja yhteensä 1.008.030,16 euroa. Salkku-yhteenvetöjen mukaiset tuotot vuodelle 2018 olivat FIM:illä -5,7 % sekä Evli:illä -4,4 %. Pidemmän aikavälin tuottoja tarkastellessa 3 vuoden tuotto FIM:illä oli 3,6 % sekä Evlillä 13,6 %.

Viime vuosina myönteisesti kehittynyt taloudellinen toimintaympäristö osoitti vuoden 2018 loppua kohden selviä merkkejä kääntymisestä heikompaan. Talouskasvu alkoi hidastua Euroopassa ja monissa kehittyvissä maissa. Myös Suomen kasvuluvut kääntyivät pehmeämpään suuntaan, vaikkakin työllisyys kehittyi edelleen myönteisesti. Yhdysvalloissa talouskehitys jatkui vahvakkona ja taantumaennusteita on lykätty toistuvasti eteenpäin.

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2018 oli kokonaisuutena heikoin useaan vuoteen. Tilikauden aikana ei koettu sen tyyppisiä suoranaisia romahduksia, joita nähtiin kymmenisen vuotta aiemmin niin sanotussa finanssikriisissä, mutta tuotot jäivät negatiivisiksi sekä osake- että monilla korkomarkkinoilla. Tällaisessa tilanteessa sijoittajan on vaikea torjua heikkoa kokonaistuottoa myöskään salkun hajautuksella. Tuotot heikkenivät merkittävästi vielä aivan vuoden lopussa osakemarkkinoiden vajotessa useissa maissa. Markkinoiden nopea palautuminen joulukuun putoamisesta osui vuoden 2019 puolelle.

Pyhjärven kaupungin sijoitusten tuotossa näkyi maailman markkinatalouden tilanne vuonna 2008, jolloin maailmanlaajuisesti sijoitukset laskivat rajusti ja korkotaso oli vastaavasti

korkealla. Vuonna 2009 korkotaso laski ja sijoitusten arvo alkoi nousta. Vuodesta 2010 nousu on jatkunut ja nostanut Pyhjärven kaupungin sijoitusten arvoa.

Pääomantuloutuksia voidaan tulevaisuudessa käyttää investointeihin, lainojen lyhennyksiin ja elinkeinojen kehittämiseen valtuuston erikseen päättämällä tavalla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 52 sijoitustoiminnan perusteet. Sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa ja sen perustavoitteena on sijoitusvarallisuuden reaaliarvon säilyttäminen. Sijoitustoiminnan strategisena tavoitteena on kaupungin vuosikatteen vahvistaminen. Sijoitustoiminnan tuottoa arvioitaessa johtopäätöksiä ei tule tehdä yhden vuoden perusteella, vaan sijoitushorisontti tulee ulottaa pidemmälle ajanjaksolle. Tällöin markkinoiden heilunnan vaikutus sijoitustoiminnan tuloksiin voidaan paremmin huomioida. Sijoitustoiminnan tuotto lisätään sijoitettavaan pääomaan. Sijoitusvarallisuuden käytöstä päättää kaupunginvaltuusto.

Kaupunginhallituksen 8.10.2018 § 263 mukaisesti Pyhjärven kaupungin varainhoitajiksi valittiin kilpailutuksen kautta Nordea Markets ja Evli Pankki Oyj.

3.1.4 Pyhjärven kaupungin henkilöstö

Pyhjärven kaupungin vakituisen henkilöstön määrä oli 166 henkilöä sekä määräaikaisen henkilöstön määrä oli 68 henkilöä tilinpäätösvuonna. Vuoden 2016 henkilöstömäärään vaikuttaa varhaiskasvatuksen toiminnan siirtyminen Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminnasta Pyhjärven kaupungin toimintaan. Tämä vaikutti henkilöstömääriä lisäävästi 34 henkilöä vakinaisena sekä 9 henkilöä määräaikaisena.

Vuonna 2018 Köpsinrinteen palvelukeskuksen ruokahuollon henkilöstö (2 henkilöä) siirtyi liikkeenluovutuksella Attendo Oy:lle.

Pyhjärven kaupungin tilinpäätös sisältää erillisen henkilöstöraportin, joka käsittelee henkilöstöasioita laajemmin. Henkilöstöraportti on osa tilinpäätöstä ja sen tavoite on antaa tietoa kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Henkilöstöraportti antaa läpileikkauksen 31.12.2018 henkilöstövoimavarojen määrästä ja rakenteesta, työpanoksesta ja työajan käytöstä, työvoimakustannuksista sekä henkilöstön työkyvystä.

3.1.5 Pyhjärven kaupungin ympäristöasiat

Pyhjärven kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen kattavat peruspalvelut sekä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhdyskuntarakenne.

Pyhjärven kaupungin pohjavesivarat ovat kunnan erityisessä suojelussa, pohjavesien puhtaus on koko kunnan hyvinvoinnin keskeinen edellytys. Kunnallisella vesihuollolla ja vesihuollon yleisellä kehittämisellä turvataan kaikille kuntalaisille riittävästi hyvänlaatuista talousvettä.

Vesistöjen ekologinen tervehdyttäminen ja niiden virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen on yksi kunnan keskeisistä ympäristöhoitotoista. Kaivostoiminnan alueelliset tuotanto-, työllisyys- ja tulovaikutukset Pyhjärvellä, sen lähikunnissa ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa ovat olleet huomattavat Pyhäsalmen kaivoksen ansiosta. Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen kaivostoiminnan päättymisen vuonna 2019 vaikuttaa myös Pyhjärven kaupungin ympäristöön.

Pyhjärven kaupungin tilinpäätös sisältää erillisen ympäristöraportin.

3.1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pyhjäjärven kaupungin myönteisen kehityksen ja vakaan kaupunkitalouden turvaaminen on lähivuosien keskeinen tavoite. Kaupunginvaltuuston määrittämä tahtotila on, että Pyhjäjärven kaupunki ei taloussuunnitelmavuosina täytä yhtäkään kriisi- tai kriisiytyvän kunnan kriteeriä. Tähän antaa siedettävän lähtökohdan taseeseen kertynyt ylijäämä, taseeseen kertynyt poistoero ja suhteellisen hyvin hoidetut sijoitussalkut.

Paikkakuntaa koettelevat lyhyellä aikavälillä tapahtuva elinkeinorakenteen rakennemuutos ja jo pitkään toteutunut väestörakenteen muutos, jotka asettavat Pyhjäjärven kaupungin suurten haasteiden eteen. Aikaisempien vuosien suuret investoinnit sosiaali- ja terveydenhuoltoon ja varhaiskasvatukseen sekä muuhun julkiseen käyttöpääomaan kasvattivat kaupungin lainakantaa merkittäväällä tavalla. Väestörakenteen muutos tuo mukanaan merkittävää palvelutarpeen kasvupainetta. Edellä mainitut trendit ja jo toteutunut valtionosuusudistus ovat asettaneet Pyhjäjärven kaupungin rahoitusasemansa ja toiminnallisiin edellytyksien osalta suuren tasapainotustavoitteen eteen.

Kaupunginhallitus päätti 17.12.2018 § 321 antaa taloustoimikunnalle tehtävänannoksi valmistella kaupungin talouden tasapainottamisohjelman päivitys toukokuun 2019 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainottamisohjelman tasapainottamistavoite on 1,5 miljoonaa euroa. Toimikunnan työskentely on suunnittelevaa ja valmistelemaa. Toimialueet ja tytäryhtiöt ovat mukana valmistelussa.

Väestöpoliittiset toimet tulevat erityisen välttämättömiksi valmistauduttaessa kaivostoiminnan loppumiseen lähi vuosina. Jotta välttyttäisiin kaivostoiminnan loppumisen aiheuttamilta talous- ja työllisyysvaikutuksilta, jo meneillään olevalla valtuustokaudella on saatava pitkälle tulevaisuuteen myönteisesti vaikuttavat kehitystekijät esiin ja tehokkaaseen käyttöön. Niissä onnistuminen on ehdoton edellytys sille, että Pyhjäjärven väestön ja poliittisten päättäjien vankka yhteinen tahto Pyhjäjärven kehittämiseksi itsenäisenä kuntana myös tulevaisuudessa on mahdollista. Muussa tapauksessa laukeavat monet taloudelliset, toiminnalliset, strategiset ja imagolliset riskit.

3.1.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Pyhjäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin riskit voidaan jaotella seuraaviin luokkiin:

- strategiset riskit,
- taloudelliset riskit,
- toiminnalliset riskit,
- vahinkoriskit,
- toimintatapariskit ja
- imagoriskit.

Pyhjäjärven kaupungin merkittävimmät toiminta- ja vahinkoriskit ovat:

- vesihuollon ja puhtaan veden turvaaminen kaupunkilaisille,
- valtateillä ja rautateillä tapahtuvat kemikaalien ja muiden vaarallisten aineiden kuljetukset,
- sähkön jakelun keskeytyminen,
- tietoliikenteen keskeytyminen,
- epätavalliset luonnonilmiöt, esimerkiksi tulva tai mysky ja
- vaikeasti hallittavat epidemiat.

Kaupungin rahoitusriskit voidaan jaotella tulojen ja menojen toteutumiseen ja sijoitustoimintaan.

Tulojen toteutumisessa verotulojen kasvun kehittyminen on tuleva haaste kaupungille. Yhteisöverotuloista suuri osa saadaan Pyhäsalmen kaivoksen toiminnan kautta. Kaivos on myös merkittävä työnantaja.

Menojen toteutumisessa on kiinnitettävä huomioita vuosittaiseen nousuun. On hiottava jatkuvasti valmiuksia siihen, että menojen kasvu voidaan rajoittaa ja jopa pysäyttää, mikäli verotulojen mahdollinen alentuma toteutuu ja kaivostoiminnan loppuessa korvaavia työpaikkoja ei ole onnistuttu toteuttamaan.

Kaupungilla oli vuoden 2018 lopussa sijoitusvaroja, joiden markkina-arvo oli 8,4 M€ ja tase-arvo oli 8,3 M€. Varat ovat sijoitettu kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti ja sijoitusten hoitaminen on hajautettu kahdelle varainhoitajalle. Sijoitusten tuottokehitykseen vaikuttavat myös kansainväliset selkkaukset ja muut yleismaailmalliset seikat, jotka ovat Pyhäjärven kaupungin riskienhallinnan ulkopuolella. Ammattisalkunhoitajien käytöllä ja sijoitusstrategian ajantasaisuudella kaupungin sijoitusriskin hallinta voidaan arvioida olevan riittävää.

Strategisen riskin aiheuttaa epäonnistuminen rakennemuutokseen valmistautumisessa, kun kaivostoiminta Pyhäjärvellä loppuu. Polttavan ajankohtaiseksi Pyhäsalmen kaivoksen infrastruktuurin saamisen uusiokäyttöön tekee hyödynnettävien malmivarantojen loppuminen mahdollisesti jo vuonna 2019. Kaivostoiminnan alueelliset tuotanto-, työllisyys- ja tulovaikutukset Pyhäjärvellä, sen lähikunnissa ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lakkaavat ja vaikutukset ovat niin mittavat, että Pyhäjärvi ja lähiseutu ovat järjestyttävän rakennemuutoksen kourissa. Muutoksen hallinnan onnistumiselle olennaista on uusiokäytön (Pyhäjärven Callion) kärkihankkeiden toteutuminen.

Arvion mukaan tuotantovaikutuksiin jää 250 miljoonan euron vajaus ja työllisyysvaikutuksiin 825 henkilötyövuoden vajaus. Kaivostoiminnan ja louhinnan toimialan vähennys on noin 300 henkilötyövuotta, kuljetuksen, varastoinnin ja tietoliikenteen noin 200 henkilötyövuotta, kiinteistö-, vuokraus-, tutkimus- ja liike-elämän palvelujen noin 80 henkilötyövuotta sekä koneiden ja laitteiden valmistuksen noin 70 henkilötyövuotta.

Kaivostoiminnan tuotantovaikutusten lakkaaminen jättää Pyhäjärvelle noin 500 henkilötyövuoden vajauksen, palkkatuloihin 28 miljoonan euron vajauksen sekä verotuloihin noin seitsemän miljoonan euron vajauksen. Proaktiivinen toiminta rakennemuutoksen kohtaamisessa on tuloksekkaampaa kuin reaktiivinen toiminta rakennemuutoksen jo tapahduttua. Strategisena riskinä on, että heräämistä riskitietoisuuteen sekä riskin vaatimaan politiikkaan ja toimintaan ei tapahdu.

Imagollisen riskin hallinta vaatii rytmin vaihdosta ja terävää uudelleen profiloitumista. Sijainnista maakuntien rajalla on tehtävä haitan sijasta hyve liikennelogsittisesti erinomaisen sijainnin avulla. Silloin Pyhäjärvestä välittyykin kuva liikennevirtojen keskiössä sijaitsevana paikkakuntana, joka sijainniltaan samankaltaisten naapurikuntien kanssa muodostaa elpyvän Suomen luovan talouden kehitysvyöhykkeen. Uusi imago ja profiili on yhteydessä kaivoksen infrastruktuuriin uusiokäytön onnistumiseen ja asumisen, yritystoiminnan sekä hyvinvoinnin elinvoimainvestointeihin.

3.2 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntalain 115 §:n (410/2015) mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä. Kaupunginhallitus vastaa valvonnan järjestämisestä ja yleisestä ohjeistamisesta. Valvonnan täytäntöönpanosta vastaa kaupunginjohtaja. Toimialueen päällikkö vastaa, että toimialueen sisäinen valvonta on järjestetty yleisten ohjeiden pohjalta ja on riittävää. Sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu muun muassa kuntalakiin sekä kaupungin johto- ja toimintasäätöihin sekä niissä mainittuihin tehtäviin, toimivaltuuksiin ja vastuisiin sekä talousarvioon. Kaupunginhallituksen 12.6.2006 hyväksymä sisäisen valvonnan ohje painottaa talouden hoitoa, materiaalihallintoa sekä omaisuudenhoitoa ja niihin liittyviä systemaattisia tarkastuksia ja raportointeja. Sisäinen valvonta on toimintayksiköiden prosessi, jonka avulla se pyrkii kohtuullisessa määrin varmistamaan tavoitteidensa saavuttamista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 30.6.2014 § 70. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu. Pyhjärven kaupungin uusi konserniohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 24.11.2014. Konserniohje on voimassa 1.1.2015 alkaen ja antaa paremmat työvälineet konsernivalvontaan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, ja ne koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja tilivelvollisia viranhaltijoita sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan organisaation tavoitteiden saavuttamisesta ja toiminnan laillisuudesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista ja toiminnan laillisuutta uhkaavia tekijöitä.

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat operatiivisena toimintana kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle sekä kunnan muulle johdolle. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 23 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää, kuntalain 24 §:ssä kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kunnan muun toiminnan johtotehtävää sekä kuntalain 25 a §:ssä säädettyä kuntakonsernin ohjausta ja konsernivalvonnan järjestämistä, mistä konsernijohto vastaa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säädösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole havaittu merkittäviä puutteita. Valvontaa ovat suorittaneet osaltaan kaupunginhallitus täytäntöönpanopäätösten yhteydessä sekä valvontaohjeen mukaisesti määrätty henkilöt. Yleisellä tasolla valvontaa on lisäksi toteutettu johtoryhmäyöskentelyn yhteydessä. Havaittuihin puutteisiin on esimiestasolla puututtu välittömästi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.6.2014 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä 24.11.2014 Pyhjärven kaupunkikonsernin konserniohjeen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuutta seurataan toimintakertomuksen ja talousarvion toteutumisvertailussa ja näitä edeltävissä osavuositarkastuksissa. Erityistä seuranta on kohdistettu yleisen finanssikriisin ja talouskriisin seurauksena varainhoitosalkujen hoitoon sekä omistusjärjestelyihin koskien myös salkunhoitajayhtiöiden omistusjärjestelyjä. Kaupunginvaltuuston hyväksymä sijoitusstrategia on marraskuulta 2010. Tavoitteiden asettelussa tai määrärahojen budjetoinneissa ei ole havaittu olennaisia virheitä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnalla tarkoitetaan järjestelmällistä menettelyä, jonka avulla tunnistetaan ja arvioidaan kunnan toimintaan liittyviä riskejä sekä määritellään toimintatavat riskien hallitsemiseksi, valvomiseksi ja säännönmukaiseksi raportoimiseksi. Pyhäjärven kaupungin johtamisjärjestelmä, strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä toiminnan ja talouden ohjeet luovat perustan riskienhallinnalle. Mahdollisia vahinkoriskejä on arvioitu ja päivitetty kohteittain vakuutustarkastelun yhteydessä. Investointeihin ja rahoitukseen ei kertomusvuonna kohdistunut erityisriskejä.

Kaupungin vakuutusturvan laajuutta tarkasteltiin vakuutusten kilpailuttamisen yhteydessä syksyllä 2016. Toiminnallisia riskejä henkilöstön työturvallisuuden näkökulmasta kartoitettiin työnvaarojen arvioinnilla niinkään syksyllä 2016.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä, arvonalennuksia tai jouduttu korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen. Tällaiset vastuut, menetykset tai korvaukset voisivat koskea esimerkiksi virheellistä menettelyä hankinnan kilpailuttamisessa tai valtion osuuden takaisinperinnässä.

Sopimustoiminta

Ennakoimattomia negatiivisia seuraamuksia ei ole tapahtunut liittyen sopimustoimintaan. Vanhentumisaikojen seurantaan on kiinnitettävä huomiota erityisesti siten, että varamiesjärjestelmät ovat riittävät myös mahdollisten pitkien sairaslomien yhteydessä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja esittävät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä käynnistettyjen kehittämistoimien sekä oman, jatkuvan toiminnan ja talouden seurannan ja sisäisen tarkastuksen arviointi- ja varmistustoiminnan perusteella, että kaupungin hallinto on toiminut kuntalain, kaupungin johto- ja toimintasääntöjen sekä kaupunginhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Sisäinen valvonta on yleisesti ottaen toimivaa ja asianmukaisesti järjestetty.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa järjestettiin vuonna 2018 kuntalakiin vuonna 2012 tehtyjen muutosten mukaisesti.

Kaupungin hallintotoimi jatkaa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän kehittämistä päivittämällä sisäisen valvonnan ohjeet vuoden 2019 aikana. Ajanmukaistamisella tavoitellaan sisäisen valvonnan toimintamallien yhdenmukaistamista ja entistä helpompaa prosessikohtaista integroimista.

3.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Vuoden 2018 toimintakate osoittaa, että toimintamenoista jäi katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla 37,6 M€ (v. 2017 oli 37,9 M€). Toimintakatteen muutos oli -0,87 % edellisen vuoden vastaavaan toteutumaan verrattuna. Verotulojen, valtionosuuksien sekä muiden rahoitustuottojen ja -kulujen jälkeen vuosikatteen eli tulojen ja menojen erotukseksi muodostui -0,5 Meuroa (v. 2017 oli 1.733 €).

Tilikauden tulos oli -2,34 M€. Tilikauden tuloksesta ei tehty investointivarauksia. Poistoeron muutosten jälkeen tilikauden alijäämä vuoden 2018 lopussa oli -1.421.945 euroa.

Tilikauden yli- / alijäämät vuosina 2014 - 2019

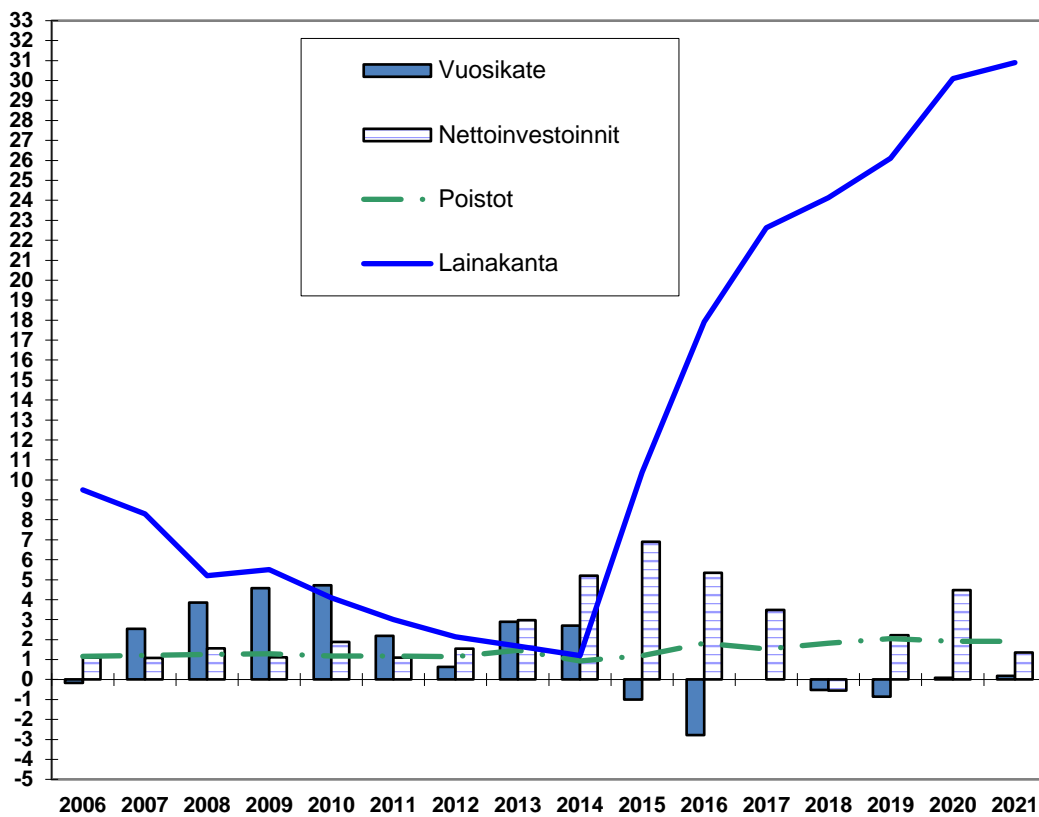
	2014	2015	2016	2017	2018	TA 2019
Taseen loppusumma 31.12.	50 117 330	54 915 179	58 387 108	60 946 625	59 689 013	
Peruspääoma 31.12.	20 542 188	20 542 188	20 542 187	20 542 187	20 542 187	
Peruspääoma-% taseen loppusummasta	40,99	37,41	35,18	33,7	34,4	
Tilikauden ylijäämä 31.12.	6 244 940	-1 845 333	-3 760 698	-1 163 125	-1 421 945	
-Ed.vuosien alijäämä						
+Ed.vuosien ylijäämä	6 068 384	12 166 822	10 321 489	6 560 791	5 397 666	
Tilikauden ylijäämä taseessa 31.12.	12 313 324	10 321 489	6 560 791	5 397 666	3 975 721	
Alijäämä TA:ssa 2019						-2 547 510

Tulorahoituksen riittävyys

Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen.

Vuoden 2018 vuosikate oli -525.917 euroa. Vuosikate osoittaa, että tulorahoitus ei riittänyt toimintakulujen kattamiseen eikä kattanut poistoja.

Vuosikate, nettoinvestoinnit, poistot ja lainakanta v. 2006 - 2021 (milj. euroa)

3.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintaketteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 065	4 318	3 302
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-42 631	-42 214	-42 787
Toimintakate	-37 566	-37 896	-39 485
Verotulot	20 458	21 604	21 030
Valtionosuudet	16 169	15 761	15 219
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	27	35	64
Muut rahoitustuotot	836	716	617
Korkokulut	-143	-152	-141
Muut rahoituskulut	-307	-66	-90
Vuosikate	-526	2	-2 786
Poistot ja arvonalentumiset	-1 814	-1 537	-1 821
Satunnaiset erät		-21	
Tilikauden tulos	-2 340	-1 556	-4 607
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	918	393	-1 657
Varausten lisäys(-) vähennys(+)			1 439
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)			1 064
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 422	-1 163	-3 761

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA+muut. 2018	TP 2018	TA 2019
Asukasmäärä	5 733	5 565	5 508	5 450	5 338	5 400	5 400	5 247	5 300
Toimintatuotot % toimintakuluista	14,3	14,5	8,4	7,7	10,2	10,2	10,0	11,9	8,7
Vuosikate % poistoista	185,0	223,6	-86,6	-152,9	0,1	-37,0	-81,8	-29,0	-40,7
Vuosikate € / asukas	506	489	-188	-511	0,3	-122,9	-274,8	-100,2	-160,9
Poisto %	25,22	14,78	33,5	55,2	35,6	41,3	41,9	35,8	57,6
Poistot / asukas	273,23	166,4	216,9	334,2	287,9	331,9	336,0	345,7	395,2

Tuloslaskelman tunnusluvut, selostus:

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista:

$100 \times \text{toimintatuotot} / \text{toimintakulut}$

Tunnusluku osoittaa paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla toiminnan tuotoilla.

Vuosikate % poistoista: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot} + \text{arvonalentumiset}$

Poisto %: $100 \times \text{poistot} / \text{käyttöomaisuudesta} / \text{toimintatulot}$

3.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018 1000 €	2017 1000 €	2016 1000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	-526	2	-2 785
Satunnaiset erät		-21	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 019	-11	-102
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-2 109	-3 601	-5 501
Investointien ennakkomaksut		50	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	240	-34	122
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 427	153	32
Toiminnan ja investointien rahavirta	-987	-3 462	-8 234
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-243	-260	-260
Antolainasaamisten vähennykset	487	828	520
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600	4 450	8 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 545	-1 332	-1 396
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400	1 600	425
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 227	-663	720
Rahoituksen nettorahavirta	1 472	4 623	8 509
Kassavarojen muutos	485	1 161	275
Rahavarat 31.12.	9 955	9 471	8 310
Rahavarat 1.1.	9 470	8 310	8 035

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA + LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Asukasmäärä	5 508	5 450	5 338	5 400	5 400	5 247	5 300
Investointien tulorahoitus	-14,9	-51,8	-0,1	-43,7	-84,8	-94,2	-38,4
Lainanhoitokate	-1,0	-2,4	0,1	-0,5	-0,96	-0,4	-0,6
Kassan riittävyys, päivää	55	61	73			77	
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v:lta	-4 029 561	-13 335 572	-15 875 285			-16 670 496	

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Investointien tulo-rahoitus –tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintameno on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Lainanhoitokate

= $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys, päivää

= $365 * \text{kassavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrää ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoiton on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

3.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE					
VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1000 e	1000 e		1000 e	1000 e
A PYSYVÄT VASTAAVAT	48 685	50 282	A OMA PÄÄOMA	24 518	25 940
I Aineettomat hyödykkeet	418	333	I Peruspääoma	20 542	20 542
1. Aineettomat oikeudet			III Arvonkorotusrahasto	0	0
2. Muut pitkävaikutteiset menot	418	333	IV Muut omat rahastot	0	0
3. Ennakkomaksut			V Ed. tilikausien yli-/alijäämä	5 398	6 561
II Aineelliset hyödykkeet	30 429	31 867	VI Tilikauden yli-/alijäämä	-1 422	-1 163
1. Maa- ja vesialueet	3 872	3 925			
2. Rakennukset	20 765	21 730	B POISTOERO JA VAP.EHT.		
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 575	5 158	VARAUKSET	6 489	7 407
4. Koneet ja kalusto	61	85	1. Poistoero	6 489	7 407
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Vapaaehtoiset varaukset	0	0
6. Enn.maksut ja kesken. hank	156	969			
III Sijoitukset	17 838	18 082	C PAKOLLISET VARAUKSET	78	78
1. Osakkeet ja osuudet	13 671	13 671	1. Eläkevaraukset		
2. Joukkovelkakirjasaamiset			2. Muut pakolliset varaukset	78	78
3. Muut lainasaamiset	4 130	4 373	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	82	82
4. Muut saamiset	37	38	1. Valtion toimeksiannot	33	33
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	33	33	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	49	49
1. Valtion toimeksiannot	33	33	3. Muut toimeksiantojen pääomat	0	0
2. Lahjoitusrah. erityiskatteet			E VIERAS PÄÄOMA	28 522	27 440
3. Muut toimeksiantojen varat			I Pitkäaikainen	21 557	19 607
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 971	10 632	1. Joukkovelkakirjalainat		
I Vaihto-omaisuus	0	6	2. Lainat rah. ja vak.laitoksilta	21 556	19 606
1. Aineet ja tarvikkeet	0	0	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
2. Keskenkäydyt tuotteet			4. Lainat muilta luotonantajilta		
3. Valmiit tuotteet			5. Saadut ennakot	1	1
4. Muu vaihto-omaisuus			6. Ostovelat		
5. Ennakkomaksut	0	6	7. Muut velat	0	0
II Saamiset	1 015	1 156	8. Siirtovelat		
Pitkäaikaiset saamiset	115	140	II Lyhytaikainen	6 965	7 833
1. Myyntisaamiset	85	140	1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainasaamiset	30	0	2. Lainat rah. ja vak.laitoksilta	3 531	2 970
3. Muut saamiset			3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	55
4. Siirtosaamiset			4. Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	900	1 016	5. Saadut ennakot	35	0
1. Myyntisaamiset	599	656	6. Ostovelat	2 356	3 807
2. Lainasaamiset	13	23	7. Muut velat	201	151
3. Muut saamiset	106	81	8. Siirtovelat	842	850
4. Siirtosaamiset	182	256	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 689	60 947
III Rahoitusarvopaperit	8 347	8 916			
1. Osakkeet ja osuudet	0	0			
2. Sijoitukset rahamarkk.inst.	5 047	8 916			
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset					
4. Muut arvopaperit	3 300	0			
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 609	554			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 689	60 947			

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASEEN TUNNUSLUVUT

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019
Omavaraisuusaste, %	79,4	83,7	72,0	59,8	54,7	52,0	
Suhteellinen velkaantuneisuus,%	19,7	17,4	37,1	58,8	65,8	68,3	
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %					66,0	68,5	
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	5 568	12 313	10 321	6 561	5 398	3 976	
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	1 059	2 213	1 874	1 204	1 011	758	
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 668	1 199	10 385	17 913	22 631	25 086	26 087
Lainakanta 31.12. € / asukas	291	215	1 885	3 287	4 240	4 781	4 922
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	1 393	5 377	5 201	4 941	4 373	4 130	
Asukasmäärä	5 733	5 565	5 508	5 450	5 338	5 247	5 300

Taseen tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaantuneisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaeht.varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
 Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Lainasaamiset 31.12.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistuloiksi muodostui 48,7 M€ (49,4 M€), joista suurin osuus koostui verotuloista 42,0 % (43,7 %). Valtionosuuksien osuus tuloista oli 33,2 % (31,9 %) ja toimintatuottojen osuus oli 10,4 % (8,7 %). Suluissa näkyy vuoden 2017 vastaava luku.

Kokonaismenot olivat 47,0 M€ (47,6 M€), josta 90,8 % (88,7 %) koostui toimintakuluista. Investointimenot olivat 4,5 % (7,5 %) kokonaismenoista.

TULOT	Milj. €	%	MENOT	Milj. €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	5,065	10,4	Toimintakulut	42,631	90,8
Verotulot	20,458	42,0	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	16,169	33,2	Korkokulut	0,143	0,3
Korkotuotot	0,027	0,1	Muut rahoituskulut	0,307	0,7
Muut rahoitustuotot	0,836	1,7	Satunnaiset kulut		0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			+/- Pakollisten var. muutos		0,0
-Käyttööm. myyntivoitot	-1,035	-2,1	- Käyttööm. myyntitappio	-0,016	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet			Käyttöomaisuusinvestoinnit	2,109	4,5
investointeihin	0,240	0,5	Rahoitustoiminta		
Pysyv.vast.hyöd.luov.tulot	2,427	5,0	Antolainasaamisten lisäykset	0,243	0,5
Rahoitustoiminta			Pitkäaikaisten lainojen vähen.	1,545	3,3
Antolainasaamisten vähennys	0,487	1,0	Lyhytaikaisten lainojen vähen.	0,000	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3,600	7,4	Oman pääoman muutos	0,000	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,400	0,8	Kokonaismenot yhteensä	46,962	100,0
Oman pääoman lisäykset	0,000	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	48,674	100,0			
Täsmäytys:					
Kokonaistulot	48 674		- Kokonaismenot	46 962	= 1 712
Maksuvalmiuden muutos	-1 227		- Rahavarojen muutos	485	= 1 712

Tuloslaskelman toteutuminen

ULKOISET + SISÄISET

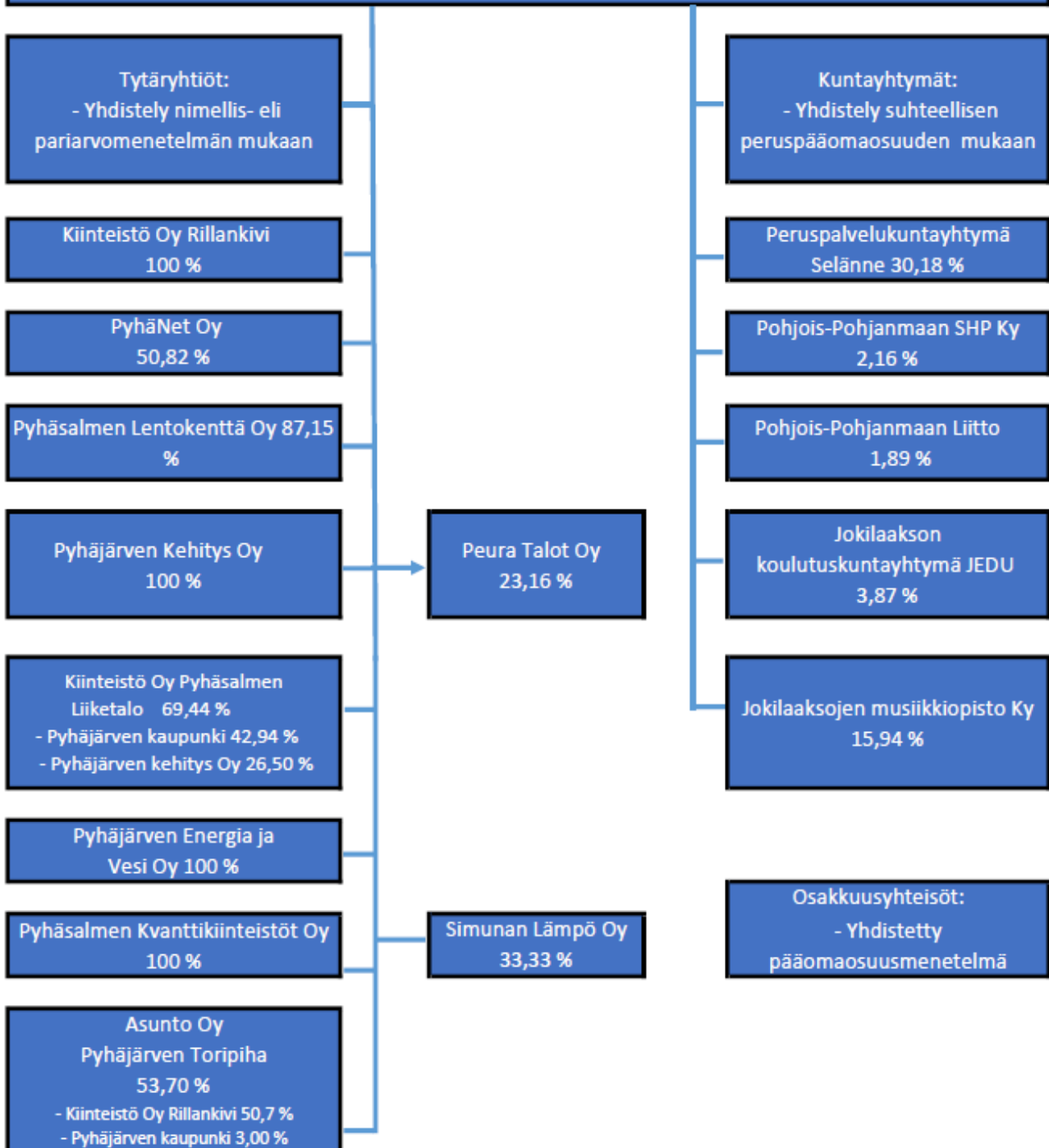
	Tilinpäätös 2015	Tilinpäätös 2016	Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	TA + LTA 2018	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019
Toimintatuotot	6 151 096	6 285 117	7 321 756	7 319 462	7 319 462	8 072 125	6 532 670
Toimintakulut	-44 822 614	-45 770 348	-45 218 150	-45 426 019	-46 246 351	-45 637 944	-44 626 480
Toimintakate	-38 671 518	-39 485 230	-37 896 394	-38 106 557	-38 926 889	-37 565 819	-38 093 810
Verotulot	21 916 162	21 030 291	21 604 460	21 150 000	21 150 000	20 457 649	20 950 000
Valtionosuudet	15 259 870	15 219 452	15 761 413	16 200 000	16 200 000	16 168 701	16 200 000
Rahoitustuotot	836 763	680 467	751 137	351 000	351 000	863 716	351 000
Rahoituskulut	-376 204	-230 450	-218 883	-258 000	-258 000	-450 163	-260 000
Vuosikate	-1 034 927	-2 785 470	1 733	-663 557	-1 483 889	-525 917	-852 810
Poistot ja arvonal.	-1 194 926	-1 821 272	-1 536 847	-1 792 162	-1 814 186	-1 813 960	-2 094 700
Satun. tuotot / kulut			-21 503				
Tilikauden tulos	-2 229 853	-4 606 742	-1 556 617	-2 455 719	-3 298 075	-2 339 877	-2 947 510
Poistoeron muutos	384 519	-1 656 993	393 493	400 000	400 000	917 931	400 000
Varausten muutos		1 439 119					
Rahaston muutos		1 063 918					
Tilik. yli-/ alijäämä	-1 845 333	-3 760 697	-1 163 125	-2 055 719	-2 898 075	-1 421 945	-2 547 510
Tilik.ylij.taseessa	10 321 489	6 560 791	5 397 666			3 976 181	

3.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernirakenne kaaviona

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI

3.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Pyhjärven kaupungin omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kaupungin pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjänteisyys ja pääomien käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kaupungissa.

Omistajapolitiikassa on kyse omistajastrategian valinnasta ja sen onnistuneisuuden arvioinnista ja konserniohjauksesta, joka perustuu omistukseen liittyvän määräysvallan käyttöön. Konserniohjaus voidaan jakaa omistajaohjaukseen ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamiseen. Omistajaohjaus on kunnan edustajien päätösvallan käytön ohjaamista yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä. Tytäryhtiöiden valvontaa koskevia ohjeita annetaan kunnan omille toimielimille ja viranhaltijoille. Lisäksi kunta voi antaa teknisluonteista ohjeistusta tytäryhteisöille sovituissa konsernin toiminnoissa kuten tilinpäätösraportoinnissa tai rahoituksen taikka hankintojen järjestämisessä. Konserniyhtiöiden toimintaa ohjaa konserniohje, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 24.11.2014 § 106.

Konsernijohto on antanut konserniohjeita tytäryhtiöille sekä kaupungin nimeämille yhtiöiden kokous- ja yhtiökokousedustajille useassa asiassa kuluvan vuoden aikana.

Kuluneena vuonna kokoonnuttiin tytäryhteisöjen edustajien kanssa säännöllisesti. Tytäryhtiöpalavereissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita. Kokouksia jatketaan vuonna 2018.

Vuoden 2016 lopussa annettiin FCG Konsultointi Oy:lle toimeksianto, jossa selvitetään mahdollisuuksia järjestellä kiinteistöomistuksia Pyhjärven kaupungin omistamissa tytäryhtiöissä. Kaupunginhallitus antoi 31.7.2017 § 266 konserniohjeen Pyhjärven Kehitys Oy:lle ja Kiinteistö Oy Rillankivelle, jonka mukaan Pyhjärven Kehitys Oy:n kiinteistömassan siirto Kiinteistö Oy Rillankivelle tulee toteuttaa osittaisjakautumisen kautta. Osittaisjakautuminen toteutettiin 1.1.2018 alkaen.

3.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Pohjois-Pohjanmaan erityishuoltopiirin kuntayhtymä fuusioitui Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymään 1.1.2010 alkaen. Jäsenkuntien päätösten mukaisesti Pohjois-Pohjanmaan erityishuoltopiirin varat, velat ja vastuut siirtyivät peruspääomaosuuksien suhteessa Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille 1.1.2010 alkaen perustuen erityishuoltopiirin kuntayhtymän vahvistettuihin tilinpäätöstiätöihin 31.12.2009.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne aloitti toimintansa 1.1.2010. Peruspalvelukuntayhtymä Selännettä olivat perustamassa Haapajärven kaupunki, Kärsämäen kunta, Pyhjärven kaupunki ja Reijjärven kunta. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkuntia ovat Haapajärven ja Pyhjärven kaupungit sekä Reijjärven kunta. Kärsämäen kunta eroaa kuntayhtymästä 1.1.2015 alkaen ja ottaa järjestämisvastuun itselleen, tuottamisvastuussa tulee olemaan yksityinen sote-palveluiden tuottaja. Kärsämäen kunta tulee olemaan osajäsen 1.1.2015 alkaen erillisten sopimusten mukaan ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden ja Taloushallinto Selman talous- ja henkilöstöhallinnon osalta.

Kalajokilaakson koulutuskuntayhtymä ja Siika-Pyhäjokialueen koulutuskuntayhtymä yhdistyivät 1.1.2012 alkaen Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU:ksi.

Pyhjärven Kehitys Oy:n hallitus on päättänyt 23.2.2012 ostaa Peura Talot Oy:n osakkeita. Pyhjärven Kehitys Oy:n omistusosuus on 23,16 %. Peura Talot Oy:stä tulee Pyhjärven kaupunkikonsernin osakkuusyhteisö, koska kunnalla on vähintään viidesosan omistus yhtiön osakkeista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.4.2013 perustettavaksi PyhäNet Oy:n. Perustamissopimus allekirjoitettiin 21.5.2013. Pyhjärven kaupungin omistamien PyhäNet Oy:n osakkeiden

lukumäärä oli 250 ja osakepääoma 5.000 euroa. Osakeannista päätettiin 25.4.2014, missä Kärsämäen kunnalle merkittiin 55 osaketta 1.100 euron osakepääomalla. PyhäNet Oy:n osakemäärä osakeannin jälkeen oli yhteensä 305 osaketta. Pyhäjärven kaupungin omistusosuus oli osakeannin jälkeen 81,97 %. Yhtiön toimialana on mm. hankkia, omistaa, ylläpitää, hoitaa, myydä ja vuokrata hallinnassaan olevaa tietoliikenneverkkoa ja sen liittyviä.

Kaupunginhallitus päätti 13.6.2016 § 204 myydä Haapajärven kaupungille 95 Pyhäjärven kaupungin omistamaa Pyhänet Oy:n osaketta. Osakkeiden myynnin johdosta kaupungin omistusosuus on 50,82 % (tätä ennen 81,97 %).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n perustamisen 29.9.2014. Yhtiön aputoiminimi on Pyhäjärven Callio, jonka nimen alla kaivosinfraa hyödyntävä yritystalve toimii ja kehittyy. Vesi- ja viemäritoiminta sekä kaukolämpötoiminta yhtiöitettiin kaupunginvaltuuston päätettyä asiasta 24.11.2014. Perustettiin Pyhäjärven kaupungin 100 prosenttisesti omistama Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, joka aloitti toimintansa 1.1.2015.

Kaupunginhallitus päätti 21.12.2015 § 473 ostaa varastotilaa Asunto Oy Pyhäsalmen Toripihasta. Kiinteistö Oy Rillankiven ja Pyhäjärven Kehitys Oy:n kanssa yhteisomistusosuudeksi muodostui 53,70 %.

Kaupunginhallitus antoi 31.7.2017 § 266 konserniohjeen Pyhäjärven Kehitys Oy:lle ja Kiinteistö Oy Rillankivelle, jonka mukaan Pyhäjärven Kehitys Oy:n kiinteistömassan siirto Kiinteistö Oy Rillankivelle toteutetaan osittaisjakautumisen kautta. Osittaisjakautuminen toteutettiin 1.1.2018 alkaen. Omaisuuden keskittämisellä yhteen yhtiöön on nähtävissä volyymietuja kiinteistönpidon eri osa-alueilla, jolloin on saatavissa sekä toiminnallisia että taloudellisia hyötyjä. Isännöinti (manageeraus) on jo keskitetty, jolloin on saatu vähennettyä kahden yhtiön päällekkäisyyksiä ja mahdollista toimintojen osioimintaa. Edelleen kiinteistönhoidon ja -huollon (ja muiden hankintojen) yhdistämisellä (yhdessä kilpailuttamisella) on mahdollista saavuttaa mittakaavahyötyjä. Myös kunnossapitoon liittyviä tehtäviä on mahdollista niputtaa suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Keskittämisellä mahdollistetaan parempi investointien pitkäjänteinen suunnittelu ja kaupungin omistajaohjauksen toteutuminen. Keskittämisestä saatavien hyötyjen maksimoinnissa on tärkeää, kuinka hyvin digitalisaatiota voidaan hyödyntää operatiivisessa toiminnassa kiinteistönpidon eri osa-alueilla sekä kiinteistötiedon hallinnassa. Keskeinen toiminnallinen hyöty on myös nähtävissä siinä, että kehitysyhtiöllä olisi kiinteistöliiketoiminnan jakautumisen avulla mahdollisuus jatkossa paremmin keskittyä ydinosaamiseensa ja -tehtäväänsä eli elinkeinojen kehittämiseen. Tämä on erittäin perusteltua, varsinkin nyt rakennemuutoksen hallinnan haasteiden edessä.

Kiinteistö Oy Rillankivi rakennutti 6-kerroksisen hissillisen asuin- ja liikehuoneistokerrostalon Ollintien ja Torkkolantien kulmukseen, Pyhäsalmen keskusta. Rakennus valmistui vuoden 2018 lopussa. Kerrostalon katutasoon toteutettiin uudet liiketilat Suomenselän Osuuspankille. Rakennuksen kerroksiin 2 - 6 sijoittuu 30 vuokra-asuntoa.

Rakennushankkeen toteuttaminen tukee Kiinteistö Oy Rillankiven tarvetta uudistaa nykyistä asuntokantaansa. Laadukkaan ja monipuolisen asumisen edistäminen toteuttaa Pyhäjärven kaupungin strategisia tavoitteita. Torkkolantie 1:n kaikki asunnot rakennetaan esteettömiksi, jolla varmistetaan asuntokohteen soveltuminen kaikille ikäryhmille. Lisäksi neljä asuntoa varustetaan inva-asunnoiksi. Asumisviihtyisyyttä lisäävät myös huoneistojen levyiset tilavat lasitetut parvekkeet näkymineen.

3.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Kehitysarvion tulee tuoda esiin seikat, joiden perusteella arvioidaan tulevaisuudennäköymien poikkeavan aiemmasta kehityssuunnasta.

Tulevaan kehitysarvioon konsernitasolla vaikuttaa samat seikat kuin arvioon kaupungin kehityksestä. Verotulokehityksen jatkuessa suurin piirtein samankaltaisena vielä lähivuodet, konsernin talouden tunnusluvut pysyvät suhteellisen tyydyttävinä.

Konserniyhtiöistä Pyhäjärven Kehitys Oy:n ja Rillankivi Oy:n kehitys talouden näkökulmasta on haasteellisin. Kehitys Oy:n roolina on luoda edellytyksiä uusille yrittäjille ja sitä kautta uusia työpaikkoja kaivostoiminnan loppumisesta aiheutuvien työpaikkamenetysten sijaan niiden vuosien aikana, jolloin kaivostoiminta vielä jatkuu.

Mikäli työpaikkakehitystä ei olennaisesti vaikuttavammalla tavalla saada menetyksiä vastaavalle tasolle, paikkakunnan väestön vähentyminen jatkuu edelleen ja se aiheuttaa Rillankivi Oy:n omistamien asuntojen käyttöasteen alenemisen.

Kaupunginhallitus on päätöksellään 14.8.2017 § 288 antanut taloustoimikunnalle tehtäväksi tarkastella koko kaupungin toimintoja ennakkoluulottomasti, tehostaa toimintoja sekä tarvittaessa myös esittää ehdotuksia konsernin päällekkäisten toimintojen karsimiseksi.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n, Kiinteistö Oy Rillankiven sekä PyhäNet Oy:n tulevan kehityksen arvioon vaikuttaa, miten paikkakunta pystyy pitämään yllä maaseutuelinkeinoja ja kylissä olevaa asutusta. Tämän hetken liittymätilausten lukumäärän perusteella arvio tulevasta on kohtuullisen hyvä. Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:llä on omat haasteensa, koska kaukolämpö- sekä vesi- ja viemäriverkostoon korjausvelkaa ei olla täsmällisesti arvioitu.

Vaikka konsernin ja siihen kuuluvien tytäryhteisöjen tunnusluvut kokonaisuudessaan ovat tyydyttävät, talouden näkökulmasta ja kehityksen voimistamisen vaatimuksesta riskienhallintajärjestelmän kokonaisvaltaista, koordinoitua läpivalaisua on harjoitettava.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n tilinpäätöksessä sekä konsernitiilinpäätöksessä vuodelta 2018 ei ole huomioitu Peuratalot Oy:n konkurssin vaikutuksia, koska tilinpäätöksen valmistelun aikana ei ollut tiedossa taloudellisia vaikutuksia tarkasti.

3.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja vastuun jako

Konsernijohto ja tehtävät on konserniohjeella jaettu valtuustolle, hallitukselle, toimielimille, kaupunginjohtajalle ja toimialajohtajille. Kokonaisuudessaan konserniohje koskee Pyhäjärven kaupungin tytäryhteisöjä sekä kuntayhtymiä, joissa kaupunki on jäsenenä. Tytäryhteisöjä ovat Pyhäjärven Kehitys Oy, PyhäNet Oy, Pyhäsalmen Lentokenttä Oy, Kiinteistö Oy Rillankivi, Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy, Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy, Pyhäsalmen Liiketalo Oy, josta omistus Pyhäjärven Kehitys Oy:n kanssa on yhteensä 69,44 % sekä Pyhäjärven Toripiha, josta omistus Kiinteistö Oy Rillankiven kanssa on yhteensä 53,70 %.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus antaa tarvittaessa ohjeet tytäryhtiön hallintoelimissä oleville edustajilleen asetettaessa tytäryhtiöiden toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Kuntalain 23 § 2 momentin mukaisesti kaupunginhallitus voi tarvittaessa muulloinkin antaa ohjeet kaupungin kannan huomioimisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallitus antoi ohjeita tytäryhtiöitä koskeviin asioihin, joita käsiteltiin useasti tilikauden 2018 aikana.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Kiinteistö Oy Rillankiven käyttöaste vuonna 2018 oli asuntojen osalta 90,6 % ja toimitilojen osalta 78,9 %. Pyhäjärven Kehitys Oy:n toimitiloiden käyttöaste vuoden 2018 lopussa oli 88,2 %. Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskevaa arviointia on pyritty kehittämään kuluneen vuoden aikana. Tytäryhtiöt ovat lisäneet toimintaa koskevia tavoitteita tilinpäätösraportointiin. Tavoitteet on johdettu valtuuston hyväksymästä Pyhäjärven kaupungin tulevaisuusstrategiasta.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen vuotuiset toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat tulee toimittaa konsernijohtolle seurantaan varten viivytyksettä niiden valmistuttua ja pyydettyä myös luonnosvaiheessa. Toiminnan seurannassa tulee huomioida sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportointi. Yhtiöiden taloudellista tilaa seurataan soveltuvin osin standardoiduin tunnusluvuin (kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus ja suhteellinen velkaantuneisuus). Tytäryhtiöt ovat toimittaneet talouteen liittyvät raportit Pyhäjärven kaupungin konserniohjeen mukaisesti. Muutaman kerran vuodessa järjestettävissä tytäryhtiöpalaverissa on tarkasteltu tytäryhtiöiden tuloksellisuutta, taloudellista asemaa sekä muita ajankohtaisia asioita.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Tytäryhteisöt toimivat ensisijaisesti niitä koskevien yhteisölakien sekä oman yhteisön edun mukaisesti. Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla muun muassa rahoitus- ja sijoitustoiminta, maksuliikenteen hoito, hankinnat ja riskien hallinta, vakuuttaminen, henkilöstöpolitiikka ja tietohallinto. Yleistoteamuksena voidaan mainita, että keskitettyjä konsernitoimintoja ei pääsääntöisesti ole.

Konsernipalvelujen käyttö ja siirtohinnoittelun kustannusvastaavuus

Pyhäjärven kaupunkikonsernissa ei ole tytäryhteisöä, joka tuottaisi palveluja keskitetysti muille konserniyhteisöille. Tällaisia palveluja voivat olla mm. toimitila- ja kiinteistöpalvelut, taloushallinnon palvelut, tietohallinnon palvelut ja muut hallinnon palvelut kuten lakipalvelut ja arkistointi- sekä monistus- ja painatuspalvelut.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Kaupunginvaltuuston 30.6.2014 § 70 hyväksymä Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ovat perustana tytäryhteisöjen riskienhallinnan järjestämisessä. Tytäryhteisöt hoitavat itsenäisesti riskien vakuuttamisen. Kiinteistö Oy Rillankiven ja Pyhäjärven Kehitys Oy:n kiinteistövakuutukset ovat ajan tasalla. Riskienhallintajärjestelmien kehittämisen kannalta jatkossa on syytä käydä koordinoiva tarkastelu riskienhallintajärjestelmien kokonaisvaltaisesta toimivuudesta tytäryhteisöissä. säädetyn muutoksen mukaan toimintakertomukseen on sisällytettävä yksityiskohtaiset tiedot Kuntalain 115 §:ään riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Pyhäjärven kaupunki on ottanut käyttöönsä Julkisyhteisön hallinnon vastuuvakuutuksen, jolla tuetaan julkisyhteisön omistaja- ja riskienhallintapolitiikkaa, parantaen sekä päätöksentekijöiden että toimihenkilöiden turvaa eri yhtiömuodoissa.

3.6.6 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kuntien muodostaessa yhä monipolisempia kuntakonserneja, korostuu johtamisessa kokonaisuuden ymmärtäminen ja hallinta sekä aktiivisen omistajuuden avulla tavoiteltavat tulokset.

Toimintaympäristön muuttuessa nopeasti kunnalta ja kuntakonsernilta vaaditaan nopeaa reagointi- ja uusiutumiskykyä ja onnistunutta johtamista. Se tarkoittaa johtamisen, toimintatapojen, -prosessien ja rakenteiden jatkuvaa tarkastelua, toiminnan kokonaistuloksellisuutta sekä riskienhallintaa. Kiristynyt taloudellinen tilanne luo kuntajohtamiselle vielä erityisen paineen.

Kuntalain (410/2015) säännökset terävöittävät kunnan toiminnan strategista johtamista, omistajaohjausta sekä riskienhallinnan ja arvioinnin merkitystä. Kuntalain uudet säännökset omistajaohjauksesta, kunnan tytäryhteisöjen toiminnasta ja konserniohjeista sekä konsernijohtamista ovat tulleet voimaan 1.6.2017. Pyhäjärven kaupunki on aloittanut konserniohjauksen kehittämisen etupainotteisesti jo ennen kuntalain säännösten voimaantumista.

	Tavoitearvo	Kiinteistö Oy Rillankivi	Pyhäjärven Kehitys Oy	Pyhänet Oy	Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy
Konsernijohtolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen					
Raportointivelvoite	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi	3 kertaa / vuosi
Toimintatuotot / toimintakulut %	> 30 %	143	90	110	125
Vuosikate / poistot %	> 80 %	101	-1 586	4	122
Omavaraisuusaste %	> 50 %	22,9	25,0	-2,95	50,8
Suhteellinen velkaantuneisuus	< 40 %	657	139	575	194
Lainamäärä € / asukas		1 969,29	84,51	963,41	650,56
Tytäryhteisöille annettujen tavoitteiden toteutuminen					
Tilikauden yli-/alijäämä	+ / - 0 €	5 305	-55 698	-264 406	87 671
Asuntojen käyttöaste	> 90 %	90,6			
Teollisuustilojen käyttöaste		78,9			
Toimistotilojen käyttöaste			88,2		

3.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	38 864	37 115	37 528
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	-75 714	-73 676	-75 803
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-63	-61	7
Toimintakate	-36 913	-36 622	-38 268
Verotulot	20 384	21 525	20 959
Valtionosuudet	17 439	17 032	16 654
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	17	50	89
Muut rahoitustuotot	941	782	639
Korkokulut	-318	-346	-355
Muut rahoituskulut	-335	-96	-123
Vuosikate	1 215	2 325	-405
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 933	-3 680	-4 230
Tilikauden yli- ja alipariarvot			
Arvonalentumiset	-17		
Satunnaiset erät	405	-21	
Tilikauden tulos	-2 329	-1 376	-4 635
Tilinpäätössiirrot	-11	433	883
Tilikauden verot	-27	-42	-38
Laskennalliset verot	-7	-18	
Vähemmistöosuudet	286	132	242
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 088	-871	-3 548

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Toimintatuotot / toimintakulut, %	52,3	52,3	51,3	49,5	50,4	51,3
Vuosikate / Poistot, %	151,5	130,7	28,9	9,6	63,2	30,9
Vuosikate, € / asukas	735	769	174	-74	436	232
Asukasmäärä	5 733	5 565	5 508	5 450	5 338	5 247

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista:

100 x toimintatuotot / toimintakulut

Vuosikate % poistoista:

100 x vuosikate / poistot + arvonalennukset

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2018	2017	2016
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	1 215	2 326	-405
Satunnaiset erät	405	-21	5
Tilikauden verot	-31	-23	-14
Tulorahoituksen korjauserät	-1 339	7	81
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-7 755	-8 028	-9 575
Investointien ennakkomaksut		50	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	352	1 757	426
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 878	870	57
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 275	-3 063	-9 426
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	-212	-260	-266
Antolainasaamisten vähennykset	260	601	294
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 578	5 839	10 051
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 553	-1 460	-2 170
Lyhytaikaisten lainojen muutos	494	1 764	532
Oman pääoman muutokset		60	45
Muut maksuvalmiuden muutokset	-693	-1 966	802
Rahoituksen nettorahavirta	3 875	4 578	9 288
Kassavarojen muutos	-400	1 515	-138
Rahavarat 31.12.	13 808	14 208	12 693
Rahavarat 1.1.	14 208	12 693	12 831
	-400	1 515	-138
Erotus	0	0	0

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP2017	2018
Investointien tulorahoitus	21,0	11,2	-4,4	37,1	16,4
Lainanhoitokate	2,8	0,8	-0,02	1,48	0,40
Kassan riittävyys, päivää	39,6	53,4	52,4	61,8	57,3
Toiminnan ja invest.rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-9 877 174	-19 801 503	-30 203 926	-31 297 791	-34 739 129
Asukasmäärä	5 565	5 508	5 450	5 338	5 247

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * vuosikate / investointien omahankintamenot

Lainanhoitokate

= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2.

Kassan riittävyys, päivää

= 365 * kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla seurataan investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	58 867	57 012	A OMA PÄÄOMA	24 726	26 680
I Aineettomat hyödykkeet	751	606	I Peruspääoma	20 542	20 542
1. Aineettomat oikeudet	751	606	II Osuus ky:n oman po:n lisäyks.		
2. Muut pitkäaik. menot			III Liittymismaksurahasto		
3. Ennakkomaksut			IV Arvonkorotusrahasto		125
4. Keskeneräiset hankinnat			V Muut omat rahastot	891	872
II Aineelliset hyödykkeet	57 874	56 147	VI Ed. tilikausien yli-alijäämä	5 381	6 011
1. Maa- ja vesialueet	4 390	4 398	VII Tilikauden yli- alijäämä	-2 088	-871
2. Kiinteistöjen liittymismaksut			B VÄHEMMISTÖOSUUDET	-296	2
3. Maa- ja vesialueiden arv.kor.			C POISTOERO JA VAPAAEHT.		
4. Rakennukset	38 592	39 671	VARAUKSET	0	0
5. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 184	7 932	1. Poistoero		
6. Koneet ja kalusto	1 414	1 520	2. Vapaaeht. varaukset		
7. Muut aineelliset hyödykkeet	9	9	D PAKOLLISET VARAUKSET	862	843
8. Ennakkomaksut ja kesk.er.	5 285	2 617	1. Eläkevaraukset		
III Sijoitukset	242	259	2. Muut pakolliset varaukset	862	843
1. Osakkuusyhteisöosuudet	230	230	E TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	341	337
2. Muut osakkeet ja osuudet			F VIERAS PÄÄOMA	53 043	49 890
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			I Pitkäaikainen	38 204	34 593
4. Muut lainasaamiset	5	24	1. Pitkäaikainen korollinen	37 305	33 707
5. Muut saamiset	6	5	2. Pitkäaikainen koroton	899	886
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	286	283	II Lyhytaikainen	14 839	15 297
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 523	20 457	1. Lyhytaikainen korollinen	5 014	4 452
I Vaihto-omaisuus	214	234	2. Lyhytaikainen koroton	9 825	10 845
II Saamiset	5 501	6 015			
Pitkäaikaiset saamiset	528	596	III Rahoitusarvopaperit	8 502	9 051
Lyhytaikaiset saamiset	4 973	5 419	IV Rahat ja pankkisaamiset	5 306	5 157
III Rahoitusarvopaperit	8 502	9 051			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 306	5 157			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	78 676	77 752	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	78 676	77 752

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Omavaraisuusaste, %	57,1	55,8	46,3	38,0	34,3	31,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	28,7	31,7	47,7	59,2	65,9	69,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötul. %					67,0	
Kertynyt yli- / alijäämä, 1000 €	1 215	2 812	9 324	6 109	5 140	3 293
Kertynyt yli- / alijäämä, € / asukas	212,0	505,3	1 692,8	1 120,9	962,8	627,6
Konsernin lainat, € / asukas	1 947	2 448	4 209	5 909	7 149	8 065
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	11 164	13 622	23 182	32 203	38 159	42 319
Konsernin lainasaam.31.12., 1000 €	428	412	395	341	24	5
Asukasmäärä	5 733	5 565	5 508	5 450	5 338	5 247

KESKEISET LIITETIEDOT

	2014	2015	2016	2017	2018
Vastuusitoumukset					
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
Takaukset	4 912 494,64	5 820 948,71	5 651 887,05	5 894 045,39	8 423 613,24
Kiinnitykset tiloihin					
Muut vastuusitoumukset					
Takaukset muiden puolesta	2 058 829,15	1 926 268,28	1 800 266,92	1 637 658,25	1 541 124,95
Kiinnitykset					
Tiloihin	481 617,56	481 617,56	481 617,56	2 568 829,73	2 568 829,73
Yrityskiinnitykset	168 187,93	168 187,93	168 187,93	168 187,93	168 187,93

3.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.7.1 Asiaa koskeva sääntely

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi Kuntal. 115 §.

3.7.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä –tilille. Lain tarkoitusta tuloksen käsittelystä tulkitaan laajemmin siten, että hallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esitettäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen.

Pakollinen varaus ei ole tuloksenkäsittelyerä, vaan se on tehtävä tilikauden tuloksesta riippumatta silloin, kun velvoite sen tekemiseen on syntynyt.

Vuosina 2016 - 2018 tilikauden tulosta on käsitelty seuraavaasti:

	2016	2017	2018
Tilikauden tulos	-4 606 741,91	-1 556 617,30	-2 339 876,56
Investointirahaston lisäys (-)			
Investointirahaston vähennys (+)	+1 063 918,04		
Investointivarausten lisäys (-)			
Varausten vähennys (+)	+1 439 118,74		
Poistoeron lisäys (-)	-2 503 036,78		
Poistoeron vähennys (+)	+846 043,59	393 492,57	917 931,29
Tilikauden alijäämä- / ylijäämä+	-3 760 698,32	-1 163 124,73	-1 421 945,27

Vuoden 2018 lopussa tilikauden tulos oli -2.339.876,56 euroa sekä tilikauden alijäämä -1.421.945,27 euroa.

Tilinpäätöksessä 2018 ei tehty investointivarauksia. Edellisinä vuosina päätetyt poistoeron muutokset käsiteltiin aikaisempien suunnitelmien mukaisesti ja tuloutetaan tehtyjä poistoeroja yhteensä 917.931,29 euroa. Tilikauden alijäämä -1.421.945,27 euroa katettiin kokonaisuudessaan taseen edellisten vuosien tilikausien ylijäämästä (5.397.666,36 euroa) kuluvan vuoden kirjanpidossa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä kumulatiivinen ylijäämä oli yhteensä 3.975.721 euroa. Pyhäjärven kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää.

3.7.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain talouden tasapainottamista koskevilla säännöksillä pyritään lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentämään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteissa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on merkittävä. Toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa.

Ensinnäkin tulee selvittää tilinpäätösvuonna voimassa olleen taloussuunnitelman toteutuminen. Toiseksi, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, kaupunginhallituksen on tehtävä selkoa, onko kuluvana voimassa oleva taloussuunnitelma riittävä. Selonteon antaminen tulee kyseeseen, jos tilikauden alijäämä on olennaisesti suurempi kuin se oli taloussuunnitelmaa ja toimenpideohjelmalla hyväksyttäessä edellisenä syksynä.

Kuntalain 410/2015 § 118:n mukaisiin erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyssä siirrytään kuntakonsernin tunnuslukuihin vuonna 2017.

Vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyyn johtavista tunnusluvuista on säädetty seuraavasti:

1. Peruskunnan alijäämää ei ole katettu määräajassa

- kunta voi joutua arviointimenettelyyn ensinnäkin silloin, kun se ei pysty kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää lain 110 §:ssä säädettyssä määräajassa eli viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta.
- Arviointimenettelyn käynnistämisestä ja laajuudesta päättää valtiovarainministeriö.
- Arviointimenettely voidaan ministeriön harkinnan mukaan jättää käynnistämättä tai se voi olla tavanomaista kevyempi, jos esimerkiksi kattamaton alijäämä katsotaan kunnan taloudelliseen kantokykyyn nähden niin vähäiseksi, ettei se vaaranna palveluita.
- Kunnan on välttääkseen arviointimenettelyn katettava alijäämä viimeistään 4 vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Käytännössä kunnalla on siis 5 vuotta aikaa kattaa alijäämänsä.
- Alijäämän laskemisessa käytetään peruskunnan, ei kuntakonsernin tunnuslukuja.
- Pyhäjärven kaupungin kertynyt ylijäämä 31.12.2018 3,98 M€
- Pyhäjärven kaupungin TA 2019 alijäämä -2,55 M€
- Pyhäjärven kaupungin TS 2020 alijäämä -1,43 M€
- Pyhäjärven kaupungin TS 2021 alijäämä -1,34 M€
- Voidaan todeta, että Pyhäjärven kaupungin kertynyt ylijäämä vuoden 2018 lopussa ei kata vuosien 2019 – 2021 suunnitelmien mukaista alijäämää.

2. Kuntakonsernin kertynyt alijäämä / asukas –tunnusluku

- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa.
- Arviointimenettely voidaan käynnistää jo yksinään tällä perusteella.
- Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä TP2018 628 €/asukas
- Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä TP2017 963 €/asukas
- Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä TP2016 1.121 €/asukas
- Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä TP2015 1.693 €/asukas
- Kuntakonsernin kertynyt ylijäämä TP2014 505 €/asukas
- Voidaan todeta, että Pyhäjärven kaupunkikonsernilla ei ole kertynyttä alijäämää tilinpäätöksessä 2018.

3. Tunnuslukujen raja-arvot

- Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voi käynnistyä edelleen myös talouden tunnuslukujen raja-arvojen perusteella.
- Päätettäessä arvioinnin käynnistämisestä muun kuin kertyneen alijäämän perusteella kaikkien neljän arviointikriteerin olisi myös täyttyvä samanaikaisesti.
- Näin ollen jonkin yksittäisen kriteerin täyttymiseen yksittäistapauksessa liittyvät ongelmat eivät ratkaise arviointimenettelyyn joutumista.
- Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kaikki neljä kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet säädetyt raja-arvot.
- Seurattavia tunnuslukuja ovat kuntakonsernin vuosikate, tuloveroprosentti, kuntakonsernin lainamäärä € / asukas, kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus.

3a. Kuntakonsernin vuosikate on ilman harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen, tunnusluvut Pyhäjärven kaupunkikonsernissa

TP2018	1 215 334 €
TP2017	2 326 304 €
TP2016	-405.076 €
TP2015	956.530 €
TP2014	4.279.578 €
TP2013	4.215.129 €

- Pyhäjärven kaupunkikonsernin vuosikate on positiivinen vuonna 2018, eikä näin ylitä tunnusluvun raja-arvoa.

3b. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.

	Pyhäjärvi	Kuntien keskim.vero%	Kuntien keskim. +1,0 %
2019	20,75 %	19,88 %	20,88 %
2018	20,75 %	19,86 %	20,86 %
2017	20,75 %	19,91 %	20,91 %

- Pyhäjärven kaupungin tuloveroprosentti ei ylitä kaikkien kuntien painotettua keskimääräistä tuloveroprosenttia 1,0 prosenttiyksiköllä.

3c. Asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla.

	Pyhäjärvi kaup.kons.	Kunt keskim.	Kuntakons. keskim. + 50 %
TP2018	8.065 €/as.		
TP2017	7.149 €/as.	6.299 €/asukas	9.449 €/asukas
TP2016	5.909 €/as.	6.146 €/asukas	9.219 €/asukas
TP2015	4.209 €/as.	5.978 €/asukas	8.967 €/asukas
TP2014	2.448 €/as.	5.768 €/asukas	8.652 €/asukas

- Pyhäjärven kaupunkikonsernin asukaskohtainen lainamäärä ei ylitä raja-arvoa.

3d. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia, tunnusluvut Pyhäjärven kaupunkikonsernissa

TP2018	69,2 %
TP2017	65,9 %
TP2016	59,2 %
TP2015	47,7 %
TP2014	31,7 %

- Pyhäjärven kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuminen ylittää raja-arvon vuosina 2016, 2017 ja 2018.

Näiden tunnuslukujen perusteella voidaan todeta, että Pyhäjärven kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää. Tunnusluvuista ainoastaan kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuminen, joka on Pyhäjärven kaupunkikonsernissa 65,9 %, ylittää sallitun raja-arvon.

Talouden tasapainottaminen

Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin on vaatinut erityistä panosta tilinpäätösvuonna 2018 sekä tulevina vuosina. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiiliin nostamista.

Pyhäjärven kaupunki on lähtenyt tasapainottamaan talouttaan jo edellisen valtuustokauden aikana. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talouden tasapainotusohjelman vuosille 2016 - 2019 kesäkuussa 2016. Tasapainotusohjelma tähtäsi kaupungin toimintakulujen kehityksen oikaisemiseen vuosina 2016 – 2019, kiinnittäen huomiota myös toiminta- ja verotuottojen lisäämiseen. Merkittävät tulojen lisäykset aiheutuivat kunnallisen tuloveroprosentin yhden prosenttiyksikön nostosta ja kiinteistöveroprosenttien tarkistuksista. Toimintakulujen vähennykset pitivät sisällään mm. avustusten leikkauksia, toiminnan rationalisointeja eri sektoreilla, kouluverkon uudelleenmitoitusta ja henkilöstökulujen pienentämistä. Kaikki henkilöstömitoitukseen liittyvät toimenpiteet tapahtuvat eläköitymisen kautta ja määräaikaisten työsopimusten loppumisella.

Kaupunginhallitus asetti 14.8.2017 taloustoimikunnan. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti maakuntauudistuksen mukanaan tuoman verotulokehityksen ja valtiosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi. Taloustoimikunnan tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävänä on ehdotusten valmisteleminen kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

Kaupunginhallitus päätti 15.1.2018 § 10 antaa taloustoimikunnalle tehtäväksi valmistella kaupungin talouden tasapainotusohjelman päivitys toukokuun 2018 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainotusohjelman tasapainotustavoite on 2,1 miljoonaa euroa.

Taloustoimikunnan tehtävänä on ollut koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävänä on ehdotusten valmisteleminen kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.6.2018 § 51 taloustoimikunnan valmisteleman talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019 – 2021. Yhtenä suurena tasapainottamistoimenpiteenä ohjelmaan sisältyi yhden alakoulun mallin mukainen kouluverkon valmistelu.

Kaupunginvaltuusto päätti 15.10.2018 § 81 tasapainottamisohjelman mukaisesta kouluverkkoselvityksestä. Päätöksen mukaisesti Emolahden, Rannakylän ja Ruotasen koulut lakkautetaan 1.8.2019 alkaen ja koulut yhdistetään Ikosen kouluun siten, että 0 - 4 luokat toimivat nykyisen Ikosen koulun tiloissa ja 5 – 6 –luokat Keskuskoulun tiloissa. Luokkatilat Keskuskoululle rakennetaan nykyisen kirjaston tiloihin.

Kaupunginhallitus päätti 17.12.2018 antaa taloustoimikunnalle tehtävänannoksi valmistella kaupungin talouden tasapainottamisohjelman päivitys toukokuun 2019 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainottamisohjelman tasapainotustavoite on 1,5 miljoonaa euroa.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal. 110.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteet, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kaupunginhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kaupungissa ja kaupunkikonsernissa annetaan talousarvion toteutumisvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §, 110 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110.4 §) ja kaupunginhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (113 §). Talousarviossa asetettujen tavoitteiden tulee toteuttaa valtuuston hyväksymää kaupunkistrategiaa (110 §). Kaupunkistrategiassa määritellään sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Strategisten tavoitteiden toteutumisesta on suositeltavaa raportoida ainakin tilinpäätöksessä.

HALLINTOTOIMI

Vastuuelin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi
 Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä (1.11.2018 lähtien)
 Hallintojohtaja Hannu Haapala (13.8.2018 saakka)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Hallintotoimi vastaa kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Hallintotoimi tuottaa koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seurantaa, valvontaa ja suunnittelua. Hallintotoimi vastaa koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta. Hallintotoimen tehtävänä on tuottaa ammattitaitoisesti laadukkaat tuki- ja ylläpitopalvelut eri toimialoille.

Hallintotoimi sisältää keskusvaalilautakunnan, tarkastuslautakunnan sekä kaupunginhallituksen kustannuksiin varatut määrärahat. Keskusvaalilautakunta vastaa valtiollisten ja kunnallisten vaalien järjestämisestä kunnassa. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintakate, yhteensä	-38 671 518	-39 485 230	-37 896 394	-38 926 889	-37 565 819	-38 093 810
Asukasluku	5 508	5 450	5 338	5 400	5 247	5 300
Toimintakate € / asukas	-7 021	-7 245	-7 099	-7 209	-7 159	-7 188
Toimintakate, muutos-%, vrt. edelliseen vuoteen	4,38 %	2,10 %	-4,02 %		-0,87 %	

3. PERUSTELUT

Kaupunginvaltuusto vastaa Kuntalain 13 §:n mukaisesti kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee: 1) päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista, 2) päättää hallinnon järjestämisen perusteista, 3) päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista sekä hyväksyä talousarvio, 4) päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista, 5) päättää kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista, 6) päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta, 7) valita jäsenet kunnan toimielimiin, jollei toisin säädetä, 8) päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuskien perusteista, 9) valita tilintarkastajat, 10) hyväksyä tilinpäätös ja päättää vastuuvapaudesta sekä 11) päättää muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Valtuusto on hallintosäännöllä siirtänyt toimivaltaansa edelleen muille toimielimille, kuten kaupunginhallitukselle, lauta- ja johtokunnille sekä viranhaltijoille. Päätösvallan siirtämisen avulla valtuusto voi paremmin keskittyä tärkeimpien asioiden käsittelyyn ja kaupungin kehittämiseen.

Kaupunginvaltuusto päätti 26.6.2018 § 50 hyväksyä asiakirjan Pyhäjärven strategia 2030. Pyhäjärven uusi strategia ulottuu vuoteen 2030 saakka. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhäjärven kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Strategisiksi painopisteiksi valittiin:

1. Saavutettavuudesta, infrastruktuurista ja osaamisesta vetovoimaa,

2. Elinvoimasta ja hyvinvoinnista pitovoimaa,
3. Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous ja konserniyhtiöiden rooli elinvoiman edistämässä sekä
4. Alueellinen yhteistyö ja vuorovaikutus.

Strategisiksi tavoitteiksi valittiin painopisteiden alueilta:

1. Saavutettavuudesta, infrastruktuurista ja osaamisesta vetovoimaa
 - Liikenne- ja tietoliikenneyhteydet työelämän ja vapaa-ajan muutokseen vastaamassa
 - Liikenteen ja logistiikan virran hyödyntäminen elinkeinojen kehittämisessä
 - Ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja maanalaisen toiminnan osaaminen
 - Paikallisten osaamisklustereiden rakentaminen
 - Resurssiviisas Pyhäjärvi
 - Viihtyisä elinympäristö
2. Elinvoimasta ja hyvinvoinnista pitovoimaa
 - Hyvinvoiva kasvuyhteisö
 - Sivistyksestä virtaa
 - Kantokykyinen palvelutuotanto
 - Mukaan vetävä toimintakulttuuri
 - Luonnon hyödyntäminen hyvinvoinnin rakentamisessa
3. Kaupunkikonsernin tasapainoinen talous ja konserniyhtiöiden rooli elinvoiman edistämässä
 - Talous tasapainossa
 - Tytäryhtiöiden elinvoimatyö
 - Kestävät ja vaikuttavat investoinnit
 - Henkilöstön osaamisen ja jaksamisen kehittäminen
4. Alueellinen yhteistyö ja vuorovaikutus
 - Aktiivinen ja erottuva Pyhäjärvi
 - Alueellinen yhteistyö vastaamaan elinvoimatyön haasteita
 - Resurssiviisautus inhimillisessä pääomassa

Kaupunkistrategian painotukset ja tavoitteet vuosille 2018 - 2021 tarkennetaan vuosittain talousarvion toiminnallisissa tavoitteissa, joiden valmisteluvastuu kohdennetaan kaupunginhallitukselle, lautakunnille ja tytäryhtiöille. Talousarviokirjaan valmistellaan tavoitekohtaisesti tarkemmat toimenpiteet ja niiden arvioimiseen soveltuvat mittarit.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan aktiivisesti osavuosikatsauksissa sekä yksityiskohtaisemmin konsernin tilinpäätöksessä. Strategian toteutumista arvioidaan osavuosikatsauksissa talousarvion toiminnallisten tavoitteiden mittarien avulla. Saatuja seurantatietoja hyödynnetään joka vuosi tehtävällä strategian päivittämisen tarvearvioinnilla.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Hallintotoimi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018+ muutos	TP 2018	Poik- keama	TA 2019
Tuloarviot ja määrär.							
Toimintatuotot	226 683	382 782	385 852	385 852	1 326 128	958 834	386 662
Toimintakulut	-29 271 002	-29 075 806	-28 872 174	-29 673 574	-29 537 371	92 371	-28 677 595
Toimintakate (netto)	-29 044 319	-28 693 024	-28 486 322	-29 287 722	-28 211 243	1 051 205	-28 290 933
Laskennalliset kustan							
Poistot ja arvonalent.	-51 754	-45 750	-45 750	-45 750	-49 241	-3 491	-45 750
Kokonaiskustannuks.	-29 096 073	-28 738 774	-28 532 072	-29 333 472	-28 260 484	1 047 714	-28 336 683

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

343,7 %
99,5 %

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Vastuuelin: Tarkastuslautakunta

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat; arvio, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Tilintarkastusyhteisön tilintarkastajan toimesta kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen toteuttaminen kunta- ja tilintarkastuslain edellyttämällä tavalla / Hallinnon ja talouden tarkastuksen asianmukaisen toteutuksen järjestäminen niin, että tilintarkastajalla on käytössään riittävät voimavarat riippumattoman tilintarkastuksen suorittamiseksi.	Tilintarkastaja raportoi sopimuksenmukaisesti tarkastuslautakunnalle, joka valvoo tarkastuksen suorittamista / Lakien ja asetuksen mukainen riittävä laajuus. Vastuunalainen tilintarkastaja on raportoinut vuoden 2018 tilintarkastuksesta tarkastamiltaan osin. Tilintarkastajat ovat suorittaneet vuoden 2018 tilintarkastusta osittain. Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2018 tarkastuslautakunnalle toukokuussa 2019, joka mahdollistaa sen käsittelyn kaupunginvaltuuston toukokuun 2019 kokouksessa.
2. Valtuuston asettamien kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi / Lautakunta hankkii tiedot ja tutustuu tavoiteasettelun alaiseen toimintaan.	Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / toiminnan ja talouden arviointi ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kaupunginvaltuuston vuosittain asettamat tavoitteet / oleellisen toiminnan riittävä arviointi. Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta suorittaa lopullisen arvioinnin tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen valmistuttua. Tarkastuslautakunta antaa laatimansa arviointikertomuksen kaupunginvaltuustolle niin, että se mahdollistaa sen käsittelyn toukokuun 2019 kokouksessa.
3. Tarkastuslautakunnan kouluttautuminen / koulutuksella pidetään yllä valmiudet arviointityön suorittamiseen huomioiden muutokset.	Kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan oma seuranta / tarkastuslautakunnalla riittävä koulutuksen taso, käytössään riittävä asiantunte-mus tehtävistä suoriutumiseksi sekä huomioitava ajankohtaiset mahdolliset muutokset. Tarkastuslautakunta on osallistunut koulutukseen arviointivuonna.
4. Kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tavoiteasettelun kehittäminen / tavoitteiden asettelun merkittävyyden ymmärtäminen.	Tarkastuslautakunta ja kaupunginvaltuusto / riittävä määrä oleellisia, mitattavia ja arvioitavia tavoitteita. Asetettujen tavoitteiden arvioitavuuteen ja mitattavuuteen on kiinnitetty huomiota. Tavoiteasettelu tulisi huomioida myös toiminnan muuttuessa ja kehittyessä.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot € / asukas	5,0	6,2	5,8	7,1	6,85	5,6

3. PERUSTELUT

Pyhjärven kaupungin hallintosäännön (kvalt 15.10.2018 § 82) mukaan tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuslautakunnan talousarviossa on varattu määräraha hallinnon ja talouden tarkastamistehtävän suorittamiseen.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n (voimassa 1.5.2015) mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä (voimassa 1.6.2017) säädetyin sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianmukaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-31 879	-25 522	-36 980	-36 980	-29 522	7 458	-36 980
Toimintakate (netto)	-31 879	-25 522	-36 980	-36 980	-29 522	7 458	-36 980

Toimintakulujen toteutuminen

79,83 %

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vastuuelin: Keskusvaalilautakunta
Vastuhenkilö: Hallintojohtaja Hannu Haapala 1.1. - 13.8.2018,
 Vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi 14.8. - 31.10.2018
 Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä 1.11. - 31.12.2018

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Vaalien järjestäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä (VaaliL 714/1998). Keskusvaalilautakunta vastaa kunnassa valtiollisten ja kuntavaalien järjestämisestä. Kuntavaalien toimittamisesta säädetään vaalilain lisäksi kuntarakennelaissa (1698/2009).

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Vakaa talous	Kaupungin toimistohenkilöiden työpanosta käytettiin vaalien ennakoäänestyksen järjestämiseen.
2. Laadukkaat palvelut	Sivukylille on järjestetty kiertävä ennakoäänestysauto (tarjousten perusteella). Laitos- ja kotiaänestysmahdollisuus on toteutettu. Näillä menettelyillä on turvattu äänestysmahdollisuus liikuntarajoitteisille.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Äänioikeutettuja	4 652	4 554		4 472	4 371	4 371
Äänestäneitä	1 579	2 686		2 787		2 776
Äänestys%	33,9	63		62,3		63,5
	EU-vaalit	Eduskuntav	Ei vaaleja	Kuntavaalit	Presidentin	Presidentin

3. PERUSTELUT

Vaalit on järjestetty vaalilain ja oikeusministeriön antamien ohjeiden mukaisesti. Presidentinvaalien vaalipäivä oli su 28.1.2018 (kaupungintalolla). Ennakoäänestys järjestettiin 17. - 23.1.2018 (kaupungintalolla, ennakoäänestysautossa, laitoksissa ja kotiaänestyksellä). Ennakoäänestys toteutui suunnitellusti.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							.
Toimintatuotot		*) 859	28 174	28 174	9 616	18 558	28 848
Toimintamenot	-834	-16 544	-48 000	-48 000	-11 626	-36 374	-48 000
Toimintakate (netto)	-834	-15 685	-19 826	-19 826	-2 010	-17 816	-19 152
Kokonais-kustannukset	-834	-15 685	-19 826	-19 826	-2 010	-17 816	-19 152

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

34,13 %
 24,22 %

*) v. 2017 toimintatuottoihin on oikeusministeriöltä saatu avustusta vaalivirkailijoiden henkilökorttien ja kortinlukijalaitteiden hankintaan.

v. 2018 Presidentinvaalit ratkesivat ensimmäisellä kierroksella, eikä maakuntavaalia tullut pidettäväksi vielä vuonna 2018. (TA:ssa oli varauduttu kolmien vaalien järjestämiseen ja piti vaan järjestää yhden vaalit).

KAUPUNGINHALLITUS

Vastuuelin: Kaupunginhallitus
Vastuhenkilö: Vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi
Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä (1.11.2018 lähtien)
Hallintojohtaja Hannu Haapala (13.8.2018 saakka)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin johtamisesta ja kehittämisestä kaupunginvaltuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti. Kaupunginhallitus johtaa ja valvoo kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintoja, vastaa strategian valmistelusta, toiminnan tuloksellisuudesta, kaupungin talouden ohjauksesta ja organisaation kehittämisestä, riskien hallinnasta ja omistajaohjauksesta sekä valvoo kaupungin yleistä etua. Sen lisäksi kaupunginhallitus vastaa alueiden käytön suunnittelusta ja ohjaa kaupungin maapolitiikkaa ja kaavoitusta, kuntasuunnittelua, seutuyhteistyötä, asuntopolitiikkaa, elinkeinopolitiikkaa sekä henkilöstöpolitiikkaa.

Kaupungin talouden tarkka seuranta ja reagoiminen tuleviin muutoksiin on vaatinut erityistä panosta tilinpäätösvuonna 2018 sekä tulevina vuosina. Kaupungin talouden tasapaino edellyttää kokonaistalouden hallintaa, uusien toimintatapojen luomista, yhteistyön tehostamista eri tahojen kanssa sekä kaupungin profiilin nostamista.

Kaupunginhallitus päätti 14.8.2017 § 288 asettaa taloustoimikunnan toukokuun lopussa 2019 päättyväksi toimikaudeksi. Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti maakuntauudistuksen mukanaan tuoman verotulokehityksen ja valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi. Tasapainotusohjelman jatkovalmistelua oli välttämätöntä jatkaa toimikuntatyöskentelyn kautta.

Kaupunginhallitus päätti 15.1.2018 § 10 antaa taloustoimikunnalle tehtäväksi valmistella kaupungin talouden tasapainotusohjelman päivitys toukokuun 2018 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainotusohjelman tasapainotustavoite on 2,1 miljoonaa euroa.

Taloustoimikunnan tehtävänä on ollut koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävänä on ehdotusten valmisteleminen kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä 26.6.2018 § 51 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019 – 2021. Yhtenä suurena tasapainottamistoimenpiteenä ohjelmaan sisältyi yhden alakoulun mallin mukainen kouluverkon valmistelu.

Kaupunginhallitus päätti antaa 17.12.2018 § 321 taloustoimikunnalle tehtävänannoksi valmistella kaupungin talouden tasapainottamisohjelman päivitys toukokuun 2019 loppuun mennessä. Vuosille 2019 - 2021 valmisteltavan talouden tasapainottamisohjelman tasapainotustavoite on 1,5 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus asetti 14.8.2018 taloustoimikunnan jatkamaan aikaisempaa tasapainottamistyötä. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti maakuntauudistuksen mukanaan tuoman verotulokehityksen ja valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi. Taloustoimikunnan tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävänä on ehdotusten valmisteleminen kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

STRATEGINEN TAVOITE 1. VAKAA KAUPUNKITALOUS		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
1.1 Tasapainoinen talous		
Suhteellinen velkaantuneisuus < 50 %	Talouden tasapainotusohjelma	Tilinpäätös 2018: 70,0 %.
Omavaraisuusaste > 50 %	Talouden tasapainotusohjelma	Tilinpäätös 2018: 54,4 %.
1.2 Lainakanta hallittavalla tasolla		
Lainamäärä €/asukas ei ylitä maan keskiarvoa 50 %:a enempää.	Konsernin lainakannan suunnittelu pitkällä tähtäimellä.	Pyhäjärven kaupungin lainakanta-arvio TP2018 on 4.781 €/asukas.
1.3 Verot, maksut ja taksat kilpailukykyisellä tasolla		
Kaupungin tuloveroprosentti korkeintaan 0,5 %-yksikköä korkeampi kuin kuntien painotettu.	Kuntien keskimääräinen tulovero-% vuonna 2019 on 19,88 % (19,88 + 0,5 = 20,38)	Pyhäjärven kaupungin tulovero-% vuonna 2019 on 20,75 %.
1.4 Realistinen talousarvio ja tarkka budjettikuri		
Talousarvio pohjautuu tehtyihin arvovalintoihin.	Talouden tasapainotusohjelman päivittäminen keväällä 2018. Tasapainotustavoite 2 milj. euroa	Tasapainotusohjelman päivitys hyväksyttiin 6/2018. Tasapainotustavoite 1,9 milj. euroa vuosille 2019 - 2021.
Kaupungin taseessa kertynyttä ylijäämää.	Talouden tasapainotusohjelman päivittäminen	Tilinpäätöksessä 2018 kertynyttä ylijäämää.
Toimintakatteen kasvu < 2 %		Muutos toimintakatteessa -0,87 %, vrt. TP2017.
Palvelulinjojen rajapinnat kustannustehokkaita.	Sote-palvelujen järjestämisen yhteydessä soten ja kaupungin palvelujen rajapinnat käydään läpi	Valtakunnan uudistuksen etenemisen huono ennustettavuus on vaikeuttanut huomattavasti suunnittelua.
1.5 Yhteistyö ja tehokkuus hallintokuntien välillä ja eri toimijoiden kanssa		
Omistajapolitiikkaa tehostettu kuntakonsernissa, johon kuuluu myös kuntayhtymät.	Yhtiöiden hallitusten jäsenten ja kaupungin viranhaltijoiden läsnäolo prosentit hyvällä tasolla	Noussut vuodesta 2017.
Osaava asiakkuus ja omistajapositio	Strateginen omistajuus suunniteltua ja johdonmukaisesti hoidettua	Kaupungin aktiivinen ja jämäkkä omistajuus on estänyt laajakaistatoiminnan hyötyjen valumisen alueen ulkopuolelle.
Yhteistyömallit luotu Selänteen toimijoiden kanssa.	Sote-palvelujen järjestämisneuvotteluissa varmistetaan hallittua eroaminen	Lainsäädännön muutos ja valtioneuvoston päätös estivät eroamisen täytäntöönpanon.
Hallintokuntien väliset seminaarit ja avoimuus.	Hallintokuntien välinen tiedonkulku pidetään hyvällä tasolla.	Yhteisiä tilaisuuksia järjestetty ja tiedonkulkua kehitetty.

STRATEGINEN TAVOITE 2. IHMISLÄHTÖISET, LAADUKKAAT JA KUSTANNUSTEHOK. PALVELUT		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
2.1. Ennaltaehkäisevät hyvinvointipalv.		
Esteettömän liikkumisen edellytyksiä parannettu	Esteettämyys huomioidaan erityisesti uudisrakennushankkeissa ja perusparannuskohteissa sekä katusuunnittelussa.	Uusien rakennusten ja alueiden suunnittelussa esteettämyys huomioitu, esim. uudessa vuokrakerrostalossa.
Hoitopolkujen ja toimintamallien sekä yhteistyön koordinoinnin kehittämistä lisätty (esim. muistisairaat, oppimisvaikeudet, lasten ja nuorten mielenterveys)	Yhteistyö Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kanssa sekä hyvinvointihankkeet.	PPKY:n fokus ollut maakunta- ja sote-uudistuksessa. Kaupunki saanut kuitenkin aktiivisella roolillaan kehittämistyötä eteenpäin. Eteneminen on ollut kuitenkin hidasta.
Hyvinvointia edistäviä neuvontapalveluja kehitetty	Mm. haettuun ViVa-hankkeen sisältöön kuuluva Huolimo-toimintamalli edistää asiaa.	Huolimo-toimintamalli käynnistyi 2018.
2.2 Väestörakenteen muutoksen huomioiminen palveluissa		
Aktiivinen ja oikeudenmukainen väestöpolitiikka; väkiluvun vähenemisen pysäyttäminen (väh. 6.000 asukasta v 2017)	Realistinen väestöpolitiikka ja uusia konkreettisia työkaluja väestöpolitiikan toteuttamiseksi.	Väestötappio pienenee vuodesta 2017
Hoidonporrastus tärkeänä osana sosiaali- ja terveyspalveluja	Sote-palvelujen järjestäminen uusien tuottajien toimesta	Valtakunnan uudistuksen etenemisen huono ennustettavuus vaikeuttanut huomattavasti suunnittelua.
Eri väestöryhmien asumispalveluja kehitetty (esim. senioritalo)	Uudisrakennuskohteissa senioriasumiseen on allokoitu asuntoja.	Uusi vuokrakerrostalo valmistuminen viivästyi tammikuulle 2019. Senioriasuntojen suunnittelu eteni, uusia ei valmistunut 2018.
2.3 Toimintamenojen sopeuttaminen tulorahoitukseen		
Rakenteiden joustava muunneltavuus	Kaupungin tuottamissa palveluissa huomioidaan koko konsernin voimavarat ja synergiaedut.	Yhteisiä palveluja ja jaettuja resursseja on hyödynnetty pienessä mittakaavassa.
2.4 EVA-päätöksentekomallin käyttöönotto		
Käytössä kaikissa toimielimissä	Yhteinen ohjeistus/malli on laadittu ja käytössä.	Käytetty Kuntaliiton laatimaa EVA-ohjetta
2.5 Palvelujärjestelmän kehittäminen ihmislähtöiseksi		
Asukkaiden kuuleminen päätöksenteossa	Merkittävästi kaupunkilaisten hyvinvointiin liittyvissä asioissa varataan eril. kuulemismahdollisuuksia.	Kuntalaistilaisuuksia järjestettiin 4 kpl vuonna 2018.
Vuorovaikutus- ja ihmissuhdetaitojen kehittäminen asiakaspalvelussa	Henkilöstökoulutusta järjestetään tarpeen mukaan	Palvelutyytyväisyyden mittausta vuonna 2018
Uuden teknologian hyödyntäminen palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi	Sähköisten palveluiden kehittäminen.	
Palveluliikennettä kehitetty yli hallintokuntarajojen	Hallintokunnat tekevät yhteistyötä palveluliikenteen osalta.	

STRATEGINEN TAVOITE 3. KANNUSTAVA, MONIPUOLINEN JA VERKOISTOITUNUT ELINKEINOPOLITIikka		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
3.1 Yrittäjyyteen kannustava toimintaympäristö ja yrittäjyyskasvatuksen lisääminen		
Vapaa-ajanpalvelut ja asuinympäristö hyödynnetty vetovoimatekijänä	Uusien asuinkehtöiden ja -alueiden sekä vapaa-ajan palveluiden teemoitettua yhdistelmämarkkinointia lisätty.	Tehty monia pienempiä teemoitettuja markkinointitoimenpiteitä, ei yhtä suurta kampanjaa.
Yritysyntävällinen ilmapiiri kehittynyt	Yhteiset tapahtumat sekä yritysneuvonnan resurssin lisääminen vuodelle 2018	Tyytyväisyyskyselyä ei suoritettu 2018. Neuvontaresurssia lisätty 0,5 htv.
3.2 Uusien työpaikkojen luominen		
Kaupunki voi myöntää erityistapauksissa takauksia kehittyville yrityksille tuotannollisiin investointeihin otettuihin lainoihin	Harkinta tapauskohtaisesti	
Kesätyöntekijöitä myös yrityksiin (esim. setelimalli)	Kesätyösetelimallin käyttöä jatketaan ja kehitetään	Kesätyösetelimallin käyttö jatkunut.
Kehitys Oy:n organisaatiota vahvistettu, yhteistyötä Nihakin kanssa	Lisäresurssia yritys- ja rahoitusneuvontaan 0,5 htv	Yhteiset hankkeet ja saadut rahoitukset
3.3 Rahoituslähteiden aktiivinen käyttö		
Ulkopuoliset rahoitusmahdollisuudet kartoitettu ja hyödynnetty	Hankerahoituksen monipuolinen hyödyntäminen eri instrumentit huomioiden.	Toteutunut hankerahoitus vuonna 2018 yhteensä.
3.4 Koulutetun työvoiman saanti		
Paikallinen yritysten työvoimatarve huomioitu koulutuksessa	ERM-toimenpiteenä koulutustarpeiden selvittäminen.	Paikallisia koulutustarpeita välitetty mm. JEDU:n tietoon.
Sote-alan ammattien innostavaa markkinointia ja ammatinvalinnanohjausta kehitetty	ERM-toimenpiteenä koulutustarpeiden selvittäminen.	Paikallisia koulutustarpeita välitetty mm. JEDU:n tietoon.
Aktiivinen yhteistyö kaupunki / JEDU ja muut oppilaitokset / elinkeinoelämä	Entisen ammattioppilaitoksen kiinteistön muuntaminen koulutuskeskukseksi.	Kolmen vuoden suunnitelmaa ei ole laadittu vielä.
3.5 Kaivoksen infrastruktuurin hyödyntäminen		
Markkinointia kaivoksen infrastruktuurin hyödyntämiseksi kehitetty	Pyhäjärven Callion lanseeraaminen ja kehittäminen hankkeistamalla ja PPP-mallilla. Ohjelmallinen kehittäminen.	Tunnettavuus lisääntyy. Energiavaraston toteutuminen mahdollistaa muut uusiokäyttömuodot.
3.6 Kaupungin hankintaosaamisen kehittäminen ja kaupungin julkishankinnoista tiedottaminen		
Hankintaportaali luotu kaupungin www-sivuille	Cloudia-hankintajärjestelmä otettu käyttöön konsernissa.	Järjestelmä otettu käyttöön 2018 ja järjestetty yrityksille infotilaisuus.

STRATEGINEN TAVOITE 3. KANNUSTAVA, MONIPUOLINEN JA VERKOISTOITUNUT ELINKEINOPOLITIikka		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
3.7 Luonnonvarojen hyödyntäminen laaja-alaisesti		
Maakuntajärven status hyödynnetty	Nostetaan esille asumisen markkinoinnissa.	
Matkailun toimintaympäristöjen kehittäminen	Kaivoksen matkailupotentiaalin selvittäminen. Järvimatkailun edistäminen.	Esiselvitys AMK-yhteistyöllä tehty. Jatkotoimenpiteitä valmistellaan. Järvimatkailun edistämistä tehty ns. Vattenfall-rahoituksen ja yritysyhteistyön kautta.
3.8 Maa- ja metsätalouden edellytysten edistäminen		
Hankkeiden hyödyntäminen	Erikoiskasvit euroiksi-hanke	Hanke sai rahoituksen ja alkoi 5/2018.

STRATEGINEN TAVOITE 4. ALUEELLISEN YHTEISTYÖN HYÖDYNTÄVÄ PALVELUTUOTANTO		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
4.1 Onnistunut seutu- ja kuntayhteistyö		
Toimiva yhteistyö seudullisesti, kuntien välillä ja kuntakonsernissa kaikilla toimialoilla	Maakunta- ja soteluudistuksen yhteydessä yhteistyömuotojen uudelleen suunnitteleminen.	Valtakunnan uudistuksen etenemisen huono ennustettavuus on vaikeuttanut huomattavasti suunnittelua.
Pyhäjärvellä aktiivinen rooli alueellisessa toiminta- ja hankeverkostossa	Kaupunki ottaa NIHAKissa aktiivisen kehittäjäroolin.	Vuoropuhelua ja yhteydenpitoa lisätty huomattavasti. Osallistuttu aktiivisesti NIHAKin strategiayöhön rakentajan roolissa.
4.2 Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen		
Hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden ylläpidon ensisijaisuus palvelutuotannossa	HYTE-toimintamallin jatkokehittäminen. Taloustilanteen kohentaminen resurssien saamiseksi.	HYTE-näkökulman huomioiminen investoinneissa ja palvelutuotannossa.
Kaikkien ikä- ja väestöryhmien tarpeet huomioitu kaavoituksessa, asumisessa, palveluissa ja henkisessä hyvinvoinnissa	Vaikuttamistoimielimien ja järjestötapaamisten lisäksi tiedottamista ja osallisuuden mahdollisuuksia lisätään kaupungin toiminnassa.	Tiedotuslehteä ei ole 2018 julkaistu, johtuen hlöresurs-sipulasta. Kuntalaistilaisuuksia ja kyselyitä on järjestetty.
4.3 Palvelutuotantorakenteiden monipuolistaminen		
Laadukkaat kotihoidon menetelmät sote-yritysten mahdollisuutena	Sote-yritysten kanssa aktiivinen yhteistyö palvelujen uudessa järjestämisessä	Digitaalisia palveluita kehitetty PyhäNet Oy:n strategian mukaisesti.
Lähipalveluiden ja lähituotteiden ensisijaisuus hankinnoissa	Hankinnoista tiedottaminen paikallisille yrityksille ja palveluntuottajille	Infotilaisuus paikallisille yrityksille järjestetty.
4.4 Sosiaali- ja terveysalan yhteisöjen toiminnan turvaaminen ja edellytysten luominen uusille toimijoille ja toimintoille		
Omaishoitajien tuen tarpeen huomioiminen	Kaupungin ja omaishoitajien välisen sopimus pohjaisen yhteistyön kehittäminen.	

STRATEGINEN TAVOITE 5. VIIHTYISÄ YMPÄRISTÖ JA MYÖNTEINEN KUNTAKUVA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
5.1 Järvistä ja muusta luonnosta huolehtiminen		
Luonto ja järvet virkistykseen ja matkailun ekologisina elementteinä	- Geopark-verkoston liittymisen esiselvitys AMK-yhteistyössä	Esiselvityksen yhteydessä Geopark ei noussut esille erityisenä mahdollisuutena.
5.2 Viihtyvyyden lisääminen		
Pyhäjärvi on sivistynyt, ystävällinen ja yrittävä kaupunki	Kaupunkimarkkinointia tehdään kustannustehokkaasti	Mainostauluja uusittu. Callion mainontaa lisättiin.
Monipuolinen kauppa- ja tapahtumatori (lähiruoka- ja lähipalvelutarjonta)	Iltatoritoiminnan kehittäminen. Yhdistysten kannustaminen.	Torin ja taajaman kehittämisyhdistykselle ei ole löytynyt aktiiveja. Asia ei ole edennyt.
5.3 Kaupunkimarkkinoinnin tehostaminen		
Pääpaino sisällöllisessä ja positiivisessa kaupunkimarkkinoinnissa	Kaupunki markkinoi itseään aktiivisesti tapahtumissa, kuten mm. Vetouistelun SM-kisat 2018 Pyhäjärvellä + muut tapahtumat.	Kaupunki ollut aktiivisesti mukana monissa merkittävässä tapahtumissa yhteistyökumppanina, mm. Vetouistelun SM-kisoissa.
5.4 Monipuolinen ja ajantasainen viestintä		
Eri viestintämuodot aktiivisesti käytössä (mm. tapahtumien tiedottaminen)	Monipuolinen tiedottaminen, erityisesti sähköisessä mediassa.	Tiedottamista lisätty. Esimerkiksi kaupungin omat FB-sivut avattiin joulukuussa 2018.

STRATEGINEN TAVOITE 7. MONIPUOLINEN MAANKÄYTTÖ		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
7.2 Nopea reagointi muuttuviin tilanteisiin		
On laadittu vaihtoehtoisia malleja eri tilanteisiin	Strategisten kehittämiskohteiden yksilöinti	

STRATEGINEN TAVOITE 8. KANSAINVÄLISTYMINEN		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
8.2 Suvaitsevaisuuden lisääminen		
Monikulttuurisuuskoulutusta henkilöstölle toteutettu	Sisällytetään laadittavaan koulutus suunnitelmaan	Koulutus suunnitelman laadinta viivästyi johtuen hallinnon hlöstöressusien pulasta.
Osallistuttu kansainvälisiin hankkeisiin	Kaupungin oma rooli opiskelija-vaihdon mahdollistajana (mm. ERASMUS) Kehityshankkeissa kansainvälisten kumppanien kanssa luotavat yhteydet	Lukuisat uusiokäytön hankkeet, mm. BSUIN
Kielitaidon lisäämistarpeet huomioitu	Sisällytetään laadittavaan koulutus suunnitelmaan.	Koulutus suunnitelman laadinta viivästyi johtuen hallinnon hlöstöressusien pulasta.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 + muutos	TP 2018	TA 2019
Asukasluku	5 508	5 450	5 338	5 400	5 400	5 247	5 300
Tulovero %	19,75	19,75	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75
Koko maan keskim.tulov-%	19,84	19,86	19,91			19,86	19,88
Nettomenot euroa/asukas (kaupunginhallitus)	-5 503	-5 323	5 368	-5 265	-5 413	-5 371	-5 327

3. PERUSTELUT

Vuosi 2010 oli ensimmäinen vuosi, jolloin kaupungin peruspalvelut ostettiin kuntayhtymältä kuten myös taloushallinnon palvelut. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tulosityksikkö Taloushallinto Selma on hoitanut 1.1.2010 alkaen Selänteen ja sen jäsenkuntien taloushallinnon, atk-palvelut sekä henkilöstöhallinnon osalta palkkahallinnon.

Kaupunginhallitus muodostuu yleishallinnosta, elinkeinotoimesta sekä Selännepalveluista. Elinkeinotoimi sisältää elinkeinopalvelujen oston ja projektit, joissa Pyhäjärven kaupunki on osallisena. Yleishallintoon kuuluvat mm. seuraavat asiat: keskushallinto, henkilöstöhallinto, työterveyshuolto, luottamusmiestoiminta, yhteistyötoimikunta, työsuojelu, palveluliikenne, velkaneuvonta, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, kylien kehittäminen, työllistäminen sekä Työntalo Namu

Kaupunginhallituksen toimintatuotot sisältävät tilinpäätöksessä 2018 kirjatun myyntivoiton 986.420 euroa, joka aiheutui Köpsin palvelukeskuksen kiinteistön myynnistä Attendo Oy:lle.

Kaupunginvaltuusto päätti 10.12.2018 § 91 hyväksyä Ppky Selänteen yhtymähallituksen esittämän Pyhäjärven palvelujen ja hallinnon osuuden muutoksen talousarvioon lisäämällä toimintakuluja 801.400 euroa.

Pyhäjärven osalta talousarvion muutosesitys oli -801.400 euroa. Hyvinvointipalveluissa 175.000 euroa (vammaispalvelumenojen alitus 200.000 euroa ja työntekijöille maksettava kertakorvaus -25.000 euroa). Terveys- ja vanhuspalveluissa 945.000 euroa (vastaanottopalvelujen sijaismäärärahat, hoitotarvikkeet ja vuokrat, vuodeosaston palkkakustannukset, tehostetun palveluasumisen oman toiminnan sijaismäärärahat ja ostopalvelut sekä työntekijöille maksettava kertakorvaus) sekä saatavien poistot eri palvelulinjoilla -31.400 euroa.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Kaupunginhallitus	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 + muutos	TP 2018	Poik- keama	TA 2019
Tuloarviot ja määrär.							
Toimintatuotot	226 683	381 923	357 678	357 678	1 316 512	958 834	357 814
Toimintakulut	-3 154 822	-3 280 622	-3 236 654	-3 236 654	-3 104 033	132 621	-3 234 401
Toimintakate (netto)	-2 928 139	-2 898 699	-2 878 976	-2 878 976	-1 787 521	1 091 455	
Toimintakate Selänne	-26 083 487	-25 753 118	-25 550 540	-26 351 940	-26 392 190	-40 250	-25 358 214
Toimintakate (netto)	-29 011 626	-28 651 817	-28 429 516	-29 230 916	-28 179 711	1 051 205	-28 234 801
Laskennalliset kustan							
Poistot ja arvonalent.	-51 754	-45 750	-45 750	-45 750	-49 241	-3 491	-45 750
Kokonaiskustannuks.	-29 063 380	-28 697 567	-28 475 266	-29 276 666	-28 228 952	1 047 714	-28 280 551

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

368,07 %
99,69 %

Yleishallinto

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yleishallinto sisältää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, keskushallinnon, työterveyshuollon, muun henkilöstöhallinnon, luottamusmiestoiminnan, yhteistyötoimikunnan, työsuojelun, palveluliikenteen, verotuksen, velkaneuvonnan, eri toimikuntien, vammaisneuvoston, kylien kehittämisen, vanhusneuvoston, työllistämisen sekä Namon määrärahavaraukset.

2. PERUSTELUT

Vuodesta 2010 alkaen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä taloushallinnon palvelut on tuottanut Peruspalvelukuntayhtymä Selänne. Vuoden 2011 alusta alkaen Reisjärven kunta on hoitanut maatalouslomitus toiminnan palveluja. 1.1.2013 alkaen Pyhäjärven kaupungilla on järjestämistä vastuu maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella, jonka muodostavat Haapajärvi, Pyhäjärvi sekä Reisjärvi.

Vuonna 2014 nuorten kesätyöllistämiseksi otettiin käyttöön palveluseteli, jota apuna käyttäen nuori voisi työllistyä itsenäisesti yrityksiin. Työllistämismäärärahat koottiin talousarviossa 2012 yhden kustannuspaikan alle, jolloin työllisyysmäärärahojen käyttäminen on kaupunginhallituksen alaisuudessa. Työllisyysmäärärahoja käytetään yhteistyössä hallintokuntien esimiesten kanssa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 30.6.2014 § 70. Pyhäjärven kaupunkikonsernin konserniohje hyväksyttiin valtuustossa 24.11.2014, jota noudatetaan kaupunkikonsernissa 1.1.2015 alkaen. Kaupunginhallitus päätti hyväksyä hankintaohjeen 8.10.2018 § 266. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä hallintosääntöön tehdyt muutokset 15.10.2018 § 82.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.6.2014 § 70 Pyhäjärven kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Seuraavana uudistettavista ohjeistuksista tulee olemaan sisäisen valvonnan ohjeistuksen uusiminen.

Yleishallinto vastaa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta ja toimittamisesta toimielinten käsiteltäviksi. Se tuottaa koko kaupungin toiminnan ja talouden tilaa koskevia tietoja ja toteuttaa toiminnan ja talouden seuranta, valvontaa ja suunnittelua. Hallinto vastaa koko kaupunkikonsernin toiminnan ohjaamisesta.

Kaupunginhallitus päätti 14.8.2017 § 288 asettaa taloustoimikunnan toukokuun lopussa 2019 päättyväksi toimikaudeksi. Kaupungin talouden tasapainottamisohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti maakuntauudistuksen mukanaan tuoman verotulokehityksen ja valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi. Tasapainotusohjelman jatkovalmistelua oli välttämätöntä jatkaa toimikuntatyöskentelyn kautta.

Kaupunginhallitus päätti 15.1.2018 § 10 antaa taloustoimikunnalle tehtäväksi valmistella kaupungin talouden tasapainotusohjelman päivitys toukokuun 2018 loppuun mennessä. Vuosille 2019 – 2021 valmisteltavan talouden tasapainotusohjelman tasapainotustavoite on 2,1 miljoonaa euroa.

Taloustoimikunnan tehtävänä on ollut koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävänä on ehdotusten valmisteleminen kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä 26.6.2018 § 51 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2019 – 2021. Yhtenä suurena tasapainottamistoimenpiteenä ohjelmaan sisältyi yhden alakoulun mallin mukainen kouluverkon valmistelu.

Kaupunginhallitus päätti antaa 17.12.2018 § 321 taloustoimikunnalle tehtävänannoksi valmistella kaupungin talouden tasapainottamisohjelman päivitys toukokuun 2019 loppuun mennessä. Vuosille 2019 - 2021 valmisteltavan talouden tasapainottamisohjelman tasapainotustavoite on 1,5 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus asetti 14.8.2018 taloustoimikunnan jatkamaan aikaisempaa tasapainottamistyötä. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti maakuntauudistuksen mukanaan tuoman verotulokehityksen ja valtionosuusjärjestelmän muutoksen vuoksi. Taloustoimikunnan tehtävänä on koko kaupunkikonsernin toimintojen ennakkoluuloton tarkastelu ja niiden tehostaminen sekä tarvittaessa myös konsernin päällekkäisten toimintojen karsintaehdotukset. Toimikunta ei tee päätöksiä, vaan sen tehtävän on ehdotusten valmistelemine kaupunginhallitukselle palvelujen ja talouden tasapainottamiseksi toimikauden aikana.

Palveluliikenne

Kaupunginhallitus päätti 13.11.2017 § 384 ottaa käyttöön palveluliikennekuljetusten optiovuoden 1.1. – 31.12.2018 ja tehdä uuden sopimuksen alkuperäisen sopimuksen ehdoin Tenhusen Liikenne Oy:n kanssa. 17.12.2018 kaupunginhallitus päätti järjestää palveluliikennekuljetukset ajalla 1.1. – 30.4.2019 Tenhusen Liikenne Oy:n kanssa. Palveluliikennekuljetusten kilpailutus valmistellaan siten, että uusi sopimus saadaan alkamaan 1.5.2019 alkaen.

Talous- ja velkaneuvonta

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävänä on ylivelkaantumisen ehkäiseminen ja sen seurauksien korjaaminen. Ylivieskan kaupunki järjesti velkaneuvontapalveluja Ylivieskan, Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Kalajoen, Kärsämäen, Merijärven, Nivalan, Oulaisten, Pyhäjärven, Pyhännän, Reisjärven sekä Sievin kuntien asukkaille. Toiminta-alueella on noin 81.000 asukasta. Talous- ja velkaneuvonnassa työskenteli 2 vakituista toimihenkilöä, jotka ovat työskennelleet Ylivieskassa ja Haapajärvellä.

Vuosi 2018 on ollut edellisten vuosien tapaan vilkas. Työn laatu pysyi haastavana asiakkaiden moniongelmaisuuksien sekä velkojen suurten kappalemäärien vuoksi. Kulutusluotot ja pikalainat tuovat oman haasteensa velkaneuvontaan. Asuntovelallisten osuus on pysynyt alueellamme vielä kohtuullisena. Pyhäjärven kaupungin toteutunut osuus talous- ja velkaneuvonnan kustannuksista vuonna 2018 oli 1.187,31 euroa.

Lomatoimi

Reisjärven kunnan maatalouslomituksen paikallisyksikkö hoitaa lomituspalvelujen järjestämisen Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien sekä Reisjärven ja Kärsämäen kuntien alueella Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen nimeämänä isäntäkuntana.

Lomatoimen Reisjärven paikallisyksikkö suorittaa lomituspalvelulain mukaiset tehtävät. Kotieläintuotantoa harjoittava maatila saa vuosilomaa, sijaisapua ja maksullista lomittaja-apua maatalousyrittäjien lomituspalvelulain mukaisesti. Tilat voivat valita, käyttävätkö tilalla kunnan lomituspalveluita vai järjestävätkö itse lomittajansa. Itse järjestetystä lomituksesta maksetaan lomituseritykselle korvaus lomituksen suorittamisesta. Lomituspalvelulain mukaisista lomituksista aiheutuneet kustannukset rahoitetaan valtion varoista.

Viljelijäyrittäjän henkilökohtainen lomaoikeus on 26 päivää vuodessa. Sijaisapulomitusta saa yrittäjä, joka on laissa mainittujen syiden vuoksi tilapäisesti estynyt työstään, eikä tilalla voida sisäisin järjestelyin esimerkiksi perheenjäsenten avulla selviytyä tilan töistä.

Sijaisapulomituksesta peritään maksu, joka perustuu yrittäjän maatalousyrittäjäeläkkeen työtuloon.

Vuosiloma- ja sijaisapulomistustöiden lisäksi viljelijä voi saada lomittajan myös muihin yrityksen töihin maksullisena lomittaja-apuna. Tätä maksullista lomittaja-apua on voitu järjestää vain, jos yksikön kuukausipalkkaisia lomittajia on ollut käytettävissä. Kukin lomitusalueen kunta on v. 2018 varannut sovitettun summan maksullisen lomittaja-avun tukemiseen oman kunnan alueella sijaitseville kotieläintiloille (24 000 €/v muut kunnat, Pyhäjärvi 15 000 €/v). Maksullinen lomittaja-apu työllistää lomituspalveluissa noin 15 lomitushenkilöä vuodessa.

Vuoden aikana oli yksi maatalouslomituksen yhteistyöryhmän kokous ja ryhmän esityksestä Reisjärven kunnanhallitus valitsi kolme maatalouslomittajaa vakinaiseen työsuhteeseen. Lomituksen yhteistoimintaryhmään kuuluu yksi edustaja jokaisen paikallisyksikön alueen MTK:sta, Mela-asiamies, Reisjärven kunnanhallituksen edustaja, lomatoimenjohtaja, lomituspalvelupäällikkö, yksi johtava lomittaja sekä kaksi lomittajien edustajaa. Yhteistyöryhmä tiedottaa osapuolille lomituksen ajankohtaisia tietoja ja tekee mm. kunnanhallitukselle esitykset lomitushenkilöstön valinnoista.

9.4.2018 Reisjärven paikallisyksikkö lopetti maatalouslomittajien työaikojen kuittaamisen puhelimitse. Vahvistetut työvuorolistat ovat maatalouslomittajien palkanlaskun ja yrittäjien sijaisavun tai maksullisen lomituksen laskutuksen perusta.

Lomituspalveluiden laajuus

Paikallisyksikön alueella oli lomituspalvelujen piirissä 234 tilaa ja 393 yrittäjää vuoden 2018 aikana. Paikallisyksikön palveluksessa oli 65 vakituista ja 1 määräaikainen lomittaja. Lisäksi lyhytaikaisia lomittajia oli 201 henkilöä. Lyhytaikaisten maatalouslomittajien osuus lomituspäivistä oli 30,48 %. Lomituspäiviä oli vuonna 2018 yhteensä 20.345 päivää.

Reisjärven paikallisyksikön järjestämät lomituspalvelut vuonna 2018 jakautuivat kunnittain ja palvelumuodoittain seuraavasti:

Kunta	Yrittäjien määrä	Lomituspäivät yhteensä	Vuosiloma	Sijaisapu	Maksullinen 120 tunnin lomitus
Haapajärvi	113	8 704	2 709	3 081	869
Kärsämäki	97	5 200	2 353	1 723	946
Pyhäjärvi	61	2 995	1 411	1 140	615
Reisjärvi	122	5 678	3 036	1 615	847
Kaikki yhteensä	393	20 345	9 509	7 559	3 277

3. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 + muutos	TP 2018	Poik- keama	TA 2019
Tuloarviot ja määrät.							
Toimintatuotot	244 316	277 175	268 500	268 500	1 215 878	947 378	268 574
Toimintakulut	-2 533 386	-2 620 808	-2 574 372	-2 574 372	-2 428 922	145 450	-2 556 464
Toimintakate (netto)	-2 289 070	-2 343 633	-2 305 872	-2 305 872	-1 213 044	1 092 828	-2 287 890
Laskennalliset kust.							
Poistot ja arvonalent.	-51 754	-45 750	-45 750	-45 750	-49 241	-3 491	-45 750
Kokonaiskustann.	-2 340 824	-2 389 383	-2 351 622	-2 351 622	-1 262 285	1 089 337	-2 333 640

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

452,84 %
94,35 %

Henkilöstöjaosto

Vastuuelin: Henkilöstöjaosto
Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja Hannu Haapala 1.1. - 12.8.2018
 Vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi 13.8. - 31.12.2018

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Henkilöstöjaoston tehtävänä on seurata kaupungin henkilöstöhallinnon kehitystä ja hoitaa sen ratkaisovaltaan kuuluvat henkilöstöasiat. Sen yleisenä tehtävänä on valmistella ja toimeenpanna ne henkilöstöä ja muuta hallintoa koskevat asiat, jotka kaupunginhallitus on uskonut sen valmisteltaviksi ja toimeenpantaviksi.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

STRATEGINEN TAVOITE 6. INNOSTAVA HENKILÖSTÖPOLITIIKKA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
6.1 Henkilöstön arvostaminen		
Pysyviin työsuhteisiin panostettu	%-osuus noussut vuodesta 2017	-Ei toteutunut. Vakinaisten osuus 71 % tilanteessa 31.12.2018 (73% v. 2017)
Kehityskeskustelut käytössä	Käydään säännöllisesti.	Seuranta -Toteutunut
Innovatiivinen työkuultuuri (mm. aloitepalkkiot)	Aloitepalkkioperiaatteiden uudistaminen ja markkinointi	-Aloitteita ei tehty vuonna 2018
6.2 Henkilöstön osaamisen turvaaminen		
Osaava henkilöstö kanto- ja kilpailukykyiseksi	Moniosaamisen lisääminen, esimieskoulutus	Tehtäväkuvien muutos -Tehtäväkuvien muutokset tehty aina kun merkittäviä muutoksia on tullut
Hallintokunta- ja kuntarajat ylittävä koulutus ensisijaisesti kesäyliopiston toimesta aktiivisesti käytössä	Kesäyliopiston järjestämien koulutuspäivien määrä noussut.	Koulutusten määrä -Koulutusten määrä on kasvanut
Jatkuvan kehittämisen periaate henkilöstön osaamistason kohottamiseksi	Osaamisen kohdentaminen soten aiheuttamiin muutoksiin.	Tes-osaamisen lisääminen -Tes-osaamista lisätty koulutuksin.
Työnohjauksen saatavuus ja käyttäminen turvattu	Pyrkimyksenä pitää ohjausresurssi omassa organisaatiossa joustavan käytön mahdollistamiseksi	Työnohjaukseen käytetty aika -62 tuntia
Laatujärjestelmän mukaan toimiminen		-Kaupungilla ei ole erillistä laatujärjestelmää
Henkilöstön urapolkusuunnitelma käytössä		-Erillistä urapolkusuunnitelmaa koko henkilöstölle ei ole perusteltua laatia.
6.3 Henkilöstön työhyvinvointi		
Henkilöstön liikunta- ja kulttuuriharrastamisen lisääminen	TYKY-seteli aktiivisessa käytössä	TYKY-setelin käytön lisääntyminen -Ei toteutunut (91 hlö v. 2018, 103 hlö v. 2017)
Sairauslomat vähentyneet	Sairauslomien seuranta ja varhaisen tuen malli aktiivisessa käytössä	Sairauslomat vähentyneet 100 päivää -Toteutui (-380 pv)
Eläköitymisikä noussut	Työssä jaksamisen tukeminen	Toimenpiteet työssä jaksamisen tukemiseksi -Toteutui. Eläköitymisikä nousi keskimäärin 5 kk

Yhteisöllisyys lisääntynyt	Tiedottaminen ja virkistystapahtumat	Virkistystapahtumien ja ajankohtaispalaverien määrä -Toteutuivat
Työhyvinvointikyselyjen tulokset parantuneet	Kyselyjä toteutetaan riittävin väliajoin	-Työtyytyväisyyskysely toteutettiin syksyllä 2018
Istuminen vähentynyt (mm. ergonomiset taudit)	Tiedotus ja taukoliikunta lisääntyneet	-Työpaikkaliikuntaa ja terveystiedottamista toteutettu
Tiedottamista ja vuorovaikutteista kanssakäymistä monipuolistettu	Henkilöstötiedotteita ja –tilaisuuksia säännöllisesti	Henkilöstötiedotteiden määrä -2 tiedotetta vuonna 2018
6.4 Henkilöstön saatavuus		
Kaupungin vetovoimaisuus työnantajana kilpailukykyiseksi	Edellyttää paikallisen elinvoiman kehittämisen onnistumisia	-Avoimiin virkoihin ja toimiin on ollut hakijoita varsin hyvin.
Rekrytointimenetelmiä kehitetty (headhunter)	Lääkäre rekrytoinnissa kaupungin oma toimintamalli	Rekrytoitu väh. 2 lääkäriä Pyhjärven sairaalaan -Selänteen toimesta rekrytoitu 1 vakituinen. Vuoden lopussa kaikissa lääkäriroissa oli tekijä. -Konserniyhtiöiden rekrytoinnissa käytetty myös konsulttipalveluita.
Työnkiertomahdollisuus ja urapolku käytössä	Otetaan huomioon koulutussuunnitelman laadinnassa	-Koulutussuunnitelman laadinta on kesken.
Turvallisuus, pysyvyys ja arvostavuus työympäristötekijöinä tunnistettu	Vuonna 2016 suoritetun vaarojen ja riskien kartoituksen tulosten hyödyntäminen	Tehdyt toimenpiteet -Toimipistekohtaiset suunnitelmat riskien hallitsemiseksi laitettiin täytäntöön
6.5 Henkilöstön määrä ja rakenne		
Työn tasainen jakautuminen ja sopiva työn kuormitus mitoitusperusteena	Moniosaamisen lisääminen niukke- nevien resurssien vastavoimaksi	-Työnjakoa tarkasteltu erityisesti muutostilanteissa
Hallintokuntien henkilöstön välinen oikea työnjako työnkuormittavuuden kannalta		-Työnjakoa tarkasteltu erityisesti muutostilanteissa
Määräaikaisten työsuhteiden vähentäminen	%-osuus koko henkilöstöstä vähentynyt	-Ei toteutunut. Määräaikaisten osuus 29 % tilanteessa 31.12.2018. (27 % v. 2017)
Sijaisuusjärjestelyt toimiviksi ja turvallisiksi asiakkaan kannalta		-Toteutui

HENKILÖSTÖMÄÄRÄT

Tilinpäätösten henkilökunnan määrä vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan.

Vuosi	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Vakinainen henkilökunta						
Hallintotoimi	9	10	9	11	10,5	11
Alueelliset maaseutupalvelut	4	5	5	5	5	5
Sivistystoimi	69	75	107	104	104	103
Tekninen toimi	60	53	54	52	52	47
YHTEENSÄ VAKINAINEN	142	143	175	172	171,5	166
Sijaiset ja määräaikaiset						
Hallintotoimi	4	4	5	6	4	4
Työllistetyt	15	12	13	5	20	12
Selännepalvelut (sote-henkilö)					1	1
Sivistystoimi	28	18	37	39	26	41
Tekninen toimi	24	16	25	20	15	10
YHTEENSÄ MÄÄRÄAIKAISET	71	50	80	70	66	68
KAIKKI YHTEENSÄ	213	193	255	242	237,5	234

Vuonna 2015 teknisen toimen henkilöstömäärän vähennykseen vaikuttaa vesi- ja viemäri laitoksen yhtiöittäminen. Vuonna 2016 varhaiskasvatuksen siirto Peruspalvelukuntayhtymä Selänteestä kaupungin toiminnaksi lisäsi sivistystoimen henkilöstöä. Vuonna 2018 Köpsinrinteen palvelukeskuksen ruokahuollon henkilöstö (2 henkilöä) siirtyi liikkeenluovutuksella Attendo Oy:lle.

Henkilöstön jaksamista ja työkyvyn ylläpitoa on tuettu eri tavoin. Liikunta- ja kulttuuriseteleitä jaettiin henkilöstölle ja työyksiköt järjestivät virkistysiltapäiviä. Henkilöstöllä on ollut mahdollisuus tehdä aloitteita toiminnan parantamisesta.

Työterveyspalvelut ostetaan Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen työterveyshuollosta. Työpaikkaselvitysten, neuvonnan sekä terveydentilan ja toimintakyvyn seurannan lisäksi ostettiin sairaanhoidon palveluita. Työterveysneuvotteluja käytiin tarvittaessa. Sairauspoissaolot vähenivät 380 kalenteripäivää vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2017.

Yhteisöjen kehittäminen

Kaupungin strateginen tavoite yhteisöjen (järjestöjen, paikallisosastojen ja toimikuntien jne.) toiminnan tukemisesta edellyttää toiminnan laajempaa yhteistä suunnittelua. Vuonna 2017 aloitettiin yhteisöohjelman työstäminen. Yhteisöohjelmassa sovitaan mm. kumppanuustoiminnan periaatteista, yhteistoiminnan muodoista, tarjottavista toimitiloista ja myös esim. järjestöille suunnatuista ostopalveluista.

Yhteisöohjelman laatiminen tehdään yhdessä Pyhäjärven yhdistysten kanssa, mm. järjestöiltojen kautta. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, joka jää kuntien tehtäväksi ns. sote-uudistuksen jälkeenkin. Ohjelman keskeiset sisällöt ovat:

1. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisen Pyhäjärven kaupungissa
2. Yhdistystoiminnan resurssien ja osaamisen kehittäminen
3. Paikalliskulttuurin, ympäristöarvojen potentiaalin ja kestäväen kehityksen edistäminen
4. Kolmannen sektorin rooliin palveluiden tuottajana ja työllistäjänä (yhteistoimintamalli)

Yhteisöohjelman työstämien on kesken. Ohjelmaa työstettiin vuonna 2018 järjestöjen kanssa järjestötapaamisessa.

Yhteisöjen kehittämisen määrärahavaroja on mm. kaupunginhallituksen avustuksissa ja kyläneuvoston määrärahoissa.

Yhteisöjen kehittämiseen liittyy myös hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, johon kaupunki on asettanut työryhmän. Hyte-työryhmän työskentelyssä korostuvat myös kolmannen sektorin ja yksityisen sektorin hyvinvointitoimijoiden huomioiminen hyvinvoinnin kannalta merkittävien asioiden valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

STRATEGINEN TAVOITE 1. VAKAA KAUPUNKITALOUS

1.5 Yhteistyö ja tehokkuus hallinto-kuntien välillä ja eri toimijoiden kanssa		
Strategiset kumppanuussuhteet toimivat kuntien, 3. sektorin toimijoiden, kylien ja yrittäjien kanssa.	Kumppanuusmallin luominen kolmannen sektorin ja kylien kanssa hankkeistamalla.	Vastikkeellista palvelutoimintaa sisältävän kumppanuusmallin pilotointi ei toteutunut vuonna 2018.

STRATEGINEN TAVOITE 2. IHMISLÄHTÖISET, LAADUKKAAT JA KUSTANNUSTEHOKKAAT PALVELUT

2.5 Palvelujärjestelmän kehittäminen ihmislähtöiseksi		
Järjestöt (esim. vanhus- ja vammaisjärjestöt) mukana palvelujärjestelmän kehittämisessä	Järjestötapaamisia pidetään säännöllisesti ajankohtaisella teemalla. Neuvostot aktivoivat alojensa järjestöjä yhteisissä asioissa.	Järjestötapaamisia oli kolme kappaletta.
Kylät säilyneet elinvoimaisina	Kyläneuvosto hyväksyy vuosittaiset toiminnalliset tavoitteet	Toiminta on ollut vuosikellon mukaista.

STRATEGINEN TAVOITE 4. ALUEELLISEN YHTEISTYÖN HYÖDYNTÄVÄ PALVELUTUOTANTO		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
4.2 Asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen		
Vanhus- ja vammaisneuvostot mukana määrittämässä laatukriteerejä	PPKY Selänteen edustajat sitoutetaan vanhus- ja vammaisneuvoston sekä hyte-työryhmän toimintaan. Hyte-ryhmän ja neuvostojen välinen tapaaminen	Ppky Selänteen edustaja on ollut mukana vanhus- ja vammaisneuvostossa. Hyte-ryhmä kutsui vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat kokoukseensa.
Kyläyhdistykset ja kyläneuvosto tärkeään asemaan tarpeiden esilletuonnissa ja tyydyttämisessä	Aloitetaan hyvinvointipäivien järjestäminen kyläyhdistysten ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Kyläyhdistysten roolista kesäasukkaiden sitouttamisessa tehdään suunnitelma. Hyte-työryhmän ja neuvostojen välinen tapaaminen	Järjestetty hyvinvointipäiviä kyläyhdistyksen toimesta 4 kpl vuonna 2018. Yhteistyömalli kaupungin ja kyläyhdistysten kanssa ei toteutunut. Hyte-ryhmä kutsui kyläneuvoston edustajan kokoukseensa.
4.3 Palvelutuotantorakenteiden monipuolistaminen		
Järjestöt ja yritykset mukana yhteistyössä ja erikoistumisessa	Kolmannen sektorin kanssa luodaan kumppanuusmalli	Vastikkeelliseen palvelu-toimintaan luotavan kumppanuusmallin pilotointi ei toteutunut

Työllisyyden hoitaminen

Kaupunginhallitus valitsi 4.6.2018 § 144 Ritva Rönkön työllisyyskoordinaattorin määräaikaiseen työsuhteeseen 1.8.2018 – 31.12.2020. Työllisyyskoordinaattorin tehtäviin kuuluu mm. etsiä yrityksiä, yhdistyksiä ja muita toimijoita, joilla olisi mahdollisuus järjestää työkokeilupajakoja tai työllistää henkilöitä palkkatuella yhteistyössä kaupungin kanssa. Painopiste on kaupungin maksamaan lisäpalkkatukeen oikeutetuissa pitkäaikaistyöttömissä.

Työttömien työnhakijoiden määrä on laskenut Pyhäjärvellä, kuten koko Pohjois-Pohjanmaan alueella.

Pitkittynyt työttömyys on kuitenkin yhä vaikea haaste myös Pyhäjärvellä, sillä pitkäaikaistyöttömien määrä on noin 20 % kaikista työttömistä työnhakijoista.

Indikaattori	30.9.2016	30.9.2017	31.12.2018
Työttömyysaste	11 %	9,4 %	11,6 %
Työttömien määrä, henkilöä	243	200	239
Nuorisotyöttömien määrä, henkilöä	41	29	29
Yli 50-vuotiaat, henkilöä	103	87	101
Pitkäaikaistyöttömien määrä, henkilöä	66	51	47

(tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksesta)

Pyhäjärven kaupungin työttömyysasteet vuosina 2011 - 2018

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
työttömyys % Pyhäjärvi 31.12.	11,3	13,0	13,7	15,2	15,5	14,1	12,1	11,6

Työvoima sekä työlliset ja työttömät Pyhäjärvellä vuosina 2011 - 2018

Pyhäjärven kaupunki	Asukkaita	Työvoima asukkaista	%	Työlliset työvoimasta	%	Työttömät työvoimasta	%
31.12.2011	5 887	2 358	40,1	2 098	89,0	260	11,0
31.12.2012	5 849	2 323	39,7	2 022	87,0	301	13,0
31.12.2013	5 733	2 265	39,4	1 955	86,3	310	13,7
31.12.2014	5 565	2 259	40,6	1 916	84,8	343	15,2
31.12.2015	5 508	2 276	41,3	1 923	84,5	353	15,5
31.12.2016	5 450	2 200	40,4	1 890	85,9	310	14,1
31.12.2017	5 338	2 129	39,9	1 872	87,9	257	12,1
31.12.2018	5 247	2 064	39,3	1 825	88,4	239	11,6

Pyhäjärven kaupungin osuus työmarkkinatuen kuntaosuudesta, €

	2012	2013	2014	2015	2016	TP2017	TA2018	TP2018
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €	130 042	147 504	180 299	263 936	242 000	218 703	182 000	179 195
Työmarkkinatuen maksaja	Selänne	Selänne	Selänne	Selänne	Selänne	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki	Pyhäjärven kaupunki

Työmarkkinatuen kuntaosuuden maksaminen siirtyi 1.1.2017 kaupungilta suoraan perittäväksi. Työmarkkinatuen kuntaosuuksia pyritään vähentämään lisäämällä satsauksia työllisyyden hoitamiseen, esimerkkinä SUMU - Suuntana muutos -hanke.

Pyhäjärven kaupunki on panostanut työllisyyden hoitamiseen erityisesti vuodesta 2017 alkaen. Työmarkkinatuen kuntaosuuksien vähentämiseen on pyritty monin keinoin. Mm. sosiaalitoimen, te-toimen ja kaupungin yhteistyön tehostamisella kuukausittaisella tilanteen

läpikäymisellä ja tarvittavien toimenpiteiden sopimisella sekä kaikkien työllisyyden hoidon parissa työskentelevien saumattomalla yhteistyöllä.

Suuntana muutos hanke on käynnistynyt maaliskuussa 2017 ja sen avulla pyritään vaikuttamaan kaikkein vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden tilanteen parantamiseen. Hankkeessa työskentelee kaksi kokoaikaista työntekijää ja osallistujia oli joulukuun lopussa noin 64 henkilöä.

Pyhäjärven kaupunki myöntää lisäpalkkatukea yhdistyksille ja yrityksille jotka palkkaavat yli 300 päivää työmarkkinatuella olleita pyhäjärvisiä työttömiä töihin. Lisäpalkkatuen käyttö on ollut vähäistä tiedottamisesta huolimatta. Lisäpalkkatuen käyttöä pyritään tehostamaan muuttamalla lisäpalkkatuen hakemiskäytäntöä käyttäjäystävällisemmäksi, keräämällä käyttäjäkokemuksia ja reagoimalla saatuihin käyttäjäkokemuksiin. Lisäksi tiedottamista lisätään henkilökohtaisen kontaktoinnin avulla. Tavoitteena on saada lisäpalkkatuki tehokkaaseen käyttöön jatkossa.

Nuorten kesätyöllistämisen tehostamiseksi keväällä 2018 yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestetyn kesätyöinfon kokemukset olivat rohkaisevia, kaupungin tarjoaman kesätyösetelin kautta yrityksiin työllistyi kesätöihin 46 nuorta yrityksen tai yhdistyksen palkkaamana. Talousarviovuonna nuorten kesätyöllistämiseen tähtävää toimintaa kehitellään edelleen eri toimijoiden kanssa yhteistyössä.

Pyhäjärven kaupungin tilinpäätös v. 2018 sisältää työllisyyden hoitamista koskevia määrärahoja seuraavasti:

Kesätyöllistäminen	toimintatuotot	8.000 €
	toimintamenot	-24 185 €
Työllistäminen	toimintatuotot	93 583 €
	toimintamenot	-461 693 €
Työntalo Namu	toimintatuotot	21 777 €
	toimintamenot	-220 906 €
Työpaja	toimintatuotot	298 637 €
	toimintamenot	-317 883 €
SUMU – Suuntana muutos –hanke	toimintatuotot	85 518 €
	toimintamenot	-102 671 €
Yhteensä	toimintatuotot	507 515 €
	toimintamenot	-1.127 338 €

STRATEGINEN TAVOITE 2. IHMISLÄHTÖISET, LAADUKKAAT JA KUSTANNUSTEHOKKAAT PALVELUT		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
2.1. Ennaltaehkäisevät hyvinvointipalvelut		
Palvelutarpeita selvitetty ja hankkeita hyödynnetty	Pitkäaikaistyöttömien työelämävalmiuksien kohottamiseen haetaan SUMU-hanketta (ESR)	Hanke toteutuu suunnitellusti.

TyöntaloNAMO

Vastuhenkilö: Talous- ja hallintojohtaja
Toiminnasta vastaava: Yksilöohjaajat

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

TyöntaloNAMOn tehtävänä on olla tukemassa pajatoiminnan sekä yksilöohjauksen että työnohjauksen keinoin kaikenikäisten työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia työllistymiseen. Työpajalla on mahdollisuus osallistua eri tehtäviin, mm. pesula, keittiö, siivous, kädentaito, puutyöt, studio, ulkoalueiden kunnossapito ja palvelusetelitoiminta. Pajatoimintaa kehitetään osallistujalähtöisesti ja aktiivisesti yhdessä. Pajatoiminnan tavoitteena on kehittää työelämävalmiuksia, tukea arjenhallintaa ja sosiaalista vahvistamista. Työpajan osallistujat voivat toimia myös kaupungin eri hallintokuntien, seurakunnan ja eri yhdistysten tehtävissä, jolloin toteutetaan seinättömän työpajan mallia. Työpaja tarjoaa kaikenikäisille ammattitutkintoa opiskeleville työssäoppimispaikkoja, nuorille TET- paikkamahdollisuuksia ja kesätyömahdollisuuksia. Työpaja toteuttaa pitkäjänteistä tavoitteellista, yksilölliset tarpeet huomioivaa oppilaitos- sekä työelämäyhteistyötä. Tavoitteena on myös jatkaa varhaisen puuttumisen mallin kehittämistä perusasteen oppilaitosten kanssa.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Kuntalain (410/2015) 110 § mukaan talousarvioon otetaan lähtökohtaisesti valtuuston hyväksymät tavoitteet. Kuntien talousarviokäytäntö on kuitenkin yleisesti muotoutunut siihen suuntaan, että tehtävän käyttötalousosan tavoiteasettelu on tätä laajempi. Toisin sanoen talousarviossa esitetään perustelutietona tavoitteita, joiden ei katsota olevan valtuustoon nähden sitovia. Laajempaa tavoiteasettelua puoltaa se, että lautakunnan toimivaltaan kuuluvilla tavoitteilla saattaa olla merkittävä informaatioarvo myös valtuuston tavoitteista päättämässä.

Tavoite/toimenpide	Seuranta / mittari
Tarjota työtoimintapaikka 45 työttömälle sekä työharjoittelupaikkoja koululaisille ja opiskelijoille. Toiminnan kehittäminen on mahdollista ainoastaan riittävän resurssoinnin avulla mm. työnohjaaja ja työnohjaajia avustaviin ohjauksellisiin tehtäviin ns. nokkahenkilöt	Vuoden 2018 aikana on ollut 59 hlö, joista naisia 17 TE-toimiston, sosiaalitoimen ja eri oppilaitosten kautta. Heistä on nuoria 26, joista naisia 6. Toiminnan tuloksellisuutta mitataan valmentautujien sijoittumisen perusteella pajajakson päätyttyä mm. PAR- järjestelmällä, sekä SOVARI- mittarilla.
Tavoitteena tukea ja monipuolistaa työttömien ammatillisia ja sosiaalisia valmiuksia työ- ja kouluelämään.	Vuoden 2018 aikana valmentautujien sijoittuminen oppilaitoksiin 5 hlö, työelämään 5 hlö, muuhun ohjattuun toimenpiteeseen 8 hlö, työttömäksi 2 hlö, keskeyttänyt 8 hlö, muualle 1 hlö ja työpajalla edellen 30 hlö.
Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen, nuorten sosiaalisen vahvistamisen ja varhaisen puuttumisen mallin, sekä yhteistyön kehittäminen tahojen kanssa jotka toimivat nuorten parissa	Valmentautujien sitoutumista seurataan toimintapäivien määrän kehityksellä sekä asiakaspalautteen (SOVARI) avulla.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Nettomenot € / asukas	38,03	41,13	35,37	38,74	37,95	39,33

3. PERUSTELUT

Vuoden 2018 aikana valmentautujien ja opiskelijoiden määrä (59) ylitti talousarviossa olleen 45 hlön määrän. Palvelusetelitoiminta loppui kevään jälkeen. Työntalo Namon eri pajoissa tehtiin teknisen toimen kunnossapitotehtäviä sekä eri yhteisöjen ja yhdistysten pyytämiä aputoita. Kädentaitojen pajoilla valmistettuja tuotteita on myyty SPR:n lasikirppiksellä ja ABC Pyhäjärven myyntipisteessä sekä monissa eri tapahtumissa. Tilaustoina valmistettiin esim. roskakatoksia ja aitaelementtejä.

Syyskuun 2018 lopussa ”tekninen” paja muutti Yrittäjätien tiloista ent. ammattikoulun uusittuihin tiloihin. Nyt kaikki eri pajat ovat saman katon alla. Uudet tilat antavat mahdollisuuden aloittaa matalankynnyksen kuntouttava työtoiminta SuMu-hanketta tukemaan. Toiminta on aloitettu vuoden 2019 alussa.

Vuoden 2018 loppupuolella järjestettiin tulityö- ja työturvakurssi yhdessä teknisen toimen kanssa. Kurssille osallistui valmentautujia, joille on hyötyä työturvakurssin suorittamisesta. Keväällä järjestettiin ensiapukoulutus valmentautujille.

Palkkatuella pajalla työskenteli vuoden aikana yhteensä 9 henkilöä kädentaidon, ulkoalueiden ja puutöiden apulaisohjaajina sekä ruuanvalmistuksessa kokkeina. Suurin osa heistä oli vuoden sopimuksella, joka takasi jatkuvuutta työnohjaukseen ja apua vähentyneiden vakituisten ohjaajien työtaakkaan.

Yhteistyö peruskoulun ja ammatillisten opistojen kanssa laajeni vuoden aikana. Uusi AMIS mahdollistaa opintojen osasuorittamisen meidän pajalla. Vuoden 2018 aikana Työntalo Namolla oli 8 toisen asteen opiskelijaa. Jopo-luokkalaiset ovat kehittäneet Namolla arjenhallinta- ja kädentaitoja. Työntalo Namon on mukana Valtakunnallisen työpajayhdistyksen opinnollistamishankkeessa.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Namo	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	27 595	33 989	18 500	18 500	21 777	3 277	18 500
Toimintamenot	-251 775	-222 820	-227 700	-227 700	-220 906	6 794	-226 950
Toimintakate	-224 180	-188 831	-209 200	-209 200	-199 129	10 071	-208 450
Kokonaiskustannukset	-224 180	-188 831	-209 200	-209 200	-199 129	10 071	-208 450

Toimintatuottojen toteutuminen 117,7 %
Toimintakulujen toteutuminen 97,0 %

SELÄNNE – PALVELUT

Peruspalvelukuntayhtymä Hallinto, Pyhäjärven palvelut	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintakulut	-596 587	-558 086	-643 904	-543 355	-638 924
Poistot					
Yhteensä	-596 587	-558 086	-643 904	-543 355	-638 924

C41 Hyvinvointipalvelut, Pyhäjärven palvelut Neuvola, lastensuojelu	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	66 816	51 654	50 900	74 415	70 450
Toimintakulut	-1 219 119	-1 347 227	-1 537 790	-1 393 708	-1 555 490
Poistot	-3 462	-6 838	-7 010	-6 061	-7 650
Yhteensä	-1 155 765	-1 302 411	-1 493 900	-1 325 354	-1 492 690

C42 Hyvinvointipalvelut Pyhäjärven palvelut	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	810 904	568 042	563 300	558 983	561 000
Toimintakulut	-4 981 900	-4 278 690	-4 354 650	-4 233 791	-4 429 180
Poistot	-19 792	-28 914	-35 450	-31 444	-33 950
Yhteensä	-4 190 788	-3 739 562	-3 826 800	-3 706 252	-3 902 130

C43 Terveys- ja vanhuspal- velut, Pyhäjärven palvelut Kotihoito, as.palv, vuodeos.	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	1 947 239	1 914 142	1 867 300	1 744 237	1 052 400
Toimintakulut	-9 902 952	-9 688 748	-10 277 940	-10 265 242	-8 470 200
Poistot	-27 761	-35 132	-36 460	-36 542	-45 850
Yhteensä	-7 983 474	-7 809 738	-8 397 100	-8 557 547	-7 463 650

C44 Terveys- ja vanhuspal- velut Pyhäjärven palvelut	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	1 088 443	1 063 536	1 004 400	1 034 658	974 450
Toimintakulut	-12 147 393	-12 405 586	-11 907 990	-12 236 888	-11 719 660
Poistot	-61 787	-93 487	-113 410	-97 884	-101 700
Yhteensä	-11 120 737	-11 435 537	-11 017 000	-11 300 114	-10 846 910

C45 Ympäristö- ja rakennus- valvonta Pyhäjärven palvelut	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	95 161	107 981	69 100	73 449	72 250
Toimintakulut	-407 997	-407 062	-436 100	-390 411	-447 690
Poistot	-3 453	-3 453	-3 300	-585	-3 450
Yhteensä	-316 289	-302 534	-370 300	-317 547	-378 890

Yhteensä Pyhäjärven palvelut (ei sis. hallintoa)	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Yhteensä	-24 767 054	-24 589 782	-25 105 100	-25 206 814	-24 084 270

Yhteensä Pyhäjärven palvelut (ei sis. hallintoa)	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Yhteensä	-24 767 054	-24 589 782	-25 105 100	-25 206 814	-24 084 270

Hallinto, Pyhäjärven palvelut	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintakulut	-596 587	-558 086	-643 904	-543 355	-638 924

Yhteensä Pyhäjärven maksuosuus	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Yhteensä	-25 363 641	-25 147 868	-25 749 004	-25 750 169	-24 723 194

Vuodet 2015 – 2017 eivät sisällä varhaiskasvatusta

Peruspalvelukunta- yhtymä Selänne Pyhäjärven palv.yht.	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot	4 111 666	4 008 562				
Toimintakulut	-30 424 704	-29 255 947				
Toimintakate	-26 313 038	-24 650 798				
Poistot	-74 050	-116 256				
Toimintakate + poistot	-26 387 088	-25 363 641	-25 147 868	-25 749 004	-25 750 169	-24 723 194

Vuosi 2015 sisältää varhaiskasvatuksen.

Peruspalvelukuntayh- tymä Selänne Pyhäjärven palvelut yht.	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA+LTA 2018	TP 2018	TA 2019
Nettomenot	-26 313 038	-24 650 798				
Osuus poistoista	-74 050	-116 256				
Rahoitus						
Pyhäjärven maksuosuus Selänteelle talousarvio / tilinp.	-26 387 088	-25 363 641	-25 147 868	-25 749 004	-25 750 169	-24 723 194
Kustannukset erityistilintarkastuksesta			-29 392			
Kaupungille jääneet eläkemenoper. maksut	-712 218	-709 643	-540 928	-514 646	-537 182	-544 210
Muut kustannuspaikalle kohdistetut menot	-15 513	-20 813	-34 930	-88 290	-104 839	-90 810
Pohjois-Pohjanmaan shp:n v.2015 ali- / ylijäämän kirjaaminen KPL kuntajaosto 113	135 892	10 610				
Selänne palvelut yhteensä (sis.eläkemenop)	-26 978 927	-26 083 487	-25 753 118	-26 351 940	-26 392 190	-25 358 214

PERUSPALVELUKUNTAYHTYMÄ SELÄNNE

Peruspalvelukuntayhtymä Selännettä ovat olleet perustamassa Haapajärven kaupunki, Kärsämäen kunta, Pyhäjärven kaupunki ja Reisjärven kunta. Kuntayhtymä aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen jäsenkuntia ovat Haapajärven ja Pyhäjärven kaupungit sekä Reisjärven kunta. Kärsämäen kunta erosi kuntayhtymästä 1.1.2015 alkaen ja ottaa järjestämisvastuun itselleen. Tuottamisvastuussa tulee olemaan yksityinen sote-palveluiden tuottaja. Kärsämäen kunta on osajäsen 1.1.2015 alkaen erillisten sopimusten mukaan ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden ja Taloushallinto Selman talous- ja henkilöstöhallinnon osalta. Osajäsenyys Taloushallinto Selman osalta päättyi vuoden 2015 lopussa. Muita luottamushenkilöiden toimielimiä ovat ympäristö-, tarkastuslautakunta sekä yksilöjaos.

Kuntayhtymä Selänteen tehtäväksi ja vastuulle on annettu järjestää asukkaille lain säätämät sosiaali- ja terveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidon palvelut. Lisäksi kuntayhtymä Selänteen tehtävänä ja vastuulla on järjestää ympäristöterveydenhuollon, ympäristösuojelun, maaineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut. Selänteen tukipalveluissa hoidetaan atk-palvelut, taloushallinnon ja palkanlaskennan tehtävät.

Kuntayhtymän ylimpänä päätöksentekuelimenä toimii yhtymähallitus. Kuntayhtymän hallituksen tehtävänä on päättää vuosisopimuksista ja toimittaa talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukset kuntien käsiteltäväksi.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen perussopimuksen mukaisesti palvelutasosuunnitelma on valtuustokausittainen suunnitelma, josta jäsenkuntien valtuustot yhtäpitävin päätöksin päättävät.

Kuntayhtymän hallituksen tehtävänä on päättää vuosisopimuksista ja toimittaa talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukset kuntien käsiteltäväksi. Kuntayhtymän hallituksessa Pyhäjärven kaupungilla on kolme edustajaa: Jukka Tikanmäki, 1. vpj (varajäsen Teuvo Liimatainen), Aila Kauranen (varajäsen Satu Väisänen) sekä Jouni Jussinniemi (varajäsen Teija Mykkänen). Yhtymähallitus kokoontui 11 kertaa ja käsiteli 174 asiaa.

Tilinpäätösvuosi on ollut kuntayhtymän yhdeksäs toimintavuosi. Taloutta oikaisevina toimenpiteinä neuvoteltiin Reisjärven kunnan kanssa Reisjärven palvelurakenteesta. Reisjärven kunnalle tehtiin mm. EVA-arviointi terveys- ja vanhuspalvelujen järjestämisestä. Neuvottelujen tuloksena vuoden 2019 talousarviossa on varauduttu vuodeosaston muutokseen ja Mansikan ostosopimuksen irtisanomiseen. Joulunajan avovastaanottojen kiinniot ja lomien keskittämiset kaikissa toimipisteissä joulun aikaan toteutettiin. Kesäsulun aikana Pyhäjärven vuodeosasto oli kiinni ja vastaavasti Haapajärven vuodeosasto avoinna. Myös Reisjärven vuodeosasto oli kesällä kiinni. Joulusulun aikana Pyhäjärven vuodeosasto oli avoinna ja Haapajärven vuodeosasto kiinni.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen talous

Jäsenkuntien kustannusten jako perustui perussopimuksen mukaisesti talousarvioon. Jäsenkuntien kustannukset jaetaan kirjanpidossa kunnittaisiin palveluihin ja hallinnon menot jaetaan asukasluvun mukaisessa suhteessa. Yhtymähallituksen ja kuntien valtuustojen hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset poistot investointimenoina hankitusta käyttöomaisuudesta kohdistetaan kuntien kustannuspaikoille.

Jäsenkuntien ennakkolaskutus perustui kuntayhtymähallituksen päätöksen mukaisesti oman toiminnan osalta talousarvioon ja erikoissairaanhoidon osalta sairaanhoitopiirien toteutuneeseen laskutukseen.

Seuraavassa taulukossa Pyhjärven erikoissairaanhoidon kustannusten toteutuminen kustannuspaikoittain vuosina 2015 – 2018.

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	Tot. %/TA2018
Erikoislääkärit	-221 077	-234 296	-193 599	-214 452	147,4 %
Dialyysiyksikkö	-161 033	-137 011	-179 420	-106 312	75,9 %
Aluesairaala	-1 507 120	-1 733 642	-1 717 277	-1 606 206	107,1 %
Keskussairaala	-5 347 141	-5 622 044	-5 345 685	-5 176 226	92,4 %
Psykiatrinen hoito	-222 192	-118 765	-517 960	-511 903	222,6 %
Yksityiset sairaalat	-96 502	-81 424	-60 191	-71 013	177,5 %
Yhteensä	-7 555 065	-7 927 182	-8 014 132	-7 686 111	100,4 %

Selänteen jäsenkuntien asukaslukujen kehitys vuosina 2013 – 2017

Jäsenkunnat	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Haapajärvi	7 614	7 492	7 438	7 332	7 251
Kärsämäki	2 723	2 695			
Pyhjärvi	5 733	5 565	5 508	5 446	5 337
Reisjärvi	2 928	2 900	2 892	2 854	2 813
Yhteensä	18 998	18 652	15 838	15 632	15 401

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tilinpäätöksessä on mainittu alueen keskeisimmiksi haasteiksi vanheneva ja vähenevä väestö. Syntyvyys osassa jäsenkuntia on maakunnan ja maan keskiarvoja runsaampaa.

Kuntayhtymän tuloslaskelman mukainen tulos toimintavuodelta oli 0 euroa. Omavaraisuusaste oli 0,20 % ja suhteellinen velkaantuneisuus 12,6 %.

Jäsenkuntien kustannusten jakautuminen, %:a kokonaiskustannuksista	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017
Haapajärvi	37,8 %	44,0 %	43,3 %	42,2 %
Kärsämäki	13,9 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Pyhjärvi	32,9 %	38,4 %	38,4 %	40,2 %
Reisjärvi	14,6 %	17,3 %	18,0 %	17,3 %

Pyhjärven kaupungin Selänteen maksuosuuksien kehitys vuosina 2016 - 2018

	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Pyhjärven maksosuudet €	-25 363 640	-25 147 868	-25 219 872
Muutos edelliseen vuoteen, €	1 023 447	-215 772	72 004
Muutos edelliseen vuoteen, %	+3,16	-0,85	+0,29

Varhaiskasvatuksen vaikutus vuosien 2015 ja 2016 väliseen muutokseen oli noin 1,8 M€.

ELINKEINOTOIMI

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Elinkeinopalvelut tuottaa Nihak sekä Pyhäjärven Kehitys Oy. Määrärahat sisältävät myös hankkeiden ja projektien osuuden.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n osuus elinkeinopalvelujen tuottamisesta on 200.000 € (alv 0 %) ja Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry:n osuus on 85.811 € (alv 0 %).

Pyhäsalmen kaivoksen uusiokäyttöä edistetään Callio-ohjelman kautta. Ohjelman suunnittelua ja toimeenpanoa edistetään ohjelmajohtajatoiminnan kautta. Callion ohjelmajohtajana aloitti 8/2017 Sakari Nokela.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Elinkeinotoimi € / asukas	83,57	117,26	103,9	106,1	109,5	106,1

3. PERUSTELUT

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	-17 632	104 748	89 178	89 178	100 634	11 456	89 240
Toimintakulut	-621 437	-659 814	-662 282	-662 282	-675 111	-12 829	-677 937
Toimintakate (netto)	-639 069	-555 066	-573 104	-573 104	-574 478	-1 374	-588 697
Laskennall. kust.							
Poistot ja arvonal.							
Kokonaiskustann.	-639 069	-555 066	-573 104	-573 104	-574 478	-1 374	-588 697

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

112,8 %
101,9 %

Pyhäjärven kaupungin hallinnoimat ja sen osallisena olevat kehittämishankkeet vuosina 2016 - 2019

		TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
900	Jokilaaksojen Ohjaamo -hanke	-5 950	-3 550	-1 500		
901	Pyhäsalmen kaivoksen tieteellisen infrastruktuurin parantaminen – Tiedettä kaivoksessa -hanke	-45 454	-42 654			
925	Kuntien clean tech -hanke	-4 000	-4 000			
926	Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen infran uusiokäyttö	-132	-6 300			-10 900
927	Kaivos energiavarastona	-89 370	-29 743			
928	Pyhäjärvi Bioenergy -hanke	-3 720	-30 674			
9302	Maanalaisen innovaatioverkoston perustamish.			-10 000		-10 000
9306	SUMU – Suuntana muutos -hanke		-10 186	-21 094	-17 153	-21 094
9309	Energiakaivos-hanke			-20 000	-20 000	-20 000
9310	VÄRE-hanke			-5 000	-5 000	-5 000
9311	V-LINC			-3 750	-3 750	
9312	CALLIO kiertotalouden tiekartan mallintamin.			-9 000	-9 507	
9313	HybArkt-hanke			-1 500	-1 500	-1 000
9314	Kaivosalueen soveltuvuus vesiviljelyyn				-1 645	
9315	Callio Underground Rescue -hanke					-10 271
9316	Callio Biopolttoaineterminaali -hanke					-8 000
9317	Towards carbon neutral municipalities and regions -hanke					-3 060
9318	Kaivososaamisen alihankinta-yritysten verkoston kehittäminen					-10 000
	Talousarviovuonna toteutumattomat hankk.					
	Muut hankkeet	-37 163	-11 903	-49 500	-15 949	-30 000
	Hankkeiden omarahoitusosuus yhteensä	-185 789	-139 010	-121 344	-74 504	-129 325

Työ- ja elinkeinoministeriön kestäväää kasvua ja työtä 2014 – 2020 -rakennerahasto-ohjelma on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja sosiaalirahaston (ESR) toimeenpanostrategia Manner-Suomessa. Ohjelmaa toteutetaan kaikkialla Suomessa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Ohjelma-asiakirjassa on määritelty rakennerahasto-toiminnan tavoitteet ja kehittämiskohteet ohjelmakaudelle. Ohjelmassa kuvattu tuettava toiminta on rahoitettavien hankkeiden tukikelpoisuuden perusta

Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on viisi toimintalinjaa, joilla tuetaan erityisesti pk-yritysten kilpailukykyä ja työllistymistä. Läpileikkaavana teemana on vähähiilisen talouden edistäminen. Rakennerahasto-ohjelma toteuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita.

Ohjelman toimilla tavoitellaan:

- uuden liiketoiminnan syntyä,
- yritysten kasvua ja kansainvälistymistä,
- innovaatio- ja osaamispohjan laajentamista,
- uusiutuvan energian laajempaa hyödyntämistä,
- energia- ja materiaalitehokkuuden lisäämistä,
- nuorten ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä,
- työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin kasvua,
- koulutuksen ja koulutuspalveluiden parantamista sekä
- syrjäytymisen torjuntaa.

9302 Maanalaisen innovaatioverkoston perustamishanke – Baltic Sea Underground Innovation Network BSUIN

Hankkeen toteuttaja: Oulun yliopisto, Oulun Eteläinen Instituutti
Vastuuhenkilö: Vanhempi tutkija, FT Panu Jalas

Maanalaisen innovaatioverkoston perustamishanke	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot		-10 000	-10 000	0	-10 000
Netto (toim. kate)		-10 000	-10 000	0	-10 000

Kaupunginhallitus 21.11.2016 § 353

Pyhäjärven elinkeinojen monipuolistamiselle on tärkeää kansainvälisen TKI-yhteistyön laajentaminen ja syventäminen Oulun yliopiston / Oulun Eteläisen Instituutin (OEI) kanssa. Merkittävänä yhteistyön kanavana ja muotona ovat kansainväliset verkostohankkeet, joihin Pyhäjärven kaupunki voi osallistua yhteistyökumppanina monialaisten verkostotoimijoiden kanssa.

Uusimpina Oulun yliopiston / OEI:n ja Pyhäjärven kaupungin kansainvälistä TKI-yhteistyötä toteuttavina hankkeina ovat Itämeri-ohjelmaan esitetty hanke nimeltään Itämeren maanalainen innovaatioverkosto (Baltic Sea Underground Innovation Network, BSUIN) sekä mikroyrittäjyyden edistämishanke - GrowNorth! mitä esitetään Pohjoisen periferian ja Arktiksen Interreg-ohjelmaan.

Hankkeita ovat valmistelleet Oulun yliopistossa / OEI:ssä apulaisprofessori, tekniikan tohtori Matti Muhos ja vanhempi tutkija, FT Panu Jalas.

Itämeren alueen maanalaisia laboratorioita ovat:

1. Calliolab, Pyhäsalmen kaivos, Suomi
2. Äspön kalliolaboratorio, Oskarshamn, Ruotsi
3. Freibergin tekninen yliopisto / vuoriakatemia Reiche Zeche, Saksa
4. Salan hopeakaivos (Sala Silvergruva) Västmanland, Ruotsi ja
5. Khlopin-instituutin maanalainen laboratorio Pietari, Venäjä.

Maanalaiset laboratoriot tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia innovatiiviselle liiketoiminnalle esimerkiksi ympäristötekniikan, tunneli-, rakennus- ja kaivostekniikan, geotermisen energiatekniikan ja materiaalitekniikan aloilla sekä fysiikan tutkimuksen ja instrumentiteknologian ja kasvatus- ja opetusteknologioiden aloilla.

Freibergin vuoriakatemia ja Salan hopeakaivos ovat esimerkkeinä myös kaivosten ja maanalaisten laboratorioiden merkityksestä hotelli- ja konferenssipalvelujen sekä matkailun kehittymiselle.

Hanke on osallistunut ensimmäiseen hakuvaiheeseen 212 hakijan joukossa. Se on arvioitu parhaaksi hakemukseksi saaden kaikilla asetetuilla kriteereillä täydet pisteet 3/3 myös hankebudjetin osalta.

Hankkeen kesto on 36 kuukautta 1.9.2017 - 31.8.2020 ja ehdotetun budjetin arvo on 2.7 M€. Itämeren alueen neuvosto päättää hankkeesta 25.5.2017, ja sopimukset hankkeeseen osallistuvien kesken kunkin roolista hankkeessa tehdään 1.6. - 31.8.2017.

Pyhäjärven kaupunki sitoutuu Itämeri-ohjelmaan esitettyyn maanalaisen innovaatioverkoston perustamishankkeeseen 10.000 €/vuosi kolmen vuoden aikana hankkeen alkamisesta.

9306 SUMU Suuntana muutos - hanke

Hankkeen toteuttaja: Pyhjärven kaupunki

SUMU-hanke	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot		79 820	84 378	85 519	84 378
Toimintamenot		-99 775	-105 472	-102 672	-105 472
Netto (toim. kate)		-19 955	-21 094	-17 153	-21 094

SUMU-hanke on kehittämishanke, jonka tavoitteena on heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden työ- ja toimintakyvyn parantaminen. Useinkaan työ- ja toimintakyvyn heikkenemisen taustalla ei ole vain yhtä selkeää syytä vaan ongelmat ovat monimuotoisempia. Ongelmat voivat olla terveydentilan aiheuttamia rajoitteita, mutta yhtälailla ongelmia ovat saattaneet aiheuttaa oppimisvaikeudet, mielenterveyden häiriöt tai riippuvuus päihteistä. Ongelmia voi myös ilmetä arjen hallinnan tai pitkäaikaisen työttömyyden aikaansaaman passivoitumisen alueella.

SUMU-hankkeen tavoitteena on tunnistaa työ- ja toimintakyvyn ongelmat ja niiden taustalla olevat syyt mahdollisimman hyvin, jotta henkilö ohjautuisi tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Tavoitteena on myös sosiaalisen osallisuuden lisäämisellä ja yhteisöllisyyden kokemuksella parantaa henkilöiden hyvinvointia ja työelämävalmiuksia. Hankkeen aktiivisena tavoitteena on löytää henkilön omia vahvuuksia hyödyntäen ja tukien reitti työllistämiseen tähtäävään toimintaan tai työhön.

Hankkeen kohderyhmänä ovat pyhäjärviset pitkäaikaistyöttömät ja osatyökykyiset työnhakijat, jotka kokevat työkykynsä heikoksi tai heillä on joku työllistymistä estävä rajoite sekä pitkään työmarkkinoiden ulkopuolella olleet työnhakijat, joilla työttömyys on kroonistunut tai on vaarassa kroonistua.

Hankkeen yhteistyötahoina ovat mm. Pyhjärven kaupungin ja TE-toimiston työllistämisen parissa työskentelevä henkilöstö, Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen sosiaali- ja terveystoimi, mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä pyhäjärviset kolmannen sektorin toimijat. Tärkeänä osana hanketta on yhteistyön tiivistäminen yhdistysten ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Yhteisöllisyyden tukemiseksi järjestetään yhdistysvierailuja ja tutustumisia kolmannen sektorin toimintaan.

Hankkeella tavoitellaan myös selvää ajattelu- ja toimintatavan muutosta kaupungin työllisyshoidon palveluiden kokonaisnäkömyksessä ja myös sidosryhmissä. Luotava toimintamalli juurrutetaan osaksi kaupungin työllisyshoitoa.

Hankkeen toteutusaika on 1.3.2017 – 29.2.2020. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 299.325 euroa. Hankkeen alkuperäiseen kustannusarvioon on tehty muutoshakemus vuoden 2017 lopussa, koska hanke pääsi alkamaan suunniteltua alkamispäivää myöhemmin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio ei kuitenkaan muutu alkuperäisestä.

Hankkeessa on seurantakauden päätteeksi (12/2018) 64 osallistujaa, joista 51 on aktiivisena ja 13 on lopettanut hankkeessa. Tällä seurantakaudella hankkeeseen on tullut kymmenen uutta osallistujaa ja lopettanut kaksi henkilöä (opiskelujen aloittaminen ja palkkatukityöhön pääsy). Osallistujia on ohjautunut edelleen TE-toimen, sosiaalitoimen, työllistämistä edistävän monialaisen yhteispalvelun ja mielenvireyskeskuksen kautta sekä hakeutumalla itse mukaan. Ryhmätoimintoja on kehitetty asiakkaiden toiveiden mukaisesti, mutta olemme joutuneet tekemään myös työturvallisuuteen perustuvia ratkaisuja, kuten iltaisin pidetyn salivuoron lopettamisen. Ruokaryhmien jakaminen kahteen on mahdollistanut tiiviimmän ohjauksen ja lisäksi kaikille on riittänyt paremmin tekemistä. Uutta toimintamallia on kehitelty syksyn mittaan usean eri yhteistyökumppanin kanssa. Toimintamallin jäsentämiseen ja aloittamiseen on perehdytty heti alkuvuonna 2019.

9307 Energiakaivos-hanke

Hankkeen toteuttaja: Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti instituutti

Energiakaivos-hanke	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot			-20 000	-20 000	-20 000
Netto (toim. kate)			-20 000	-20 000	-20 000

Kaupunginhallitus 4.9.2017 § 315

Suomen maankamaran hyödyntäminen energiahuollossa tarjoaa runsaasti uusia kehitysmahdollisuuksia, kun pyritään mahdollisimman vähähiiliseen energiatuotantoon. Nykyään maa- ja kallioperän sisältämää lämpöenergiaa eli geoenergiaa siirretään keruujärjestelmien ja lämpöpumpun avulla maksimissaan noin 500 metriä syvistä porakaivoista. Toisaalta on heräämässä myös kiinnostus hyödyntää "kuumaa" kalliota kierrättämällä vettä jopa yli 5 kilometrin syvyydessä.

Tämän hankkeen tavoite on tutkia ja kehittää mahdollisuuksia tuottaa vähähiilistä lämpöenergiaa syvyysalueelta noin 500 - 2500 m. Kiteisen peruskallion olosuhteissa tämä syvyysalue on hyvin vähän tutkittu ja parhaat hyödyntämistavat ovat ilmeisesti hyvin erilaiset kuin muualla maailmassa hyödynnettävissä geotermisissä kohteissa, joissa tarve tämän syvyysalueen lämpöenergialle on paljolti sähkön tuottaminen. Pyhäsalmen kaivoksen syvyysulottuvuus ja olemassa oleva infrastruktuuri tarjoavat ainutlaatuisen mahdollisuuden kehittää ja testata uusia geoenergian hyödyntämiskäytännöitä, joita voidaan hyödyntää paitsi vastaavissa olemassa olevissa kaivosympäristöissä, myös uusissa suuren mittakaavan energiaratkaisuissa.

Geologian tutkimuskeskus on hakenut hankerajoitusta Energiakaivos-hankkeelle ajalle 1.9.2017 - 31.8.2019. Hanke on monitieteellinen. Geologian tutkimuskeskus on geoenergian tutkimuksen erikoisosaaja sekä Oulun Yliopistolla on mm. Calliolab-projektin kautta erityisosaamista Pyhäsalmen kaivoksessa.

Kallioperän lämpöenergia tarjoaa hiilivapaan ratkaisumahdollisuuden rakennusten ja lämpöverkkojen energialähteeksi erityisesti Suomen leveysasteilla, mutta tähän saakka vain maan pinnanläheistä lämpöä on hyödynnetty syvimmillään noin 500 metrin syvyyteen ulottuvista lämpökaivoista. Tämän tutkimuksen tarkoitus on selvittää mahdollisuudet hyödyntää kalliolämpöä syvyysalueelta 500 - 2500 m käyttäen Pyhäsalmen kaivosta tutkimuskohteena. Näillä syvyyksillä kallion lämpöenergia on suurempi kuin lähellä maan pintaa, ja maanalaisissa tiloissa voidaan myös kehittää ja testata uusia tehokkaampia lämmön talteenottoja.

Energiastrateginen tavoite on selvittää saatavan lämmön hyödyntämistavat ja -kelpoisuus. Onko saatava lämpöenergia hyödynnettävissä osana Pyhäsalmen paikallista energijärjestelmää, ovatko paikalliset tulokset monistettavissa muualle missä on vastaavia olemassa olevia kalliotiloja tai onko mahdollista kehittää mihin tahansa sopiva yleispätevä konsepti. Kolmantena tavoitteena on uusien liiketoimintamahdollisuuksien selvittäminen.

Hankkeen kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma	
Kokonaiskustannusarvio on	407.010 euroa.
Rahoitus jakautuu seuraavasti:	
EAKR-rahoitus	284.010 euroa (69,8 %)
Kuntien rahoitus (Pyhäjärven kaupunki)	40.000 euroa (9,8 %)
Muu julkinen rahoitus	23.000 euroa (5,7 %)
- Geologinen tutkimuskeskus	
- Oulun yliopisto / Kerttu Saalasti instituutti	
Yksityinen rahoitus	60.000 euroa (14,7 %)
- Pyhäsalmen Mine Oy	
- Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy	

9310 VÄRE – Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalle vähähiilisillä ja resurssiviisailla ratkaisulla**Hankkeen toteuttaja: Suomen Ympäristökeskus ja Micropolis**

9310 VÄRE	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot			-5 000	-5 000	-5 000
Netto (toim. kate)			-5 000	-5 000	-5 000

Kaupunginhallitus 18.9.2017 § 334

Elinvoimaa Pohjois-Pohjanmaalla vähähiilisillä ja resurssiviisailla ratkaisulla (VÄRE) – hankkeen päätavoitteena on kehittää menettelytapoja ja toimintamalleja, jotka auttavat Pohjois-Pohjanmaan kuntia ottamaan jokapäiväiseen käyttöön resurssitehokkuutta lisääviä ja kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä cleantech-ratkaisuja, energialähteitä ja menetelmiä. Hankkeessa voidaan tarkastella resurssitehokkuuskysymyksiä kuntien tarpeiden mukaan esimerkiksi energiankäytössä, jätehuollossa, materiaalivirtojen ja sivuvirtojen hyödyntämisessä, lähiruoan hyödyntämisessä, ruokahävikin pienentämisessä ja vesikysymyksissä. Lisäksi hankkeessa tarjotaan asiantuntija-apua kuntien sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittämiseen resurssitehokkuusteemassa. Ympäristön kuormituksen vähentämisen lisäksi hankkeeseen osallistuvilla kunnilla on mahdollista saavuttaa taloudellisia säästöjä hankkeen yhteydessä suunniteltavilla, resurssitehokkuutta parantavilla toimenpiteillä.

Hankkeen kokonaisbudjetti on enintään 800.000 euroa. Rahoituksen muodostavat EAKR 70 %, kunnat 20 % sekä hankkeen toteuttajat 10 %. Hankkeen kustannukset vuosina 2018 – 2020 yli 5.000 asukkaan kunnalle ovat 5.000 euroa / kunta / vuosi.

Hankkeen suunniteltu toteutusaika on 1.1.2018 – 31.12.2020.

9311 V-LINC Liiketoimintaverkostojen kartoittamismenetelmän kehittäminen rakennemuutoksen seurantaan**Hankkeen toteuttaja: Oulun yliopisto / Kerttu Saalasti Instituutti**

9311 V-LINC	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot			-3 750	-3 750	-3 750
Netto (toim. kate)			-3 750	-3 750	-3 750

Hankkeessa sovelletaan Cork Institute of Technologyn tutkimuslaitoksessa kehitettyä V-LINC liiketoimintaverkostojen seurantatyökalua ja kehitetään sitä sopivaksi toimialakohtaisen analysoinnin käyttöön, kohteena Pyhäsalmen kaivokseen kytkeytyvä liiketoimintaverkosto. Kokeilun kohdealueena on Pyhäjärven kaupunki, missä 250 henkeä työllistävän Pyhäsalmen kaivoksen toiminnan loppuminen v 2019 tulee johtamaan huomattavaan rakennemuutokseen kunnassa. Hankkeen lopputuloksena saadaan kokeiltua työkalun toimivuutta päivittämällä Pyhäjärven ennakoidun rakennemuutoksen (ERM) suunnitelma kaivosteollisuuteen liittyvän alihankkijaklusterin osalta, ja luomalla edellytyksiä työkalun käyttämiselle suunnitelmien kehittämiseksi laajemmassa mittakaavassa missä tahansa Suomessa. Hankkeen rahoittaa Pohjois-Pohjanmaan liitto AIKO-rahoitus.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 50.000 euroa sekä myönnetty rahoitus 35.000 euroa. Hankkeen toteuttamisaika on 1.10.2017 – 30.4.2018.

9312 CALLIO kiertotalouden tiekartan ja FutureMINE-testiympäristön mallintaminen

Hankkeen toteuttaja: Pyhäjärven Kehitys Oy

9312 CALLIO	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot			-9 000	-9 507	
Netto (toim. kate)			-9 000	-9 507	

Hankkeen tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet:

1. selvittää millaisia ovat uudenlaiset kiertotalouden ratkaisut, joita Pyhäsalmen kaivoksen ainutlaatuinen infra mahdollistaa ilmastomuutoksen, luonnonvarojen hupenemisen ja kaupungistumisen haastamalle maailmalle. Konkreettisenä toimenpiteenä hankkeessa mallinnetaan tunnistettujen kiertotalouden mahdollisuudet ja aiheet tiekartta tyyppiseen aikataulutettuun dokumenttiin.
2. selvittää millaisia ovat tulevaisuuden kaivosteknologian innovaatiot ja niiden testaustarpeet ja vaatimukset. Konkreettisenä toimenpiteenä hankkeessa luodaan konsepti miten Pyhäjärvellä sijaitseva kaivosinfra voitaisiin kehittää maailman parhaaksi testiympäristöksi uuden teknologian testaamiseen.

Hankkeen tuloksena syntyy Kiertotalouden tiekartta sekä FutureMINE-testiympäristökonsepti vuosille 2018 - 2025.

Hankkeen vaikutukset:

1. Pyhäjärven kaupungilla on aito mahdollisuus luoda seuraavien 5-10 vuoden aikana kestävää hyvinvointia ja menestystä hiilineutraalista kiertotaloudesta.
2. Tulevaisuuden kaivosteknologian laitteita ja järjestelmiä tulisi päästä testaamaan aidossa kaivosympäristössä. Pyhäjärvellä sijaitseva kaivosinfra voitaisiin kehittää maailman parhaaksi testiympäristöksi uuden digitaalisen ja vähähiilisen kaivosteknologian testaamiseen.
3. Kiertotalouden tiekartan ja FutureMINE-konseptin mallintamisella haetaan myös uutta talouskasvua, kilpailukykyä ja työpaikkoja Pyhäjärvelle ja alueelle.

Toteutuksen vaikuttavuus ja hyöty syntyvät siitä, että mahdollisuuksia ja ratkaisuja voidaan laajentaa ja monistaa muualle Suomeen kuin myös loppumassa oleviin kaivoksiin kansainvälisesti ympäri maailman.

Hankkeen tavoitteena on Pyhäjärven kaupungin elinkeinorakenteen monipuolistaminen sekä Pyhäsalmen kaivoksen uusiokäytön uusien merkittävien kehitysprosessien nopeuttaminen. Haettavalla rahoituksella tuetaan aluelähtöisiä uusiokäytön toimenpiteitä ja uusia avauksia, joilla vahvistetaan Pyhäjärven kykyä sopeutua ja vastata elinkeinorakenteen muutoksiin. Hankkeella pyritään parantamaan pitkässä juoksussa alueemme työllisyyttä ja yritystoimintaa. Haettavalla rahoituksella aikaansaanut tiekartat ja konseptit tukevat merkittävien uusien kehittämisprojektien ketterää liikkeelle lähtöä ja auttavat käynnistämään mittaluokaltaan koko Pohjois-Pohjanmaalla huomattavia kehitysprosesseja. Tässä hankkeessa kehitettävät toimintamallit ja ratkaisut tulevat jatkossa lisäämään Pyhäjärven Callion palveluliiketoiminnan volyyymiä yritysyrityksissä ja avaavat samalla mahdollisuuksia uusille hankevalmisteluille kansallisesti ja kansainvälisesti. Toimintakonseptin jatkokehittäminen antaa hyvät mahdollisuudet jopa ERM-alueen omille vientituotteille tulevaisuudessa.

Hankkeen toteutusaika 1.1. – 31.12.2018.

9313 HybArkt -hanke

Hankkeen toteuttaja: Oulun Yliopisto

9313 HybArkt	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot			-1 500	-1 500	-1 000
Netto (toim. kate)			-1 500	-1 500	-1 000

Passiiviset hybridipuhdistusratkaisut valumavesien tyyppien ja raskasmetallien puhdistamiseen (HybArkt) -hanke on EAKR-hanke, jossa hakijana ovat Oulun yliopiston vesi- ja ympäristötekniikan tutkimusyksikkö ja ekologian ja genetiikan tutkimusyksikkö. Myös Suomen ympäristökeskus (SYKE) on mukana.

Hankkeen tavoitteena on suunnitella, mitoittaa ja testata passiivisten vedenpuhdistusmenetelmien hybridiratkaisuja erityyppisille vesille kylmissä ilmasto-oloissa

- Keskitytään tyyppien ja raskasmetallien (esim. nikkeli, arseeni, antimoni, kupari, kromi, sinkki) puhdistusprosesseihin.
- Käytetään erilaisten puhdistusmoduulien yhdistelmiä (esim. kosteikot, bioreaktorit, sammalaltaat, kasvilautat, puhdistuspajukot ja erilaiset maa/materiaalisuodattimet).
- Rakennetaan kaksi pilottipuhdistamo (esim. kaivoskohde, yhdyskuntajätevedenpuhdistamo tai hulevesikohde) sekä suunnitellaan ja mitoitetaan erilaisiin muihin kuormituskohteisiin puhdistusratkaisuja.

Hankkeen tuloksena valmistuu suunnittelutyökalu passiivisille hybridiratkaisuille.

Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 470 000 euroa.

Rahoitus jakautuu seuraavasti: EAKR-ELY 372.000 euroa (79,1 %), yritysrahoitusosuudet 53.000 – 65.000 euroa (11,3 – 13,8 %), kuntarahoitusosuudet 10.000 – 20.000 euroa (2,1 – 4,3 %) sekä Suomen ympäristökeskuksen rahoitusosuus 13.000 – 25.000 euroa (2,8 – 5,3 %). Hankkeeseen on sitoutunut myös Pyhäsalmi Mine Oy.

9314 Kaivosalueen soveltuvuus vesiviljelyyn

Hankkeen toteuttaja: Pyhjärven kaupunki

9314 Kaivosal.sovelt.vesivilj.	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot				-1 645	
Netto (toim. kate)				-1 645	

Kaupunginhallitus 26.2.2018 § 49

Pyhäsalmen kaivoksen infrastruktuuria voidaan hyödyntää monin tavoin. Pyhjärven kaupunki on yhteistyökumppaneineen aloittanut kaivoksen infrastruktuurin antamiin vahvuuksiin perustuvan uuden yritysalueen, Pyhjärven Callion, kehittämisen. Kasvatustoiminta on yksi tunnistetuista uusiokäytön kehittämissektoreista.

Maanalaisen kalankasvatus- ja kasvinviljelylaitoksen perustaminen on mainittu yhtenä keskeisenä ennakoivan rakennemuutoksen hallinnan (ERM) keinona. Se on kirjattu Nivala-Haapajärven seutukunnan ERM-valmiussuunnitelmaan yhdeksi kärkihankkeeksi. Maanalaista kasvintuotantoa on edistetty vuoden 2017 alusta lähtien EAKR-rahoituksella.

Valmistellun selvityshankkeen tuloksena saadaan selville, mitä kaivoksessa on valmiina ja mitä hyötyä valmis infra tuo vesiviljelyä perustettaessa. Hankkeessa selvitetään kotimaisten

viljeltävien kalalajien (nierää, siika jne.) kuten myös levien ja arvokkaiden trooppisten lajien markkinoiden kehitystä alalla toiminnan perustamista ajatellen. Hanke antaa erittäin tärkeää pohjatietoa jatkohankkeeksi suunniteltuun innovaatiohankkeeseen. Hankkeen tuloksista voidaan suunnata tarkempia lisäselvityksiä jatkohankkeeseen ja saadaan hankittua tärkeitä yhteistyökumppaneita ja yritystoiminnan perustajia.

Hankkeessa selvitetään kaivoksen osien soveltuvuutta vesiviljelyyn (kalat, äyriäiset, vesikasvit tai levät). Selvitettävät osakokonaisuudet ovat tulo- ja poistovesi, ilmastointi, kiinteistöt, lämpötila sekä markkinat. Hanke toteutetaan 1.3.2018 - 31.12.2018.

Hankkeen rahoitussuunnitelma

Hankkeelle haetaan 90% EMKR-tukea (artikla 63, paikalliset toimintaryhmät).

KalaLeader/EMKR-tuki 90%	25 582 €
Pyhjärven kaupunki	2 842 €
Yhteensä	28 424 €

Hankkeen tulosten perusteella saadaan pohjatiedot tarvittaville muutoksille ja investoinneille vesiviljelyä perustettaessa ja alustavat suunnat toiminnan aloittamiseksi parhaiten olosuhteisiin soveltuville lajeille. Tämä hanke kerää pohjatietoa ja tarkennuksia suunnitteilla olevaan varsinaiseen laajempaan EAKR- rahoituspohjaiseen pilottihankkeeseen (innovaatiohanke). Hankkeiden on tarkoitus lomittua ajallisesti päällekkäin loppuvuonna 2018.

Pyhjärven kaupunki sitoutuu ajalle 1.3.2018 - 31.12.2018 Kaivosalueen soveltuvuus vesiviljelyyn kaivostoiminnan loputtua Pyhjärvellä -hankkeeseen 2.842 euron rahoitusosuudella. Hankkeen rahoitusosuus katetaan talousarviovuonna alkaville projekteille varatusta määrärahasta.

929 Talousarviovuonna alkavat projektit

929 Alkavat projektit	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Toimintatulot					
Toimintamenot	-34 280	-18 591	-49 500	-15 949	
Netto (toim. kate)	-34 280	-18 591	-49 500	-15 949	

Pyhjärven kaupunki varaa edellä mainitun määrärahan talousarviovuonna alkaville projekteille, joista ei ole tehty vielä päätöksiä sekä hankkeiden valmisteluun.

ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT

Vastuuelin: Maaseutulautakunta
Vastuhenkilö: Maaseutujohtaja Pasi Liikanen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen tehtävänä on suorittaa erityislainsäädännöllä kunnan tehtäviksi määrätty maaseutuelinkeinoviranomaistehtävät ja lisäksi toteuttaa vapaaehtoista maaseutuelinkeinojen kehittämistyötä resurssien asettamissa rajoissa. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Pyhäjärven ja Haapajärven kaupungit sekä Reisjärven kunta.

Pyhäjärven kaupunki on maksajavirastosopimuksessa sitoutunut hoitamaan sille siirretyt maksajavirastotehtävät Euroopan unionin komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 907/2014 (ns. maksajavirastoasetuksen) mukaisesti.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Kaupunginvaltuusto on 11.12.2017 § 130 hyväksynyt talousarviovuoden 2018 toiminnalliset tavoitteet, sitovat määrärahat, tuloarvion ja tunnusluvut.

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1.aktiivitulojen säilyminen, 428 aktiivituloa	422 aktiivituloa
2.peltohehtaarien säilyminen, 23 278 hehtaaria	23 297 hehtaaria
3.maksetun tuen määrä, n. 21 miljoonaa euroa	19,97 miljoonaa euroa
4.tukipäätösten lukumäärä, n. 4500 kirjallista päätöstä	4000 maksupäätöstä

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Aktiivitulot	475	448	437	428	428	422

3. PERUSTELUT

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toiminnasta aiheutuva kustannus muodostuu pääosin henkilöstökuluista. Toimielimen kustannus jaetaan kuntien välisen sopimuksen mukaisesti sopimuskunnille ja Pyhäjärven kaupunki laskuttaa muita sopijakuntia.

Viljelyä jatkavien tilojen lukumäärä on edelleen vähentynyt. Viljelijäkoulutustilaisuuksia järjestettiin kolme kertaa ja Haapajärvellä lisäksi koko alueelle tarkoitettu sukupolvenvaihdospäivä. Välitä viljelijästä tilaisuuksia järjestettiin loppuvuodesta kuukausittain kaikissa kunnissa.

Päätukihakemuksen jättäneiden maatilojen lukumäärä on vähentynyt Haapajärvellä 171 tilasta 164 tilaan, Pyhäjärvellä 132 tilasta 131 tilaan ja Reisjärvellä lisääntynyt 125 tilasta 127 tilaan.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	193.920	189.706	228.000	228.000	189.217	-38.783	228.000
Toimintamenot	193.920	189.706	228.000	228.000	189.217	-38.783	228.000
Toimintakate (netto)	0	0	0	0	0	0	0

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

82,99 %
82,99 %

Tehtävät on voitu toteuttaa suunnitellun budjetin mukaisena ja kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa on toiminut loma-aikojen järjestelyjä lukuun ottamatta täysiaikainen asiakaspalvelu koko tilivuoden ajan.

Vuodesta 2021 alkaen maaseutuhallinnon tehtävät on maakuntahallintouudistuksen yhteydessä suunniteltu siirrettävän maakunnan hoidettavaksi.

Vuonna 2018 tiloille maksetun tuen määrä on ollut 19.974.469,30 euroa (v. 2017 19.951.870,40), josta Haapajärvelle 7.522.023,47 euroa, Pyhäjärvelle 4.988.077,18 euroa ja Reisjärvelle 7.464.368,65 euroa.

Pyhäjärven kunnallinen maaseudun kehittäminen, Pyhäjärven kaupungin osuus

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	96.825	81.768	95.000	95.000	79.953	-15.047	94.000
Toimintakate	96.825	81.768	95.000	95.000	79.953	-15.047	94.000

Kunnallinen maaseudun kehittäminen sisältää Pyhäjärven kaupungin kustannusosuuden kuntien välisestä maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksesta. Lisäksi se sisältää kunnallisesti viljelijöille maksetut avustukset, sisäisten palveluiden kulut mm. vuokrat ym., sekä aiemmista sopimusperäisistä eläkkeistä aiheutuvat kulut.

Pyhäjärven kaupungin myöntämää kehittämisrahaa maksettiin 57 aktiivitalle yhteensä **9.254** euroa.

Kunnallinen maaseudun kehittäminen on kaupunkistrategian mukaista maa- ja metsätalousyritysten toimintaedellytysten edistämistä. Strategiassa tavoitteeksi on määritelty maa- ja metsätalousyritysten sukupolvenvaihdoksissa onnistuminen ja asiantuntija-avun hyödyntäminen yritysten sukupolvenvaihdoksissa. Mittarina viljelijöiden keski-ikä, sukupolvenvaihdosten lukumäärä, sekä sukupolvenvaihdosneuvontaan ja -laskelmiin myönnetyn avustuksen käyttö.

Pyhäjärven maatalousyrittäjien keski-ikä vuonna 2014 oli 49,3 vuotta ja sijoittuminen koko maan ikätilastossa 202., kun vuonna 2018 keski-ikä on laskenut 48,7 vuoteen ja sijoittuminen koko maan ikätilastossa on noussut sijalle 122 (lähde: Maatalousyrittäjien eläkelaitos).

Alueelliset maaseutupalvelut

Pyhäjärven ja Haapajärven kaupunginvaltuustot ja Reisjärven kunnanvaltuusto hyväksyivät yksimielisesti maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamisen ao. kuntien kesken järjestämisvastuun vastaanottavana kuntana ollessa Pyhäjärven kaupunki sekä yhteistoimintasopimuksen kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien 1.1.2013 alkaen sekä muiden maaseudun kehittämispalvelujen järjestämisestä. Pyhäjärven kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yhteistoiminta-alueen kokouksessaan 27.6.2012 ja yhteistoimintasopimuksen 29.10.2012.

Hallintosäätöön otettiin määräys maaseutulautakunnasta (6 jäsentä) kaupungin luottamushenkilöorganisaatioon, lisättiin henkilöstöorganisaation toimialueisiin alueelliset maaseutupalvelut sekä esittelyjä koskeviin määräyksiin maaseutulautakunta, esittelijänä maaseutujohtaja ja esittelijän sijaisena lautakunnan sijaiseksi määräämä viranhaltija. Maaseutulautakunnan tehtävä on hallintosäännössä määrätty seuraavasti: Maaseutulautakunta vastaa kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien sekä muiden maaseudun kehittämispalvelujen järjestämisestä Pyhäjärven ja Haapajärven kaupunkien ja Reisjärven kunnan alueella (kaupunginvaltuusto 28.10.2013 § 170).

SIVISTYSLAUTAKUNTA

SIVISTYSTOIMI

Vastuuelin: **Sivistyslautakunta**
Vastuhenkilö: **Sivistysjohtaja**

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Sivistyslautakunta on vastannut vuoden 2016 alusta lähtien varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta, toisen asteen koulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä taiteen perusopetuksesta. Opetustoimen lisäksi lautakunta vastaa kansalaisopiston ja vapaa-aikapalvelujen tuottamisesta. Vapaa-aikapalvelut sisältävät liikuntatoimen, kulttuuritoimen, nuorisotoimen ja kirjaston palvelujen tuottamisen.

Tavoitteena on antaa lapsille turvallinen kasvuympäristö ja nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja turvata kaikenikäisten mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja elämän eri tilanteissa tarvittavien tietojen ja taitojen kehittämiseen sekä luoda edellytyksiä kuntalaisten fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas	1 486,83	1 515,58	1 823,79	1 847,74	1 842,36	1 893,58

3. PERUSTELUT

Sivistyslautakunnan toiminta on toteutunut toiminnallisesti ja taloudellisesti pääosin talousarvion mukaisesti

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	462 666	498 090	427 768	427 768	434 869	7 101	385 824
Toimintamenot	-10 401 982	-10 361 344	-10 376 524	-10 376 524	-10 363 324	13 200	-10 434 050
Toimintakate (netto)	-9 939 316	-9 863 254	-9 948 756	-9 948 756	-9 928 455	20 301	-10 048 226
Laskennalliset kustannukset							
Poistot	-336	-176			-3 480	-3 480	
					-168	-168	
Kokonaiskustannukset	-9 939 652	-9 863 430	-9 948 756	-9 948 756	-9 932 103	16 653	-10 048 226

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

101,66 %
99,87 %

SIVISTYSTOIMEN HALLINTO

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on tukipalvelujen tuottaminen varhaiskasvatukselle, opetustoimelle ja vapaa-aikatoimelle sekä sivistyslautakunnan valmistelu- ja esittelytehtävät. Lisäksi tehtäviin kuuluu hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävät.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- kustannustehokkuus on pyritty huomioimaan suunnittelussa ja toiminnassa
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- hallinnon osuus toiminnassa ei ole kasvanut - koulukuljetukset järjestetty säädökset huomioiden ja kustannustehokkaasti - hankinnat kilpailutettu huomioiden kuntahankinta
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- yhteistyö on jatkunut kirjaston ja kansalaisopiston palvelujen osalta jatkunut ongelmitta - alueellisiin hankkeisiin osallistuttu
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilöstön suoritusten arviointi päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas	37,81	38,49	38,06	40,48	41,54	41,22

3. PERUSTELUT

Sivistystoimen hallintoon sisältyy sivistyslautakunnan kokoukset, sivistysjohtajan, toimistosihteerin ja arkistosihteerin (40 %) tehtävät kuluineen. Lisäksi hallinnon alla on henkilöstön koulutusmäärärahat ja osa erillisestä hankerahoituksesta.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	31 070	43 200					
Toimintamenot	-238 482	-259 282	-224 317	-224 317	-216 268	8 049	-215 804
Toimintakate (netto)	-207 412	-216 082	-224 317	-224 317	-216 268	8 049	-215 804
Laskennalliset kustannukset							
Poistot					-3 480	-3 480	
Kokonaiskustannukset	-207 412	-216 082	-224 317	-224 317	-219 748	-4 569	-215 804

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

0 %
 96,41 %

VARHAISKASVATUS

Vastuuelin: Sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on yhteistyössä perheen kanssa edistää alle kouluikäisen lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Päivähoitomuodoista perhe voi valita perhepäivähoidon, ryhmäperhepäivähoidon tai päiväkotihoidon.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- hoidon tarpeen vähenemiseen on pystytty vastaamaan
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- perheiden tarpeisiin pystytty vastaamaan pääosin - yhteistyö neuvolan, perhekeskuksen, lastensuojelun ja järjestöjen kanssa on joustavaa - uusi palvelunohjausjärjestelmä käytössä
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisiin kehityshankkeisiin on osallistuttu
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arviointi päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas			326,88	340,63	344,68	342,31

3. PERUSTELUT

Kokonaisuutena varhaiskasvatuksen talousarvio on alittanut talousarvioon varatut määrärahat, vaikka tulojen osuus ei ole toteutunut täysimääräisesti johtuen maksulakiin tulleista muutoksista vuoden aikana. Menojen väheneminen perustuu lasten määrän vähenemiseen, hoitopäivien määrä on laskenut.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	249 486	262 938	260 950	260 950	226 218	-34 732	210 300
Toimintamenot	-2 030 964	-2 081 231	-2 122 245	-2 122 245	-2 022 307	99 938	-2 177 378
Toimintakate	-1 781 478	-1 818 293	-1 861 295	-1 861 295	-1 796 088	65 206	-1 967 078
Lasken. kust.	16						
Poistot							
Kokonaiskust.	-1 781 462	-1 818 293	-1 861 295	-1 861 295	-1 796 088	65 206	-1 967 078

Toimintatuottojen toteutuminen

86,69 %

Toimintakulujen toteutuminen

95,29 %

VARHAISKASVATUKSEN HALLINTO

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja, varhaiskasvatuksen ohjaaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen hallinnon tehtävänä on koordinoida päivähoiton kysyntä ja tarjonta perheiden kannalta mahdollisimman hyvin sekä vastata päivähoitotoimiston palveluista ja päivähoiton laskutuksesta

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- hoitopaikkojen täyttöaste vastannut hoitotarvetta - kustannusten nousua/hoitopv ei tapahtunut normaalia hintatason nousua enemmän
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- perheiden tarpeet pystytään huomioimaan pääosin - henkilöstömitoitus ja osaaminen hyvällä tasolla - tukipalvelut laadukkaita ja kustannustehokkaita
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisissa hankkeissa mukana
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilökohtaisten suoritusarviointien päivittyminen

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas			14,19	16,61	13,79	15,91

3. PERUSTELUT

Varhaiskasvatuksen hallintoon on kirjattu varhaiskasvatuksen ohjaaja ja keskitetysti koko varhaiskasvatuksen ATK-palvelujen kustannukset ja koko henkilöstön koulutusmäärärahat. Varhaiskasvatuksen ohjaaja vastaa palvelutoimiston toiminnasta. Vuoden 2017 aikana on uusittu palvelunohjausjärjestelmä ja se on käytössä vuonna 2018.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-77 319	-88 713	-74 471	-74 471	-83 459	-8 988	-84 892
Toimintakate (netto)	-77 319	-88 646	-74 471	-74 471	-83 459	-8 988	-84 892
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-77 319	-88 646	-74 471	-74 471	-83 459	-8 988	-84 892

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

0 %
 112,07 %

PÄIVÄKODIT JA ERITYISVARHAISKASVATUS

Vastuuelin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Päiväkodinjohtajat, varhaiskasvatuksen ohjaaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Päiväkotitoiminnan tavoitteena on vaalia lapsuutta ja tarjota lapsille turvallinen ja innostava kasvuympäristö päiväkodissa sekä tukea lapsen hyvinvointia yhteistyössä huoltajien kanssa. Erityisvarhaiskasvatus tarkoittaa päivähoidossa tapahtuvaa varhaista ja erityistä tukea.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- päiväkotien ryhmät jaettu taloudellisesti tehokkaasti
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- osaava ja oikein mitoitettu henkilöstö - perheiden tarpeet huomioitu mahdollisuuksien mukaan - erityisvarhaiskasvatuksen palvelut järjestettyomana toimintana sivutoimisesti - asiakaspalautetta kartoitettu ja huomioitu, palaute pääosin myönteistä - tilojen viihtyvyydestä huolehdittu
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisiin kehityshankkeisiin osallistuttu
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arviointi päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot € asukas			215,50	226,66	244,26	234,84

3. PERUSTELUT

Käytössä on kaksi päiväkotia ja niissä yhteensä kuusi päiväkotiryhmää (neljä Hoijakassa ja kaksi Muksuteekissa). Molemmissa päiväkodeissa on oma päiväkodinjohtaja. Vuorohoito toteutetaan Hoijakassa. Erityislastentarhanopetus on toteutettu esiopetuksen opettajan konsultoimana (erityislastentarhanopettaja).

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	175 931	198 795	205 500	205 500	173 641	-31 859	161 300
Toimintamenot	-1 350 424	-1 408 717	-1 524 525	-1 524 525	-1 405 680	118 845	-1 535 328
Toimintakate	-1 174 493	-1 209 922	-1 319 025	-1 319 025	-1 232 039	86 986	-1 374 028
Lasken.kustan							
Kokonaiskust.	-1 174 493	-1 209 922	-1 319 025	-1 319 025	-1 232 039	86 986	-1 374 028

Toimintatuottojen toteutuminen

84,50 %

Toimintakulujen toteutuminen

92,20 %

PERHEPÄIVÄHOITO

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuuhenkilö: Päiväkoti Muksuteekin johtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perhepäivähoito on eri-ikäisistä lapsista koostuvassa, pienessä ryhmässä tapahtuvaa varhaiskasvatusta, jossa korostuvat perushoito ja leikki viihtyisässä kasvuympäristössä. Perhepäivähoitoa toteutetaan kotona tai ryhmäperhepäivähoitopaikoissa

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- perhepäivähoidon paikat tehokkaasti täytetty
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- kotona järjestettyperhepäivähoito osana varhaiskasvatusta säilynyt vaikka vähentynyt - kaksi ryhmäperhepäiväkodin ryhmää toiminnassa - varahoitojärjestelyt toimivat - asiakaspalaute kerätty ja huomioitu
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisissa kehityshankkeissa mukana
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arviointiarviointi päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas			97,19	97,36	86,63	91,59

3. PERUSTELUT

Toiminnassa on kaksi ryhmäperhehoitoryhmää Ruotasella. Kotona hoitavia perhepäivähoitajia on kaksi. Talousarvio on toteutunut suunnitelman mukaisesti.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	73 556	64 077	55 450	55 450	52 577	-2 873	49 000
Toimintamenot	-603 221	-583 801	-523 249	-523 249	-533 168	-9 919	-557 158
Toimintakate (netto)	-529 665	-519 724	-467 799	-467 799	-480 591	- 12 792	-508 158
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
	16						
Kokonaiskustannukset	-529 649	-519 724	-467 799	-467 799	-480 591	-12 792	-508 158

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

94,82 %
 101,90 %

PERUSOPETUS

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Sivistysjohtaja, rehtorit/koulunjohtajat

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Perusopetukseen kuuluvat esiopetus, perusopetuksen 1.-9.-luokat, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, taiteen perusopetus sekä koulun oppilashuoltotoiminta. Tavoitteena on antaa nuorille edellytykset jatko-opintoihin ja taata turvallinen oppimisympäristö sekä laadukkaat tukipalvelut.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- perusopetusryhmien määrä vähentynyt kahdella - opetusryhmien keskikoko kasvanut hieman - opetustuntien määrä/oppilas vähentynyt
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- perusopetuksen päästötodistus 100 % - jatko-opiskelupaikka 100 % - oppilashuoltoryhmät toimivat kaikilla kouluilla - oppilashuoltoa jatkettu entisellä vahvuudella - uusi hanke käynnistetty - uudet opetussuunnitelmat toiminnassa 8. luokalle saakka - käytössä olevat opetustilat viihtyisiä ja turvallisia
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisissa hankkeissa ollaan mukana
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arvioinnit päivitetty - henkilöstön koulutuksesta huolehdittu

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Oppilasmäärä ka kalenteriv.	533,50	513	528,50	536	541	542
Nettomenot €/oppilas	11 160,71	11 746,66	11 056,27	10 713,28	10 553,38	10 753,97
Tuntikehys/oppilas	2,3	2,3	2,25	2,35	2,2	2,2
Opetusryhmien keskikoko	14,2	12,95	13,09	13,38	15	13

3. PERUSTELUT

Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön ja ne edellyttävät panostusta varsinkin digitaalisen välineistön hankintaan ja opettajien täydennyskoulutukseen.

Perusopetuksen menot ovat ylittäneet talousarvioon kirjatut menot. Tämä johtuu pääosin kesken lukuvuoden (3/18) perustetusta JOPO-luokasta.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa jatkettu entisessä laajuudessa samoin kuin oppilashuoltoa.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	104 316	126 034	115 068	115 068	137 711	22 643	106 274
Toimintamenot	-5 947 201	-5 868 350	-5 824 447	-5 824 447	-5 966 361	-141 914	-5 784 112
Toimintakate (netto)	-5 842 885	-5 742 316	-5 709 379	-5 709 379	-5 828 650	-119 271	-5 677 838
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
	-352	-176			-168	-168	
Kokonaiskustannukset	-5 843 237	-5 742 492	-5 709 379	-5 709 379	-5 828 818	-119 439	-5 677 838

Toimintatuottojen toteutuminen

119,68 %

Toimintakulujen toteutuminen

102,44 %

TOISEN ASTEEN KOULUTUS

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Lukion rehtori

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Toisen asteen koulutus pitää sisällään lukio-opetuksen sekä ammatillisen koulutuksen. Kaupunki vastaa lukio-opetuksesta ja tavoitteena on antaa nuorille hyvät edellytykset jatko-opintoihin.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- kurssimäärä/opiskelija nousut hieman uuden ops:n vuoksi
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- yo-kirjoitusten taso jäi valtakunnan keskitasosta - sähköiset yo-kirjoitukset toteutettu laadukkaasti - harrasteakatemian toiminta jatkunut - uusi opetussuunnitelma sisäistetty ja käytössä
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- alueellisissa hankkeissa mukana - etälukiotoiminnassa mukana - kaksoistutkintojen toteuttamisen suhteen myönteisyys
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arvioinnit päivitetty - henkilöstön koulutuksesta huolehdittu

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Oppilasmäärä ka. painotettu	94,25	82,3	81,92	82,75	80	81,33
Nettomenot €/oppilas	10 432,91	11 225,46	10 654,81	10 237,99	10 909,91	10 320,23
Kurssit/oppilas	1,96	2,1	1,9	1,9	1,9	1,9

3. PERUSTELUT

Koko lukio on toiminut 1-sarjaisena lukuvuoden 2018 – 2019 alusta lähtien. Uudet opetussuunnitelmat ja sähköiset ylioppilaskirjoitukset ovat edellyttäneet digitaalisten opetusvälineiden hankintaan panostamista sekä opettajien täydennyskoulutusta. Harrasteakatemian toiminta on jatkunut entisessä laajuudessa.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	23 506	14 008	10 000	10 000	18 613	8 613	10 000
Toimintamenot	-896 348	-861 202	-882 793	-882 793	-857 957	24 836	-877 856
Toimintakate	-872 842	-847 194	-872 793	-872 793	-839 344	33 449	-867 856
Kokonaiskustannukset	-872 842	-847 194	-872 793	-872 793	-839 344	33 449	-867 856

Toimintatuottojen toteutuminen
 Toimintakulujen toteutuminen

186,13 %
 97,19 %

KANSALAIPOISTO

Vastuuelin: Haapajärven sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Kansalaisopiston rehtori

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Haapajärven kaupungin ylläpitämältä Jokilatvan Opistolta. Opisto tarjoaa toimialueensa väestölle monipuolisia ja korkeatasoisia opiskelumahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus turvataan hajauttamalla opetus koko toiminta-alueelle ja pitämällä kurssimaksut kohtuullisina.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- kaupungin nettomaksu oli ennakoitua suurempi
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- opetustuntien määrä pieneni lähes 200 h - opetusryhmien keskipöytä säilynyt lähes ennallaan
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- yhteistyö toimijakuntien kesken jatkunut

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot € / asukas	15,85	14,28	12,31	16,60	15,06	14,63
Opetustunnit / vuosi	4 893	4 694	4 408	4 158	4 000	3 818
Ilmoittautuneet opiskelijat	2 166	1 943	1 898	1 790	1 800	1599

3. PERUSTELUT

Opetustuntien määrä on laskenut arvioidusta 178 tunnilla johtuen valtionosuusleikkauksen ennakoitua suuremmasta määrästä. Kokonaisopiskelijamäärä laski 200 hengellä. Pyhäjärven kaupungin maksuosuus oli 7.351 euroa ennakoitua suurempi.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-67 099	-88 631	-81 302	-81 302	-76 779	4 523	-83 926
Toimintakate (netto)	-67 099	-88 631	-81 302	-81 302	-76 779	4 523	-83 926
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-67 099	-88 631	-81 302	-81 302	-76 779	4 523	-83 926

Toimintatuottojen toteutuminen

0 %

Toimintakulujen toteutuminen

94,44 %

VAPAA-AIKA

Vastuuelin: Sivistyslautakunta

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Vapaa-ajan palvelujen alle kuuluvat liikunta- nuoris- ja kulttuuritoimen toiminnot sekä kirjaston toiminta. Tavoitteena on tuottaa laaja-alaisesti kuntalaisten fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia edistäviä palveluja kaikille ikäryhmille asuinpaikasta riippumatta.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas	186,52	201,03	214,24	215,57	222,16	223,24

3. PERUSTELUT

Kokonaisuutena vapaa-aikatoimi on toteutunut sekä talouden että toiminnan osalta pääosin suunnitellun mukaisesti.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	54 287	51 910	41 750	41 750	52 327	10 577	59 250
Toimintamenot	-1 221 887	-1 202 648	-1 241 420	-1 241 420	-1 223 652	17 768	-1 294 975
Toimintakate (netto)	-1 167 600	-1 150 738	-1 199 670	-1 199 670	-1 171 325	28 345	-1 235 724
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonais-kustannukset	-1 167 600	-1 150 738	-1 199 670	-1 199 670	-1 171 325	28 345	-1 235 724

Toimintatuottojen toteutuminen

125,33 %

Toimintakulujen toteutuminen

98,57 %

Liikuntatoimi, uimahalli, monitoimihalli

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Vapaa-ajanohjaaja (liikunta)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää/parantaa kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tarjoamalla laadukkaita liikuntapalveluja. Liikuntatoimi tukee paikallisia yhdistyksiä/seuroja jakamalla toiminta-avustuksia ja antamalla ohjausapua. Uimahalli ja kuntosali toimivat hinnaltaan ja palvelutasoltaan laadukkaina kunnallisina liikuntapaikkoina.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Vakaa kaupunkitalous	- Uimahallin ja kuntosalin hinnat ovat kilpailukykyiset - Palvelut on toteutettu yhteistyössä vapaa-aikatoimen, urheiluseurojen ja järjestöjen kanssa.
2. Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- Liikuntatoimen tarjonnassa on ollut viikoittain 18 maksutonta, ohjattua liikuntaryhmää. - Seurojen toiminta-avustukset on jaettu normaalisti * Avustuksista 2500,00 € oli junioritukea - Koululiikunnan kilpailut on järjestetty normaalisti - Maksuttomat kuntosalipalvelut ovat jatkuneet * Ikäihmisten kuntosalivuorot: ma, ke, pe * Nuorten kuntosalivuorot ti, pe * Time Out- nuorten kuntosalietu - Maksuttomat uimahallipalvelut ovat jatkuneet * Lasten ja nuorten maksuttomat uintivuorot * Ikäihmisten (65+) maksuton uinti * Erytisuintikortteja on myönnetty vuoden loppuun mennessä yhteensä 119 kpl.
3. Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelu	- Voimaa vanhuuteen –hanke toimii järjestöyhteistyönä: * Voimaa vanhuuteen -työryhmä * 10 ikäihmisten ulkoiluystävää * kaksi ohjattua voima- ja tasapainoryhmää
4. Viihtyisä ympäristö ja myönteinen kuntakuva	- Keskuskoulun lähiliikunta-alue on valmistunut - Sairaalan puistoalueen ikäihmisten tasapainorata on avattu yleisölle
5. Innostava henkilöstöpolitiikka	- Osastopalaverit - Kehityskeskustelut - Henkilökohtaisten suoritusten arviointi

Liikuntatoimi	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Liikuntatoimi						
Nettomenot €/asukas	17,24	19,58	19,14	19,25	19,75	19,06
Uimahalli						
Käyntejä	14 918	28 111	31 902	31 573	33 000	30 587
Nettomenot €/asukas	49,33	53,68	53,01	51,42	49,49	51,34
Monitoimihalli						
Nettomenot €/asukas	15,94	15,02	22,24	25,47	25,71	24,55

3. PERUSTELUT

Liikuntatoimen ja uimahallin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti. Ryhmäliikuntatuntien kävijämäärät nousivat syksyn aikana. Liikuntatoimen tarjoamissa maksuttomissa liikuntaryhmissä (18 kpl) liikkui viikoittain 250 - 300 kuntalaista. Liikuntaryhmistä neljä oli suunnattu lapsille ja nuorille, kuusi nuorille ja työikäisille, seitsemän ikäihmisille ja yksi erityisryhmille. Liikuntatoimi oli mukana yhtenä järjestäjänä lasten kulttuuriviikolla, Pyhäjärvi-pyöräilyssä, lasten kesäuimakouluviikolla sekä melonta tapahtumassa Pyhäjärvi-Venetpalo. Liikuntatoimi järjesti toistamiseen lasten ja nuorten liikuntaleirin yhteistyössä St. Lake Golfin kanssa sekä oli mukana ohjauspanoksella lasten kesäleireillä.

Uimahallissa työskenneltiin kevät alimitoitetulla henkilöstömäärällä, mutta syksyllä saimme palkattua tehtäviin kaksi uutta uinninvalvojaa/uimaopettajaa. Uimahallin kävijämäärät ovat pysyneet ennallaan. Maksuttomat uinti- ja kuntosaliedut lapsille, nuorille ja ikäihmisille ovat erittäin suosittuja. Uimahallin maksuttomien palveluettujen ansiosta olemme edelläkävijä ja erotumme positiivisesti maamme muista uimahalleista. Uimahallissamme panostettiin erityisesti koululaisten uinnin tukiopetukseen. Lasten kesäuimakouluissa polskutteli ennätyselliset 120 lasta päivässä.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	52 103	50 354	35 400	35 400	50 540	15 140	35 400
Toimintamenot	-566 534	-563 586	-548 119	-548 119	-548 816	-697	-572 899
Toimintakate (netto)	-514 431	-513 232	-512 719	-512 719	-498 276	14 443	-537 499
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-514 431	-513 232	-512 719	-512 719	-498 276	-14 443	-537 499

Toimintatuottojen toteutuminen

142,76 %

Toimintakulujen toteutuminen

100,12 %

Nuorisotoimi

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Vapaa-ajarahjaaja (nuoriso)

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Nuorisotoimen tavoitteena on yhteistyötahojen kanssa kehittää ja luoda mahdollisemman virikkeellinen, turvallinen ja toimiva kasvuympäristö Pyhäjärvisille nuorille kasvun ja kehityksen kannalta ja tarjotaan jokaiselle nuorelle tasapuoliset lähtökohdat vapaa-aika toiminnalle.

Tavoitteena on saada nuoret valvottuun toimintaan mukaan sekä aktiivisesti kehittämään Pyhäjärven toimintaa nuoria koskevissa asioissa ja tapahtumissa. Nuorisotoimi kuuluu eri työryhmiin, jotka vaikuttavat nuortenasioissa. Nuorisovaltuuston tehtävänä on tuoda nuorten tuomia asioita esille päättäjille, seurata nuoria koskevia asioita, suunnitella ja toteuttaa nuorille suunnattuja tapahtumia.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa talous	- toiminta suhteutettu taloudelliseen tilanteeseen ja asukasmäärään. - yhteistyö toiminut taloudellisesti eri tahojen kanssa
Laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- monipuolinen talotoiminta ja yhteistyö nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa toteutunut - etsivä nuorisotyö hankittu Jokilaakson Nuorten Tuki ry:ltä
Monipuolinen alueellinen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- säännölliset tapaamiset muiden lähialueen nuorisotoimijoiden kanssa - osallistuttu alueellisiin koulutuksiin
Motivoiva henkilöstöpolitiikka	- nuorisotoimen omat palaverit - yhteistyökumppaneiden palaverit - osastopalaverit - henkilökohtaisen suorituksen arvioinnit päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/alle 29-v. as.	102,59	117,33	135,47	137,63	142,76	142,58

3. PERUSTELUT

Nuorisotoimen tehtäviin kuuluu säännöllinen avoimien ovien -toiminta nuorisotiloissa, järjestää retkiä, tapahtumia, leirejä, ryhmäyttää oppilaita, osallistua eri yhteistahojen järjestämiin tapahtumiin sekä olla järjestämässä ohjaus ja palveluverkoston tapaamisia, toimia kriisiryhmässä. Toteuttaa etsivää nuorisotyötä ja jakaa avustuksia eri toimijoille, jotka järjestävät toimintaa nuorisolle sekä huolehtia nuorisotilojen kalustosta ja käyttövuoroista.

Nuorisotoimi on pitänyt avoimia ovia nuorisotiloissa arki-iltoina, pitänyt tiloilla erilaisia teemailtoja, yö-nuokkareita, kerhoja ja ryhmäyttänyt eri luokkaryhmiä tiloilla ja muussa toimintaympäristössä. Viikolla on pidetty koulupäivystyksiä koululla ja oltu mukana yhtenä

osana tekemässä erityisnuorisotyötä kouluille. On ohjattu nuorisovaltuuston toimintaa ja tarjottu kesätyö- ja harjoittelupaikkoja nuorille. Nuorisotoimi on järjestänyt matkan Vuokattiin, Ouluun, Tuuriin, Kuopioon ja Ala-Härmään sekä jakanut avustuksia järjestöille ja avustanut koululuokkia luokkaretkitoiminnassa.

Nuorisotoimi on ollut mukana eri ohjausryhmissä ja yhteistyössä koulun, 4H-yhdistyksen, seurakunnan ja vapaa-aikatoimen kanssa järjestämässä lasten kulttuuriviikkoa, lastenleirejä, koululaisten urheilukilpailuja, koulun liikuntapäivän, leirikoulun, ysipäivän, diskoja, rocktapahtumaa, lanit-öitä, Särkänniemi reissua, Time-out -toimintaa, Pyhäjärvi pyöräilyä, melontaa ja kihutoimikunnan kanssa Kihupäiviä.

Nuorisovaltuusto on ollut mukana lasten kulttuuriviikon tapahtumassa ja Kihupäivillä järjestetyssä konsertissa, joka oli suunnattu nuorisolle sekä valitsemassa vuoden nuorta. Etsivää nuorisotyötä on toteutettu Jokilaaksojen nuorten tuki ry:n kautta, jolla on ollut noin 50 nuoren kanssa toimenpiteitä.

Nuorisotilat ovat olleet auki nuorisolle 162 iltana, jonka aikana tiloilla kävi 3.177 nuorta, Eri nuorten- ja lastentapahtumiin osallistui noin 4.000 kävijää.

Nuorisotilat ovat nuorison lisäksi eri järjestöjen ahkerassa käytössä aamusta iltaan. Tilojen kävijämäärä oli noin 12.500 kävijää.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	2 385	1 856	1 350	1 350	1 722	372	3 850
Toimintamenot	-206 134	-202 381	-209 786	-209 786	-202 904	6 882	-214 973
Toimintakate (netto)	-203 749	-200 525	-208 436	-208 436	-201 182	7 254	-211 123
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-203 749	-200 525	-208 436	-208 436	-201 182	7 254	-211 123

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

127,58 %
96,72 %

Kulttuuritoimi

Vastuuelin: Sivistyslautakunta
Vastuhenkilö: Kulttuurisihteeri

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992).

Kulttuuritoimen tehtävänä on tukea ja tuottaa asukkaiden ja yhteisöjen tarpeesta lähtevää monipuolista ja avointa kulttuuritoimintaa yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Toiminta on kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta merkittävää ennaltaehkäisevää toimintaa.

3. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- nettomenot tilapäisesti hieman kohonneet Pyhäjärven historian kirjoitustyön johdosta
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- palvelutarjonta monipuolistui eri ikäryhmille - Pyhäjärven historian kirjoittaminen edistyi suunnitellusti
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- osallistuttiin kulttuuritoimintaa hyödyntäviin alueellisiin hankkeisiin
Innostava henkilöstöpolitiikka	- kehityskeskustelut ja osastopalaverit käytössä - henkilökohtaisten suoritusten arviointi päivitetty

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas	16,58	16,94	18,78	25,19	29,58	28,14

4. PERUSTELUT

Kulttuurisihteerin työpanos 60 % työajasta.

Kaupunki on sitoutunut nykyisten vakiintuneiden kulttuuritapahtumien järjestämiseen ja on hakenut uusia tapahtumia eri yhteistyötahojen kanssa monipuolisen kulttuuritarjonnan turvaamiseksi.

Kulttuuritoimi on tukenut pyhäjärvisiä yhdistyksiä, ryhmiä tai taiteen tekijöitä kulttuuri- ja taidetapahtumien järjestämisessä toiminta- ja kohdeavustuksin.

Kihupäivät kokosivat laaja-alaisesti pyhäjärvisiä, kesäpyhäkkäitä ja kesälomalaisia toteuttamaan yhdessä kotiseutujuhlaa.

Kulttuuritoimi kokosi järjestöjen ja yhteisöjen toteuttamien Vanhustenviikon tilaisuuksien tapahtumakalenterin.

Kulttuuritilaisuuksia järjestettiin päiväkodeissa, kouluissa ja palvelukodeissa.

Kirjasto ja kulttuuritoimi tekivät monipuolisesti ja tiiviisti yhteistyötä, jotta kirjasto palveli kaupunkilaisia kulttuurisena keskuksena ja ihmisten kohtaamispaikkana.

Kirjaston taidenäyttelytiloina toimivat kirjaston aulatila sekä nuorten puolen taideseinä.

Lokakuussa kirjasto siirtyi väistötiloihin Ammattikoululle teollisuusalueelle. Tapahtumien järjestäminen kirjastossa sekä näyttelytoiminta olivat tauolla loka- joulukuun välisen ajan.

Paikallisen kulttuuriperinteen vaalimiseen panostettiin. Pyhjärven historian kirjoittaminen eteni suunnitellusti.

Lasten Kulttuuriviikon tapahtumissa helmikuussa 2018 oli osallistujia noin 1.300. Vuoden aikana kulttuuritapahtumissa oli osallistujia hieman yli 9.000.

5. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot	-201	-100	5 000	5 000	65	-4 935	20 000
Toimintamenot	-102 139	-134 341	-164 714	-164 714	-147 743	16 971	-161 464
Toimintakate (netto)	-102 340	-134 441	-159 714	-159 714	-147 678	-12 036	-141 464
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-102 340	-134 441	-159 714	-159 714	-147 678	-12 036	-141 464

Toimintatuottojen toteutuminen
Toimintakulujen toteutuminen

1,29 %
89,70 %

Kirjastotoimi

Vastuuelin: Haapajärven sivistyslautakunta

Vastuhenkilö: Kirjastotoimenjohtaja

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kirjasto on kaupungin kulttuuri- ja tietokeskus. Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin tietopalveluihin, antaa valmiuksia tietoyhteiskunnan vaatimiin kansalaistaitoihin huhtamatta kirjaston perinteistä sivistys- ja kulttuuritehtävää

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
Vakaa kaupunkitalous	- kaupungin nettokustannukset nousivat hieman
Ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut	- kirjaston aukioloajat säilyneet pääosin (sulku 11/18) - kirjastoa hyödynnetty kulttuuritoimen laaja-alaisena toimijana
Alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto	- yhteistyö Haapajärven kaupungin kanssa jatkunut

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Nettomenot €/asukas	58,57	60,32	63,65	56,67	59,04	61,66
Lainaus, pääkirjasto	67 539	68 575	67 571	63 692		52 746

3. PERUSTELUT

Kirjaston toiminta toteutunut suunnitelman mukaisesti lukuun ottamatta loppuvuoden aikana tapahtunutta muuttoa väistöiloihin. Muuton sulku vaikutti lainausmääriin vähentävästi.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat							
Toimintatuotot							
Toimintamenot	-346 870	-302 490	-318 801	-318 801	-323 560	-4 759	-345 638
Toimintakate (netto)	-346 870	-302 490	-318 801	-318 801	-323 560	-4 759	.345 638
Laskennalliset kustannukset							
Poistot							
Kokonaiskustannukset	-346 870	-302 490	-318 801	-318 801	-323 560	-4 759	-345 638

Toimintatuottojen toteutuminen

0 %

Toimintakulujen toteutuminen

101,49 %

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Sami Laukkanen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Tekninen toimi sisältää koko tekniselle toimelle varatut määrärahat sisältäen yhdyskuntatekniikan, tilapalvelut, työpajatoiminnan, ruokahuollon sekä palo- ja pelastustoimen.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tekninen lautakunta on päässyt valtuuston hyväksymän tulevaisuusstrategian tavoitteisiin vuonna 2018 seuraavasti:

1. vakaa kaupunkitalous:

- tekninen lautakunta on pysynyt asetetussa talousarviossa ja kyennyt täyttämään talouden tasapainottamisen tavoitteet.
- yhteistyötä hallintokuntien välillä on kehitetty ja myös konsernin sisällä.

2. ihmislähtöiset, laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut:

- liikuntapaikkarakentamista on toteutettu.

3. kannustava, monipuolinen ja verkostoitunut elinkeinopolitiikka:

- infrastruktuurin rakentamiselle on luotu mahdollisuuksia kaavoituksen kautta.
- olevaa infrastruktuuria on peruskorjattu suunnitelmallisesti.
- kaupunki on ottanut käyttöön sähköisen kilpailutuksen järjestelmän.
- kaupungin ruokapalveluissa tarjotaan myös lähiruokaa.

4. alueellisen yhteistyön hyödyntävä palvelutuotanto:

- yhteistyö kuntien välillä ja kuntakonsernissa on toteutunut hyvin.
- ruokapalveluiden raaka-aineissa on pidetty lähituotteita.

5. viihtyisä ympäristö ja myönteinen kuntakuva:

- vesistöjen kunnostusta on toteutettu suunnitelmallisesti.
- kevyenliikenteenväyliä on lisätty.

6. innostava henkilöstöpolitiikka:

- pysyviin työsuhteisiin on panostettu.
- henkilöstöä on koulutettu.
- työergonomiaan on panostettu.
- työn mitoitusta on tehty.

7. monipuolinen maankäyttö:

- maankäyttöä suunniteltu yleissuunnitelmatasolla eri kehitystarpeille.
- kaavoitusta käynnissä useita hankkeita.
- on suoritettu strategista maanhankintaa/valmistelua.

3. PERUSTELUT

Teknisen toimen hallintoa on muutettu muuttamalla rakennusmestarin toimi viraksi joka hoidetaan yhden henkilön virkana. Toimintaa kehitettiin hakemalla lisää konsernin sisäisiä yhteistyömalleja.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Tekninen lautakunta	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot	5 401 848	6 251 178	6 277 842		6 277 842	6 121 911	-155 931	5 532 184
Toimintakulut	-5 903 444	-5 591 294	-5 949 321	-18 932	-5 968 253	-5 548 032	420 221	-5 286 835
Toimintakate	-501 596	659 884	328 521	-18 932	309 589	573 879	264 290	245 349
Laskenn.kust.						-20	-20	
Poistot	-1 769 518	-1 491 097	-1 746 412	-22 024	-1 768 436	-1 761 239	7 197	-2 048 950
Muut lask.kust.								
Kokonaiskust.	-2 271 113	-831 213	-1 417 891	-40 956	-1 458 847	-1 187 380	271 467	-1 803 601

Toimintatuottojen toteutuminen	97,52 %
Toimintakulujen toteutuminen	92,96 %
Toimintakatteen toteutuminen	185,37 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	81,39 %

YHDYSKUNTATEKNIikka

Vastuhenkilö: Rakennusmestari Antti Taskinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Yhdyskuntatekniikan alle kuuluvat teknisen talousarviossa hallinto, liikenneväylät, ulkoilu- ja urheilualueet ja muut yleiset alueet, kaavoitus ja mittaukset, jätteenhoito sekä maa- ja metsätilat.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Kaavateiden peruskorjaaminen jatkuu suunnitelmavuosilla. Alueellisten kuivatusten ja valaistuksen parantaminen jatkuu suunnitelmien mukaisesti. Kunnan kattava laajakaistan tilaajayhteydet on tavoitteena saada valmiiksi Pyhänet Oy:n toimesta. Tekninen lautakunta on täyttänyt tulevaisuusstrategian vaatimuksen vakaasta kaupunkitaloudesta.

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1.Kaavateiden peruskorjaaminen	korjaussuunnitelman 1 osa vuodessa Toteutui.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Kaavateiden kunnossapito €/km, kadut 39,25 km	2 046	2 170	2 246	2 115	2 562	2 267

3. PERUSTELUT

Yhdyskuntatekniikan tuloslaskelman poikkeamat olivat vähäisiä. Metsää myytiin likipitään suunnitellusti. Ostopalveluissa käytimme euroja hieman suunniteltua vähemmän. Katuvalaistuksen uusimisia tehtiin suunnitellusti.

Kaavateiden ja hulevesitysten kunnostus-, ja huoltotehtäviä suoritettiin laajasti. Kuntoradan alueen mäenlaskupaikkaa kehitimme rakentamalla sinne juoksuportaat ja viimeistelemällä mäkeä sekä parantamalla valaistusta.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Yhdyskuntatekniikka	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot	180 001	278 882	419 838		419 838	428 607	8 769	369 838
Toimintakulut	-826 804	-801 931	-1 028 011	-14 696	-1 042 706	-910 913	131 794	-1 054 897
Toimintakate	-646 803	-523 049	-608 173	-14 696	-622 868	-482 305	140 564	-685 059
Laskenn.kust.						-20	-20	
Poistot	-557 191	-551 139	-659 727		-659 727	-658 923	804	-818 558
Muut lask.kust.								
Kokonaiskust.	-1 203 995	-1 074 188	-1 267 900	-14 696	-1 282 595	-1 141 249	141 347	-1 503 617

Toimintatuottojen toteutuminen	102,09 %
Toimintakulujen toteutuminen	87,36 %
Toimintakateen toteutuminen	77,43 %
Tehtävän kokonaiskustannusten tot.	88,98 %

TILAPALVELUT

Vastuhenkilö: **Rakennusmestari Antti Taskinen, kiinteistöhoito**
Siivous- ja ruokapalvelupäällikkö Satu Väyrynen, siivous

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Kiinteistöhuollon tehtävänä on tuottaa kiinteistön hoitopalvelut kaupungin kiinteistöissä. Kiinteistön hoitopalveluihin kuuluu kiinteistöjen ja LVIS-laitteiden tarkastus-, hoito-, huolto- ja pienkorjaustehtävät sekä piha-alueiden hoitotehtävät.

Siivouspalvelun tavoitteena on siivoustyön mitoituksella saada siivottavien neliöpinta-alojen tarkistaminen ja henkilötarpeen kartoitus. Henkilöstökulut ovat pyritty pitämään budjetin mukaisena.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Toimipisteiden mitoitus	Työntekijätarpeen tarkistaminen Siivoustyön mitoitus on tuottanut toivottuja tuloksia. Henkilöstökulut ovat pysyneet arvioidun mukaisina.
2. Määräaikaisten sijaisten vähentäminen	Työhyvinvointi-ergonomia Työhyvinvointiin ja -ergonomiaan liittyen laitteiden käyttöä lisättiin mm. ylläpitosiivouksissa. Työtehtävien vähäisempi kuormittavuus selkeästi havaittavissa, kun laitteita käytettiin säännöllisesti ylläpitosiivouksessa. Lähiesimies on sijaistanut tarvittaessa.
3. Puhdistusaineiden käytön ohjeistaminen	Puhdistusaineiden kulutuksen seuranta. Puhdistusaineiden käytössä noudatettiin annosteluohjeita, joka näkyi taloudellisena toimintana. Pintojen puhdistaminen on helpottunut uusilla materiaaleilla remontoituissa toimipaikoissa. Vaikuttanut perussiivoukseen käytetyn ajan vähentymiseen, josta vaikutukset ovat työergonomian toteutumiseen.

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
1. Lämmitys €/m ²	13,12	13,40	10,09	12,38	9,46	11,67
2. Sähkö €/m ²	7,72	8,55	8,46	9,83	9,38	8,68

3. PERUSTELUT

Tilapalvelujen tuloslaskelman toimintatuotot olivat arvioidut, mutta toimintakuluja meni hieman arvioitua vähemmän. Henkilöstökulujen kirjauksia täsmennettiin ja toisen rakennusmestarin kuluja ei ole toteutumassa. Lamellitalojen purkukustannukset ovat toteutumassa. Kaupungin aktiivisessa kiinteistöhoitossa olevat toimitilat on käytössä lähes kokonaan. Kiinteistöhoito ja timpurit suorittivat tulityö- sekä työturvakortit.

Köpsinrinteen palvelukeskus myytiin vuonna 2018. Kiinteistöjen paloilmaisin järjestelmien päivitystä jatkettiin uusimalla keskuksella Ikoselle sekä kaupungintalolle.

Siivouspalvelun toteutuneet toimintamenot ovat pysyneet budjetin mukaisina.

Talouden tasapainottamistyötä kaupungin siivouspalvelussa on jatkettu. Siivoustyönohjaaja on sijaistanut tarvittaessa omien töiden ohessa. Siistijöiden sijaistarvetta on tarkisteltu kunkin toimipisteen ja työtehtävien mukaisesti eikä kaikkiin poissaoloihin ole palkattu sijaista.

Köpsinrinteen palvelukeskuksen siirtyminen yksityiselle toimijalle 1.9.2018 lähtien vaikutti kaupungin siivouspalveluun toimipaikan vähentymisenä. Toiminnan muutoksesta pidettiin henkilöstölle yhteisiä palavereja kevään aikana. Siivouspalvelun henkilöistä oli palvelukeskuksessa kolme henkilöä, joista kaksi siirtyi Keskuskoululle. Keskuskoululla oli yksi vakituinen toimi täyttämättä ja Ilosen koululla yksi vakituinen toimi täyttämättä. Työnkierrolla saimme vakituiset paikat täytettyä lisäämättä henkilöstökuluja. Yksi vakituinen työntekijä siirtyi työkyvyttömyyseläkkeelle jo aikaisemmin. Keskuskoululla kirjaston toimintaan tuli muutos, jolloin kirjasto oli kiinni noin kuukauden. Toimitilat siirtyivät entisen ammattikoulun tiloihin, jatkaen toimintaa joulukuun puolen välin jälkeen. Toimitiloihin tehtiin siivoustyön mitoitus.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen Palveluasumisen toiminta jatkui Lähdetien viriketiloiissa. Kaupungin siivouspalvelu suoritti siivouksen siellä. Siivoussopimus jatkui. Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n toimitiloissa jatkui siivouspalvelusopimus.

Eläkkeelle siirtymistä tapahtui vuoden aikana. Koulutuksia oli vuoden aikana. Tietojen ja taitojen päivittäminen on tärkeää pitkäaikaisille työntekijöille. Tällä varmistetaan henkilöstön osaamisen kehittyminen sekä työiihtyvyys myös tulevaisuudessa. Työnkiertoon annettiin mahdollisuus työntekijöillemme esim. kun vakituinen henkilö siirtyi eläkkeelle.

Siivouspalvelun tutustumiskäynnillä käytiin Finntensid Oy:n tarjoamassa kesäpäivän seisauksessa 7.6.2018 Ylivieskassa. Virkistysiltapäivää vietettiin 7.8.2018 Pihtiputaan Heinäjoen luontopolulla.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Tilapalvelut	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poik- keama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot	3 651 826	4 330 358	4 216 906		4 216 906	4 174 942	-41 964	3 783 684
Toimintakulut	-2 824 090	-2 422 924	-2 634 462	1 744	-2 632 718	-2 484 226	148 492	-2 264 251
Toimintakate (netto)	827 736	1 907 434	1 582 444	1 744	1 584 188	1 690 716	106 528	1 519 433
Laskenn.kust.								
Poistot	-1 209 911	-937 543	-1 084 270	-22 024	-1 106 294	-1 099 900	6 394	-1 228 029
Kokonaiskust	-382 175	969 891	498 174	-20 280	477 894	590 816	112 922	291 404

Toimintatuottojen toteutuminen	99,00 %
Toimintakulujen toteutuminen	94,36 %
Toimintakatteen toteutuminen	106,72 %
Tehtävän kokonaiskustennusten toteutuminen	123,63 %

TYÖPAJA

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Rakennusmestari Antti Taskinen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Työpajan toiminta-ajatus on työllistää nuoria pitkäaikaistyöttömiä sekä antaa heille ensimmäinen pitempiaikainen työsuhde. Tavoitteena on, että nuori työpajajakson aikana aktivoituu sekä miettii itselleen tulevaisuudensuunnitelman ja oppii työssäolon perusasiat. Tavoitteena on myös, että pajajakso madaltaisi nuoren kynnystä hakeutua yritysten palvelukseen. Työpajalla työskentelee myös työharjoittelussa pitkäaikaistyöttömiä. Heille paja tarjoaa paikan työkyvön ylläpitämiseen sekä uusien mahdollisuuksien avaamiseen. Pajalla työskentelee myös yhdyskuntapalvelua suorittavia henkilöitä sekä oppilaitosten kautta tulevia työharjoittelijoita.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari	Toteutuminen
1. Ulkoisten asiakkaiden säilyttäminen	asiakasta / kpl	7 asiakasta
2. Pajan työntekijät	henkilöt / kk	7 henkilöä / kk

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Pajakso, henkilöä / kk	8	7	8	7	8	7

3. PERUSTELUT

Työpaja toimii puusepän alalla. Pajalla valmistetaan kairanäytelaatikoita, kuormalavoja sekä erilaisia huonekalukomponentteja. Kaupungin leikkikenttien yleiskunnosta sekä ulkoleikkivälineiden turvallisuudesta huolehtiminen sekä muut kaupungin sisäisen työt kuuluu työpajalle. Keskitetyn ruokahuollot kuljetukset ovat myös toiminnan piirissä. Tuotannollisena tavoitteena on kehittää työpajaa puusepän verstaana ja kasvattaa tuotantoa työpajalle sopivilla töillä jolloin voimme tarjota työpaikan useammalle sitä tarvitsevalle.

Työpajan tulosarvion toteutuma oli lievästi positiivinen. Keskitetyn ruokahuollon kuljetukset sekä ulkoleikkivälineiden asennukset ja huollot tehtiin sovitusti. Kairanäytelaatikoita valmistimme kiittävästi. Kairanäytelaatikoiden kotimaan markkinat ovat heikot, mutta korvaavia töitä olemme saaneet pakkausteollisuudesta.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Työpaja	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot	205 517	329 449	213 244		213 244	298 637	85 393	213 244
Toimintakulut	-238 191	-352 053	-267 588	-751	-268 339	-317 883	-49 544	-245 870
Toimintakate	-32 674	-22 604	-54 344	-751	-55 095	-19 247	35 849	-32 626
Laskenn.kust.								
Poistot	-2 415	-2 415	-2 415		-2 415	-2 415		-2 363
Kokonaiskust.	-35 089	-25 020	-56 759	-751	-57 510	-21 662	35 848	-34 989

Toimintatuottojen toteutuminen	140,04 %
Toimintakulujen toteutuminen	118,46 %
Toimintakateen toteutuminen	34,93 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	37,67 %

RUOKAHUOLTO

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Siivous- ja ruokapalvelupäällikkö Satu Väyrynen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pyhäjärven kaupungin ruokahuollossa valmistetaan ja tarjotaan ateriapalveluja koulujen oppilaille ja koulujen henkilöstölle sekä Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen asiakkaille ja henkilöstölle taloudelliset resurssit huomioon ottaen.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

Ateriapalveluiden tavoitteena on tuottaa laadukkaita, maukkaita ja terveellisiä makuelämyksiä ravitsemuksellisten suositusten mukaisesti. Ateriapalvelujen tarkoituksena on luoda myönteisiä vaikutuksia asiakkaiden yleiseen hyvinvointiin.

Tavoite/toimenpide	Seuranta/mittari
1. Asiakasmäärien vakiinnuttaminen	Asiakasmäärät laskivat. Mahdollisten ulkopuolisten asiakkaiden lisääminen.
2. Ruokalistan vähäiset muutokset	Asiakaspalautteita vastaanotettiin ja niihin vastattiin sekä kehitettiin. Asiakkaiden osallistaminen mm. toiveruokapäivät. Lähiruokaa lisättiin ruokalistalle.
3. Määräaikaisten sijaisten tarpeen vähentäminen	Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon kanssa. Työhyvinvointia ja työergonomiaa toteutettiin työtehtävien hoitamisissa. Laitteiden käyttöä lisättiin mm. keittiön lattioiden pesuissa. Lähiesimies sijaistanut tarvittaessa.

3. PERUSTELUT

Ruokapalvelussa asiakasmäärä laski, joka näkyi ulkoisten ateriainmaksujen tuottojen vähentymisenä. Asiakasmäärä vähentyi kaupungin ruokapalvelussa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen osalta, kun Köpsinrinteen palvelukeskuksen toiminta siirtyi yksityiselle toimijalle 1.9.2018 lähtien.

Suoritehintana oli 4,56 €.

Palvelua ja aterioiden maistuvuutta kehitimme saaduilla asiakaspalautteilla. Ruokalistaan tehtiin jonkin verran muutoksia mm. toiveruokapäivät. Lähiruokaa lisättiin ruokalistalle. Keskuskeittiölle kilpailutettiin ja hankittiin kaksi yhdistelmäuunia.

Köpsinrinteen palvelukeskuksen toiminnan muutoksesta pidettiin henkilöstölle yhteisiä palaverieja kevään aikana. Ruokapalvelun henkilöstöstä oli palvelukeskuksessa neljä henkilöä, joista kaksi siirtyi kaupungin muihin toimipaikkoihin, Rannankylän koululle yhdistelmätyöntekijän tehtävään ja toinen henkilö (vakituinen myös) yhteisellä sopimuksella Ikosen koulun keittiölle ja päiväkotia Hoijakan keittiölle osa-aikaiseen tehtävään. Kaksi vakituista työntekijää siirtyi ns. vanhoina työntekijöinä liikkeenluovutuksen yhteydessä uuden toimijan palvelukseen. Työnkierrolla saimme vakituiset paikat täytettyä. Henkilöstökulut vähentyivät, joka näkyy viiveellä tuloslaskelmassa. Eläkkeelle siirtymistä tapahtui vuoden aikana.

Talouden tasapainottamistyötä tehtiin vähentämällä henkilöstökuluja. Ruokapalvelussa määräaikaisten sijaisten tarpeellisuuden kiinnitettiin huomiota ja jokaiseen poissaoloon ei

palkattu sijaista. Lähiesimies sijaisti tarvittaessa. Vakituisiin toimiin tarkasteltiin henkilötarvetta. Toimintaa tarkasteltiin myös vähentyneiden asiakkaiden myötä.

Työhyvinvoinnin ja työergonomian toteuttamista jatkettiin työtehtävien hoidossa. Keittiöissä lattioiden pesuissa käytettiin yhdistelmäkonetta.

Ruokapalveluhenkilöstöllä oli koulutuksia. Koulutuksiin ja kursseille sekä täydentäviin ammatillisiin koulutuksiin suositeltiin ja edellytettiin osallistuttavan. Tietojen ja taitojen päivittämistä pidetään tärkeänä pitkäaikaisille työntekijöillemme. Tällä varmistetaan henkilöstön osaamisen kehittyminen.

Ruokapalvelun virkistysiltapäivää vietettiin 7.8.2018 Pihtiputaalla, Heinäjoen luontopolulla. Maakunta- ja soteuudistuksen tukipalveluiden kuntakierros oli Pyhäjärvellä 23.4.2018.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Ruokahuolto	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poik- keama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot	1 364 504	1 312 488	1 427 854		1 427 854	1 219 725	-208 129	1 165 418
Toimintakulut	-1 485 056	-1 519 389	-1 487 939	-5 229	-1 493 169	-1 330 345	162 824	-1 186 544
Toimintakate (netto)	-120 552	-206 900	-60 085	-5 229	-65 315	-110 620	-45 305	-21 126
Laskenn.kust.								
Poistot								
Kokonaiskust.	-120 552	-206 900	-60 085	-5 229	-65 315	-110 620	-45 305	-21 126

Toimintatuottojen toteutuminen	85,42 %
Toimintakulujen toteutuminen	89,10 %
Toimintakatteen toteutuminen	169,36 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	169,36 %

PALO- JA PELASTUSTOIMI

Vastuuelin: Tekninen lautakunta
Vastuhenkilö: Tekninen johtaja Sami Laukkanen

1. PALVELUSUUNNITELMAN KUVAUS

Pelastuslaitoksen tehtävänä on tuottaa alueellaan pelastuslain ja asetuksen sekä muiden säädösten edellyttämät palvelut mahdollisimman tehokkaasti ja taloudellisesti. Lisäksi pelastuslaitos huolehtii terveydenhuollon viranomaisten kanssa erikseen sovitulla tavalla sairaankuljetuksesta Alavieskan, Haapajärven ja Ylivieskan alueella sekä ensivastetoiminnasta muiden kuntien paitsi Oulaisten alueella.

2. TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA 2019
Pelastustoimen kustannus €/ asukas	89,69	95,56	92,73	98,39	96,18	100,99

3. PERUSTELUT

Jokilaaksojen pelastuslaitos hoitaa Pyhäjärven kaupungin suojelutoimen ja laskuttaa kaupunkia.

4. TULOARVIOT JA MÄÄRÄRAHAT SEKÄ LASKENNALLISET KUSTANNUKSET

Palo- ja pelastustoimi	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2018 muutos	TA 2018 +muutos	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Tuloarviot ja määrärahat								
Toimintatuotot								
Toimintakulut	-529 303	-494 996	-531 321		-531 321	-504 665	26 656	-535 273
Toimintakate (netto)	-529 303	-494 996	-531 321		-531 321	-504 665	26 656	-535 273
Poistot ja arv.								
Muut lask.								
Kokonaiskust.	-529 303	-494 996	-531 321		-531 321	-504 665	26 656	-535 273

Toimintatuottojen toteutuminen	0,00 %
Toimintakulujen toteutuminen	94,98 %
Tehtävän kokonaiskustannusten toteutuminen	94,98 %

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginhallitus, kiinteä omaisuus

Vastuutoimielin: Kaupunginhallitus
Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja, tekninen johtaja

600 Maa- ja vesialueet

Perustelut: Maa-alueiden ostoihin ja myynteihin varatut määrärahat

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Maa- ja vesialueet				
Menot, maan hankinta	-90 000	-30 000	-30 000	
Tulot, maan myynti	90 000	30 000	30 000	2 427 112
Maa- ja vesialueet yhteensä	0	0	0	2 427 112

Tekninen lautakunta, rakennukset

Vastuutoimielin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

621 Terveyskeskus

Perustelut: Korjausinvestointi
Kustannusarvio:
Tavoite: Automaatiojärjestelmän muutokset

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Köpsin palvelukeskus				
Menot			-18 994	-28 578
Tulot				
Netto			-18 994	-28 578

622 Köpsin palvelukeskus

Perustelut: Köpsin palvelukeskuksen korjausinvestointi
Kustannusarvio: Kustannusarvio 135.000 € vuosille 2018 – 2020
Tavoite: Korjausinvestointi sisältää salaojien uusimisen. Lämmitysjärjestelmän uusiminen vuonna 2019. Pts-korjauksia vuonna 2018. Korjausinvestointi ei toteutunut, koska kiinteistö myytiin

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Köpsin palvelukeskus				
Menot	-135 000	-20 000	0	0
Tulot				
Netto	- 135 000	-20 000	0	0

622 Köpsin palvelukeskus

Perustelut: Köpsin palvelukeskuksen toiminnan kehittäminen
Kustannusarvio: Kustannusarvio 30.000 €
Tavoite: Suunnittelutyöryhmän perustaminen toiminnan kehittämiseen. Kaupunginhalitus 10.4.2017, tekninen lautakunta 16.5.2017 § 30. Investointi ei toteutunut, koska kiinteistö myytiin.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Köpsin palvelukeskus				
Menot	-30 000	-30 000	0	0
Tulot				
Netto	-30 000	-30 000	0	0

624 Iksen koulu

Perustelut: Korjausinvestointi
Kustannusarvio: Kustannusarvio 120.000 € vuodelle 2018 – 2019.
Tavoite: Kustannusarvio sisältää Iksen koulun varavoiman hankkimisen, ilmanvaihdon muutoksia vuonna 2018. Varavoiman hankinta vuonna 2018. pintasaneerauksia vuonna 2019, pts-korjaukset. Varavoima on toteutettu, ilmanvaihdon muutokset on suunniteltu.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Iksen koulu				
Menot	-120 000	-60 000	-60 000	-22 100
Tulot				
Netto	-120 000	-60 000	-60 000	-22 100

625 Salmen koulu

Perustelut: Korjausinvestointi
Kustannusarvio: Kustannusarvio 327.000 € vuosille 2018 - 2020
Tavoite: Ruuan jäädytyskaappi vuonna 2018, keskuskeittiön remonti vuonna 2020. Kattoremontti v. 2019, pts-korjauksia. 2 yhdistelmäuunia keskuskeittiölle vuonna 2018. Uunit on hankittu ja peruskorjaus os. 3 on aloitettu.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Salmen koulu				
Menot	-327 000	-42 000	-132 000	-155 796
Tulot				
Netto	-327 000	-42 000	-132 000	-155 796

639 Ammattikoulu

Perustelut: Korjausinvestointi
Kustannusarvio: Kustannusarvio 125.000 € vuosille 2018 - 2020.
Tavoite: Vuonna 2018 tehdään sisäremonttia ja ilmanvaihtokanaviston muutostöitä. Korjausinvestointi on valmistunut vuoden 2018 aikana.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Ammattikoulu				
Menot	-125 000	-125 000	-325 000	-344 725
Tulot				
Netto	-125 000	-125 000	-325 000	-344 725

630 Ruotasen ryhmäpäiväkoti (entinen terveystalo)**Perustelut:** Korjausinvestointi**Kustannusarvio:** Kustannusarvio 30.000 € vuodelle 2018 pts-korjauksia**Tavoite:** Korjausinvestointi sisältää sisäremontin ja ilmanvaihdon uusimisen vuonna 2019. Ulkopuolen hulevesitysjärjestelmien uusiminen. Korjausinvestointi ei toteutunut.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Ruotasen ryhmäpäiväkoti				
Menot	-117 000	-30 000	0	0
Tulot				
Netto	-117 000	-30 000	0	0

629 Perinnepiha**Perustelut:** Ulkoinen parantaminen**Kustannusarvio:** Kustannusarvio 50.000 € vuodelle 2018.**Tavoite:** Rakennuksen perustusten oikaisu, hulevesitysten rakentaminen, savupirtin suojakatos. Investointi ei toteutunut.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Perinnepiha				
Menot	-50 000	-50 000	-25 000	0
Tulot				
Netto	-50 000	-50 000	-25 000	0

637 Kaupungintalo**Perustelut:** Sähköinen arkistointi**Kustannusarvio:** Kustannusarvio 95.000 € vuosille 2018 - 2019**Tavoite:** Sähköisen arkiston materiaalin digitointi etenee suunnitellusti. Katon huoltokorjaus vuonna 2018. Arkistointi ja katon huoltokorjaus toteutuivat.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Kaupungintalo				
Menot	-95 000	-55 000	-55 000	-29 091
Tulot				
Netto	-95 000	-55 000	-55 000	-29 091

633 Työkeskus**Perustelut:** Työkeskuksen kattoremontti**Kustannusarvio:** Kustannusarvio 150.000 € vuodelle 2018.**Tavoite:** Vesikaton uusiminen ja energiatalouden parantaminen. Työ valmistui vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Työkeskus				
Menot	-150 000	-150 000	-150 000	-127 268
Tulot				
Netto	-150 000	-150 000	-150 000	-127 268

645 Paavola**Perustelut:**

Kattoremontti

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 37.000 € vuodelle 2018.

Tavoite:

Vesikaton uusiminen. Kattoremontti valmistui vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Paavola				
Menot	-37 000	-37 000	-37 000	-39 665
Tulot				
Netto	-37 000	-37 000	-37 000	-39 665

646 Monitoimihalli**Perustelut:**

Korjausinvestointi

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 42.300 € vuodelle 2018.

Tavoite:

Valaisimien uusiminen sekä piha-alueen korjaus. Valaisinmuutos sekä pihan korjaus valmistuivat vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Monitoimihalli				
Menot	-42 300	-42 300	-72 300	-10 676
Tulot				
Netto	-42 300	-42 300	-72 300	-10 676

RAKENNUKSET YHTEENSÄ

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
RAKENNUKSET YHTEENSÄ				
Menot	-1 528 300	-641 300	-875 294	-757 898
Tulot				
Netto	-1 528 300	-641 300	-875 294	-757 898

Tekninen lautakunta, Kiinteät rakenteet ja laitteet, tiet ja alueet

Vastuutoimielin: Tekninen lautakunta
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

700 Kaavatiet

Perustelut: Kaavateiden korjaukseen ja rakentamiseen varattu määräraha
Kustannusarvio: Kustannusarvio 1.600.000 € vuosille 2018 – 2020.
Tavoite: Kaavateiden kunnon parantaminen. Susitien peruskorjaus vuonna 2018. Uusien kaavatieosuuksien rakentaminen vuosina 2019 – 2020. Susitien ja Kokontien peruskorjaus valmistuivat vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Kaavatiet				
Menot	-1 600 000	-400 000	-428 000	-589 076
Tulot				
Netto	-1 600 000	-400 000	-428 000	-589 076

702 Tievalaistus

Perustelut: Tievalaistukseen varattu määräraha
Kustannusarvio: Kustannusarvio 110.000 € vuosille 2018 – 2020.
Tavoite: Tievalaistuksen uusiminen sekä valaisinlinjojen raivaus. Valaisimien uusiminen valmistui suunnitellusti.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Tievalaistus				
Menot	-110 000	-40 000	-40 000	-49 302
Tulot				
Netto	-110 000	-40 000	-40 000	-49 302

703 Kaavatiet / päällystäminen

Perustelut: Kaavateiden päällystämiseen varattu määräraha.
Kustannusarvio: Kustannusarvio 150.000 € vuosille 2018 - 2020
Tavoite: Kaavateiden päällystäminen

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Kaavatiet / päällystäminen				
Menot	-150 000	-50 000	0	0
Tulot				
Netto	-150 000	-50 000	0	0

710 Kaavatiet peruskorjaussuunnittelu

Kustannusarvio: Kaavateiden peruskorjaussuunnittelun kustannusarvio 95.000 € v. 2018 - 2020
Tavoite: Kaavateiden peruskorjaussuunnittelu tarvemäärityksen 2012 perusteella: vuonna 2019 7 tieosuutta. Vuonna 2018 uusien tieosuuksien suunnittelu kaavamuutosalue 2 Pyhäsalmi. Valmistui pääosin vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Kaavatiet / peruskorjaussuunnit.				
Menot	-95 000	-60 000	-60 000	-54 653
Tulot				
Netto	-95 000	-60 000	-60 000	-54 653

725 Urheilukenttä

Perustelut:

Urheilukentän peruskunnostus

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 30.000 € vuodelle 2018.

Tavoite:

Urheilukentän peruskunnostaminen. Haetaan valtionavustusta. Suoritettiin pieniä suorituspaikkojen korjauksia.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Urheilukenttä				
Menot	-30 000	-30 000	-5 000	-3 311
Tulot				
Netto	-30 000	-30 000	-5 000	-3 311

729 Pyhäjoen yläosan ja matalien lahtien kunnostus

Perustelut:

Pyhäjoen yläosan ja matalien lahtien kunnostus

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 96.880 € euroa vuodelle 2018.

Tavoite:

Pyhäjoen yläosan ja matalien lahtien kunnostaminen, 3-vuotinen hanke.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Pyhäjoen yläosa ja matalat lahdet				
Menot	-604 650	-254 950	-254 950	-321 636
Tulot	374 884	158 070	158 070	182 800
Netto	-229 766	-96 880	-96 880	-138 836

Pesäpallokenttä

Perustelut:

Hiekkatekonurmi ja aidat

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 110.000 € vuodelle 2018.

Tavoite:

Kentän peruskorjaus hiekkatekonurmeksi, kattavat aidat. Rakennuksen ja katsomoiden perustus. Haetaan valtion avustusta. Investointi valmistui vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Pesäpallokenttä				
Menot	-147 000	-147 000	-191 000	-250 549
Tulot	37 000	37 000	37 000	57 000
Netto	-110 000	-110 000	-154 000	-193 549

Maankaatopaikka

Perustelut:

Maankaatopaikan rakentaminen

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 30.000 € vuodelle 2018.

Tavoite:

Maankaatopaikan rakentaminen. Valmistui osin vuonna 2018.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Maankaatopaikka				
Menot	-30 000	-30 000	-15 000	-3 398
Tulot				
Netto	-30 000	-30 000	-15 000	-3 398

740 Yleissuunnittelu**Perustelut:**

Yleissuunnitteluun varattu määräraha

Kustannusarvio:

Kustannusarvio 160.000 euroa vuosille 2018 – 2020.

Tavoite:

Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus.

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Yleissuunnittelu				
Menot	-160 000	-60 000	-75 000	-78 902
Tulot				
Netto	-160 000	-60 000	-75 000	-78 902

KIINTEÄT RAKENTEET, LAITTEET, TIET JA ALUEET YHTEENSÄ

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
RAKENTEET, TIET YHTEENSÄ				
Menot	-3 471 650	-1 071 950	-1 068 950	-1 350 829
Tulot	493 134	195 070	195 070	239 800
Netto	-2 978 516	-876 880	-873 880	-1 111 029

INVESTOINNIT YHTEENSÄ

	Kokonaiskust.	TA 2018	TA+muut.2018	TP 2018
Investoinnit yhteensä				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5 089 950	-1 743 250	-1 974 244	-2 108 727
Rahoitusosuudet investointeihin	493 134	195 070	195 070	2 427 112
Käyttöomaisuuden myyntitulot	90 000	30 000	30 000	239 800
Investoinnit yhteensä	-4 506 816	-1 518 180	-1 749 174	558 185

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	TA 2018	TA-muutos	TA 2018 + LTA	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	14 700 000		14 700 000	14 330 981,03	-369 018,97
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 200 000		5 200 000	4 907 919,61	-292 080,39
Kiinteistövero	1 250 000		1 250 000	1 218 748,19	-31 251,81
Verotulot yhteensä	21 150 000		21 150 000	20 457 648,83	692 351,17

Kunnan tuloveron määräytymisen perusteet

Kunnan tuloveron määräyt. perusteet	Tulovero-%	Verotettava tulo M€	Muutos %
Vuosi 2009	19,75	70,94	1,2
Vuosi 2010	19,75	71,35	0,6
Vuosi 2011	19,75	74,27	4,1
Vuosi 2012	19,75	75,72	2,0
Vuosi 2013	19,75	77,69	2,6
Vuosi 2014	19,75	78,57	1,13
Vuosi 2015	19,75	77,80	-0,98
Vuosi 2016	19,75		
Vuosi 2017	20,75		
Vuosi 2018	20,75		
Vuosi 2019	20,75		

Kunnan kiinteistöveroprosentit

	Yleinen kiint.vero %	Vakituinen asunto %	Muu asuinrakennus %	Rakentamaton asuinpaikka %	Yleishyödyllinen yhteisö %	Voimalaitos %
Vuosi 2009	1,00	0,50	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2010	1,00	0,50	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2011	0,90	0,45	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2012	0,90	0,45	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2013	0,90	0,45	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2014	0,90	0,45	0,90	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2015	1,00	0,50	1,00	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2016	1,00	0,50	1,00	3,00	0,10	2,85
Vuosi 2017	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10
Vuosi 2018	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10
Vuosi 2019	1,30	0,50	1,30	4,00	0,10	3,10

Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	TA 2018	TA-muut.	TA 2018+ LTA	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen (ns.yhden putken) valtionosuus, ml. tasaukset	16 650 000		16 650 000	16 659 345	9 345
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-450 000		-450 000	-490 644	-40 644
Valtionosuudet yhteensä	16 200 000		16 200 000	16 168 701	31 299

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset + sisäiset	TA 2018	TA-muutos	TA+LTA 2018	Toteutunut 2018	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 342 866		2 342 866	2 222 887	-119 979
Maksutuotot	271 850		271 850	223 966	-47 884
Tuet ja avustukset	362 052		362 052	286 698	-75 354
Muut toimintatuotot	4 342 694		4 342 694	5 338 573	995 879
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-10 044 416	-63 584	-10 108 000	-9 814 194	293 806
Palkat ja palkkiot	-7 643 888	-52 798	-7 696 686	-7 521 487	175 199
Henkilösivukulut	-2 434 705	-10 786	-2 445 491	-2 369 497	75 994
Eläkekulut	-2 139 685	-8 932	-2 148 617	-2 113 298	35 319
Muut henkilösivukulut	-295 020	-1 854	-296 874	-256 199	40 675
Henkilöstökorvaukset	34 177		34 177	76 790	42 613
Palvelujen ostot	-29 739 091	-750 200	-30 489 291	-30 318 257	171 034
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 114 478	6 700	-2 107 778	-1 890 244	217 534
Avustukset	-641 530	-195 248	-836 778	-821 994	14 784
Muut toimintakulut	-2 886 504	182 000	-2 704 504	-2 793 255	-88 751
Toimintakate	-38 106 557	-820 332	-38 926 889	-37 565 819	1 730 870
Verotulot	21 150 000		21 150 000	20 457 649	-692 351
Valtionosuudet	16 200 000		16 200 000	16 168 701	-31 299
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotulot	60 000		60 000	27 223	-32 777
Muut rahoitustulot	291 000		291 000	836 493	545 493
Korkomenot	-193 000		-193 000	-143 280	49 720
Muut rahoitusmenot	-65 000		-65 000	-306 884	-241 884
Vuosikate	-663 557	-820 332	-1 483 889	-525 917	1 327 772
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 792 162	-22 024	-1 814 186	-1 813 960	226
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot					0
Satunnaiset menot					0
Tilikauden tulos	-2 455 719	-842 356	-3 298 075	-2 339 877	1 327 999
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	400 000		400 000	917 931	517 931
Varausten lisäys(-) vähennys(+)					0
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)					0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 055 719	-842 356	-2 898 075	-1 421 945	1 845 930

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset

	TA 2018	TA+LTA 2018	Toteutunut 2018	Tot. %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 634 314	1 634 314	1 493 582	91,4
Maksutuotot	271 850	271 850	223 966	82,4
Tuet ja avustukset	362 052	362 052	286 698	79,2
Muut toimintatuotot	2 065 530	2 065 530	3 060 724	148,2
Toimintatuotot yhteensä	4 333 746	4 333 746	5 064 970	116,9
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-10 044 416	-10 108 000	-9 814 194	97,1
Palkat ja palkkiot	-7 643 888	-7 696 686	-7 521 487	97,7
Henkilösivukulut	-2 434 705	-2 445 491	-2 369 497	96,9
Eläkekulut	-2 139 685	-2 148 617	-2 113 298	98,4
Muut henkilösivukulut	-295 020	-296 874	-256 199	86,3
Henkilöstökorvaukset	34 177	34 177	76 790	224,7
Palvelujen ostot	-29 030 539	-29 780 739	-29 594 724	99,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 114 478	-2 107 778	-1 884 472	89,4
Avustukset	-641 530	-836 778	-821 994	98,2
Muut toimintakulut	-609 340	-427 340	-515 406	120,6
Toimintakulut yhteensä	-42 440 303	-43 260 635	-42 630 789	98,5
Toimintakate	-38 106 557	-38 926 889	-37 565 819	96,5
Verotulot	21 150 000	21 150 000	20 457 649	96,7
Valtionosuudet	16 200 000	16 200 000	16 168 701	99,8
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotulot	60 000	60 000	27 223	45,4
Muut rahoitustulot	291 000	291 000	836 493	287,5
Korkomenot	-193 000	-193 000	-143 280	74,2
Muut rahoitusmenot	-65 000	-65 000	-306 884	472,1
Vuosikate	-663 557	-1 483 889	-525 917	35,4
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 792 162	-1 814 186	-1 813 960	100,0
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tulot				
Tilikauden tulos	-2 455 719	-3 298 075	-2 339 877	70,9
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	400 000	400 000	917 931	229,5
Varausten lisäys(-) vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 055 719	-2 898 075	-1 421 945	49,1

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ulkoiset ja sisäiset	TA 2018	TA+LTA 2018	Toteutunut 2018	Tot. %
Toimintatuotot				
Myyntituotot	2 342 866	2 342 866	2 222 887	94,9
Maksutuotot	271 850	271 850	223 966	82,4
Tuet ja avustukset	362 052	362 052	286 698	79,2
Muut toimintatuotot	4 342 694	4 342 694	5 338 573	122,9
Toimintatuotot yhteensä	7 319 462	7 319 462	8 072 125	110,3
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-10 044 416	-10 108 000	-9 814 194	97,1
Palkat ja palkkiot	-7 643 888	-7 696 686	-7 521 487	97,7
Henkilösivukulut	-2 434 705	-2 445 491	-2 369 497	96,9
Eläkekulut	-2 139 685	-2 148 617	-2 113 298	98,4
Muut henkilösivukulut	-295 020	-296 874	-256 199	86,3
Henkilöstökorvaukset	34 177	34 177	76 790	224,7
Palvelujen ostot	-29 739 091	-30 489 291	-30 318 257	99,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 114 478	-2 107 778	-1 890 244	89,7
Avustukset	-641 530	-836 778	-821 994	98,2
Muut toimintakulut	-2 886 504	-2 704 504	-2 793 255	103,3
Toimintakulut yhteensä	-45 426 019	-46 246 351	-45 637 944	98,7
Toimintakate	-38 106 557	-38 926 889	-37 565 819	96,5
Verotulot	21 150 000	21 150 000	20 457 649	96,7
Valtionosuudet	16 200 000	16 200 000	16 168 701	99,8
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotulot	60 000	60 000	27 223	45,4
Muut rahoitustulot	291 000	291 000	836 493	287,5
Korkomenot	-193 000	-193 000	-143 280	74,2
Muut rahoitusmenot	-65 000	-65 000	-306 884	472,1
Vuosikate	-663 557	-1 483 889	-525 917	35,4
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 792 162	-1 814 186	-1 813 960	100,0
Arvonalentumiset				
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tulot				
Satunnaiset menot				
Tilikauden tulos	-2 455 719	-3 298 075	-2 339 877	70,9
Poistoeron lisäys(-) vähennys(+)	400 000	400 000	917 931	229,5
Varausten lisäys(-) vähennys(+)				
Rahastojen lisäys(-) vähennys(+)				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 055 719	-2 898 075	-1 421 945	49,1

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tehtäväalueiden toimintakatteet, ulkoiset + sisäiset

	TP 2017	TA 2018	LTA 2018	TA + LTA 2018	TP 2018	Poikkeama	TA 2019
Keskusvaalilautakunta	-15 685	-19 826		-19 826	-2 009	17 817	-19 152
Tarkastuslautakunta	-25 522	-36 980		-36 980	-29 522	7 458	-36 980
Kaupunginhallitus	-28 651 817	-28 429 516	-801 400	-29 230 916	-28 179 711	1 051 205	-28 234 801
Yleishallinto	-2 343 633	-2 305 872		-2 305 872	-1 213 044	1 092 828	-2 287 890
Elinkeinotoimi	-555 066	-573 104		-573 104	-574 477	-1 373	-588 697
Selänne-palvelut	-25 753 118	-25 550 540	-801 400	-26 351 940	-26 392 190	-40 250	-25 358 214
Alueelliset maaseutup.	0			0	0	0	0
Sivistyslautakunta	-9 863 254	-9 948 756	0	-9 948 756	-9 928 455	20 301	-10 048 226
Hallinto	-216 082	-224 317		-224 317	-216 268	8 049	-215 804
Perusopetus	-5 742 317	-5 709 379		-5 709 379	-5 828 650	-119 271	-5 677 838
Toisen asteen opetus	-847 194	-872 793		-872 793	-839 344	33 449	-867 856
Kansalaisopisto	-88 631	-81 302		-81 302	-76 779	4 523	-83 926
Vapaa-aika	-1 150 738	-1 199 670		-1 199 670	-1 171 325	28 345	-1 235 724
Varhaiskasvatus	-1 818 293	-1 861 295		-1 861 295	-1 796 088	65 207	-1 967 078
Tekninen lautakunta	659 884	328 521	-18 932	309 589	573 879	264 290	245 349
Yhdyskuntateknikka	-523 049	-608 173	-14 695	-622 868	-482 305	140 563	-685 059
Tilapalvelut	1 907 434	1 582 444	1 744	1 584 188	1 690 716	106 528	1 519 433
Työpajatoiminta	-22 604	-54 344	-751	-55 095	-19 246	35 849	-32 626
Ruokahuolto	-206 900	-60 085	-5 230	-65 315	-110 620	-45 305	-21 126
Palo- ja pelastustoimi	-494 996	-531 321		-531 321	-504 665	26 656	-535 273
Toimintakate, yhteensä	-37 896 394	-38 106 557	-820 332	-38 926 889	-37 565 819	1 361 070	-38 093 810

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosa	TA 2018	LTA 2018	TA+LTA 2018	Toteutunut 31.12.2018	Poikkeama
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Tulorahoitus					
Vuosikate	-663 557	-820 332	-1 483 889	-525 916,98	957 972,02
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät				-1 019 105,58	-1 019 105,58
Tulorahoitus	-663 557	-820 332	-1 483 889	-1 545 022,56	-61 133,56
Investoinnit					
Käyttöomaisuuden investoinnit	-1 743 250	-230 994	-1 974 244	-2 108 727,11	-134 483,11
Investointien ennakkomaksut					0,00
Rahoitusosuudet investointeihin	195 070		195 070	239 800,00	44 730,00
Käyttöomaisuuden myyntituotot	30 000		30 000	2 427 112,02	2 397 112,02
Varsinainen toiminta ja inv. netto	-2 181 737	-1 051 326	-3 233 063	-986 837,65	2 246 225,35
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainauksen lisäys muille	-65 000		-65 000	-243 413,34	-178 413,34
Antolainasaamisten väh muilta	250 000		250 000	486 826,68	236 826,68
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600 000		3 600 000	3 600 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 550 000		-1 550 000	-1 544 560,00	5 440,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos				400 000,00	400 000,00
Oman pääoman muutokset					0,00
Vaikutus maksuvalmiuteen	53 263	-1 051 326	-998 063	1 712 015,69	2 710 078,69

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	MÄÄRÄRAHAT					TULOARVIOT				
	TA	TA- muutos	TA+TA- muutos	TOT	POIKKEAMA	TA	TA- muutos	TA+TA- muutos	TOT	POIKKEAMA
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Tarkastuslautakunta	-36 980		-36 980	-29 522	7 458			0		0
Keskusvaalilautakunta	-48 000		-48 000	-11 626	36 374	28 174		28 174	9 616	-18 558
Kaupunginhallitus	-28 787 194	-801 400	-29 588 594	-29 496 223	92 371	357 678		357 678	1 316 512	958 834
Alueelliset maaseutupalv.	-228 000		-228 000	-189 217	38 783	228 000		228 000	189 217	-38 783
Sivistyslautakunta	-10 376 524		-10 376 524	-10 363 324	13 200	427 768		427 768	434 869	7 101
Tekninen lautakunta	-5 949 321	-18 932	-5 968 253	-5 548 032	420 221	6 277 842		6 277 842	6 121 911	-155 931
Käyttötalous yhteensä	-45 426 019	-820 332	-46 246 351	-45 637 944	608 407	7 319 462	0	7 319 462	8 072 125	752 663
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						21 150 000		21 150 000	20 457 649	-692 351
Valtionosuudet						16 200 000		16 200 000	16 168 701	-31 299
Korkotulot						60 000	0	60 000	27 223	-32 777
Muut rahoitustulot						291 000	0	291 000	836 493	545 493
Korkomenot	-193 000		-193 000	-143 280	49 720					
Muut rahoitusmenot	-65 000		-65 000	-306 884	-241 884					
Käyttöom. poistot	-1 792 162	-22 024	-1 814 186	-1 813 960	686					
Satunnaiset erät			0	0	0			0		
Poistoeron muut. lis./väh.	0	0	0		0	400 000		400 000	917 931	517 931
Varausten muutos lis./väh.							0	0		0
Rahastojen muut. lis./väh.										0
Tuloslaskelma yhteensä	-2 050 162	-22 024	-2 072 186	-2 264 123	-191 937	38 101 000	0	38 101 000	38 407 997	306 997

	MÄÄRÄRAHAT					TULOARVIOT				
	TA	TA-muutos	TA+TA-muutos	TOT	POIKKEAMA	TA	TA-muutos	TA+TA-muutos	TOT	POIKKEAMA
INVESTOINTIOSA										
Kaupunginhallitus										
Kiinteä omaisuus	-30 000		-30 000	0	30 000	30 000		30 000	2 427 112	2 397 112
Irtain omaisuus			0		0			0		0
Arvopaperit	0		0		0					0
Tekninen toimi										
Rakennukset	-641 300		-641 300	-757 898	-116 598			0	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-1 071 950	-230 994	-1 302 944	-1 350 829	-47 885	195 070		195 070	239 800	44 730
Irtain omaisuus			0		0			0		0
Investoinnit yhteensä	-1 743 250	-230 994	-1 974 244	-2 108 727	-134 483	225 070	0	225 070	2 666 912	2 441 842
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainauksen lisäys	-65 000		-65 000	-243 413	-178 413					
Antolainauksen vähennys						250 000		250 000	486 827	236 827
Lainakannan muutokset										
Pitkäaik lainojen lisäys						3 600 000		3 600 000	3 600 000	0
Pitkäaik lainojen vähen.	-1 550 000		-1 550 000	-1 544 560	5 440					
Lyhytaik lainojen muutos		0	0		0				400 000	400 000
Oman pääoman muutokset										0
Vaikutus maksuvalm.										
Rahoitusosa yhteensä	-1 615 000	0	-1 615 000	-1 787 973	-172 973	3 850 000	0	3 850 000	4 486 827	636 827
KAIKKI YHTEENSÄ	-50 834 431	-1 073 350	-51 907 781	-51 798 767	109 014	49 495 532	0	49 495 532	53 633 860	4 138 328

5. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma, toteutuminen, vertailu ed. vuoteen

ULKOISET

	2018	2017	Muutos %
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	1 493 581,56	1 457 186,92	2,50
Maksutuotot	223 966,12	267 856,01	-16,39
Tuet ja avustukset	286 698,04	399 774,16	-28,28
Muut toimintatuotot	3 060 724,09	2 193 491,31	39,54
TOIMINTATUOTOT YHT.	5 064 969,81	4 318 308,40	17,29
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT			
Palkat ja palkkiot	-7 521 487,04	-7 557 004,81	-0,47
Henkilösivukulut	-2 369 496,92	-2 532 745,23	-6,45
Eläkekulut	-2 113 297,58	-2 157 714,89	
Muut henkilösivukulut	-256 199,34	-375 030,34	
Henkilöstökorvaukset	76 790,19	102 804,23	-25,30
HENKILÖSTÖKULUT YHT.	-9 814 193,77	-9 986 945,81	-1,73
PALVELUJEN OSTOT	-29 594 723,55	-28 959 833,90	2,19
AINEET, TARVIKKEET, TAVARAT			
Ostot tilikauden aikana	-1 884 471,85	-1 912 085,96	-1,44
Avustukset	-821 994,01	-676 682,69	21,47
Muut toimintakulut	-515 405,70	-679 153,92	-24,11
TOIMINTAKULUT YHT.	-42 630 788,88	-42 214 702,28	0,99
TOIMINTAKATE	-37 565 819,07	-37 896 393,88	-0,87
Verotulot	20 457 648,83	21 604 460,08	-5,31
Valtionosuudet	16 168 701,00	15 761 413,00	2,58
RAHOITUSTUOTOT JA-KULUT			
Korkotuotot	27 223,01	35 473,19	-23,26
Muut rahoitustuotot	836 492,68	715 664,25	16,88
Korkokulut	-143 279,61	-152 883,37	-6,28
Muut rahoituskulut	-306 883,82	-65 999,85	364,98
VUOSIKATE	-525 916,98	1 733,42	-30 439,85
POISTOT JA ARVONALENTUMISET			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 813 959,58	-1 536 847,24	18,03
Arvonalentumiset			
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT			
Satunnaiset kulut		-21 503,48	
Satunnaiset tuotot			
TILIKAUDEN TULOS	-2 339 876,56	-1 556 617,30	50,32
Poistoeron muutos	917 931,29	393 492,57	133,28
Varausten muutos			
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 421 945,27	-1 163 124,73	22,25

Rahoituslaskelma

	2 018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-525 916,98	1 733,42
Satunnaiset erät		-21 503,48
Tulorahoituksen korjauserät	-1 019 105,58	-11 297,55
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 108 727,11	-3 600 573,72
Investointien ennakkomaksut		50 000,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	239 800,00	-33 977,39
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 427 112,02	153 323,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	-986 837,65	-3 462 294,83
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-243 413,34	-260 232,22
Antolainasaamisten vähennykset	486 826,68	827 645,71
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 600 000,00	4 450 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 544 560,00	-1 332 278,09
Lyhytaikaisten lainojen muutos	400 000,00	1 600 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	3 119,00
Vaihto-omaisuuden muutos	5 711,00	-5 711,00
Saamisten muutos	140 417,49	-55 233,73
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos	-1 373 112,56	-604 707,33
Rahoituksen nettorahavirta	1 471 869,27	4 622 602,34
Rahavarojen muutos	485 031,62	1 160 307,51
Rahavarat 31.12.	9 955 528,14	9 470 496,52
Rahavarat 1.1.	9 470 496,52	8 310 189,01
Rahavarojen muutos	485 031,62	1 160 307,51

Tase

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	€	€		€	€
A PYSYVÄT VASTAAVAT	48 685 270,52	50 281 722,77	A OMA PÄÄOMA	24 517 908,91	25 939 854,18
I Aineettomat hyödykkeet	418 114,98	332 591,85	I Peruspääoma	20 542 187,82	20 542 187,82
1. Aineettomat oikeudet			II Liittymismaksurahasto	0,00	0,00
2. Muut pitkävaik. menot	418 114,98	332 591,85	III Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
3. Ennakkomaksut			IV Muut omat rahastot	0,00	0,00
II Aineelliset hyödykkeet	30 428 689,40	31 867 251,44	V Ed. tilikausien yli-/alijäämä	5 397 666,36	6 560 791,09
1. Maa- ja vesialueet	3 871 971,89	3 924 750,02	VI Tilikauden yli-/alijäämä	-1 421 945,27	-1 163 124,73
2. Rakennukset	20 764 873,53	21 729 738,28	B POISTOERO JA VAP.EHT.		
3. Kiinteät koneet ja laitteet	5 574 944,14	5 158 448,73	VARAUKSET	6 489 110,65	7 407 041,94
4. Koneet ja kalusto	60 848,76	85 053,41	1. Poistoero	6 489 110,65	7 407 041,94
5. Muut aineelliset hyödykkeet			2. Vapaaeht. varaukset	0,00	0,00
6. Enn.maksut ja kesken. hank	156 051,08	969 261,00	C PAKOLLISET VARAUKS.	78 000,00	78 000,00
III Sijoitukset	17 838 466,14	18 081 879,48	1. Eläkevaraukset		
1. Osakkeet ja osuudet	13 670 868,72	13 670 868,72	2. Muut pakolliset varaukset	78 000,00	78 000,00
2. Joukkovelkakirjasaamiset			D TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	81 500,18	81 562,86
3. Muut lainasaamiset	4 129 910,42	4 373 323,76	1. Valtion toimeksiannot	32 685,64	32 685,64
4. Muut saamiset	37 687,00	37 687,00	2. Lahjoitusrahast. pääomat	48 814,54	48 877,22
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	32 729,12	32 791,80	3. Muut toimeksiantojen po	0,00	0,00
1. Valtion toimeksiannot	32 685,64	32 685,64	E VIERAS PÄÄOMA	28 522 493,11	27 440 165,67
2. Lahjoitusrah. erityiskatteet	43,48	106,16	I Pitkäaikainen	21 556 835,00	19 607 455,00
3. Muut toimeksiant. varat			1. Joukkovelkakirjalainat		
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	10 971 013,21	10 632 110,08	2. Lainat rah. ja vak.laitoks	21 555 835,00	19 606 455,00
I Vaihto-omaisuus	0,00	5 711,00	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
1. Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00	4. Lainat muilta luotonant.		
2. Keskeneräiset tuotteet			5. Saadut ennakot	1 000,00	1 000,00
3. Valmiit tuotteet/tavarat			6. Ostovelat		
4. Muu vaihto-omaisuus			7. Muut velat	0,00	0,00
5. Ennakkomaksut	0,00	5 711,00	8. Siirtovelat		
II Saamiset	1 015 485,07	1 155 902,56	II Lyhytaikainen	6 965 658,11	7 832 710,67
Pitkäaikaiset saamiset	115 285,37	139 985,37	1. Joukkovelkakirjalainat		
1. Myyntisaamiset	84 785,37	139 985,37	2. Lainat rah. ja vak.laitoks	3 530 620,00	2 969 560,00
2. Lainasaamiset	30 000,00	0,00	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	55 000,00
3. Muut saamiset	500,00		4. Lainat muilta luotonant.	0,00	0,00
4. Siirtosaamiset			5. Saadut ennakot	35 000,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	900 199,70	1 015 917,19	6. Ostovelat	2 356 331,75	3 806 799,50
1. Myyntisaamiset	599 366,98	656 314,44	7. Muut velat	201 115,20	150 981,96
2. Lainasaamiset	13 000,00	23 000,00	8. Siirtovelat	842 591,16	850 369,21
3. Muut saamiset	105 687,82	81 237,04	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 689 012,85	60 946 624,65
4. Siirtosaamiset	182 144,90	255 365,71			
III Rahoitusarvopaperit	8 346 733,84	8 916 017,64			
1. Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00			
2. Sijoitukset rahamarkk.inst.	5 046 733,84	8 916 017,64			
4. Muut arvopaperit	3 300 000,00	0,00			
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 608 794,30	554 478,88			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 689 012,85	60 946 624,65			

Konsernilaskelmat

Konsernitase

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT	58 866 843	57 011 356	A OMA PÄÄOMA	24 726 230	26 680 122
I Aineettomat hyödykkeet	751 322	605 722	I Peruspääoma	20 542 188	20 542 188
1. Aineettomat oikeudet	751 322	605 722	II Osuus ky:n oman po:n lis.		
2. Muut pitävaik. menot			III Liittymismaksurahasto		
3. Ennakkomaksut			IV Arvonkorotusrahasto		125 471
4. Keskenäiset hankinnat			V Muut omat rahastot	891 124	872 950
II Aineelliset hyödykkeet	57 873 556	56 147 139	VI Ed. tilikausien yli-alijäämä	5 380 722	6 010 646
1. Maa- ja vesialueet	4 389 917	4 397 859	VII Tilikauden yli- alijäämä	-2 087 804	-871 133
2. Kiinteistöjen liittymismaksut			B VÄHEMMISTÖOSUUDET	-296 271	1 965
3. Maa- ja vesialueiden arv.kor.			C POISTOERO JA VAPAA-		
4. Rakennukset	38 591 504	39 670 503	EHTOISET VARAUKSET	0	0
5. Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 184 229	7 932 146	1. Poistoero	0	0
6. Koneet ja kalusto	1 414 499	1 520 358	2. Vapaaeht. varaukset	0	0
7. Muut aineelliset hyödykkeet	8 611	8 955	D PAKOLLISET VARAUKSET	862 259	842 748
8. Ennakkomaksut ja kesk.er.	5 284 796	2 617 318	1. Eläkevaraukset		
III Sijoitukset	241 965	258 495	2. Muut pakolliset varaukset	862 259	842 748
1. Osakkuusyhteisöosuudet	230 324	229 655	E TOIMEKSIANT. PÄÄOMAT	341 037	337 192
2. Muut osakkeet ja osuudet			F VIERAS PÄÄOMA	53 043 065	49 890 034
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset			I Pitkäaikainen	38 204 604	34 592 897
4. Muut lainasaamiset	5 456	23 560	1. Pitkäaikainen korollinen	37 305 186	33 706 998
5. Muut saamiset	6 186	5 280	2. Pitkäaikainen koroton	899 418	885 899
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	286 276	283 481	II Lyhytaikainen	14 838 461	15 297 137
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 523 201	20 457 224	1. Lyhytaikainen korollinen	5 013 512	4 451 853
I Vaihto-omaisuus	213 932	234 158	2. Lyhytaikainen koroton	9 824 949	10 845 284
II Saamiset	5 501 468	6 014 979			
Pitkäaikaiset saamiset	528 422	595 569	III Rahoitusarvopaperit	8 501 737	9 050 950
Lyhytaikaiset saamiset	4 973 046	5 419 410	IV Rahat ja pankkisaamiset	5 306 066	5 157 137
III Rahoitusarvopaperit	8 501 737	9 050 950			
IV Rahat ja pankkisaamiset	5 306 066	5 157 137			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	78 676 320	77 752 061	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	78 676 320	77 752 061

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA	2018	2017
Toimintatuotot	38 863 884	37 115 687
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut	-75 714 226	-73 676 195
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-62 750	-61 253
Toimintakate	-36 913 092	-36 621 761
Verotulot	20 384 476	21 524 841
Valtionosuudet	17 439 236	17 031 829
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	16 842	50 218
Muut rahoitustuotot	940 714	782 399
Korkokulut	-318 288	-345 593
Muut rahoituskulut	-334 554	-95 629
Vuosikate	1 215 334	2 326 304
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 933 296	-3 680 346
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset	-16 622	
Satunnaiset erät	405 156	-21 503
Tilikauden tulos	-2 329 428	-1 375 545
Tilinpäätössiirrot	-10 877	432 782
Tilikauden verot	-27 060	-41 544
Laskennalliset verot	-6 536	-18 453
Vähemmistöosuudet	286 096	131 627
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 087 805	-871 133

Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 215 332	2 326 304
Satunnaiset erät	405 156	-21 503
Tilikauden verot	-30 520	-22 787
Tulorahoituksen korjauserät	-1 339 333	6 989
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 755 057	-8 028 187
Rahoitusosuudet investointimenoihin	351 926	1 806 497
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	2 877 595	870 126
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 274 901	-3 062 561
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-212 128	-260 232
Antolainasaamisten vähennykset	260 232	601 051
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 577 714	5 838 617
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 552 602	-1 460 259
Lyhytaikaisten lainojen muutos	494 270	1 764 344
Oman pääoman muutokset		60 507
Muut maksuvalmiuden muutokset	-692 871	-1 966 293
Rahoituksen nettorahavirta	3 874 615	4 577 735
Kassavarojen muutos	-400 286	1 515 174
Rahavarat 31.12.	13 807 802	14 208 087
Rahavarat 1.1.	14 208 088	12 692 912
	-400 286	1 515 175
Erotus	0	0

6. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Kaupunginvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on tarkistettu 1.1.2007 alkaen muiden pitkävaikutteisten menojen poistoaikaa ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden poistoprosentteja. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleen arviointiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.6.2009 poistosuunnitelman tarkistamisen, jossa suunnitelman mukaiset poistoajat tarkistettiin vastaamaan Kuntaliiton 1.1.2009 antamaa yleisohjetta

Kuntajaosto tarkisti 2011 yleisohjettaan suunnitelmanmukaisista poistoista mm. lisäämällä suosituksen poisto-ohjeen poistoajojen alarajojen käyttämisestä, ellei pidemmän poistoajan käyttämiseen ole erityistä hyödykekohtaista perustetta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 18.12.2012 § 150 poistosuunnitelman tarkistamisesta. Poistosuunnitelma otettiin käyttöön 1.1.2013 alkaen. Pienhankintarajaksi päätettiin 10.000 euroa.

Kaupunginvaltuuston 14.12.2015 § 109 hyväksymällä poistosuunnitelman tarkistamisella on hallinto- ja laitosrakennusten poistoajokoja tarkistettu. Poistoaika on 20 – 50 vuotta 1.1.2016 alkaen.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne on toiminut sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajana 1.1.2010 alkaen. Vuoden 2011 alusta alkaen lomituspalvelujen järjestäminen siirtyi Reisjärven kunnalle. Vuoden 2013 alusta alkaen Pyhäjärven kaupungilla on ollut järjestämisvastuu maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella, jonka muodostavat Pyhäjärvi, Haapajärvi ja Reisjärvi.

Kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitoksen toimintaa varten perustettiin Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy 1.1.2015 alkaen. Yhtiön perustaminen vaikuttaa taseen sekä tuloslaskelman vertailukelpoisuuteen vuosien 2014 ja 2015 välillä.

Varhaiskasvatus siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen toiminnasta Pyhäjärven kaupungin sivistustoimen hallinnoitavaksi 1.1.2016 alkaen.

1.1.2017 alkaen työmarkkinatuen kuntaosuuden maksaminen siirtyi Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä Pyhäjärven kaupungin maksettavaksi. Pyhäjärven kaupunki maksoi työmarkkinatuen kuntaosuutta Kansaneläkelaitokselle 218.703 euroa vuonna 2017. Työmarkkinatuen kuntaosuus sisältyi vuonna 2016 kuntayhtymälle maksettua maksuosuuteen kun taas vuonna 2017 se sisältyi muihin menoihin.

Vuoden 2018 toimintatuotot sisältävät myyntivoiton Köpsin palvelukeskuksen myynnistä Attendo Oy:lle. Käyttöomaisuuden myyntivoitoksi kirjattiin 986.420 euroa.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden keskinäisten kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät**Poikkeavat tilikaudet**

Kaikkien kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden tilikausi on 1.1. – 31.12..2017. Loppuvuodesta 2014 perustettujen Pyhäjärven kaupungin tytäryhtiöiden Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n sekä Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n ensimmäinen tilikausi päättyi 31.12.2015.

Asunto Oy Pyhäjärven Toripihan ensimmäinen tilikausi oli 16.11.2015 - 31.12.2016.

Kiinteistö Oy Rillankivelle siirtyi Pyhäjärven Kehitys Oy:n kiinteistötoimintaa 1.1.2018 alkaen osittaisjakautumisen kautta.

Poikkeavat tilikaudet

Peurat Talot Oy:n tiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen 31.12.2017 laaditun tilinpäätöksen perusteella.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Yleishallinto	1 874 001,50	1 585 675,25	1 304 191,74	370 080,92
Alueelliset maaseutupalvelut	189 216,78	189 706,44	189 216,78	189 706,44
Sosiaali- ja terveystoimen palvelut	37 125 769,19	35 670 076,18		
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 937 824,58	2 045 770,35	427 170,81	486 875,26
Yhdyskuntapalvelut	8 012 831,61	7 883 965,69	3 144 390,48	3 271 645,78
Muut palvelut				
Yhteensä	49 139 643,66	47 375 193,91	5 064 969,81	4 318 308,40

Verotulojen erittely

	2018	2017
Kunnan tulovero	14 330 981,03	14 172 151,41
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 907 919,61	6 238 690,50
Kiinteistövero	1 218 748,19	1 193 618,17
Verotulot yhteensä	20 457 648,83	21 604 460,08

Valtionosuuksien erittely

	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	16 289 476,00	16 262 201,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien taseus	369 869,00	-59 171,00
Järjestelmämuutoksen taseus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-490 644,00	-441 617,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Valtionosuudet yhteensä	16 168 701,00	15 761 413,00

Palvelujen ostojen erittely

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	26 103 245,85	26 958 005,82
Muiden palvelujen ostot	3 491 477,70	2 001 828,08
Kunnan palvelujen ostot yhteensä yhteensä	29 594 723,55	28 959 833,90

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt poistosuunnitelmia seuraavasti: 2.4.1996 § 22 ja § 23; 6.4.1998 § 13; 14.12.1999 § 77; 29.1.2007 § 5; 29.6.2010 § 71 ja 18.12.2012 § 150. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Viimeiset poistosuunnitelman muutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2013.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistoaika	Poistomenetelmä	Poisto-%
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Muut pitkävaikutteiset menot	2 – 5 vuotta	Tasapoisto	20 – 50 %
Rakennukset	10 – 30 vuotta	Tasapoisto	3,3 – 10 %
Kadut, tiet, torit ja puistot		Menojäännöspoisto	20 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Sillat, laiturit, uimalat		Menojäännöspoisto	25 %
Muut kiinteät rakenteet		Menojäännöspoisto	25 %
Koneet ja kalusto	3 – 15 vuotta	Tasapoisto	6,7 – 33,3 %
Soranottoalue		Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoja	

Pienet käyttömajausuushankkeet, joiden hankintameno on alle 10.000 €, on kirjattu vuosikuluksi.

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

Vuosina 2017 - 2021	
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	9 279 956,82
Keskimääräinen poistonalainen investointien omahankintameno	10 934 542,31
Ero, €	1 654 585,49
Ero, %	15,13

Investointien ja poistojen poikkeama on pienentynyt aikaisempiin vuosiin verrattuna. Aikaisempiin vuosiin on vaikuttanut suuret investointihankkeet kuten lastentalon ja terveyskeskuksen rakentaminen. Poistosuunnitelmaa on myös tarkistettu ja muutokset poistosuunnitelmaan ovat tulleet voimaan 1.1.2013 alkaen.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.			0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.			0,00	0,00
Muut pakollisten varausten muutokset	-65 476,23	38 803,71	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 034 703,28	32 801,03	1 034 703,28	32 801,03
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot				
Luovutusvoitot yhteensä	1 034 703,28	32 801,03	1 034 703,28	32 801,03
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot	15 597,70		15 597,70	
Luovutustappiot yhteensä	15 597,70	0,00	15 597,70	0,00

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	467 548,50			
Satunnaiset tuotot yhteensä	467 548,50			
Satunnaiset kulut				
Myyntitappiot	66 562,04	21 503,48		21 503,48
Satunnaiset kulut yhteensä	66 562,04	21 503,48		21 503,48

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	
	2018	2017
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	13 481,39	10 559,63
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Yhteensä	13 481,39	10 559,63

Erittely poistoeron muutoksista

	Kunta	
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	917 931,29	393 492,57
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	917 931,29	393 492,57

Muut rahoitustuotot ja -kulut

	2018	2017
Muut rahoitustuotot		
Osingot ja osuuspääomien korot	13 481,39	10 559,63
Verotilitysten korot ja korotukset	851,34	1 084,29
Viivästyskorot	1 773,17	4 397,00
Arvon alentumisen palautukset	1 901,92	26 979,64
Arvopapereiden myyntivoitot	816 956,63	671 840,53
Muut rahoitustuotot	1 528,23	803,16
Muut rahoitustuotot yhteensä	836 492,68	715 664,25
Muut rahoituskulut		
Verotilitysten korot ja korotukset	26,84	1 070,80
Viivästyskorot	6 392,38	38 426,76
Arvon alentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusvaroista	116 730,65	3 552,05
Arvopapereiden myyntitappiot	163 121,14	20 383,71
Muut rahoituskulut	20 612,81	2 566,63
Muut rahoituskulut yhteensä	306 883,82	65 999,85

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotusten periaatteet ja arvonnääritysmenetelmät

Maa-alueet on uudelleenarvostettu verotusarvoilla ja metsät 170 €/ha. Arvonkorotus ja arvonkorotusrahasto purettiin 31.12.2006.

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	4 397 859,00	4 048 539,00	3 799 046,51	3 799 046,51
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	4 389 917,00	4 397 859,00	3 924 750,02	3 924 750,02
Rakennukset				
Arvo 1.1.	39 670 503,00	39 504 782,00	20 436 845,34	20 436 845,34
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	38 591 504,00	39 670 503,00	21 729 738,28	21 729 738,28
Arvonkorotukset yhteensä				

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	353 708,40	310 514,23	9 289,78	9 289,78
Muut maa- ja vesialueet	4 278 157,41	4 087 344,77	3 862 682,11	3 915 460,24
Maa- ja vesialueet yhteensä	4 631 865,81	4 397 859,00	3 871 971,89	3 924 750,02

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					Jvk-. muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	9 073 110,10	2 594,04	4 264 500,96	330 663,62	13 670 868,72	0,00	4 356 505,03	0,00	54 505,73	4 411 010,76
Lisäykset										
Vähennykset							-226 594,61		-16 818,73	-243 413,34
Siirrot erien välillä										
Hankintameno 31.12.	9 073 110,10	2 594,04	4 264 500,96	330 663,62	13 670 868,72	0,00	4 129 910,42	0,00	37 687,00	4 167 597,42
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 073 110,10	2 594,04	4 264 500,96	330 663,62	13 670 868,72	0,00	4 129 910,42	0,00	37 687,00	4 167 597,42

Olenaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäyks. tilikaud.	Vähenn. tilikaud.	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtym. peruspääom.	Ero
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	3 196 865,65			3 196 865,65	3 195 414,13	1 451,52
Jokilaakson koulutuskuntayhtymä	1 050 075,33			1 050 075,33	644 463,16	405 612,17
Jokilaakson musiikkiopiston kuntayhtymä	3 585,77			3 585,77	3 763,28	177,51
Pohjois-Pohjanmaan liitto	8 241,21			8 241,21	8 241,14	0,07
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne	5 733,00			5 733,00	5 733,00	
Yhteensä	4 264 500,96			4 264 500,96	3 857 614,71	406 886,25

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				Omasta pää- omasta	Vieraasta pää- omasta	Tilik. voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Rillankivi	Pyhäjärvi	100,00 %	100,00 %	3 260	10 949	5
Pyhäsalmen Lentokenttä Oy	Pyhäjärvi	87,15 %	87,15 %	8	1	-1
Pyhäjärven Kehitys Oy	Pyhäjärvi	100,00 %	100,00 %	169	522	-56
Kiint. Oy Pyhäsalmen Liiketalo	Pyhäjärvi	42,94 %	69,44 %	1 045	66	23
PyhäNet Oy	Pyhäjärvi	50,82 %	50,82 %	-74	2 598	-134
Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy	Pyhäjärvi	100,00 %	100,00 %	-18	32	-18
Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy	Pyhäjärvi	100,00 %	100,00 %	5 263	5 100	88
Asunto Oy Pyhäjärven Toripiha	Pyhäjärvi	3,00 %	53,70 %	505	7	-1
Kuntayhtymät						
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne	Haapajärvi	30,18 %	30,18 %	6	2 942	0
Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhp	Oulu	2,16 %	2,16 %	3 298	4 746	202
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Nivala	1,89 %	1,89 %	30	188	12
Jokilaaksojen Koulutuskuntayhtymä	Nivala	3,87 %	3,87 %	1 190	171	70
Jokilaaksojen Musiikkiopisto	Nivala	15,94 %	15,94 %	4	22	0
Osakkuusyhteisöt						
Simunan Lämpö Oy	Pyhäjärvi	33,33 %	33,33 %	20	4	-1
Peura Talot Oy, tilinpäätös 2017	Pyhäjärvi		23,16 %	-199	767	-64

Saamisten erittely

	Kunta 2018		Kunta 2017	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	84 785,37	110 400,00	139 985,37	55 200,00
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Saamiset tytäryhteisöiltä yhteensä	84 785,37	110 400,00	139 985,37	55 200,00
Saamiset kuntayhtym., joissa kunta on jäsen				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Saamiset kuntayhtymiltä yhteensä				
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		488 966,98		601 114,44
Lainasaamiset	30 000,00	13 000,00		23 000,00
Muut saamiset	500,00	105 687,82		81 237,04
Siirtosaamiset		182 144,90		255 365,71
Saamiset muilta yhteensä	30 500,00	789 799,70		960 717,19
Saamiset yhteensä	115 285,37	900 199,70	139 985,37	1 015 917,19

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	84 580,27	82 968,73	52 029,53	54 397,69
Työllistämistuet	19 916,42	29 411,04	19 916,42	29 411,04
Tasausrahasto	61 766,04	58 081,45		
Kela / sairauspäivärahat			9 538,45	
Eu-tuet	75 850,14	123 524,80	44 999,88	77 232,70
Jokilaaksojen pelastuslaitos / palautus			811,23	
Jokilatvan opisto				
Muut tulojäämät	868 374,08	1 124 087,26	45 929,19	94 324,28
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 110 486,95	1 418 073,28	173 224,70	255 365,71

Rahoitusarvopaperit

	2018	2017
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Jälleenhankintahinta	6 060 740,83	9 948 018,07
Kirjanpitoarvo	5 046 733,84	8 916 017,64
Erotus	1 013 966,99	1 031 930,43
Muut arvopaperit		
Jälleenhankintahinta	3 317 255,85	
Kirjanpitoarvo	3 300 000,00	
Erotus	17 255,85	
Yhteensä rahoitusarvopaperit	8 346 733,84	8 916 017,64

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	20 542 188	20 542 188	20 542 187,82	20 542 187,82
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	20 542 188	20 542 188	20 542 187,82	20 542 187,82
Arvonkorotusrahasto 1.1.	125 471	151 070		
Lisäykset				
Vähennykset	125 471	25 599		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	125 471		
Muut omat rahastot	872 950	849 005		0,00
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon	18 174	23 945		
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä	891 124	872 950		0,00
Edellisten tilikauden ylijäämä 1.1.	5 139 513	6 410 350	5 397 666,36	6 560 791,09
Siirto vahinkorahastoon				
Ero edelliseen tilikauteen	241 209	399 704		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	5 380 722	6 010 646	5 397 666,36	6 560 791,09
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 087 805	-871 133	-1 421 945,27	-1 163 124,73
Oma pääoma yhteensä	24 726 229	26 680 122	24 517 908,91	25 939 854,18

Erittely poistoerosta

	Kunta	
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	6 489 110,65	7 407 041,94
Poistoero yhteensä	6 489 110,65	7 407 041,94

Pitkäaikaiset velat

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät 1.1.2024 tai sen jälkeen.

	Kunta	
	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 749 171	14 680 837
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	15 749 171	14 680 837

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Antolainat yritysten kehittämiseen	78 000,00	78 000,00	78 000,00	78 000,00
Pohjois-Pohjanmaan shp:n ky:n alijäämä				
Muut pakolliset varaukset	875 411,69	765 861,39		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	953 411,69	843 861,39	78 000,00	78 000,00

Vieras pääoma

	Kunta 2018		Kunta 2017	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		76 245,38		117 851,91
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä velat tytäryhteisöille		76 245,38		117 851,91
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 241 470,39		2 872 073,33
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä velat kuntayhtymille		1 241 470,39		2 872 073,33
Velat muille				
Ostovelat		1 038 615,98		816 874,26
Muut velat		201 115,20		150 981,96
Siirtovelat		842 591,16		850 369,21
Yhteensä velat muille		2 082 322,34		1 818 225,43
Vieras pääoma yhteensä	0,00	3 400 038,11	0,00	4 808 150,67

Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut velat				
Liittymismaksut, kaukolämpö	1 239 673,00	1 180 752,97	0	0
Muut velat	84 785,37			
Muut velat yhteensä	1 324 458,37	1 180 752,97	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Peruspalvelukuntayhtymä Selänne				
Monitoimihallin siirtäminen kaupu.omistuks.				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	196 973,25	132 532,31		
Lomapalkkajaksotukset	3 057 304,12	3 125 037,89	812 200,24	810 932,12
Korkojaksotukset	14 052,95	23 988,82	12 947,70	14 527,50
Valtionosuusennakot			14 929,00	
Muut lyhytaikaiset siirtovelat.	820 075,73	778 404,75	2 514,22	24 909,59
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	4 088 406,05	4 059 963,77	842 591,16	850 369,21

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT**Vuokravastuut (arvonlisäveroineen)**

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa	1 497 437,82	542 905,31		
• Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 010 442,50	77 861,07		
Leasingvastuut yhteensä				
• Seuraavalla tilikaudella maksettavat	85 633,84	47 397,13	39 456,20	28 272,80
• Myöhemmin maksettavat	89 544,46	121 360,93	41 034,30	45 327,70
• Siitä kiinteistöihin liittyvä rahoitusleasing			0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	2 683 058,62	789 524,44	80 490,50	73 600,50

Vastuusitoumukset

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	6 139 414,95	5 976 907,05	5 894 045,39	5 651 887,05
Jäljellä oleva pääoma	8 667 993,24	6 139 414,95	8 423 613,24	5 894 045,39
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 637 658,25	1 800 266,92	1 637 658,25	1 800 266,92
Jäljellä oleva pääoma	1 541 124,95	1 637 658,25	1 541 124,95	1 637 658,25
Kiinnitykset				
Tiloihin	2 568 829,73	2 568 829,73	2 568 829,73	2 568 829,73
Yrityskiinnitykset	168 187,93	168 187,93	168 187,93	168 187,93

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta	
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12..	30 468 541,00	30 487 579,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	19 574,63	20 149,68

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Osuus kuntayhtymän alijäämästä Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri - Pyhäjärven kaupungin osuus kertyneestä alijäämästä 31.12.2017 saakka, 2,16 %. - Poistoero kattaa ed.tilikausien alijäämän.			117 768,13	163 006,39
Arvonlisäveron palautusvastuu	4 427 223,66	4 498 349,65	4 379 313,61	4 334 073,61
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu Sosiaali- ja terveydenhuollon kunnallisen toimintayksikön sisäilma- ja kosteusvauriohankkeen valtionavustus - valtionavustuspäätös 27.6.2014 - lopullinen päätös 3.3.2017 - sisältää omaisuuden käyttö- ja luovutus- rajoituksen 15 vuoden ajaksi.			1 711 232,61	1 711 232,61
Muu vastuu	242 903,47	243 377,87		

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot**Henkilöstön lukumäärä**

	Kunta	
	2018	2017
Yleishallinto	27	21
Alueelliset maaseutupalvelut	5	5
Sosiaali- ja terveystoimi	1	
Opetus- ja kulttuuritoimi	144	143
Yhdyskuntapalvelut.	57	72
Henkilöstö yhteensä (sisältää vakinaiset, määräaikaiset sekä työllistetyt)	234	241

Henkilöstökulut

	Kunta	
	2018	2017
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	9 814 193,77	9 987 798,90
Henkilöstökulut, jotka aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	211 356,03	204 337,34
Henkilöstökulut yhteensä	10 025 549,80	10 192 136,24

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2018	2017
Suomen Keskustapuolue	4 560,30	5 295,15
PRO Pyhäjärvi	233,00	599,60
Pyhäjärven Perussuomalaiset	0,00	100,95
Pyhäjärven Työväenyhdistys SDP	2 023,40	1 669,00
Pyhäjärven Vasemmisto ry	1 612,65	1 452,55
Pyhäjärven Kokoomus ry	0,00	12,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	8 429,35	9 129,25

Tilintarkastusyhteisön palkkiot

	2018	2017
Tilintarkastajan palkkiot		
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	13 403,65	10 290,75
Tilintarkastajan lausunnot		2 740,25
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät		
Muut palkkiot		
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	13 403,65	13 031,00

Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Pyhäjärven kaupunki on antanut tytäryhtiö Pyhäsalmen Lentokenttä Oy:lle avustusta 5.000 euroa. Avustuksen myöntämisestä on päätetty talouarvion laatimisen yhteydessä.

Pyhäjärven kaupunki on ostanut Pyhäjärven Kehitys Oy:ltä elinkeinopalveluja 200.000 euron edestä. Elinkeinopalvelujen ostamisesta on päätetty talouarvion laatimisen yhteydessä.

Pyhäjärven kaupunki on antanut Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:lle avustusta risteysalueen kaukolämpötaksan kompensointiin 20.000 euroa. Kaupunginvaltuusto on päättänyt 28.1.2013, että yritys- ja elinkeinotoiminnan yleisten edellytysten parantamiseen kuuluvana elinkeinostrategisena toimenpiteenä alueen asemakaava-alueelle sijoittuvien teollisuusyritysten kaukolämpöenergian hintaa subventoidaan elinkeinostrategiassa tarkemmin päätettävällä tavalla. Päätöksen mukaisesti talousarviossa on varattu määräraha, jolla kompensoidaan risteysalueen kaukolämpötaksaa.

Kaupunginvaltuuston päätöksen 31.8.2009 § 89 mukaisesti on päätetty varata vuosittain talousarvioon yritystukena kaukolämpölaitoksen vuosittain maksaman suurkuluttaja-alennusta vastaava määrä. Suurkulutusrajana on ollut 500 MWh/vuosi. Vuonna 2018 Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:lle on maksettu 6.000 euroa suurkuluttaja-alennusta.

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sopimuksen 24.4.2017.

Ristiriitatilanteet pyritään aina ratkaisemaan keskusteluihin ja neuvotteluihin kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan välillä.

Mikäli kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä toteavat, että kaupungin etu vaatii kaupunginjohtajan virkasuhteen purkamista, ja purkautumisen syynä ei ole kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 41 §:n mukainen peruste, voivat kaupunginjohtaja ja kaupunginvaltuusto purkaa virkasuhteen yhteisesti sopien. Tällöin kaupunginjohtajalle maksetaan irtisanomisajan (6 kk) palkan lisäksi viimeisen palkanmaksun yhteydessä kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaava siirtymäkorvaus.

Mikäli kaupunginjohtaja irtisanotaan kulloinkin voimassa olevan kuntalain asiaa koskevan asiakohdan (sopimuksen allekirjoitushetkellä 25 §) mukaisesti ilman, että on päästy yksimieliseen sopimukseen, kaupunginjohtajalle maksetaan irtisanomisajan palkka (6 kk). Kaupunginjohtajan irtisanoutuessa muussa tapauksessa käytetään normaalia yhden (1) kuukauden irtisanomisaikaa, mikäli muuta ei yhteisesti sovita.

Tositesarjat

Laji	ID-sarja Tos.nro	Tos.laji Tos.nro	ID-sarja	Tositelaji	Säilytysaika
Kassatositteet	9001 - 9593	1 - 593	31	310	Kuluva vuosi + 10 v.
Muistiotositteet	7501 - 8108	1 - 608	40	400	"
Ostoreskontra / paperilaskut	62001 - 65959	1 - 3910	20	200	Kuluva vuosi + 10 v.
Ostoreskontra / verkkolaskut	39001 - 83245	1 - 4198	21	210	"
Ostoreskontra / projektit	1001 - 1068	1 - 65	22	220	Proj.kauden päättymisen + 10 vuotta
Ostoreskontra / maksatus	2401 - 2657	1 - 257	30	300	Kuluva vuosi + 10 v.
Myyntiresk./ suoritukset	4401 - 4820	1 - 420	32	320	Kuluva vuosi + 10 v.
Myyntiresk./ laskutus siirrot	4001 - 4288	1 - 288	10	100	"
Käyttöomaisuuskirjanpito	1501 - 1559	1 - 59	80	800	Kuluva vuosi + 10 v.
Palkkakirjanpito	2201 - 2386	1 - 187	60	600	Kuluva vuosi + 10 v.
Konsernitilinpäätös	1 - 22				Kuluva vuosi + 10 v.
Liitetietositteet	1 - 10	1 - 10	90	900	Kuluva vuosi + 10 v.

Säilytystapa

Säilytetään paperitulosteina arkistossa.

Käytetyt kirjanpito kirjat tilikaudella 2018:

Päiväkirja

Pääkirja

Tilikirja

Tasekirja

Tase-erittelyt liitetietoineen

7. ALLEKIRJOITUKSET

PYHÄJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Pyhäjärvi 25 . 3 . 2019

Allekirjoitukset:

Kauranen Asko
puheenjohtaja

Leskinen Jorma

Hynninen Mirja
II varapuheenjohtaja

Koski Heikki

Pappila Eeva-Riitta

Haapanen Pauli aukusti

Leppäharju Raija

Kiviniemi Henrik
vt. kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Pyhäjärvi ____ . ____ . 2019

BDO Audiator Oy

Risto Hyvönen
tilintarkastaja, HT, JHT

8. HENKILÖSTÖRAPORTTI

YLEISTÄ

Henkilöstöraportti antaa 31.12.2018 poikkileikkaustilanteen mukaiset tiedot vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrästä, rakenteesta, osaamisen kehittämisestä, terveydellisestä toimintakyvystä ja työhyvinvoinnista sekä henkilöstökustannuksista. Raportti on laadittu Kuntatyönantajien suosituksen mukaisesti.

Raportin tiedot perustuvat Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen Abilita henkilöstöhallinnon järjestelmästä saataviin tietoihin. Kaikkia Kuntatyönantajan suosituksen mukaisia tunnuslukuja ei Abilitasta saatavien tietojen perusteella ole voitu laskea. Raportissa on esitetty olennaisimmat tiedot, jotka on luotettavasti saatu selville.

Pyhäjärven kaupungin toiminnassa tapahtuneet muutokset ovat vaikuttaneet henkilöstöraportin sisältöön. Tämän vuoksi eri vuosien tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ 31.12.2018

Seuraava taulukko kuvaa Pyhäjärven kaupungin vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrää vuoden viimeisen päivän tilanteessa. Henkilöstön määrään on laskettu mukaan kaikki työntekijät, joilla on ollut voimassa oleva työ-/virkasuhde 31.12.2018. Henkilöstöön kuuluu kuukausi- ja tuntipalkkaisia työntekijöitä/viranhaltijoita.

Henkilöstön määrän kehitys vuosina 2014 – 2018

Vuosi	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018
Vakinainen henkilökunta					
Hallintotoimi	9	10	9	11	11
Alueelliset maaseutupalvelut	4	5	5	5	5
Sivistystoimi	69	75	107	104	103
Tekninen toimi	60	53	54	52	47
YHTEENSÄ VAKINAINEN	142	143	175	172	166
Sijaiset ja määräaikaiset, työllistetyt					
Hallintotoimi	4	4	5	5	5
Työllistetyt	15	15	13	5	12
Sivistystoimi	28	28	37	39	41
Tekninen toimi	24	24	25	20	10
YHTEENSÄ SIJAISET ym.	71	71	80	69	68
KAIKKI YHTEENSÄ	224	213	255	241	234

Vuonna 2015 teknisen toimen henkilöstömäärän vähennykseen vaikuttaa vesi- ja viemärlaitoksen yhtiöittäminen. Vuonna 2016 varhaiskasvatuksen siirto Peruspalvelukuntayhtymä Selänteestä kaupungin toiminnaksi lisäsi sivistystoimen henkilöstöä. Vuonna 2018 Köpsinrinteen palvelukeskuksen ruokahuollon henkilöstö (2 henkilöä) siirtyi liikkeenluovutuksella Attendo Oy:lle.

Vakinaisesta henkilöstöstä on naisia 75 % ja miehiä 25 %. Osuudet ovat samat kuin vuonna 2017.

Määräaikaisessa palvelussuhteessa työskenteli sijaisuuksissa tai määräaikaisissa tehtävissä projektien henkilöstöä, työllistettyjä, määräaikaisia luokanopettajia, tuntiopettajia, koulunkäynninavustajia, nuorisotoimen ja uimahallin henkilöstöä, lastentarhanopettajia, lähihoitajia sekä ruoka- ja siivoushuollon henkilöstöä.

Vakinaisten ja määräaikaisten palvelussuhteiden osuudet kaikista palvelussuhteista pysyivät edellisen vuoden kaltaisina. Vakinaisessa palvelussuhteessa oli vuoden 2018 lopussa 71 % henkilökunnasta. Vuonna 2017 vakinaisten osuus oli 73 %. Määräaikaisten palvelussuhteiden osuus oli 29 % vuonna 2018, kun edellisenä vuonna osuus oli 27 %. Määräaikaisiin palvelussuhteisiin on laskettu mukaan työllistettyjen määrä.

Kunta-alalla valtaosa henkilöstöstä työskentelee vakinaisessa palvelussuhteessa. Vuonna 2017 vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteli 77,6 % ja määräaikaisessa 22,4 % (sisältää työllistetyt). (Lähde Kuntatyönantajat: <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/henkilostotilastot/palvelussuhteet>, viitattu 15.2.2019)

HENKILÖSTÖRAKENNE

Keski-ikä

Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä vuosina 2014 – 2018

Sukupuoli	2014	2015	2016	2017	2018
Miehet	49,2	48,8	45,7	46,2	46,7
Naiset	52,2	51,2	49,7	49,7	48,9
Kaikki	51,2	51,8	49,0	49,0	48,3

Keski-ikä on laskettu vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaan. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä on laskenut hieman vuodesta 2017. Määräaikaisen henkilöstön keski-ikä oli 42,6 vuotta.

Kunta-alalla työskentelevän vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 47,9 vuotta vuonna 2017. Kun huomioidaan myös määräaikainen henkilöstö, tippuu keski-ikä 45,8 vuoteen. Määräaikainen henkilöstö on kunta-alalla huomattavasti nuorempaa kuin vakinainen henkilöstö. Määräaikaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2017 oli 38,0 vuotta. (Lähde Kuntatyönantajat: <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/henkilostotilastot/ika>, viitattu 15.2.2019)

Keski-ikä toimialueittain ja ikäjakauma

Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä toimialueittain vuosina 2014 – 2018

Toimialue	2014	2015	2016	2017	2018
Hallintotoimi	54,1	52,7	55,6	50,0	47,9
Alueelliset maaseutupalv	49,5	45,8	46,8	47,8	48,8
Sivistystoimi	48,9	46,5	46,7	47,5	47,9
Tekninen toimi	53,6	50,0	52,7	50,2	49,3

Vakinaisessa palvelussuhteessa olevien ikäjakauma vuonna 2018

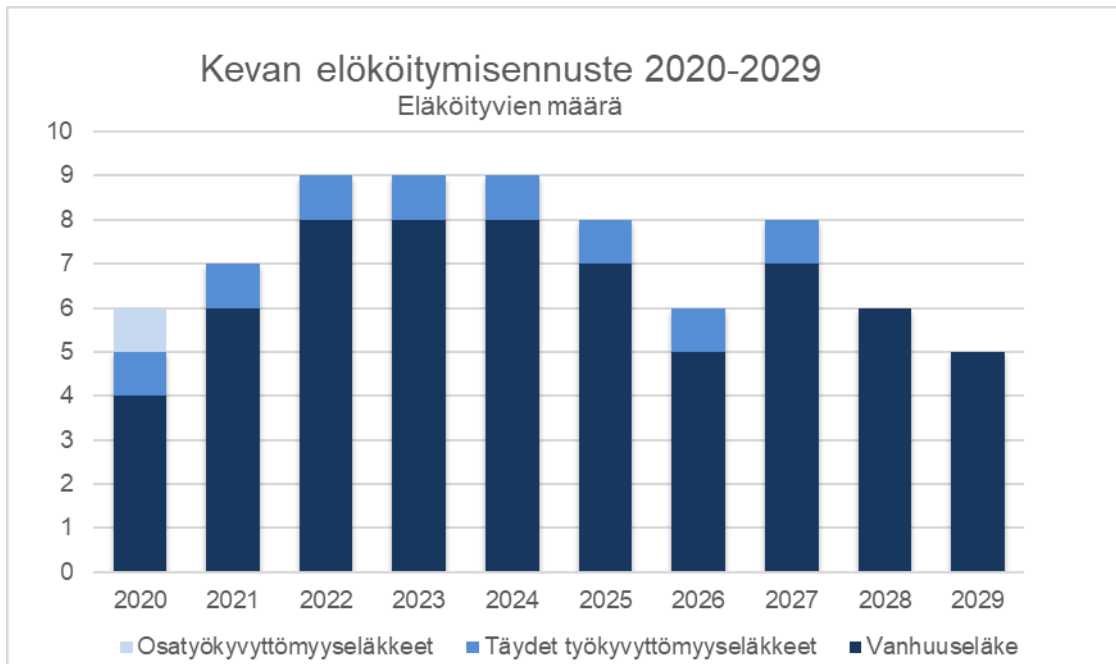
Ikävuodet	Naiset	Miehet	Yhteensä
alle 30-vuotiaat	6	1	7
30-39-vuotiaat	20	10	30
40-49 -vuotiaat	30	12	42
50-59 -vuotiaat	47	15	62
60-64 -vuotiaat	21	4	25
65 ja yli	0	0	0
yhteensä	124	42	166

Suurin ikäluokka on 50-59 -vuotiaat, joita on 37,3 % henkilöstöstä. Sama ikäluokka oli 31,7 % osuudellaan suurin koko kunta-alalla vuonna 2017 (Lähde Kuntatyönantajat: <https://www.kt.fi/tilastot-ja-julkaisut/henkilostotilastot/ika>, viitattu 15.2.2019). Yli 60-vuotiaiden osuus oli 15,1 % henkilöstöstä.

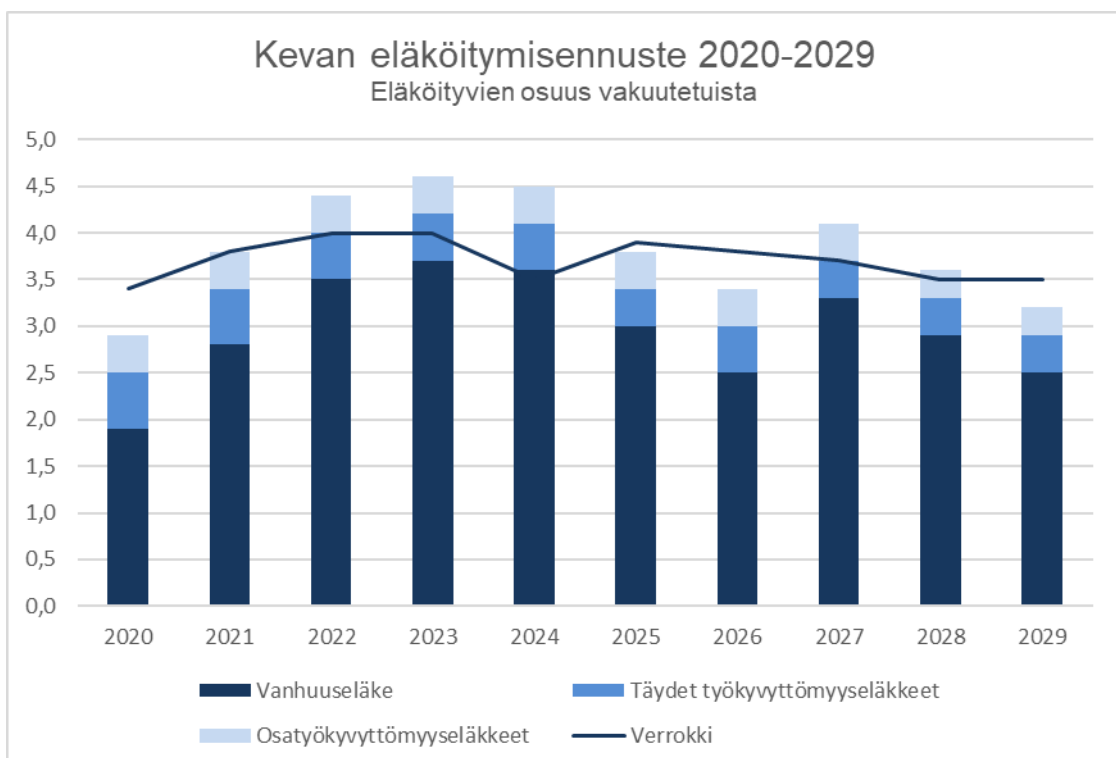
Ikääntyminen

Kuten edellä esitetty ikäjakauma osoittaa, on myös yli 60-vuotiaiden osuus henkilöstöstä huomattava. Keva on laskenut Pyhäjärven kaupungin eläköitymisennusteen vuoteen 2029 saakka. Ennusteen mukaan vuosina 2020-2029 jäisi vanhuuseläkkeelle yhteensä 64 henkilöä, joka on 38,6 % vakinaisesta henkilöstöstä. Kunta-alalta on ennustettu eläköityvän vuoteen 2029 mennessä noin kolmasosa vakuutetuista. Ennuste on laskennallinen ja suuntaa antava. Sen tiedot pohjautuvat vuoden 2016 lopun vakuutettujen tilanteeseen.

Eläkelain mukaan vanhuuseläkkeelle voi jäädä alimman eläkkeen alaikärajan täytyttyä. Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen eläkeuudistuksen mukaan alaikäraja nousee asteittain 63 ikävuodesta 65 vuoteen.

Kun tarkastellaan eläköityvien osuuksia vakuutetuista, on Pyhäjärven kaupungin palveluksesta eläköityvien osuus samaa tasoa kuin Kevan laskeman verrokin mukaan.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Työnantajan järjestämää tai muutoin hankkimaa kokopäiväistä koulutusta oli yhteensä 207 koulutuspäivää (v. 2017 yhteensä 193 päivää) ja niihin osallistui 83 henkilöä (60 henkilöä v. 2017). Koulutuspäivät olivat työpäiviä.

Opintovapaata käytti 6 henkilöä (v. 2017 käytti 2 henkilöä) ja yhteensä päiviä oli 986 (v. 2017 yhteensä 624 päivää).

Koulutuspäivien ja koulutuksiin osallistuneiden määrät sekä keskimääräinen koulutuspäivien määrä per osallistuja vuonna 2018.

	koulutus-päivät	osallistujien määrä	päivää/ osallistuja	opintovapaa päivät	osallistujien määrä	päivää/ osallistuja
Hallintotoimi	31	8	3,9	153	1	153,0
Maaseutupalvelut						
Sivistystoimi	97	41	2,4	833	5	166,6
Tekninen toimi	79	34	2,3			
Yhteensä	207	83	2,5	986	6	164,3

Koulutusmäärärahan käyttö

TA2018 77.689 eur

TP2018 50.892,12 eur (34.130,47 eur TP2017)

Aloitepalkkiojärjestelmä on ollut käytössä vuodesta 2016 alkaen. Aloitepalkkiojärjestelmän tarkoituksena on edistää innovatiivista työkulttuuria. Henkilöstö voi tehdä aloitteita kaupungin toiminnasta toimialueesta riippumatta. Järjestelmän tavoitteena on kustannustehokkuuden, laadun ja työturvallisuuden parantaminen. Tehdyt aloitteet palkitaan tunnustuspalkinnolla tai aloitepalkkiolla. Henkilöstöjaosto ja yhteistyötoimikunta seuraavat aloitejärjestelmän toimivuutta. Aloitepalkkioita ei maksettu vuonna 2018.

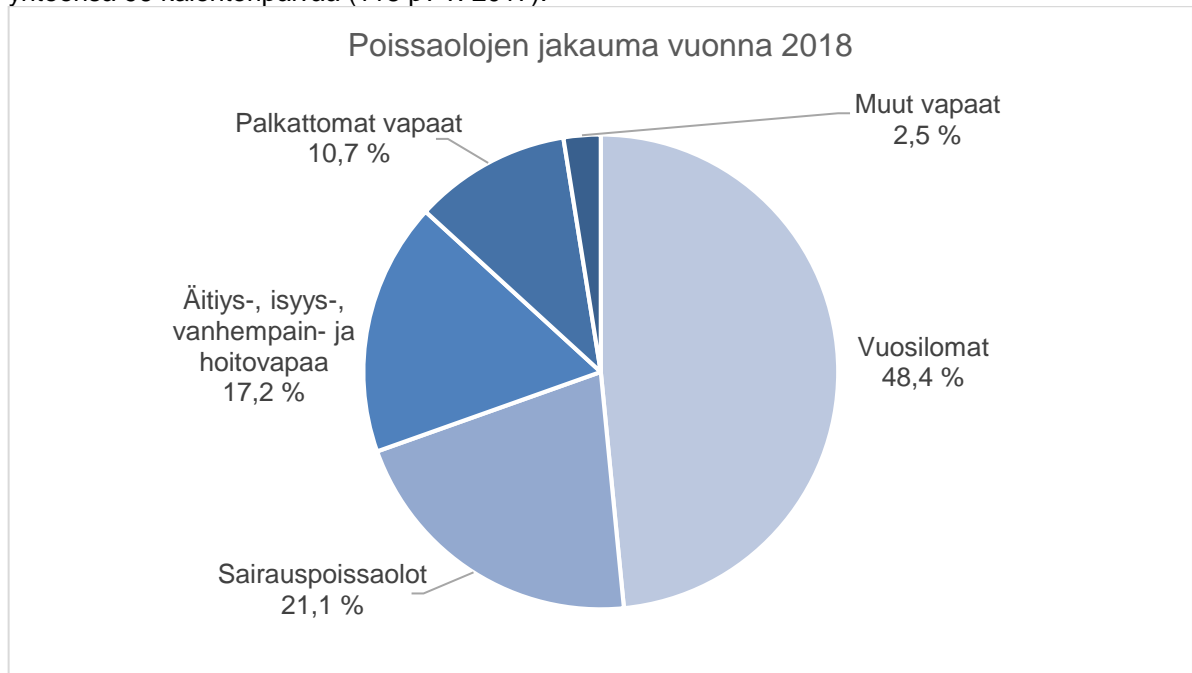
Johtaminen

Kehityskeskustelut ovat olleet käytössä ja niissä on käytetty yhtenäistä kehityskeskustelulomaketta. Ajankohtaisista henkilöstöasioista on laadittu henkilöstötiedotteita. Yksiköissä on pidetty työpalavereita. Maakuntaudistuksen etenemistä on seurattu aktiivisesti ja osallistuttu uudistusta valmisteleviin ja vaikutuksia seuraaviin työryhmiin.

POISSAOLOT

Henkilöstön poissaoloja kertyi tilinpäätösvuonna yhteensä 13.820 kalenteripäivää (15.897 pv v. 2017). Suurin osa poissaoloista oli vuosilomaa, jota pidettiin 6.695 kalenteripäivää (5.980 pv v. 2017). Sairauspoissaoloja kertyi 2.919 kalenteripäivää (3.299 pv v. 2017). Sairauspoissaolot sisältävät työtapaturmista/ammattitaudeista johtuneet poissaolot. Palkattomia vapaita pidettiin 1.476 kalenteripäivää (1.688 pv v. 2017).

Äitiysvapaata, isyysvapaata, vanhempainvapaata ja hoitovapaata pidettiin yhteensä 2.381 kalenteripäivää (2.254 pv v. 2017). Muut vapaat sisältävät muun muassa lomarahavaihtovapaat, kuntoutuspoissaolot ja tilapäiset hoitovapaat. Lomarahaa vaihdettiin vapaaseen 203 päivän verran (231 pv v. 2017). Kuntoutuspoissaoloja oli 11 kalenteripäivää (28 pv v. 2017). Tilapäisiä hoitovapaita oli yhteensä 96 kalenteripäivää (118 pv v. 2017).

TERVEYDELLINEN TOIMINTAKYKY JA TYÖHYVINVOINTI

Henkilöstön sairastavuus

Henkilöstön sairauspoissaoloja kertyi 2.919 kalenteripäivää vuonna 2018. Sairauspoissaolojen määrään lasketaan terveysperustaiset sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Määrässä on mukana myös esimiesten myöntämät lyhyet sairauspoissaolot. Tapaturman tai ammattitaudin vuoksi poissaoloja oli 50 kalenteripäivää. Vakuutusyhtiön tilaston mukaan tapaturmia työssä tai työmatkalla sattui 6 kappaletta vuonna 2018 (15 kpl v. 2017).

Henkilökunnan sairauspoissaolot vuonna 2018

Toimialue	1-3 pv	4-10 pv	11-60 pv	61-90 pv	91-180 pv	yli 180 pv	yhteensä
Hallintotoimi	50	71	124				245
Maaseutupalvelut	12	8					20
Sivistystoimi	290	291	723				1 304
Tekninen toimi	177	301	699	74	99		1 350
Yhteensä	529	671	1 546	74	99	0	2 919

Sairauspoissaolot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 380 kalenteripäivää (3.299 pv v. 2017). Keskimäärin sairauspäiviä per sairastaneet henkilöt oli 19,7 kalenteripäivää (17,8 kalenteripäivää v. 2017). Korvauksia Kansaneläkelaitokselta ja vakuutusyhtiöiltä saatiin yhteensä 76.790 euroa (102.804 eur v. 2017).

Henkilöstön jaksamisen tukeminen ja työkykyä ylläpitävä toiminta

Työterveyshuollonsopimus on voimassa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen työterveyshuollon kanssa. Sopimus sisältää lakisääteisen ehkäisevän ja työkykyä ylläpitävän toiminnan sekä yleislääkäritasoisen sairaanhoidon. Vuonna 2018 työterveyshuollon kustannuksista 52 % oli korvausluokka I:n (työpaikkaselvitykset, neuvonta, terveydentilan työ- ja toimintakyvyn seurausta) toimenpiteisiin kuuluvaa. Vuonna 2017 korvausluokka I:n osuus oli 41 %.

Työterveyshuollon fysioterapeutti on tehnyt työpaikkaselvityksiä ja työterveyshoitaja työpaikkakäyntejä. Työterveysneuvotteluja on käyty tarvittaessa työterveyshoitajan tai -lääkärin kanssa. Työntekijän työkyvyn kartoittamiseksi ollaan yhteydessä työterveyshuoltoon, kun sairauspoissaoloja on kertynyt yli 60 päivää kalenterivuoden aikana.

Tyky Kuntoseteli+ liikunta- ja kulttuurisetelit tukivat henkilöstön vapaa-ajan harrastamista. Vuonna 2018 seteleitä käytti 91 henkilöä. Seteleitä myönnettiin 40 euron arvosta henkilöä kohden. Toimipisteet ovat järjestäneet virkistysiltapäiviä mahdollisuuksien mukaan. Perinteinen jouluruoka tarjottiin henkilöstölle edellisten vuosien tapaan. Työntekijöiden työelämässä pysymistä, työelämään palaamista tai sinne pääsemistä on tarpeen mukaan tuettu Kelan harkinnanvaraisella kuntoutuksella. Kuntoutuksen hyväksytyille työntekijöille myönnetään palkallista vapaata tai vuosilomaa kuntoutuksen ajaksi.

HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

Vakinaisesta henkilökunnasta jäi eläkkeelle 7 henkilöä (10 hlö v. 2017). Vuonna 2018 eläköiduttiin keskimäärin 63 vuoden ja 10 kuukauden iässä (63 v 5 kk v. 2017).

Päätyneitä palvelussuhteita oli 9 (3 v. 2017). Määrä sisältää 2 liikkeenluovutuksella Attendo Oy:lle siirtynyttä työntekijää. Alkaneita palvelussuhteita oli 6.

PALKKA- JA MUUT HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Palkka- ja muut henkilöstökustannukset vuosina 2014 – 2018

	2014	2015	2016	2017	2018	muutos 2018/2017
	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	%
Rahapalkka	6,9	6,65	7,55	7,56	7,52	-0,5 %
Eläkekulut	2,49	2,38	2,5	2,15	2,1	-2,1 %
Muut henkilöstökulut	0,34	0,33	0,41	0,37	0,26	-31,7 %
YHTEENSÄ	9,73	9,36	10,46	10,08	9,88	-2,0 %
Henkilöstökorvaukset	0,07	0,09	0,11	0,1	0,07	-25,3 %
YHTEENSÄ	9,66	9,27	10,35	9,98	9,81	-1,7 %

Kuntatyönantajien sairausvakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu laskivat vuodelle 2018. Sairausvakuutusmaksujen osuus laski 0,86 prosenttiin (1,08 % v. 2017). Työttömyysvakuutusmaksu laski selvästi vuonna 2018. Keskimäärin työttömyysvakuutusmaksu oli 2,49 % vuonna 2018, kun edellisenä vuonna se oli 3,16 %. Maksualennusten taustalla on ns. kilpailukyky sopimus.

Henkilöstökustannusten vertailuun vaikuttaa vuonna 2015 vesi- ja viemärlaitoksen yhtiöittäminen sekä vuonna 2016 varhaiskasvatuksen palveluiden siirtyminen kaupungin toiminnaksi.

Maksetut luottamustoimipalkkiot vuosina 2014 – 2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Tilintarkastus	10 102,00	12 350,00	11 547,80	7020,04	9 680,60
Kaupunginvaltuusto	41 133,87	36 205,04	29 632,75	36 322,20	35 499,08
Kaupunginhallitus	35 382,50	34 502,73	35 379,00	35 727,62	26 871,12
Maaseutulautakunta	2 248,62	1 879,00	939,10	809,00	746,00
Sivistyslautakunta	4 138,00	4 070,00	8 095,00	8 805,00	7 055,00
Tekninen lautakunta	5 684,00	5 201,50	4 212,00	4 429,00	4 829,00
Muut toimielimet	20 920,84	12 705,50	5 134,00	11 942,21	6 294,55
Yhteensä	119 609,83	106 913,77	94 939,65	105 055,07	90 975,35

TYTÄRYHTIÖT**PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY**

Toimitusjohtaja Risto Alaheikka

1. YLEISTÄ

Pyhäjärven Kehitys Oy on Pyhäjärven kaupungin kokonaan omistama osakeyhtiö. Yhtiön toimi-alana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen ja siihen liittyvien palvelujen tuottaminen tarjoamalla liiketoiminnan perustamisneuvontaa ja liikeyritysten kehittämiskonsultointia, hallinnoimalla elinkeinoelämän kehittämishankkeita sekä tekemällä sijoituksia työllistäviin hankkeisiin.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön osakepääoma 31.12.2018 oli 626.489,33 € ja osakkeiden lukumäärä oli 9415. Yhtiö omistaa Peura Talot Oy:n osakkeista 23,16 % ja KOy Pyhäsalmen Liiketalon osakkeista 26,5 %.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallituksen kokoonpano on ollut: puheenjohtaja Asko Kauranen, varapuheenjohtaja Kimmo Luukkonen, jäsenet Mirja Hynninen, Irina Karvonen, Maritta Lappalainen ja Juhani Pyhtilä sekä varajäsenet Taimi Piippo, Aimo Karvonen ja Erkki Böhme.

Hallitus kokoontui kuluneen vuoden aikana 8 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 11.6.2018. Tilintarkastusyhteisö BDO Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KHT, JHT Tiina Mikkonen-Brännkärr suorittaa toimintavuoden 2018 tilintarkastuksen.

4. HENKILÖSTÖ

Yhtiöllä oli tilikauden aikana palveluksessa keskimääräinen 3,5 henkilöä. Palkkoja ja palkkioita maksettiin yhteensä 176.168,60 €.

Toimitusjohtajana toimi Risto Alaheikka ja toimistosihteerinä Helena Matinniemi. Erkki Böhme oli toimistosihteerin sijaisena marras- ja joulukuussa.

Pyhäsalmen kaivoksen maanalaisen infran uusiokäyttö -hankkeessa projektipäällikkönä toimi elokuuhun saakka Kimmo Pennanen ja hänen jälkeensä Juha Keski-Rauska. Hanke jatkuu vuonna 2019. Bioenergiaterminaalin toteutettavuus selvitys -hankkeessa joulukuun alussa projektipäällikkönä (50 %:n työajalla) aloitti Martti Kettunen ja hanke jatkuu vuoden 2019 lopulle. Callio Kiertotalouden tiekartan ja Futuremine-testiympäristön mallintaminen -hanke oli käynnissä vuoden 2018 ja sen projektipäällikkönä oli Johanna Kutuniva (27,5 %:n työajalla).

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pyhäjärven Kehitys Oy:n toiminnan kannalta merkittävin muutos vuonna 2018 on ollut kiinteistöliiketoiminnan siirto osittaisjakautumisen kautta Kiinteistö Oy Rillankivelle. Siirto tapahtui 1.1.2018. Pyhäjärven Kehitys avustaa kuitenkin edelleen Kiinteistö Oy Rillankiveä vuokralaisten etsimisessä, tilojen tarjoamisessa ja markkinoinnissa, sekä tarpeen mukaan myös vuokralaisneuvotteluissa ja yhteydenpidossa nykyisiin ja uusiin vuokralaisiin.

Valtateiden E75 ja 27 Risteysalueen kehittämiseksi on laadittu syksyllä 2017 kehittämissuunnitelma, joka perustuu asetettuun visioon ja siitä johdettuihin strategisiin valintoihin.

Valtateiden E75 ja 27 risteysalueen kehittämiseksi on kontaktoitu sijoittumispotentiaalisia toimintoja erityisesti kaupan ja palveluiden alalta. Paikallisen rakennusliikkeen kanssa on suunnitteluvaiheessa liikerakennuksen rakentamisen aloittaminen alueelle mahdollisimman pian.

Pyhäjärven Kehitys Oy:n toimesta ja yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa on järjestetty koulutus- ja infotilaisuuksia esimerkiksi yrityksen perustamisesta ja tarjolla olevista kehittämispalveluista jo toimiville yrityksille. Yhdessä Pyhäjärven Yrittäjien ja NIHAK:in kanssa järjestettiin rekrymessut helmikuussa 2018. Järjestetty yhdessä Pyhäjärven kaupungin kanssa asukas- ja kesäasukastapaamiset.

Matkailupuolella Pyhäjärven Kehitys Oy toimi sisävesilaivan hankinnassa ja liikennöinnin käynnistämässä hankkeen käyntiin panijana ja fasilitaattorina. Pyhäjärven matkailupainotteinen yleisesite päivitettiin kesäksi 2018 suomen-, englannin- ja saksankielisenä.

Pyhäjärven Kehitys Oy oli alkuunpanijana ja edistäjänä ”The White Wall” ruotsalais-suomalaisen SVT:n ja YLE:n draamasarjan (Tuotantoyhtiöinä Moskito Television Oy ja Nice Drama) kuvausten hankkimisessa ja toteuttamisessa Pyhäjärvellä.

Vanhentuneet opastustaulut uusittiin 4- ja 27-tien risteysalueen pohjoispuolella syksyllä 2018.

Kehitysyhtiö on toimintakertomusvuonna hallinnoinut hankkeita, joilla on valmisteltu Pyhäsalmen kaivoksen uusiokäyttöä kaivostoiminnan mahdollisen loppumisen jälkeen: kaivos energiavarastona -hanke, kaivoksen maanalaisen infran uusiokäyttö -hanke, CALLIO kiertotalouden tiekartan ja Futuremine-testiympäristön mallintaminen -hanke ja bioenergiaterminaalin toteutettavuusselvitys -hanke.

6. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Yhtiön liikevaihto vuonna 2018 oli 376.546,60 € (v. 2017 1.019.024 €, v. 2016 1.345.216 €), josta

- elinkeinopalvelutuotot kaupungilta oli 200.000 € (200.000 €, 240.000 €),
- EU-hanketulot 152.205 € (419.718 €, 700.082 €),
- vuokratuotot 24.340 € (399.306 €, 400.129 €) ja
- muut tuotot 0 € (54.315 €, 5.004 €).

Tilikauden tappio oli 55.698,35 € (-18.341 €, -24.491 €). Tilikauden budjetti oli -24.838 € (ero budjettiin -30.860,35 €). Taseen loppusumma on 691.143,55 (5.117.697 €, 5.581.300 €) sisältäen tilikauden 2018 tappion. Vuokratuottojen ja taseen loppusumman merkittävä pieneneminen johtuvat osittaisjakautumisesta, jossa yhtiön kiinteistöliiketoiminta siirtyi KOy Rillankivelle 1.1.2018 lukien.

Yhtiöllä on omia toimitiloja KOy Pyhäsalmen Liiketalossa (Asematie 4, yläkerta). Tiloissa on yhtiön omassa käytössä oleva toimistohuoneisto (94 m²) sekä toisessa huoneistossa (383 m²) vuokrattavissa olevia toimistohuoneita (yht. 220 m²) ja mm. neuvotteluhuone Tuike. Toimistotiloja (oma huoneisto sekä ulosvuokrattavissa olevat toimistohuoneet) on yhteensä 314 m² ja niiden käyttöaste 31.12.2018 oli 88,22 %.

Vuokratuotot ja muut tuotot yhteensä olivat tilikaudella siis 24.340 euroa (budjetissa ne olivat yhteensä 42.521 euroa, ero budjettiin -18.180 euroa). Kehityksen hallinnoimista Callion hankkeista kehitysyhtiölle tuli tilikauden aikana nettokustannuksia yhteensä 9.230 euroa.

Pitkäaikaisia vuokrasaamisia on 31.12.2018 167.658 € (v. 2017 167.658 €) ja pääomalinasaamisia 150.000 € (150.000 €). Pitkäaikaista vierasta pääomaa (lainat rahalaitoksilta) on 186.503 € (2.179.441 €).

Oman pääoman tuotto-% 31.12.2018 oli -4,79 % (v. 2017 -0,90 %).

Omavaraisuusaste 31.12.2018 oli 25,04 % (36,22 %)

Vuonna 2018 Pyhäjärvellä perustettiin 22 yritystä (v. 2017 21, v. 2016 19) ja lopetettiin 15 yritystä (9, 18). Nettolisäys oli siten 7 yritystä.

TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

STRATEGINEN TAVOITE 2. IHMISLÄHTÖISET, LAADUKKAAT JA KUSTANNUSTEHOKKAAT PALVELUT		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
2.3 Toimintamenojen sopeuttaminen tulorahoitukseen		
Rakenteiden joustava muunneltavuus	Yhteistyötä tehostetaan konserniyhtiöiden sekä palveluntuottajien kanssa	Toteutunut
2.5 Palvelujärjestelmän kehittäminen ihmislähtöiseksi		
Uuden teknologian hyödyntäminen palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi	Sähköisen ajantasaisen palveluhakemiston toteuttaminen	Toistaiseksi toteuttamatta. Nihakin sähköistä yritysluetteloa ei ole saatu vielä Kehityksen käyttöön.

STRATEGINEN TAVOITE 3. KANNUSTAVA, MONIPUOLINEN JA VERKOISTOITUNUT ELINKEINOPOLITIIKKA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
3.1 Yrittäjyyteen kannustava toimintaympäristö ja yrittäjyyskasvatuksen lisääminen		
Pienyrittäjyys ja erityisesti käsityövaltaisen yritystoiminnan edistäminen	Pyhjärven Kehitys Oy / Nihak ry:n yrityspalveluiden, hankkeiden sekä rahoituslähteiden hyödyntäminen. Infotilaisuuksien sekä messujen järjestäminen tai niihin osallistuminen	Yritysneuvonta 45 kpl /vuosi. Toteutunut. Tilaisuudet 6 kpl / vuosi. Toteutunut .
Yritysyhteistyön ilmapiiri kehittynyt	Mainostaminen, yrittäjyyskyselyn tekeminen, oikein kohdistetut tuet.	Toteutuneet tilaisuudet 2 kpl / vuosi. Kyselyn tekeminen toteutettu v. 2019 alussa yhteistyössä Yrittäjät/Nihak.
3.2 Uusien työpaikkojen luominen		
Yritystukien vaikuttavuus	Yritystukien ehdot ja kohdennus päivitetään vuoden 2018 keväällä	Päivitys suoritettu 3/2018 mennessä. Tehty.
Kehitysyhtiö voi mennä osakkaaksi aloittavaan tai laajentavaan yritykseen alle 25 %-osuudella; osakkuus on aina väliaikainen	Päätökset tapauskohtaisesti konsensiohjeen ja hallituksen päätöksen mukaisesti.	Päätökset tehdään yritysvaikutusten arvioinnin kautta.
Uusia sote-alan yrityksiä syntynyt	ProStudion hyödyntäminen, tiedon välittäminen. Sote-uudistuksen ja valinnanvapauden huomioiminen.	Syntyy 2 uutta alan yritystä/vuosi. Uusia toimijoita tullut paikkakunnan ulkopuolelta: Attendo, Esperi
Kaupungin elinkeinopoliittinen tuki 2018-2020 - Teollisuustontit, tontin lunastusmahdollisuus – 50 % nykyisille vuokralaisille - Yritystontit aloittavalle, laajentavalle tai sijoittavalle, omat toimitilat rakentavalle tontti teollisuusalueilta vuonna – 50 % - Liittymis- ja tariffipolitiikassa yksityiselle uuden teollisuushallin rakentajalle – 50 % kunnallisteknisistä liittymismaksuista	Markkinointia ja tiedotusta yrityksille	Tavoitteena 2 kpl / vuosi. Toteutunut 3 kpl.
Kehitys Oy:n organisaatiota vahvistettu, yhteistyötä Nihakin kanssa	Pyhjärven Kehitys Oy:n omat hankkeet sekä Nihak ry:n hankehenkilöiden ja resurssien hyödyntäminen Nihak yhteistyötä tiivistetty ja lisätty	Hankkeiden ja henkilöiden määrä Eri hankeyhteistyöt kpl/v. Yhteistyössä 7 eri hankkeessa
Risteysalueen kehittäminen	Kehittämissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden hankkeistaminen	Suoramarkkinointia toistaiseksi.
Risteysalueen kehittäminen	Sijoittumispotentiaalisten toimijoiden kontaktointi	1 kpl uusi yrityksen sijoittuminen risteysalueelle. Toteutunut, jos tilojen rakentaminen syksyllä 2018 halukkaalle vuokralaiselle olisi käynnistynyt

3.3 Rahoituslähteiden aktiivinen käyttö		
Ulkopuoliset rahoitusmahdollisuudet kartoitettu ja hyödynnetty	Kaivoksen maanalaisen infran uusiokäyttö-hanke v. 2017 - 2018 Kehitys- ja investointitukien seuraaminen (Keskipiste-Leader ja ELY-keskus)	Toteutuu hankesuunnitelman mukaisesti. Tukien lukumäärän kasvu vuodesta 2017. Tukieurojen määrän kasvu vuodesta 2017 8 eri tukipäätöstä vuoden 2018 aikana. Yhteensä 344.791 euroa (vuonna 2017 oli 3 tukipäätöstä, yht. 67.681 €).
Kehitysyhtiö voi myöntää markkinaehtoista lainaa merkittävien aloittavien, laajentuvien tai sijoittuvien yritysten investointeihin; edellyttää yrityskiinnitystä ja riittävää yrittäjän omavelkaista takausta	Lainatarpeista neuvotellaan aina tapauskohtaisesti ja päätökset tehdään konserniohjeiden mukaisesti.	
3.5 Kaivoksen infrastruktuurin hyödyntäminen		
Suurhankkeisiin valmistauduttu, paikallinen yhteistyö, työyhteisöliittymä, konsortio	Pyhäjärven ja Pyhäjoen tiedotteet ja seminaarit.	Tiedotteet / seminaarit yht. 3 kpl / vuosi. Tiedotettu Oulussa ja Pyhäjoella pidetyistä seminaareista. Osallistuttu yrittäjän kanssa suurhankeinfoon Oulussa.
CE-merkinnät, laatukäsikirjat jne.	Koulutusmahdollisuus Pyhäjärvellä Nihak ry:n kautta.	Pyhäjärvellä 1 kpl Toteutettu vuonna 2017
3.7 Luonnonvarojen hyödyntäminen laajalaisesti		
Matkailun toimintaympäristöjen kehittäminen	Matkailualan yrittäjät sekä palvelun tuottajat ovat lisänneet keskinäistä yhteistyötä.	1 yhteishanke, esiselvitys Pyhäjärven Laivaristeilyt käynnistetty. Marjoniemi Camping 2 kehittämishanketta.
Luonnonvaroja kestävästi hyödyntäviä kasvuhaluja yrityksiä kannustettu	Marja-alan uusi toimija paikkakunnalle, vuokrattu toimitilat. Uusi kaupungin hallinnoima Bioenergy-hanke, maatalous Luonnonvarakeskus (LUKE) hallinnoima kasvintuotantoa kaivoksessa-hanke. Hankkeella edistetään maanalaista hydroponista tutkimus ja kasvatustoimintaa.	Kapasiteettipula sesongissa. Yksi uusi toimija halusi vuokrata pakastetunnelin, mutta oli vuokrattu jo paikalliselle Bioenergia hanke suunnittelu- ja rahoituksenhakuvaiheessa. Toteutuu

STRATEGINEN TAVOITE 6. INNOSTAVA HENKILÖSTÖPOLITIikka

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
6.2 Henkilöstön osaamisen turvaaminen		
Osaava henkilöstö kanto- ja kilpailukykyiseksi	Koulutusta tarpeen ja toiveiden mukaisesti	3 päivää / hlö / vuosi Toteutetaan tarpeiden ja toiveiden mukaan.
6.3 Henkilöstön työhyvinvointi		
Sairauslomat vähentyneet	Työterveyshuolto, työolosuhteiden ja työilmapiirin jatkuva kehittäminen	Sairauslomapäivät kokonaisuudessaan vähentyneet, -2 % / vuosi. mutta osaltaan lisääntyneet.

TOIMINNAN LAAJUUS			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Seudullisen yhteistyön kehittäminen Nihak ry kanssa	4 kpl/vuosi	Nihak ry:n hankkeet	Mittari, hankkeiden määrä 7 kpl
Kehitys- ja Investointihankkeet (Keskipiste-Leader, ELY, TEKES ym.)	7 kpl/vuosi	Yrityspalvelut	Mittari, toteutuneet investointituki päätökset 8 kpl
Työpaikat, perustetut/lopetetut (netto) yritykset	18 kpl/vuosi	Yrityspalvelut, uudet yritykset/työpaikat	Mittari, työpaikkojen määrä Pyhäjärvellä työttömät työntekijät: vähennystä 18 kpl, 7 % (12/2018 vrt. 12/2017)

PALVELUN LAATU			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Tilaisuuksien järjestäminen	6 kpl/vuosi	Järjestetään ajankohtaisiin teemoihin ja tarpeisiin tilaisuuksia ja koulutusta, hankkeet hyödyntäen.	Mittari, tilaisuuksien määrä Toteutunut 12 kpl
Perustetut yritykset nettolisäys	12 kpl/vuosi	Yrityspalvelut, Nihak ry.	Mittari, perustetut/lopettaneet Nettolisäys 7 kpl
Asiakkuusprosessin kehittäminen	45 kpl/vuosi	Yrityspalvelut, kehityskeskustelut yrittäjien kanssa	Mittari, kehityskeskustelujen määrä. Toteutunut.

KANNATTAVUUS			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Pyhäjärven Kehitys Oy yritystuet	30 kpl / vuosi	Määrärahan budjetointi vuosittain	Toteutuneet tukihakemukset 22 kpl. .

MUUT TAVOITTEET			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talousasioista		Raportointi konserni-ohjeen mukaisesti	Toteutettu konserni-ohjeen mukaisesti,

7. INVESTOINNIT

Yrityksellä ei ollut merkittäviä investointeja vuonna 2018. Yrityksen suurin investointi vuoden aikana oli Itumic-laitteistojen päivitys (anturoinnin lisääminen) 5.400 € Pyhäsalmen kaivoksen infran uusiokäyttö -hankkeessa.

8. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIOHJAUS

Kaikkiin merkittäviin päätöksiin on haettu kaupungin konserniohjeen mukainen omistajan ennakkokäsitys.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajalla ja kaupunginjohtajalla on yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus osallistua yhtiön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puhevaltaa. Sisäistä valvontaa toteutettu omistajan ohjeistuksen mukaisesti.

Peura Talot Oy asetettiin konkurssiin 10.12.2018. Pyhäjärven Kehitys Oy:n hallitus on käsitellyt konkurssin vaikutuksia yhtiölle kokouksessaan 18.12.2018 ja päättänyt mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Pyhäjärven Kehitys Oy on ilmoittanut seuraavat saatavat konkurssipesän hoitajalle: pitkäaikaiset vuokrasaamiset 167.658,79 euroa, pääomalaina 150.000,00 euroa ja lainatakaus 28.500,00 euroa + kulut. Pyhäjärven Kehitys Oy:n omistamien Peura Talon osakkeiden kirjanpitoarvo on 33.800 euroa.

Konkurssipesän varat ja velat selvinnevät pesänhoitajan tämän hetkisen arvion mukaan maaliskuun 2019 aikana. Jos silloin näyttää siltä, että Pyhäjärven Kehitys Oy:n pääoma menee negatiiviseksi eli jako-osuus konkurssipesästä jää niin pieneksi, silloin Pyhäjärven Kehitys Oy:n hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, että Pyhäjärven Kehitys Oy:n pääoma saadaan asianmukaiselle tasolle

Kaivoksen uusiokäytön operatiivinen vastuu on siirretty ohjelmajohtajatoiminnan kautta Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:lle (Pyhäjärven CALLIO) ja konsernille.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Pyhäjärven Kehitys Oy pyrkii säästämään ympäristöä kaikessa toiminnassaan ja suosii ympäristöystävällisiä toimintatapoja ja hankintoja aina kun se on vähänkään mahdollista ja kokonaistaloudellisesti järkevää.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Pyhäjärven Kehitys Oy pyrkii edesauttamaan pyhäjärveläisten yritysten kehittämistä ja Pyhäjärven kaupungin elinvoiman edistämistä mahdollisimman monin eri tavoin. Uusien yritysten saaminen risteysalueelle on edelleen pääpainopistealueena.

NIHAK:in kanssa tehdään yhteistyötä mm. yritysneuvonnan ja hankkeiden osalta. Muita tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat mm. Pyhäjärven Yrittäjät, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Pohjanmaan TE-palvelut, Pohjois-Pohjanmaan liitto ja eri Koulutusorganisaatiot.

PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Vuokrat	361 660	30 921	19 306	22 500
Muut tuotot	37 647	11 600	5 035	10 000
Elinkeinopalvelut	200 000	200 000	200 000	200 000
Liiketoiminnan muut tuotot	474 034	245 968	152 206	0
Hankkeet	0	0	0	402 478
Liikevaihto yhteensä	1 073 341	488 489	376 547	634 978
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-152 032	-151 700	-173 125	-197 615
Henkilöstökulut	-32 396	-38 702	-31 591	-55 785
Muut henkilöstökulut	-6 655	-6 422	-17 107	-4 000
Henkilöstökulut yhteensä	-191 082	-196 824	-221 823	-257 400
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaikutteisista menoista	0	0	0	0
Rakennuksista	-202 655	-1 861	-1 860	-1 861
Koneista ja kalustosta	-4 030	0	-1 444	-1 444
Arvonalennukset	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-206 685	-1 861	-3 304	-3 305
Muut kulut				
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	0	0	0	0
Kiinteistöjen hoitokulut	-338 563	-46 187	-62 087	0
Hallintopalvelut	-211 392	-119 596	-53 784	0
Ostopalvelut	0	0	0	-153 500
Kone- ja laitehankinnat	0	0	0	-120 280
Muut hallinnonkulut	-69 379	-140 000	-79 843	0
Muut kulut	0	0	0	-99 395
Muut kulut yhteensä	-619 334	-305 783	-195 715	-373 175
Luottotappiot	-14 499	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	41 741	-15 979	-44 296	1 098
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	938	50	0	50
Korko- ja rahoituskulut	-61 020	-8 909	-8 179	-7 455
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-60 082	-8 859	-8 178	-7 405
Voitto ennen satunnaisia eriä	-18 341	-24 838	-52 474	-6 307
Välittömät verot	0	0	-3 224	0
Tilikauden voitto / tappio	-18 341	-24 838	-55 698	-6 307

PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY

TASE	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	221 493	4 080 104	OMA PÄÄOMA	169 319	2 022 957
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	626 489	1 583 489
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	0	840 940
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilik. yli-/alijäämä	-401 472	-383 130
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-55 698	-18 341
Aineelliset hyödykkeet	16 814	3 487 558	VIERAS PÄÄOMA	521 824	3 094 740
1. Maa- ja vesialueet	0	68 539	Pitkäaikainen	186 503	2 365 945
2. Liittymät	1 529	94 774	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	10 231	3 289 124	2.Lainat rah.laitos	186 503	2 365 945
4. Kiint koneet ja laitteet	0	0	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kalusto	5 054	35 120	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	335 321	728 795
7. Enn.maksut ja kesk.hank	0	0	1.Lainat rah.laitos	256 896	592 371
Sijoitukset	204 679	592 547	2.Saadut ennakot	15 000	0
1. Osakkeet ja osuudet	204 679	548 679	3.Ostovelat	2 987	81 727
2. Muut saamiset	0	43 868	4.Muut velat	5 707	17 575
			5.Siirtovelat	54 731	37 122
VAIHTUVAT VASTAAVAT	469 651	1 037 593	VASTATTAVAA YHT	691 144	5 117 698
Saamiset	461 537	847 410			
Pitkäaikaiset saamiset	317 659	596 659			
1. Myyntisaamiset					
2. Vuokrasaamiset	167 659	167 659			
3. Lainasaamiset	150 000	150 000			
4. Muut saamiset	0	279 000			
5. Siirtosaamiset					
Lyhytaikaiset saamiset	143 878	250 751			
1. Myyntisaamiset					
2. Vuokrasaamiset	1 639	47 111			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	36 110	10 565			
5. Siirtosaamiset	106 129	193 075			
Rahat ja pankkisaamiset	8 114	190 184			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	691 144	5 117 698			

PYHÄJÄRVEN KEHITYS OY

Rahoituslaskelma

	31.12.2018	31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-52 393,89	188 343,24
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-1 797 939,64	-54 315,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	14 124,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	3 855 306,81	542 274,02
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 004 973,28	690 426,32
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 179 441,77	-314 433,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-307 285,71	5 981,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	385 873,23	-73 469,69
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lis.(+) väh.(-)	-86 188,65	-136 809,06
Rahoituksen nettorahavirta	-2 187 042,90	-518 730,75
Rahavarojen muutos	-182 069,62	171 695,57
Rahavarat 31.12.	8 114,01	190 183,63
Rahavarat 1.1.	190 183,63	18 488,06
Rahavarojen muutos	-182 069,62	171 695,57
	0,00	0,00

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

Vastuuhenkilö

Toimitusjohtaja **Sari Ahola**

1. YLEISTÄ

Yhtiön toimialana on Pyhäjärven kunnan alueella tapahtuva asuntojen hankkiminen, omistaminen ja vuokralle antaminen ja tätä tarkoitusta varten omistaa ja hallita asuinhuoneistojen hallintaan oikeuttavia asunto-osakeyhtiön ja kiinteistöosakeyhtiön osakkeita ja ykinomaan asumiskäyttöön varattuja kiinteistöjä sekä muita asuntoja noudattamalla asuntojen vuokrauksessa Pyhäjärven kunnan vahvistamia asukasvalintaperiaatteita. Tarkoituksenperiensä toteuttamiseksi yhtiö voi toimia rakennuttajana. Lisäksi 1.1.2018 alkaen yhtiön toimialana on Pyhäjärven kaupungin ja alueellisen elinkeinoelämän edistäminen vuokraamalla ja rakennuttamalla liiketiloja. Toimintaansa varten yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä ja harjoittaa kiinteistöjen sekä arvopapereiden ostoa ja myyntiä.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön osakepääoma on 1.737.863,14 euroa ja osakkeiden lukumäärä on 1.636. Käytössä on 1 osakelaji ja Pyhäjärven kaupunki omistaa yhtiön kaikki osakkeet.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat; Parttimaa Mauri, puheenjohtaja, Leskinen Jorma, varapuheenjohtaja. Varsinaiset jäsenet; Marita Kärkkäinen-Rytkönen, Miettinen Raija, Erkki Böhme, Hanna-Reetta Majava. Varajäsenet; Heikki Koski ja Marja-Leena Våg. Tilintarkastaja: BDO Audiator Oy, päävastuullinen tilintarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr KHT JHT. Hallitus kokoontui kuluvan vuoden aikana 7 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 11.6.2018.

4. HENKILÖSTÖ

Hallinnolliseen henkilökuntaan kuuluu kaksi henkilöä. Yhtiön toimitusjohtajan lisäksi hallinnossa toimii teknisenä isännöitsijänä Veli-Matti Raappana. Korjaushenkilöstöön kuuluu kolme kirvesmiestä. Yhtiö myy kirjanpito, vuokranvalvontapalveluja sekä teknisen isännöitsijän että kirvesmiesten palveluja tarvittaessa muille tytäryhtiöille.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuoden alusta yhtiölle siirtyi osittaisjakautumissuunnitelman myötä teollisuus- ja toimitilakiinteistöt Pyhäjärven Kehitys Oy:ltä. Kiinteistöjä siirtyi kaikkiaan 8 kappaletta, sekä As Oy Toripihasta yksi liiketila. Siirtyneistä kiinteistöistä yksi, Vaskikellonpolku 8 myytiin 1.4.2018 paikalliselle yrittäjälle.

Torkkolantien kerrostalohanke oli käynnissä koko vuoden. Pääurakoitsijan ongelmien vuoksi valmistuminen siirtyi suunnitellusta päivästä 18.10.2018 vuoden 2019 puolelle. Rakentamisen aikana ei sattunut isompia tapaturmia ja valvontaan sekä kosteudenhallintaan kiinnitettiin erityistä huomiota.

6. TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEET

Käyttöaste asunnot	2018	90,6 %	
	2017	90,4 %	
	2016	90,4 %	
Käyttöaset, toimitilat	2018	78,9 %	
	Omavaraisuusaste	2018	22,9 %
		2017	22,7 %
	2016	25,3 %	
Lainakanta	2018	430,42 €/asukas	

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

IHMISLÄHTÖISET, LAADUKKAAT JA KUSTANNUSTEHOKKAAT PALVELUT		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
2.3 Toimintamenojen sopeuttaminen tulorahoitukseen		
Ennakoiva, innovatiivinen ja pitkäjänteinen työote, tuottavuuden kehittäminen	Kiinteistöjen kuntoarviot / 10 vuoden investointisuunnitelma	valmis 2019 / 2018 0 %
Rakenteiden joustava muunneltavuus	palvelujen myynti, yhteistyökumppanit	yhteistyöpalaverit 5/5
2.5 Palvelujärjestelmän kehittäminen ihmislähtöiseksi		
Asiakkuusprosesseja selvitetty	osallistuminen eri tilaisuuksiin, näkyvyys, esim Kihupäivät	3/2018
Uuden teknologian hyödyntäminen palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi	Facebook, Tori-taulu, markkinointi	Facebook, sivutykkäyksiä 250/2018, toteutunut 295/2018

ALUEELLISEN YHTEISTYÖN HYÖDYNTÄVÄ PALVELUTUOTANTO		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
4.1 Onnistunut seutu- ja kuntayhteistyö		Tavoite toteutuu /ei toteudu.
Toimiva yhteistyö seudullisesti, kuntien välillä ja kuntakonsernissa kaikilla toimialoilla	Lähikuntien yhteistyöpalaverit	3/3 toteutunut
4.3 Palvelutuotantorakenteiden monipuolistaminen		
Lähipalveluiden ja lähituotteiden ensisijaisuus hankinnoissa	käytetään ensisijaisesti	toteutunut

INNOSTAVA HENKILÖSTÖPOLITIIKKA		
TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
6.1 Henkilöstön arvostaminen		
Innovatiivinen työkulttuuri (mm. aloitepalkkiot)	henkilöstöpalaverit/tapaamiset	2/2 toteutunut
6.2 Henkilöstön osaamisen turvaaminen		
Osaava henkilöstö kanto- ja kilpailukykyiseksi	ajankohtaiskoulutukset	tavoite toteutunut
6.3 Henkilöstön työhyvinvointi		
Sairauslomat vähentyneet	tapaturmien ehkäisy	0 tapaturmaa/vuosi, toteutunut

7. INVESTOINNIT

Torkkolantie 1 rakennushanke oli vuodenvaihteessa 97 %:sti valmis. Vastaanottotarkastus oli 15.1.2019, jotakin ulkoalueen pihatöitä jää kesälle 2019. Investointi 31.12.2018 mennessä oli 4.461.638,02 €. Kustannuksia vuodelle 2019 jää noin 160.000 euroa.

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Yhtiön sisäinen johtamis- ja valvontamenettely perustuu;

- osakeyhtiölakiin
- aravavuokratotalyhtiötä koskeviin säädösiin ja suosituksiin
- omiin toimintatapoihin ja -periaatteisiin
- hyvää hallintotapaa koskevaan ohjeistukseen

Sisäinen valvonta kattaa taloudellisen raportoinnin valvonnan, yhtiön sisäiset hyväksymisoikeudet, investointien seurannan ja vuokra- ja vuokratuotannon. Sisäistä valvontaa suorittaa henkilökunta ja toimitusjohtaja sekä sen toimivuutta arvioi yhtiön hallitus. Sisäistä valvontaa toteutetaan läpi koko organisaation. Sisäisen valvonnan menetelmiä ovat mm sisäiset ohjeistukset ja valvontaa tukevat raportointijärjestelmät. Ulkoista valvontaa suorittaa tilintarkastajat ja viranomaiset. Yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan strategian riskianalyysi valmistui keväällä 2017.

9. ARVIO TODENNÖKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiö tulee purkamaan tulevana kesänä tyhjiillään olevia huonokuntoisia asuin-kiinteistöjä, joiden peruskorjaaminen ei kustannussyistä ole vaihtoehto. Yhtiö laatii maaliskuussa 2019 toimitilojen realisoitisuunnitelman joka otetaan välittömästi käyttöön.

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

Tuloslaskelma	TP 2017	TA2018	TP 2018	TA2019
Liikevaihto				
Vuokratuotot	1 248 432	1 632 702	1 633 853	1 923 643
Muut tuotot	51 669	108 832	19 672	76 145
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoim.muut tuotot	36 915	25 000	11 746	25 000
Liikevaihto yhteensä	1 337 016	1 766 534	1 665 271	2 024 788
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraoastot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-167 545	-187 344	-197 060	-191 134
Henkilöstökulut	-40 027	-48 713	-45 549	-49 694
Muut hlöstökulut	-17 583	-8 500	-11 296	-8 773
Henkilöstökulut yhteensä	-225 156	-244 557	-253 906	-249 601
Poistot ja arvonalentum.				
Muista pitkävaik.men.	-2 996	0	-2 996	-135 285
Rakennuksista	-220 485	-382 067	-389 688	-472 076
Koneista ja kalustosta	-2 828	-1 932	-5 430	-12 107
Poistot ja arvonalen.yht.*	-226 310	-383 999	-398 113	-619 468
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-696 738	-823 776	-817 150	-926 493
Hallintopalvelut	-25 458	-47 682	-33 782	-38 671
Muut hallinnonkulut	-36 933	0	-13 479	0
Muut kulut yhteensä	-759 129	-871 458	-864 411	-965 164
Luottotappiot	-13 859	-5 000	-49 900	-20 000
Liikevoitto (liiketappio)	112 562	261 520	98 941	170 555
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	2 563	6 000	1 799	3 300
Korko- ja rahoituskulut	-50 080	-94 599	-92 657	-177 953
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-47 517	-88 599	-90 858	-174 653
Voitto ennen satunn.eriä	65 045	172 921	8 083	-4 098
Tilinpäätössiirrot				
Asuintalovaraus	-65 008	0	0	0
Tilinpäätössiirrot yht:	-65 008	0	0	0
Välittömät verot	-7 705	0	-2 779	0
Tilikauden voitto / tappio	-7 668	172 921	5 305	-4 098

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

TASE	2018	2017	2018	2017
	€	€	€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA	
PYSYVÄT VASTAAVAT	13 393 423	6 313 809	OMA PÄÄOMA	3 260 423
Aineettomat hyödykkeet	5 814	7 752	Peruspääoma	1 737 863
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	1 297 940
2. Muut pitkävaik.menot	5 814	7 752	Ed.tilikausien yli- /alijäämä	219 315
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	5 305
Aineelliset hyödykkeet	12 717 954	6 052 084	Tilinpäätössiirtojen kertymä	65 008
1. Maa- ja vesialueet	169 260	100 721		65 008
2. Liittymät	333 481	224 773	VIERAS PÄÄOMA	10 948 779
3. Rakennukset	7 702 396	4 860 881	Pitkäaikainen	9 731 688
4. Kiint koneet ja laitteet	25 314	3 268	1.Pääomalainat	644 648
5. Koneet ja kalusto	6 364	5 217	2.Lainat rah.laitos	8 771 260
6. Muut aineelliset hyödykkeet	5 292	6 351	3.Lainat julkisyht	230 994
7. Enn.maksut ja kesken. Hank	4 475 847	850 872	4.Muut velat	84 785
Sijoitukset	669 655	253 974	Lyhytaikainen	1 217 091
1. Osakkeet ja osuudet	477 416	133 416	1.Lainat rah.laitos	685 970
2. Muut saamiset	192 239	120 558	2.Saadut ennakot	15 822
VAIHTUVAT VASTAAVAT	880 787	130 097	3.Ostovelat	259 240
Saamiset	869 834	111 550	4.Muut velat	186 635
Pitkäaikaiset saamiset	396 767	0	5.Siirtovelat	69 424
1. Myyntisaamiset	0	0	VASTATTAVAA YHT	14 274 210
2. Vuokrasaamiset	42 863	0		6 443 906
3. Lainasaamiset	186 503	0		
4. Muut saamiset	167 400	0		
5. Siirtosaamiset	0	0		
Lyhytaikaiset saamiset	473 067	111 550		
1. Myyntisaamiset	0	0		
2. Vuokrasaamiset	169 055	91 635		
3. Lainasaamiset	20 354	0		
4. Muut saamiset	277 474	12 093		
5. Siirtosaamiset	6 185	7 822		
Rahat ja pankkisaamiset	10 953	18 547		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	14 274 210	6 443 906		

KIINTEISTÖ OY RILLANKIVI

Rahoituslaskelma

	31.12.2018	31.12.2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	403 417,91	288 484,79
Satunnaiset erät	1 797 939,64	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	4 502,95	2 870,42
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 537 430,19	-868 615,97
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-5 331 569,69	-577 260,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 798 785,29	435 082,98
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	146 677,92	71 636,91
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	-758 284,23	16 319,81
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lis.(+) väh.(-)	136 796,69	71 970,94
Rahoituksen nettorahavirta	5 323 975,67	595 010,64
Rahavarojen muutos	-7 594,02	17 749,88
Rahavarat 31.12.	10 952,75	18 546,77
Rahavarat 1.1.	18 546,77	796,89
Rahavarojen muutos	-7 594,02	17 749,88
	0,00	0,00

PYHÄNET OY

Toimitusjohtaja Matti Kangas

1. Tiivistelmä

Vuosi 2018 oli monella tapaa yhtiön uusiutumisen aikaa. Toiminta-alueella tapahtunut valokuituverkkojen rakentaminen on suurelta osin saatu valmiiksi, vaikkakin Haapajärven taajamassa on edelleen alueita, joita tulee täydennysrakentaa. Kuitenkin, yhtiön toiminnan painopiste alkoi vuoden aikana kääntyä aktiivisesta verkkojen rakentamisesta enemmän olemassa olevan verkon operointiin.

Yhtiön toimitusjohtaja vaihtui vuoden aikana. Uutena toimitusjohtajana aloitti 29.10.2019 Matti Kangas.

Myös yhtiön hallituksessa tapahtui uusiutumista. PyhäNetin varsinainen yhtiökokous pidettiin 22.5.2018. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen. Varsinainen yhtiökokous nimesi yhtiön hallitukseen viisi varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Varsinaiset jäsenet: Ilpo Karvonen, Jouni Jussinniemi, Asko Torssonen, Klaus Jyrinki ja Pekka Anttila. Varajäsenet: Markku Kärkkäinen, Teija Myllylä ja Pauli Ojalehto. Yhtiön hallitus kokoontui kaksitoista kertaa.

Varsinaisen yhtiökokouksen lisäksi pidettiin 26.11.2018 ylimääräinen yhtiökokous, jossa täydennettiin yhtiön hallituksen kokoonpano yhtiöjärjestyksen mukaiseksi. Hallituksen jäseniksi täydennettiin Pauli Ojalehto sekä Veikko Ekman. Pauli Ojalehdon tilalle uudeksi varajäseneksi nimettiin Tuukka Kuisma.

Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy (y-tunnus 0904285-6).

Liikevaihto pieneni edellisvuoteen verrattuna 22 % ollen 904 347,43 euroa. Liikevaihdon pieneneminen johtui verkonrakentamishankkeiden loppumisesta ja siten valokuituliittymien myynnin laskusta. Internetpalveluiden myynti sitä vastoin nousi 25 % ollen yhteensä 696 288,01 euroa. Käyttöomaisuuden poistoja aktivoitiin suunnitelman mukaisesti yhteensä -276 140,81 euroa. Tilikauden tappioksi vahvistettiin -264 405,73 euroa. Yhtiön oma pääoma putosi negatiiviseksi ollen -146 589,98 euroa

2. Osakkeet ja osakepääoma

Yhtiöllä on 305 osaketta.

- Pyhäjärven kaupunki 155 osaketta.
 - Haapajärven kaupunki 95 osaketta.
 - Kärämäen kunta 55 osaketta.
- Osakekauppoja ei tilikauden aikana ollut.

Yhtiön oma pääoma vuoden 31.12.2018 lopussa on -146 589,98 €.

3. Hallinto ja tilintarkastus

PyhäNet Oy:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 22.5.2018. Yhtiökokouksessa oli edustettuina kaikki yhtiön 305 osaketta. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen ja hyväksyi hallituksen esityksen tilikauden voiton vahvistamisesta oman pääoman voitto-/tappiotilille sekä vahvisti vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle.

Varsinainen yhtiökokous nimesi yhtiön hallitukseen viisi varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Varsinaiset jäsenet: Ilpo Karvonen, Jouni Jussinniemi, Asko Torssonen, Klaus Jyrinki ja Pekka Anttila. Varajäsenet: Markku Kärkkäinen, Teija Myllylä ja Pauli Ojalehto. Hallituksen kokouksissa puhe- ja läsnäolo-oikeus on myös toimitusjohtajalla sekä osakkeiden omistajilla.

Klaus Jyrinki ja Pekka Anttila erosivat yhtiön hallituksesta elokuussa.

PyhäNet Oy:n ylimääräinen yhtiökokous järjestettiin 26.11.2018. Yhtiökokouksessa oli edustettuna kaikki yhtiön 305 osaketta. Ylimääräisessä yhtiökokouksessa hallituksen jäseniksi täydennettiin Pauli Ojalehto sekä Veikko Ekman. Pauli Ojalehdon tilalle uudeksi varajäseneksi nimettiin Tuukka Kuisma.

Hallituksen puheenjohtajana on toiminut Ilpo Karvonen ja varapuheenjohtajana Asko Torssonen.

Hallitus kokoontui tilikauden aikana kaksitoista (12) kertaa.

PYHÄNET OY

Toimitusjohtajana toimi 31.8.2018 saakka Hanne Nivala. Hallituksen valitsemana uutena toimitusjohtajana aloitti 29.10.2018 Matti Kangas.

Tilintarkastaja

PyhäNet Oy:n tilintarkastajana on toiminut JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy.

4. Olennaiset tapahtumat tilikaudella

Haapajärven, Pyhjäjärven ja Kärsämäen laajakaistarakentaminen on valmistunut ja hankkeet päätetty. Yhtiöllä ei ollut vuoden 2018 lopussa käynnissä olevia valokuituverkon rakentamishankkeita. Yhtiön investoinnit tilikauden aikana olivat yhteensä hieman yli 180 000 €

Yhtiön toimitusjohtaja Hanne Nivala erosi tehtävästään elokuun lopussa. Toimitusjohtajan lisäksi myös kaksi muuta vakituista työntekijää erosivat yhtiön palveluksesta.

Yhtiön uutena toimitusjohtajana aloitti 29.10.2018 Matti Kangas.

Yrityksen liikevaihto pieneni edellisvuodesta 22 % ollen 904.347 € (v. 2017: 1.085.453 €). Merkittävin liikevaihdon pienenemiseen vaikuttanut tekijä oli rakentamishankkeiden loppuminen ja siten lasku valokuituliittymämyynnissä. Valokuituliittymämyynti pieneni vuonna 2018 76 % ollen 109.843 € (v. 2017: 458.500 €). Internetpalveluiden myynti sitä vastoin nousi 25 % ollen yhteensä 696.288 €.

Yhtiön alijäämä vuodelta 2018 oli -264.405,73 €. Laskeneen valokuituliittymämyynnin lisäksi toinen merkittävä syy tappion muodostumiseen oli Elenian Haapajärven sähköverkkotöiden vaatimat kaapelinäytöt, joiden kustannukset olivat noin 120.000 € ja joihin ei osattu puuttua ei-ajantasaisen talouden seurannan takia.

Vuoden 2018 lopussa aktiivisia liittymiä oli 1.630 kpl.

5. Tunnusluvut

Liikevaihto	904.347,43 €
Liikevaihtokasvu-%	-22 %
Liikevoitto (-tappio)	-197.135,81 €
Liikevoitto %	-21,8 %
Tilikauden tappio	-264.405,73 €
Tulos%	-29,2 %
Oma pääoma	-146.589,98 €
Henkilöstö tilikaudella keskim.	2,5

TAVOITE	TAVOITEARVO	ARVIOINTI / MITTARI
Liittymien osuus jäsenkuntien kunnan talouksista	> 70 %	Liittymien osuus jäsenkuntien talouksista 22,3 %. Tavoite ei toteutunut.
Markkinaosuus (seudullinen)	> 50 %	Tavoite ei toteutunut. Ei laskettavissa.

PALVELUN LAATU			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Asiakastytyväisyys: asteikko 1 - 5	> 4	Asiakastytyväisyysmittaus	Tavoite ei toteutunut.
Toimitusaika	< 2 vkoa	Laatukäsikirjan mukainen toimitusprosessi	Tavoite toteutuu laajakaistapalveluille, mutta rakentamisen kausiluonteisuudesta johtuen ei valokuituliittymille

PYHÄNET OY

TAVOITE	TAVOITEARVO	ARVIOINTI / MITTARI
Lainakanta, € / asukas		Tilinpäätöksessä 963,41 euroa / asukas

KANNATTAVUUS			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Katetuotto-%	> 42 %	Teletuotteen yleinen hinnoitteluperuste	53 %, tavoite toteutui.
Omavaraisuusaste	> 1 %		Tavoite ei toteutunut.
Tilikauden tulos	> 0 €		Tavoite ei toteutunut.

MUUT TAVOITTEET			
TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talousasioista	2 kertaa/vuosi	Konserniohjeistuksen mukainen raportointi	Tavoite toteutuu.

6. Investoinnit

PyhäNet Oy:n investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin olivat tilikaudella 181.360,88 euroa. Valokuituverkkoa rakennettiin Haapajärvellä.

7. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Riskienhallinnalla varmistetaan PyhäNet Oy:n liiketoimintaa tunnistamalla riskit ja niiden vaikutukset. PyhäNet jakaa liiketoimintaan vaikuttavat riskit strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin- ja vahinkoriskeihin.

Strategisista riskeistä merkittävimmät liittyvät valokuituverkon rakentamisinvestointeihin. Julkisen tukirahoituksen vähentyessä uudet investointihankkeet tulee arvioida tarkemmin kannattavuuslaskelmiin perustuen.

Keskeiset operatiiviset riskit liittyvät tuotteiden käyttöönottoasteeseen sekä verkon ylläpitoon ja seurantaan. Laajakaistapalvelu -tuotteiden ajantasaisuus ja kilpailukyky ovat olennaisia tekijöitä operatiivisten riskien hallinnassa.

Talouriskien hallinnassa keskeisintä on kassavirran ja kustannusten jatkuva seuranta. Taloushallinnon järjestelmiä ja prosesseja kehitetään niin, että ne tarjoavat ajantasaisen näkymän yrityksen talouteen läpi koko vuoden.

Vahinkoriskejä hallitaan oikeanlaajuisella ja kattavilla vakuutusturvilla. Vakuutusturvat kattavat yhtiön toiminnan turvat sekä lakisääteiset vakuutukset.

8. Henkilöstö

Henkilökunnan lukumäärä on ollut keskimäärin kaksi ja puoli (2,5) henkilöä tilikauden aikana. Elokuun lopussa yhtiön toimitusjohtaja ja kaksi työntekijää erosivat yhtiön palveluksesta.

Vuoden lopussa yhtiön palveluksessa oli toimitusjohtaja sekä osa-aikainen toimistoassistentti.

9. Ympäristötekijät

PyhäNet Oy:n ympäristöpolitiikan lähtökohtana on liiketoiminnan ympäristövaikutusten ja riskien tiedostaminen sekä ympäristölainsäädännön tunteminen ja noudattaminen. Painopistealueina ovat hankinnat, jätteiden hallinta sekä ympäristöä vähemmän kuluttava urakointi.

Valokuituverkkojen suunnittelussa ja rakentamisessa sekä muissa teknisissä ratkaisuissa huomioidaan monikäyttöisyys ja yhteiskäyttö. Myös hankinnoissa huomioidaan materiaalien kestävyys ja käyttöikä.

Tavoitteena on kehittää palveluita ja ratkaisuja, joiden ominaisuuksien vaikutuksesta käyttäjien maantieteellisen sijainnin merkitys ja liikkumisen tarve liiketoiminnan takia vähenevät. Tämä vaikuttaa ympäristöasioihin positiivisesti pienentämällä asiakkaiden synnyttämää hiilijalanjälkeä.

PYHÄNET OY

10. Tulevaisuuden näkymiä

Vaikka yhtiö teki vuoden 2018 aikana negatiivisen tuloksen, on yhtiöllä kaikki edellytykset kannattavaan toimintaan. Vuosi 2018 oli monella tapaa uusiutumisen aikaa. Toiminta-alueella tapahtunut valokuituverkkojen rakentaminen on suurelta osin saatu valmiiksi. Haapajärven taajamassa on edelleen alueita, joita tulee rakentaa. Kuitenkin, yhtiön toiminnan painopiste alkoi vuoden aikana kääntyä aktiivisesta verkkojen rakentamisesta olemassa olevan verkon operointiin. Yhtiön toimitusjohtaja vaihtui vuoden aikana. Myös yhtiön hallituksessa tapahtui uusiutumista.

Vuosi 2019 keskittyy yhtiön toimintojen ja prosessien kehittämiseen ja tehostamiseen. Kustannustehokas palveluiden tuotanto on edellytys kannattavalle toiminnalle. Taloushallintoa kehitetään pyrkien luomaan ajantasainen näkymä yhtiön talouteen läpi vuoden. Yhtiön liikevaihtoa pyritään kehittämään tehostamalla palveluiden myyntiä jo rakennetuille alueille. Aktiivisemmän myynnin kautta yhtiön liikevaihdon odotetaan kasvavan ja tuloksen odotetaan parantuvan nolla-tulokseksi.

11. Merkittävät oikeudelliset asiat

Oikeudellisia asioita ei ollut.

PYHÄNET OY

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Internetpalvelutuotot	1 104 217	900 000	721 245	950 000
Valokuituliittymät ja vuokrat	0	50 000	109 844	51 600
Laitte- ja tarviketuotot	0	10 000	73 259	10 000
Liiketoiminnan muut tuotot	9 590	20 000	-15 181	20 000
Liikevaihto yhteensä	1 113 807	980 000	889 167	1 031 600
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	-279 718	-250 000	-418 991	-477 000
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-279 718	-250 000	-418 991	-477 000
Henkilöstökulut				
Palkat	-117 416	-150 000	-187 756	-110 000
Henkilöstökulut	-24 416	-45 000	-33 962	-20 400
Muut hlöstökulut	-13 476	-5 000	-16 856	-12 000
Henkilöstökulut yhteensä	-155 309	-200 000	-238 575	-142 400
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaikutteisista menoista	-24 859	0	-23 666	-3 109
Rakennuksista	-287 743	-170 000	-190 080	-190 080
Koneista ja kalustosta	-62 394	0	-62 394	-62 394
Poistot ja arvonalentumis. yhteensä	-374 997	-170 000	-276 141	-255 583
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-11 677	0	0	-20 000
Hallintopalvelut	-96 916	-25 000	-115 030	-40 000
Muut hallinnonkulut	-59 097	-50 000	-36 728	-40 000
Muut kulut yhteensä	-167 690	-75 000	-151 759	-100 000
Luottotappiot	-210	-1 000	-837	0
Liikevoitto (liiketappio)	135 883	284 000	-197 136	56 617
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	959	2 000	2 769	500
Korko- ja rahoituskulut	-69 852	-295 000	-69 803	-59 250
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-68 893	-293 000	-67 035	-58 750
Voitto ennen satunnaisia eriä	66 990	-9 000	-264 170	-2 133
Välittömät verot	-14 074	0	-235	0
Tilikauden voitto / tappio	52 916	-9 000	-264 406	-2 133

PYHÄNET OY

TASE	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	4 079 566	4 279 944	OMA PÄÄOMA	-146 590	117 816
Aineettomat hyödykkeet	3 108	26 775	Peruspääoma	6 100	6 100
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	3 108	26 775	Ed.tilik. yli-/alijäämä	111 716	58 800
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-264 406	52 916
Aineelliset hyödykkeet	4 074 458	4 253 169	VIERAS PÄÄOMA	5 112 174	6 616 825
1. Maa- ja vesialueet	0	0	Pitkäaikainen	4 827 960	5 898 753
2. Liittymät	1 951	1 951	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	4 004 218	4 120 535	2.Lainat rah.laitos	4 827 960	5 898 753
4. Kiint koneet ja laitteet	68 289	130 683	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kalusto	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	284 214	718 073
7. Enn.maksut ja kesken.hank.	0	0	1.Lainat rah.laitos	227 055	225 801
Sijoitukset	2 000	0	2.Saadut ennakot	0	0
1. Osakkeet ja osuudet	2 000	0	3.Ostovelat	18 249	395 505
2. Muut saamiset	0	0	4.Muut velat	16 294	41 736
			5.Siirtovelat	22 616	55 031
VAIHTUVAT VASTAAVAT	886 118	2 454 697	VASTATTAVAA YHT	4 965 584	6 734 641
Saamiset	613 493	1 078 594			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	613 493	1 078 594			
1. Myyntisaamiset	75 908	284 939			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	9 914	3 008			
5. Siirtosaamiset	527 671	790 647			
Rahat ja pankkisaamiset	272 625	1 376 104			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 965 684	6 734 641			

PYHÄNET OY

Rahoituslaskema

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 735,08	427 912,74
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-185 724,49	-1 981 116,77
Rahoitusosuudet investointimenoihin	109 961,51	1 774 007,83
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-64 027,90	220 803,80
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	714 593,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 070 792,69	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos lisäys + vähennys -	1 254,71	53 266,64
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	465 100,83	-839 428,22
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	-435 013,48	-111 023,22
Rahoituksen nettorahavirta	-1 039 450,63	-182 591,80
Rahavarojen muutos	-1 103 478,53	38 212,00
Rahavarat 31.12.	272 625,22	1 376 103,75
Rahavarat 1.1.	1 376 103,75	1 337 891,75
Rahavarojen muutos	-1 103 478,53	38 212,00
	0,00	0,00

PYHÄSALMEN LENTOKENTTÄ OY

Pyhäsalmen Lentokenttä Oy:n hallituksen puheenjohtaja Aila Kauranen

1. YLEISTÄ

Osakeyhtiön toimialana on ylläpitää ja kehittää Pyhäsalmen lentokenttää sekä toimialaansa toteuttamiseksi omistaa ja hallita maa-alueita.

Pyhäsalmen Lentokenttä Oy:n hallitus kokoontuu aktiivisesti ja huolehtii toiminnan toteuttamisen sekä huomioi konsernijohdon antamat ohjeet.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön osakepääoma on 386.832,23 euroa ja osakkeiden määrä 2600. Pyhäjärven kaupunki omistaa 2.266 osaketta (87,15 %). Pyhäjärven lentokenttä Oy kuuluu Pyhäjärven kaupungin konserniin.

Pyhäsalmen Lentokenttä Oy:n osakkeiden omistus jakautuu seuraavasti:

- Pyhäjärven kaupunki	2.266 osaketta
- Pyhäsalmen Ilmailukerho	299 osaketta
- Anto Viitasen perikunta	35 osaketta

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat:

Aila Kauranen	puheenjohtaja	Mirja Hynninen
Irja Lehtinen	varapuheenjohtaja, sihteeri	Pentti Haavisto
Seppo Kangasharju		Satu Väisänen
Esko Kekkonen		Jorma Pekkala
Martti Prättälä		Matti Maliniemi

Tilintarkastajana toimii BDO Auditor Oy.

4. HENKILÖSTÖ

Osakeyhtiöllä ei ole palkattua henkilöstöä, eikä myöskään toimitusjohtajaa.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Varsinainen yhtiökokous on pidettiin 26.4.2018. Lentokenttä Oy:n hallitus on kokoontunut 2 kertaa vuoden 2018 aikana.

Toimintavuoden aikana hallitus työskenteli jälleen aktiivisesti kustannusten kuriin saamiseksi, mutta ei käyttöön nähden eikä kentän toimintaa kuitenkaan heikentäen.

6. ARVIO TALOUDELLISESTA ASEMASTA

Vuosikustannukset on saatu kaupungin avustuksen tuella hoidettua, mutta edelleen jatkossa kustannusten toteutumisseuranta on hoidettava tarkasti, jos toimintaa tahdotaan edes jatkossa ylläpitää tai pystytään toimintaa jopa kehittämäänkin.

Vuokraustoiminta tulojen osalta on minimaalista, koska tilat talvisäilytyksen osalta ovat rajalliset. Tulopuoli on tosi pientä kokonaisuutena nähden.

Muista aineellisista hyödykkeissä (asfaltointi) poistot jatkuvat aina vuoteen 2022.

Tilanne yhtiön talouslukujen osalta ovat heikot ja oman pääoman osalta jo hälyttävää.

7. LIIKETOIMINNAN KEHITYKSEEN VAIKUTTAVAT SEIKAT

Kentän toimintaa ei ole saatu taloudellisesti kasvamaan eikä aluetta kehittämään. Harrastustoimintaan ei ole lähtenyt mukaan uusia jäseniä, jotka olisivat tuoneet tehokasta virtaa harrastuksen kehittämiseen.

Ilman kaupungin vuosittain myöntämää avustusta ei lentokentän toimintaa voida edes ylläpitää. Kaupunki on laatinut ko. kentän osalta maankäyttösuunnitelman kehittämiseksi Air Park -toimintaa.

PYHÄSALMEN LENTOKENTTÄ OY

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Vuokratuotot	1 480	800	1 045	800
Muut tuotot	0	0	1 800	0
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	5 000	0	5 000	0
Liikevaihto yhteensä	6 480	800	7 845	800
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	0	0	0	0
Henkilöstökulut	0	0	0	0
Muut hlöstökulut	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	0	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaik.menoista	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	-1 993	-1 993	-1 993	-1 993
Poistot ja arvonalennukset yhteensä	-1 993	-1 993	-1 993	-1 993
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-7 224	-6 000	-4 917	-6 000
Hallintopalvelut	-1 080	-1 900	-847	-1 900
Muut hallinnonkulut	-1 262	-700	-1 190	-700
Muut kulut yhteensä	-9 566	-8 600	-6 954	-8 600
Luottotappiot				
Liikevoitto (liiketappio)	-5 079	-9 793	-1 102	-9 793
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	2	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	0	0	-3	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	2	0	-3	0
Voitto ennen satunnaisia eriä	-5 078	-9 793	-1 104	-9 793
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	-5 078	-9 793	-1 104	-9 793

PYHÄSALMEN LENTOKENTTÄ OY

TASE	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	7 972	9 965	OMA PÄÄOMA	8 875	9 979
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	386 832	386 832
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-376 853	-371 775
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 104	-5 078
Aineelliset hyödykkeet	7 972	9 965	VIERAS PÄÄOMA	1 172	2 163
1. Maa- ja vesialueet	0	0	Pitkäaikainen	0	0
2. Liittymät	0	0	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	0	0	2.Lainat rahoituslaitoks	0	0
4. Kiint koneet ja laitteet	0	0	3.Lainat julkisyhteisöltä	0	0
5. Koneet ja kalusto	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	7 972	9 965	Lyhytaikainen	1 172	2 163
7. Enn.maksut ja kesken.hank.	0	0	1.Lainat rah.laitos	0	0
Sijoitukset	0	0	2.Saadut ennakot	0	0
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3.Ostovelat	1 159	2 162
2. Muut saamiset	0	0	4.Muut velat	0	0
			5.Siirtovelat	13	1
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 075	2 178	VASTATTAVAA YHT	10 047	12 142
Saamiset	375	545			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	375	545			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	375	545			
Rahat ja pankkisaamiset	1 700	1 633			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 047	12 142			

PYHÄSALMEN LENTOKENTTÄ OY

Rahoituslaskelma

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-5 911,43	-8 084,60
Satunnaiset erät	5 000,00	5 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	1 800,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	888,57	-3 084,60
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	170,00	-545,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	-991,03	1 744,89
Rahoituksen nettorahavirta	-821,03	1 199,89
Rahavarojen muutos	67,54	-1 884,71
Rahavarat 31.12.	1 700,04	1 632,50
Rahavarat 1.1.	1 632,50	3 517,21
Rahavarojen muutos	67,54	-1 884,71
	0,00	0,00

PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY

Toimitusjohtaja Henrik Kiviniemi (oto)

1. YLEISTÄ

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, hallita ja vuokrata Pyhäsalmen kaivoksessa sijaitsevia uusiokäyttöön soveltuvia tuotanto- ja toimitiloja tieteelliseen ja tuotannolliseen tarkoitukseen. Yhtiön aputoiminimi ja markkinointinimi on Pyhäjärven Callio – maanalainen menestystekijä.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Yhtiön osakepääoma on 2.500 euroa ja osakkeiden määrä 5 kpl. Pyhäjärven kaupunki on merkinnyt kaikki 5 osaketta (100 %).

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat:

Kimmo Luukkonen puheenjohtaja

Ville Isoherranen, varapuheenjohtaja (hallituksen jäsen 28.6.2018 lähtien)

Henrik Kiviniemi, varapuheenjohtaja (hallituksen jäsen 28.6.2018 saakka)

Jorma Leskinen, jäsen

Hallitus kokousti kuluvan vuoden aikana 4 kertaa. Kokoukset pidettiin sähköpostikokouksina. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 28.6.2018.

Tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Oy

4. HENKILÖSTÖ

Toimitusjohtajana on elokuun 28.8.2018 lähtien toiminut oman viran ohella vt. kaupunginjohtaja Henrik Kiviniemi.

Yhtiöllä on vuonna 2018 ollut palveluksessaan osa-aikainen (20 % työajasta) markkinointi- ja tiedotussihteeri ajalla 1.8.2018-31.12.2018.

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto päätti 29.9.2014 § 85 perustaa Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy – nimisen kiinteistöosakeyhtiön. Kaivoksen infrastruktuuria hyödyntävä yritysalue, Pyhäjärven Callio, lanseerattiin vuoden 2017 kesällä. Calliosta kehitetään maanalainen menestystekijä, jonka vetovoimatekijänä on ainutlaatuinen maanalainen infrastruktuuri ja osaaminen. Pyhäjärven Callio on Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n aputoiminimi.

Yhtiön operatiivinen toiminta alkoi vuonna 2018. Kärkihankkeiden, eli energiavaraston (Pyhäsalmi PHES) ja Data Centerin (Callio Data Center Campus) lisäksi uusiokäyttöä edistettiin monen pienemmän hankekokonaisuuden kautta. Kvanttikiinteistöjen itse hallinnoimia hankkeita ei vuonna 2018 ollut.

Yhtiö järjesti toukokuussa 2018 Callio Extreme Run 2018-kaivosjuoksutapahtuman, jolla tavoiteltiin uusiokäytön medianäkyvyyden ja tunnettavuuden lisääntymistä. Tapahtuma toi medianäkyvyyttä, mutta tuotti suurehkon taloudellisen tappion osallistujamäärien jäädessä selkeästi tavoitteista. Tapahtumaa ei järjestetä vuonna 2019.

Yhtiöllä on Pyhäsalmi Mine Oy:n kanssa sopimus uusiokäytön ns. ensioikeuksista sekä tilojen edelleen vuokrauksesta ja uusiokäytön palveluliiketoiminnasta. Sopimus solmittiin tammikuussa 2018.

Yhtiö on tehnyt ensimmäiset vuokrasopimuksensa kaivosinfrastruktuurin uudelleen käyttämisestä vuoden 2018 syksyllä. Yhtiö on yhdessä kaupungin elinkeinopalveluiden kanssa sekä suunnittelemassa että toteuttamassa monipuolista uusiokäytön hankeportfoliota keväällä 2018 laaditun Callion strategisen toimintasuunnitelman mukaisesti.

Ensimmäiset kaivosalueen maanpäällisen infrastruktuurin uusiokäyttöä valmistelevat kehityshankkeet alkoivat vuoden 2018 aikana. Näitä ovat mm. kalanviljelyn ja biopolttoaineterminaalin selvityshankkeet. Kvanttikiinteistöt Oy tekee myös läheistä yhteistyötä GTK:n Energiakaivos-hankkeen kanssa, jossa selvitetään geotermisen energian liiketaloudellisen hyödyntämisen mahdollisuuksia kaivosalueella ja lähialueilla.

6. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Liikevaihto	17 489
Liikevoitto (-tappio)	-18 085
Tilikauden tulos	-18 369

7. INVESTOINNIT

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy ei ole tehnyt investointeja vuonna 2018. Callion toiminnan osalta tulevien vuosien investointeja on suunniteltu vuodesta 2020 lähtien. Tulevien investointien mittakaava riippuu kaivoksen maanalaisen infrastruktuurin jatkokäytön turvaamisen onnistumisesta.

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n riskienhallinnalla varmistetaan tehtävää liiketoimintaa tunnistamalla riskit ja niiden vaikutukset. Vaikutukset arvioidaan ja toimenpiteet määritellään riskiluokan mukaisesti. Riskien tunnistaminen ja hallinta tapahtuvat liiketoimintojen yhteydessä.

Joulukuussa 2018 solmittu Kvanttikiinteistöjen ja Strongman Champions Leaguen välinen sopimus Callio World Record Breakers-tapahtumasta muodostaa operatiivisen riskin liittyen mainosmyyntiin. Keväällä 2019 tapahtuva myynti onnistuessaan tuottaa tapahtumasta Kvanttikiinteistölle ylijäämää.

Maanalaisen kaivostoiminnan jatkoaikataulu vaikuttaa suoraan Callion hankkeiden markkinointi-aikaan ja uusien tulonlähteiden luomisen aikaikkunaan. Maanpäällisen infran ja alueiden uusiokäyttö antaa lisämahdollisuuksia ja tasaa keskittymisriskiä.

Uusiokäytön onnistumiselle keskeistä on yhteistyökumppaneiden sitoutuminen uusiokäyttöön. Mikäli esimerkiksi maankäytöllisiä ja kaavoituksellisia kysymyksiä ei saada ratkaistua vuoden 2019 alkupuolella, koko uusiokäytölle koituu suuri epäonnistumisen vaara.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Kvanttikiinteistöt Oy edistää kaivoksen uusiokäytön sisällöllisenä teemana uusiutuvan energian tuotannon ja energiavarastoinnin toteutumista Pyhäjärvelle. Energiateeman lisäksi luonnonvara-alan uusiokäyttömuotojen (kuten kasvien ja hyönteisten tuotanto) yhteydessä toiminnan tavoitteena on olla hiilineutraalia, jopa hiilinegatiivista.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Pyhäsalmen Kvanttikiinteistöt Oy:n toiminnan tulevaisuudelle ratkaisevaa on kaivoksen uusiokäyttöhankeiden kautta saatavien toimintatuottojen riittävyys infran ylläpitokulujen kattamiseksi. Yksittäisten suurien hankkeiden lisäksi ylläpitokuluja voidaan kattaa monilla pienemmillä tulovirroilla. Maanalaisen kaivostoiminnan jatkoaikataulu vaikuttaa suoraan Callion hankkeiden markkinointiaikaan ja uusien tulonlähteiden luomisen aikaikkunaan.

PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Vuokratuotot	0	0	5 435	0
Muut tuotot	0	0	0	0
Elinkeinopalvelut	0	0	0	0
Liiketoim.muut tuotot	0	0	12 054	0
Liikevaihto yhteensä	0	0	17 489	0
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavarastot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yht.	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	0	0	-4 126	0
Henkilöstökulut	0	0	-910	0
Muut hlöstökulut	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	0	0	-5 036	0
Poistot ja arvonalentum.				
Muista pitkävaik.men.	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	0	0	0	0
Poistot ja arvonalen.yht.	0	0	0	0
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	0	0	0	0
Hallintopalvelut	-495	0	-7 851	0
Muut hallinnonkulut	0	0	-22 687	0
Muut kulut yhteensä	-495	0	-30 538	0
Luottotappiot	0	0	0	0
	0		0	
Liikevoitto (liiketappio)	-495	0	-18 085	0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	0	0	-284	0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	0	0	-284	0
Voitto ennen satunn.eriä	-495	0	-18 369	0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot/kulut				0
Satunnaiset erät yht.	0	0	0	0
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	-495	0	-18 369	0

PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY

TASE	2018	2017	2018	2017	
	€	€	€	€	
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	0	0	OMA PÄÄOMA	-17 937	433
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	2 500	2 500
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	0	0
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-2 067	-1 573
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-18 369	-495
Aineelliset hyödykkeet	0	0	VIERAS PÄÄOMA	31 878	15
1. Maa- ja vesialueet	0	0	Pitkäaikainen	30 000	0
2. Liittymät	0	0	1.Pääomalinat	0	0
3. Rakennukset	0	0	2.Lainat rah.laitos	30 000	0
4. Kiint koneet ja laitteet	0	0	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kalusto	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	1 878	15
7. Enn.maksut ja kesken. Hank	0	0	1.Lainat rah.laitos	0	0
Sijoitukset	0	0	2.Saadut ennakot	0	0
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3.Ostovelat	467	0
2. Muut saamiset	0	0	4.Muut velat	1 200	0
			5.Siirtovelat	211	15
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 941	447	VASTATTAVAA YHT	13 941	447
Saamiset	496	0			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	496	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	496	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Rahat ja pankkisaamiset	13 445	447			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 941	447			

PYHÄSALMEN KVANTTIKIINTEISTÖT OY
Rahoituslaskelma

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-18 369,32	-494,68
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-18 369,32	-494,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	30 000,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	-496,00	0,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lis. (+) väh. (-)	1 863,46	14,70
Rahoituksen nettorahavirta	31 367,46	14,70
Rahavarojen muutos	12 998,14	-479,98
Rahavarat 31.12.	13 445,48	447,34
Rahavarat 1.1.	447,34	927,32
Rahavarojen muutos	12 998,14	-479,98
	0,00	0,00

PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY

Toimitusjohtaja **Matti Aulakoski**

Pyhäjärven kaupungin kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitoksen toiminta yhtiöitettiin 1.1.2015 alkaen. Kaupunginvaltuusto päätti 27.10.2014 § 99 perustaa Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy:n.

1. YLEISTÄ

Yhtiön toimialana on vesi- ja viemärlaitostointo sekä kaukolämmön tuotanto ja jakelu. Lisäksi yhtiö voi harjoittaa yhdyskuntateknisten rakenteiden yllä pitoa ja huoltoa sekä muut liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita osakkeita ja kiinteistöjä

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Pyhäjärven kaupunki omistaa kaikki yhtiön 1.010 osaketta.
Yhtiö kuuluu Pyhäjärven kaupungin konserniyhtiöön, joka laatii konsernitilinpäätöksen.

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat:
Erkki Kärkkäinen, puheenjohtaja
Aimo Karvonen, varapuheenjohtaja
Kjell Kurten
Pirjo Lammassaari
Greta Kauranen
Hallitus kokoontui kuluvan vuoden aikana 9 kertaa. Varsinainen yhtiökokous pidettiin 11.4.2018. Tilintarkastajana on toiminut BDO Oy, Sakari Syrjälä

4. HENKILÖSTÖ

toimitusjohtaja Matti Aulakoski
toimistosihiteeri Helena Vartiainen
käyttöpäällikkö Ilkka Nurminen
asennustyönjohtaja Pekka Niskanen
vesijohto- ja viemäriasentaja Mauri Korpikari
vanhempi laitosmies Markku Manninen
vanhempi laitosmies Raimo Paajanen
laitosmies Pauli Lohva
laitosmies Aki Kokkonen

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Toiminnassa ja taloudessa ei ollut merkittäviä muutoksia.

6. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

-liikevaihto	2.624.335,61 €
-kaukolämpö	1.564.619,51 €
-vesi- ja viemärlaitos	1.059.716,10 €
-myyty kaukolämpö	23.523,8 MWh/v
-myyty vesimäärä	659.835 m ³ /v
-laskutettu jätevesimäärä	153.988 m ³ /v

VESILAITOS

Tunnusluku	TA 2018	TP 2018
Pumpattu vesimäärä	920 000 m ³	869 244
Myytyvesimäärä	595 000 m ³	659 835
YLä-Savon vesihuolto	265 000 m ³	263 646
Haapajärven Vesi Oy	25 000 m ³	17 585
Pyhäjärven alue	375 000 m ³	350 000
Omatarve	8 000 m ³	13 295

VIEMÄRILAITOS

Tunnusluku/Mittari	TA 2018	TP 2018
Puhdistamolle tullut vesimäärä	375 000	366 074
Laskutettu jätevesi	158 400	154 988
Vuotovesimäärä	202 000	212 000
Vuotovesimäärä	49 %	58 %

KAUKOLÄMPÖLAITOS

Kohde	Tunnusluvut	TA 2018	TP 2018
Risteysalue	Myyty lämpö MWh	470	507
	Tuotettu lämpö KÖ	720	773
Ruotanen	Myyty lämpö MWh	1 600	1 643
	Tuotettu lämpö Bio	2 400	2 516
Pyhäsalmen alue	Myyty lämpö MWh	22 500	21 372
Ollintien laitos	Tuotettu lämpö RÖ	350	42
KPA-laitos	Tuotettu lämpö RÖ	1 050	308
	Tuotettu lämpö Bio	22 950	25 053
	Kokonaismyynti	24 570	23 524
	Kokonaistuotto	27 470	28 692
	Biopolttoaineella tuotettu	25 350	27 569
	Biopolttoaineella tuotettu	92 %	96 %

STRATEGINEN TAVOITE 3. KANNUSTAVA, MONIPUOLINEN JA VERKOISTOITUNUT ELINKEINOPOLITIikka

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
3.7 Luonnonvarojen hyödyntäminen laaja-alaisesti		
Uusiutuvan polttoaineen käyttö 90 % energialähteenä lämmöntuotannossa	Biopolttoaineella tuotettu energia	Toteutunut Tuotettiin 96% biopolttoaineilla

STRATEGINEN TAVOITE 4. ALUEELLISEN YHTEISTYÖN HYÖDYNTÄVÄ PALVELUTUOTANTO

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
4.3 Palvelutuotantorakenteiden monipuolistaminen		
Lähipalveluiden ja lähituotteiden ensisijaisuus hankinnoissa	Hankinnoista tiedottaminen paikallisille yrittäjille.	Toteutunut

STRATEGINEN TAVOITE 5. VIIHTYISÄ YMPÄRISTÖ JA MYÖNTEINEN KUNTAKUVA

TAVOITE	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
5.1 Järvistä ja muusta luonnosta huolehtiminen		
Haja-asutusalueiden viemäröinnillä vähennetty vesistöjen kuormitusta	Info / uusia liittymiä	Toteutunut 14kpl kiinteistöjä

MUUT TAVOITTEET

TAVOITE	TAVOITEARVO	TOIMENPIDE / HANKE	ARVIOINTI / MITTARI
Raportointivelvoite talousasioista	3 kertaa / vuosi		Tavoite toteutunut.

7. INVESTOINNIT

KAUKOLÄMPÖLAITOS

Ruotasen alueella uusittiin linjastoja. Uusia liittymiä rakennettiin.

VESILAITOS

Susitien vesihuolto. Vanhan pyhäjärventien vesihuolto sujuttamalla.

VIEMÄRILAITOS

Tehtiin sujutuksia betoniviemäriin.

Niemelänrannan viemäriinjaa uusittiin noin 1 kilometrin verran.

Kirkonkylän viemärointiä rakennettiin.

Investoinnit olivat yhteensä 447.543,19 euroa.

8. SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Sisäistä valvontaa on toteutettu kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja noudattaen, joiden avulla on varmistettu organisaation tavoitteiden saavuttaminen ja toiminnan laillisuus.

Yhtiö on tehnyt riskienkartoituksen sekä työsuojelun toimintaohjelman. Näissä on kartoitettu erityyppisiä riskejä työsuojelun ja toiminnan kannalta.

KAUKOLÄMPÖ

Kaukolämpölaitoksen kannalta suurin riski on, että kiinteän polttoaineen laitoksessa sattuu jotain vakaavaa kuten tulipalo, räjähdys tai jokin muu onnettomuus ja lämpö joudutaan tuottamaan öljyllä.

Tähän yhtiö on varautunut vakuuttamalla tämän kaltainen riski.

Biopolttoaineen saatavuus on turvattu toimitussopimuksilla vuoden 2019 kesäkuun loppuun asti.

VESILAITOS

Vesilaitos on varautunut sähkökatkoksia varten hankkimalla varavoimakoneet kaikille vedenottamoille. Näin turvataan vedensaanti asiakkaille sähkökatkostenkin aikana.

Lisäksi yhtiö on tehnyt toimintaohjeet toiminnasta talousveden saastumisen ja erityistilanteiden varalta. Samoin on tehty desinfiointiohjeet vesijohtoverkostoille.

JÄTEVEDEN PUHDISTUS

Suurimpia toiminnan riskejä on jätevedenpuhdistamolle tuleva suuri vuotovesimäärä.

Tuleville vuosille taloudellisia riskejä tulee uuden ympäristöluvan myötä, jossa on ainakin purkupaikan muutos ja pintavalutuskentän rakentaminen. Samoin puhdistamolle on odotettavissa muutoksia tiukentuneiden puhdistusvaatimusten myötä.

9. YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Ympäristötekijöiden osalta ei ole tiedossa sellaisia tekijöitä, jotka vaikuttaisivat olennaisesti kaupungin taloudelliseen tulokseen tai asemaan tai toiminnan kehitykseen. Painoarvoltaan pienempien asioiden osalta voidaan mainita, että esimerkiksi vesihuoltolaitoksen puhdistamon osalta on tehty investointeja täyttääkseen vaaditut lupaehdot. Lupaehtojen kiristyminen voi kuitenkin vaatia lisäinvestointeja.

10. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Pyrimme omalla toiminnalla vaikuttamaan toimintavarmuuteen ja kustannustehokkuuteen jotta voimme pitää kuluttajahinnat nykyisellä tasolla.

PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY				

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Vuokratuotot				
Muut tuotot	2 603 497	2 542 585	2 624 336	2 515 000
Liiketoim.muut tuotot				
Liikevaihto yhteensä	2 603 497	2 542 585	2 624 336	2 515 000
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavaraostot	-1 341 484	-1 334 530	-1 259 942	-1 267 300
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-1 341 484	-1 334 530	-1 259 942	-1 267 300
Henkilöstökulut				
Palkat	-490 830	-444 208	-480 558	-573 400
Henkilöstökulut	-84 388	-97 345	-87 482	0
Muut hlöstökulut	-11 800	0	-12 205	0
Henkilöstökulut yhteensä	-587 018	-541 553	-580 245	-573 400
Poistot ja arvonalentum.				
Muista pitkävaik.men.	0	0	0	0
Rakennuksista	-401 178	-194 174	-377 061	-355 100
Koneista ja kalustosta	-18 818	-124 210	-25 783	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-419 995	-318 384	-402 844	-355 100
Muut kulut				
Vapaaeht.henkilösivukulut	-13 325	-16 220	-20 725	0
Kiinteistöjen hoitokulut	-134 849	-169 282	-153 325	-275 500
Hallintopalvelut	-29 833	-39 000	-31 995	0
Muut hallinnonkulut	-13 103	-47 740	-44 058	0
Muut kulut yhteensä	-191 110	-272 242	-250 103	-275 500
Luottotappiot	0	0	-5 247	0
Liikevoitto (liiketappio)	63 889	75 876	125 955	43 700
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	5 706	0	7 980	0
Korko- ja rahoituskulut	-26 674	-43 484	-24 141	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-20 968	-43 484	-16 161	0
Voitto ennen satunn.eriä	42 922	32 392	109 794	43 700
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos	41 438	0	0	
Tilinpäätössiirrot yhteensä	41 438	0	0	0
Tuloverot	-16 935	0	-22 123	0
Tilikauden tulos	67 425	32 392	87 671	43 700

PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY

TASE

	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	9 606 651	9 561 952	OMA PÄÄOMA	5 262 774	5 175 102
Aineettomat hyödykkeet	3 600	3 600	Peruspääoma	1 010 000	1 010 000
1. Aineettomat oikeudet	3 600	3 600	Muut omat rahastot	4 000 000	4 000 000
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	165 102	97 678
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	87 671	67 424
Aineelliset hyödykkeet	9 603 051	9 558 352	VIERAS PÄÄOMA	5 100 227	5 184 865
1. Maa- ja vesialueet	14 607	14 607	Pitkäaikainen	4 429 349	4 595 921
2. Liittymät	5 524	5 524	1. Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	9 483 308	9 448 230	2. Lainat rahoituslait.	138 800	160 900
4. Kiinteät koneet ja laitteet	0	0	3. Lainat julkisyht.	3 050 876	3 254 268
5. Koneet ja kalusto	99 612	89 991	4. Muut velat	1 239 673	1 180 753
6. Muut aineelliset hyöd.	0	0	Lyhytaikainen	670 878	588 944
7. Enn.maks. ja keskener.	0	0	1. Lainat rahoituslait.	20 400	20 400
Sijoitukset	0	0	2. Saadut ennakot	1 384	589
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3. Ostovelat	243 670	163 804
2. Muut saamiset	0	0	Velat saman korns.yrit.	203 392	203 392
VAIHTUVAT VASTAAVAT	756 349	798 015	4. Muut velat	73 321	64 648
Saamiset	446 031	564 993	5. Siirtovelat	128 711	136 112
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	VASTATTAVAA YHT.	10 363 000	10 359 967
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	446 031	564 993			
1. Myyntisaamiset	441 178	562 807			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	2 831	0			
5. Siirtosaamiset	2 022	2 186			
Rahat ja pankkisaamiset	310 318	233 022			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	10 363 000	10 359 967			

PYHÄJÄRVEN ENERGIA JA VESI OY

Rahoituslaskelma

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	490 515,71	457 034,06
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-447 543,19	-316 209,38
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	42 972,52	140 824,68
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	58 919,95	5 397,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-225 492,00	-222 092,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	118 962,11	-77 495,58
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lis.(+) väh.(-)	81 933,63	-23 410,94
Rahoituksen nettorahavirta	34 323,69	-317 601,52
Rahavarojen muutos	77 296,21	-176 776,84
Rahavarat 31.12.	310 318,04	233 021,83
Rahavarat 1.1.	233 021,83	409 798,67
Rahavarojen muutos	77 296,21	-176 776,84
	0,00	0,00

KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO

Vastuhenkilö **Toimitusjohtaja Taina Paldanius**

1. YLEISTÄ

Yhtiön toimialana on hallita vuokrasopimuksen nojalla Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevia tiloja sekä omistaa ja hallita niillä olevaa kahta liiketaloa.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeet	Kpl	Hsto	Omistaja
1-493	493	A 1	Pyhäjärven kaupunki
494-722	229	A 2	Kansaneläkelaitos
723-1105	383	A 3	Pyhäjärven Kehitys Oy
1106-1199	94	A 4	Pyhäjärven Kehitys Oy
1200-1487	288	B 5	Alko Oy
1488-1494	7	B 6	Pyhäjärven kaupunki
1495-1527	33	B 7	Pyhäsalmen Taksi Oy
1528-1800	273	B 8	Pyhäjärven kaupunki
Yhteensä	1800 osaketta		

3. HALLINTO JA TILINTARKASTUS

Yhtiön hallitukseen kuuluvat
 Asko Torssonen pj ja Sami Laukkanen (Pyhäjärven kaupunki)
 Risto Alaheikka (Pyhäjärven Kehitys Oy)
 Kari Kaleton (Kela)
 Marjo Heikkilä (Alko Oy)

Hallitus kokoontui tilikaudella neljä kertaa.

Tilintarkastusyhteisö BDO Oy

4. HENKILÖSTÖ

Ei palkattuja työntekijöitä

5. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuonna 2018 Koy Pyhäsalmen Liiketalo on ostanut kaupungilta tontin, jolla yhtiön rakennukset sijaitsevat. Lainhuudatus on tehty, lohkominen toimitetaan kesällä 2019.

Tulevia remonteja suunnitellaan hallituksen 5v korjaustarveselvityksen pohjalta (kohdassa investoinnit).

Tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 33 170,21 euroa. Tulos oli hoitomenojen osalta ylijäämäinen 9 462,05 euroa. Hoitovastikkeen kumulatiivinen ylijäämä oli 11 570,58 euroa, joten tulevalle tilikaudelle siirtyy 21 032,63 euroa. Yhtiön kassatilanne on hyvä.

6. TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

TUNNUSLUKU/MITTÄRI	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019	TS2020
Lainakanta	146 724	144 322	88 436	49 633	10 000
Investoinnit	5 070	51 103	9 593	10 500	26 800

7. INVESTOINNIT**Kiinteistö Oy Pyhäsalmen Liiketalo****Korjaustarveselvitys 5 v, hallituksen esitys**

<u>5 vuoden aikana suunnitellut korjaukset</u>	aika	hinta-arvio, brutto	netto
Sähköautojen latauspiste	2019 - 2020	5 000 €	4 155 €
Lv-jäähdytyksen käyttöönotto B-taloon	2019 - 2020	32 240 €	26 800 €
Lukituksen suunnittelu ja uusiminen	2018 - 2019	12 400 €	10 305 €
Katon tarkastus ja tarvittavat huoltotoimenpiteet	2019 - 2020	24 800 €	20 611 €

8. RISKIEN HALLINTA, SISÄINEN VALVONTA JA YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Sisäinen valvonta toteutetaan toimittamalla kaupungille välitilinpäätöstiedot sekä informoimalla kaupunkia yhtiössä tehdyistä päätöksistä.

9. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön talous pyritään pitämään tasapainossa. Isot korjaukset on jo toteutettu.

KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO

Tuloslaskelma

	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Kiinteistön tuotot				
Vastikkeet	80 781	80 781	80 781	80 781
Käyttökorvaukset	512	512	512	512
Liikevaihto yhteensä	81 292	81 293	81 292	81 293
Kiinteistön hoitokulut				
Hallinto	-11 931	-12 700	-11 808	-12 490
Hoitokulut	-51 973	-55 641	-53 669	-53 103
Korjaukset	-65 807	-5 000	-1 655	-2 700
Korjaukset, lukitus	0	0	0	-10 000
Kiinteistön hoitokulut yhteensä	-129 710	-73 341	-67 132	-78 293
Toimintakate	-48 418	7 952	14 160	3 000
Poistot ja arvonalentum.				
Muista pitkävaik.men.	-14 430	-14 823	-14 316	-14 000
Rakennuksista	0	-24 920	-19 322	-24 340
Koneista ja kalustosta	0	-5 344	-1 825	-4 005
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-14 430	-45 087	-35 463	-42 345
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	48 785	56 493	56 275	40 513
Korko- ja rahoituskulut	-2 937	-2 337	-1 801	-1 168
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	45 848	54 156	54 474	39 345
Voitto ennen satunnaisia eriä	-17 001	17 021	33 170	0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0
Satunnaiset erät yhteensä	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	-17 001	17 021	33 170	0

KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO

TASE

	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 559 743	1 586 372	OMA PÄÄOMA	1 505 210	1 472 040
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	8 000	8 000
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	1 516 986	1 516 986
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-52 946	-35 945
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	33 170	-17 001
Aineelliset hyödykkeet	1 559 743	1 586 372	VIERAS PÄÄOMA	94 413	151 664
1. Maa- ja vesialueet	81 172	86 583	Pitkäaikainen	49 633	89 116
2. Liittymät	38 329	38 329	1. Pääomalinat	0	0
3. Rakennukset	1 424 223	1 440 085	2. Lainat rah.laitoksilta	49 633	89 116
4. Kiinteät koneet ja laitteet	10 543	14 075	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
5. Koneet ja kalusto	5 476	7 301	4. Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	44 780	62 548
7. Enn.maksut ja kesken. hank	0	0	1. Lainat rah.laitoksilta	38 803	55 206
Sijoitukset	0	0	2. Saadut ennakot	297	149
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3. Ostovelat	4 164	3 569
2. Muut saamiset	0	0	4. Muut velat	1 516	3 484
			5. Siirtovelat	0	141
VAIHTUVAT VASTAAVAT	39 880	37 331	VASTATTAVAA YHT	1 599 623	1 623 703
Saamiset	1 093	0			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vastikesaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	1 093	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vastikesaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	1 093	0			
Rahat ja pankkisaamiset	38 787	37 331			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 599 623	1 623 703			

KIINTEISTÖ OY PYHÄSALMEN LIIKETALO

VASTIKEJÄLKILASKELMA

HOITOTUOTOT

Hoitovastikkeet	80 780,52	
Käyttökorvaukset	511,80	
Vastikkeiden alv	16 520,05	

HOITOTUOTOT YHTEENSÄ 97 812,37

HOITOKULUT

Hoitokulut	-67 132,32	
Korkokulut	0,00	
Muut rahoituskulut	0,00	
Alv-palautusvastuu	758,98	
Aktivoinnit, tontin osto	-9 592,80	
Alv vastikekulut	-12 384,18	

HOITOKULUT YHTEENSÄ -88 350,32

LAINOJEN NOSTOT

0,00

HOITOVASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ**9 462,05**

ED. TILIKAUSIEN HOITOVAST. YLI/ALIJÄÄMÄ

11 570,58

SIIRTYVÄ HOITOVAST. YLI/ALIJÄÄMÄ

21 032,63

ALV-VASTIKETUOTOT

Alv-vastikkeet	0,00	
vähennettävät verot	12 384,18	

ALV-VASTIKETUOTOT YHTEENSÄ 12 384,18

ALV-VASTIKEKULUT

Tilitettävä alv	-16 519,73	

ALV-VASTIKEKULUT YHTEENSÄ -16 519,73

ALV-VASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ

-4 135,55

ED. TILIKAUSIEN ALV-VASTIKEJÄÄMÄ

17 973,80

SIIRTYVÄ ALV-VASTIKEJÄÄMÄ

13 838,25

PÄÄOMATUOTOT, LAINA 3

Pääomavastikkeet	17 751,63	
Rahastoidut pääomavastikkeet	0,00	

Pääomavastikkeet yhteensä 17 751,63

Lainaosuusruoritukset jää

Rahastoidut lainaosuussuoritukset

Lainaosuussuoritukset yhteensä 0,00

PÄÄOMATUOTOT, LAINA 3

17 751,63

PÄÄOMAKULUT, LAINA 3

Korkokulut	-145,70	
Muut rahoituskulut	-26,40	

Lainojen lyhennykset -17 436,00

Lainaosuuslyhennykset

PÄÄOMAKULUT, LAINA 3 YHTEENSÄ -17 608,10

PÄÄOMAVASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ, LAINA 3		143,53
ED. TILIKAUSIEN PÄÄOMAVAST.JÄÄMÄ LAINA 3		314,38
SIIRTYVÄ PÄÄOMAVASTIKEJÄÄMÄ LAINA 3		457,91
ALV-VASTIKETUOTOT, LAINA 3		
Alv-vastikkeet	4 260,40	
vähennettävät verot	0,00	
ALV-VASTIKETUOTOT YHTEENSÄ		4 260,40
ALV-VASTIKEKULUT, LAINA 3		
Tilitettävä alv	-4 260,40	
ALV-VASTIKEKULUT YHTEENSÄ		-4 260,40
ALV-VASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ		0,00
ED. TILIKAUSIEN ALV-VASTIKEJÄÄMÄ		0,00
SIIRTYVÄ ALV-VASTIKEJÄÄMÄ		0,00
PÄÄOMATUOTOT, LAINA 4		
Pääomavastikkeet	5 695,20	
Pääomavastikkeet alv	25 068,00	
Rahastoidut pääomavastikkeet	0,00	
Pääomavastikkeet yhteensä		30 763,20
Lainaosuussuoritukset jää		
Rahastoidut lainaosuussuoritukset	0,00	
Lainaosuussuoritukset yhteensä		0,00
PÄÄOMATUOTOT, LAINA 4		30 763,20
PÄÄOMAKULUT, LAINA 4		
Korkokulut	-987,80	
Muut rahoituskulut	-27,60	
Lainojen lyhennykset	-29 548,96	
Lainaosuuslyhennykset	0,00	
PÄÄOMAKULUT, LAINA 4 YHTEENSÄ		-30 564,36
PÄÄOMAVASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ, LAINA 4		198,84
ED. TILIKAUSIEN PÄÄOMAVAST.JÄÄMÄ LAINA 4		-230,77
SIIRTYVÄ PÄÄOMAVASTIKEJÄÄMÄ LAINA 4		-31,93
ALV-VASTIKETUOTOT, LAINA 4		
Alv-vastikkeet	6 016,44	
vähennettävät verot	0,00	
ALV-VASTIKETUOTOT YHTEENSÄ		6 016,44
ALV-VASTIKEKULUT, LAINA 4		
Tilitettävä alv	-6 016,44	
ALV-VASTIKEKULUT YHTEENSÄ		-6 016,44
ALV-VASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ		0,00
ED. TILIKAUSIEN ALV-VASTIKEJÄÄMÄ		0,00
SIIRTYVÄ ALV-VASTIKEJÄÄMÄ		0,00
PÄÄOMATUOTOT, LAINA 5		

Pääomavastikkeet	7 759,35	
Rahastoidut pääomavastikkeet	<u>0,00</u>	
Pääomavastikkeet yhteensä		7 759,35
Lainaosuussuoritukset	0,00	
Rahastoidut lainaosuussuoritukset	<u>0,00</u>	
Lainaosuussuoritukset yhteensä		<u>0,00</u>
PÄÄOMATUOTOT, LAINA 5		7 759,35
PÄÄOMAKULUT, LAINA 5		
Korkokulut	-583,52	
Muut rahoituskulut	-29,90	
Lainojen lyhennykset	-8 900,42	
Lainaosuuslyhennykset	0,00	
PÄÄOMAKULUT, LAINA 5 YHTEENSÄ		-9 513,84
PÄÄOMAVASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ, LAINA 5		-1 754,49
ED. TILIKAUSIEN PÄÄOMAVAST.JÄÄMÄ LAINA 5		<u>361,03</u>
SIIRTYVÄ PÄÄOMAVASTIKEYJÄÄMÄ LAINA 5		-1 393,46
ALV-VASTIKETUOTOT, LAINA 5		
Alv-vastikkeet	<u>1 862,50</u>	
ALV-VASTIKETUOTOT YHTEENSÄ		1 862,50
ALV-VASTIKEKULUT, LAINA 5		
Tilitettävä alv	<u>-1 862,50</u>	
ALV-VASTIKEKULUT YHTEENSÄ		-1 862,50
ALV-VASTIKEYLI/ALIJÄÄMÄ		0,00
ED. TILIKAUSIEN ALV-VASTIKEYJÄÄMÄ		<u>0,00</u>
SIIRTYVÄ ALV-VASTIKEYJÄÄMÄ		0,00
TÄSMÄYTYS KIRJANPITOON		
Hoitovastikeyli/alijäämä		21 032,63
Alv-vastikeyli/alijäämä		13 838,25
Pääomavastikeyli/alijäämä laina 3		457,91
Pääomavastikeyli/alijäämä laina 4		-31,93
Pääomavastikeyli/alijäämä laina 5		-1 393,46
KOKONAISJÄÄMÄ		33 903,40
Rahoitusomaisuus		39 880,30
Lyhytaik. Vieras pääoma		-44 780,29
seur. Tilikauden lainanlyhennykset		38 803,39
TASEEN RAHOITUSASEMA		33 903,40
erotus		0,00
	2018	2017
Rahavarat 1.1.	38 787,24	20 322,54
Rahavarat 31.12.	37 330,93	37 330,93
Rahavarojen muutos	1 456,31	17 008,39

ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA**Isännöinti** Pyhäjärven Tilitoimisto Oy / Tuohimaa Kati

1. YLEISTÄ Yhtiön toimialana on vuokraoikeuden nojalla hallita Pyhäjärvellä sijaitsevia määräaloja kolmesta eri tilasta sekä niille rakennettavia rakennuksia.

2. OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Osakkeiden lukumäärä 1.000 kpl. Yhtiö on Pyhäjärven kaupungin tytäryhtiö. Kiinteistö Oy Rillankivi omistaa yhtiöstä 50,70 % ja Pyhäjärven kaupunki 3,00 %, yhteensä 53,70 %.

3. HALLINTO

Hallitus
Sari Ahola, puheenjohtaja
Sami Laukkanen
Matti Ruotoistenmäki

Hallitus kokoontui tilikaudella kaksi kertaa. Varsinainen yhtiökokous on pidetty 13.3.2018, ylimääräinen yhtiökokous 26.6.2018 ja hallinnonluovutuskokous (yhtiökokous) 12.12.2018.

Tilintarkastusyhteisö BDO Oy, päävastuullinen tilintarkastaja Tiina Mikkonen-Brannkärr.

4. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Rakennusliike on suorittanut takuuseen tilikauden aikana rakennuksessa havaittujen pienten vikojen/puutteiden korjauksia. Takuutarkastus on pidetty 17.10.2018.

Hoitovastikkeet	1.1. - 30.6.	1.7. - 31.12.
Asuinhuoneistot	3,30 €/m ²	3,70 €/m ²
Liikehuoneistot	3,96 €/m ²	4,44 €/m ²
Varasto	1,32 €/m ²	1,48 €/m ²

5. ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Yhtiön toiminnan arvioidaan jatkuvan kuluvan tilikauden aikana entiseen tapaan.

ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA

Tuloslaskelma	TP2017	TA2018	TP2018	TA2019
Liikevaihto				
Vastikkeet	19 710	17 918	17 918	18 942
Muut tuotot	835	1 200	440	1 200
Liiketoim.muut tuotot	0	0	0	0
Liikevaihto yhteensä	20 545	19 118	18 358	20 142
Materiaalit ja palvelut				
Aine- ja tavarastot	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut yhteensä	0	0	0	0
Henkilöstökulut				
Palkat	-87	-200	-87	-200
Henkilöstökulut	0	0	0	0
Muut henkilöstökulut	0	0	0	0
Henkilöstökulut yhteensä	-87	-200	-87	-200
Poistot ja arvonalentumiset				
Muista pitkävaikutteisista menoista	0	0	0	0
Rakennuksista	0	0	0	0
Koneista ja kalustosta	-3 131	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-3 131	0	0	0
Muut kulut				
Kiinteistöjen hoitokulut	-15 018	-16 704	-16 350	-16 828
Hallintopalvelut	-2 290	-2 214	-3 646	-3 114
Muut hallinnonkulut	0	0	0	0
Muut kulut yhteensä	-17 308	-18 918	-19 996	-19 942
Luottotappiot	0	0	0	0
Liikevoitto (liiketappio)	19	0	-1 725	0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot	0	0	0	0
Korko- ja rahoituskulut	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	0	0	0	0
Voitto ennen satunnaisia eriä	19	0	-1 725	0
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot/kulut	0	0	0	0
Satunnaiset erät yhteensä	0	0	0	0
Välittömät verot	0	0	0	0
Tilikauden voitto / tappio	19	0	-1 725	0

ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA

TASE	2018	2017		2018	2017
	€	€		€	€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	938 251	938 251	OMA PÄÄOMA	940 915	942 640
Aineettomat hyödykkeet	0	0	Peruspääoma	20 000	20 000
1. Aineettomat oikeudet	0	0	Muut omat rahastot	922 600	922 600
2. Muut pitkävaik.menot	0	0	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	40	21
3. Ennakkomaksut	0	0	Tilikauden yli-/alijäämä	-1 725	19
Aineelliset hyödykkeet	938 251	938 251	VIERAS PÄÄOMA	12 440	13 633
1. Maa- ja vesialueet	0	0	Pitkäaikainen	0	0
2. Liittymät	19 900	19 900	1.Pääomalainat	0	0
3. Rakennukset	893 700	893 700	2.Lainat rah.laitos	0	0
4. Kiint koneet ja laitteet	24 651	24 651	3.Lainat julkisyht	0	0
5. Koneet ja kalusto	0	0	4.Muut velat	0	0
6. Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Lyhytaikainen	12 440	13 633
7. Enn.maksut ja keskener.	0	0	1.Lainat rah.laitos	0	0
Sijoitukset	0	0	2.Saadut ennakot	0	0
1. Osakkeet ja osuudet	0	0	3.Ostovelat	694	1 950
2. Muut saamiset	0	0	4.Muut velat	11 747	11 683
			5.Siirtovelat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 105	18 022	VASTATTAVAA YHT	953 356	956 273
Saamiset	2 665	3 336			
Pitkäaikaiset saamiset	0	0			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	0	0			
5. Siirtosaamiset	0	0			
Lyhytaikaiset saamiset	2 665	3 336			
1. Myyntisaamiset	0	0			
2. Vuokrasaamiset	0	0			
3. Lainasaamiset	0	0			
4. Muut saamiset	2 665	3 336			
5. Siirtosaamiset					
Rahat ja pankkisaamiset	12 439	14 686			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	953 356	956 273			

ASUNTO OY PYHÄJÄRVEN TORIPIHA

Rahoituslaskelma

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-1 725,08	3 150,07
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 725,08	3 150,07
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 193,07	1 584,57
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos, lisäys (-) vähennys (+)	671,01	3 293,48
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos lisäys (+) vähennys (-)	0,00	0,00
Rahoituksen nettorahavirta	-522,06	4 878,05
Rahavarojen muutos	-2 247,14	8 028,12
Rahavarat 31.12.	12 439,23	14 686,37
Rahavarat 1.1.	14 686,37	6 658,25
Rahavarojen muutos	-2 247,14	8 028,12

10. YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS VUODELTA 2018

PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI
Tekninen toimi

1. JOHDANTO

Pyhäjärven kaupunki tarjoaa kuntalaisilleen kattavat peruspalvelut sekä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän asuinympäristön. Tavoitteena on taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhdyskuntarakenne.

Pyhäjärven kunnan pohjavesivarat ovat kunnan erityisessä suojelussa, pohjavesien puhtaus on koko kunnan hyvinvoinnin keskeinen edellytys. Kunnallisella vesihuollolla ja vesihuollon yleisellä kehittämisellä turvataan kaikille kuntalaisille riittävästi hyvänlaatuista talousvettä.

Vesistöjen ekologinen tervehdyttäminen ja niiden virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen on yksi kunnan keskeisistä ympäristöhoitotoista.

2. KAAVOITUS

Maankäyttö- ja rakennuslaki sekä maankäyttö- ja rakennusasetus säätelevät kaavoitusta ja rakentamista. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoituksesta omalla alueellaan. Pyhäjärven kaupungin kaavoitusta ohjaa Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, Liikenne- ja Ympäristökeskus järjestämällä vuosittain kunnan kanssa kehittämisseskustelut sekä yksittäisiä kaavoja koskien viranomais- ja työneuvottelut.

Kunnan alueiden käytön järjestämiseksi ja ohjaamiseksi laaditaan yleiskaavoja ja asemakaavoja. Yleiskaavassa osoitetaan alueiden käytön pääpiirteet kunnassa. Asemakaavassa osoitetaan kunnan osa-alueen käytön ja rakentamisen järjestäminen. Kunnat voivat laatia yhteisen yleiskaavan.

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella (MRL 4 §). Kaavoitus huolehtii yhdyskuntarakenteen terveestä kehityksestä ja taloudellisuudesta sekä turvaa riittävän tonttivarannon tulevien vuosien rakennustoiminnalle. Kaavaprosessi hoidetaan kaupungin omana työnä, kaavasuunnittelu ostopalveluna.

3. YMPÄRISTÖNSUOJELU

Vuoden 2010 alusta rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveydenhuollon järjestäminen siirtyvät peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden vastuulle. Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto tekevät oman tilinpäätöksen.

4. VESIHUOLTO

Pyhäjärven kaupungin vesi- ja jätevesihuollosta vastaa Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy 1.1.2015 lähtien.

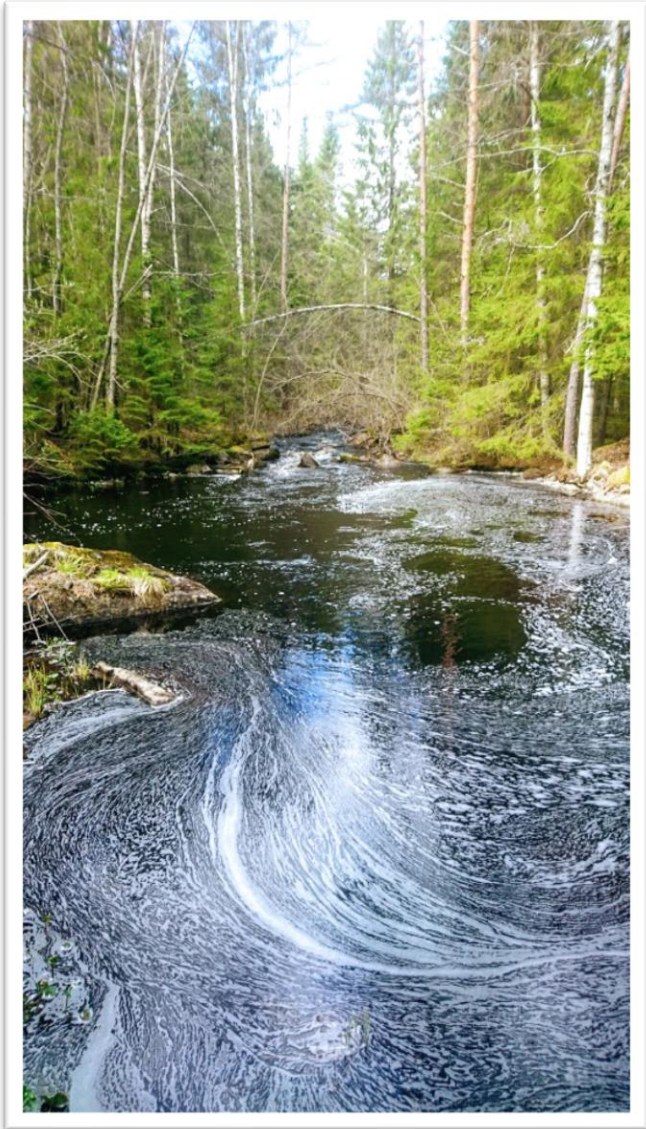
5. KAUKOLÄMPÖ

Pyhäjärven kaupungin kaukolämmöstä vastaa Pyhäjärven Energia ja Vesi Oy 1.1.2015 lähtien.

6. JÄTEHUOLTO

Pyhäjärven kaupungin alueella jätehuollosta vastaa Vestia Oy.

7. VESIENSUOJELU

LOPPURAPORTTI**PYHÄJOEN JA PYHÄJÄRVEN VESISTÖKUNNOSTUSHANKE****PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI****DNRO POPELY/292/2016**

31.10.2018 PYHÄJÄRVI

KUVAUS HANKKEESTA

Hankkeessa kunnostetaan Pyhäjärveä ja Pyhäjoen Kalliokosken — Niskalanlahden välistä osuutta. Pyhäjoen kunnostukseen sisältyy mm. jokiuoman ruoppausta, kalataloudellista kunnostusta ja laskeutusaltaiden/kosteikkojen rakentamista. Pyhäjärven kunnostustoimenpiteitä ovat mm. ruoppaus ja laskeutusaltaiden/kosteikkojen rakentaminen. Sinistä biotaloutta kehitetään hoitokalastuksen ja niiton osalta. Hakemuksen mukaiset arvioidut kokonaiskulut olivat 736 000 €, jota tarkennettiin 5.9.2018 arvioitua pienemmäksi (704 531 €). Hanke oli kolmivuotinen ja sen valmistumisajankohta on 31.10.2018.

HANKKEEN TOTEUTUS

Hanke alkoi 1.1.2016 ja sen maastotyöt alkoivat huhtikuulla 2016. Hankkeessa on suoritettu niittoja, hoitokalastusta, ruoppausta järviolueilla ja jokialueilla, tehty koskikunnostuksia, huollettu ja rakennettu laskeutusaltaita, kartoitettu puroja jne. toteutuksesta tarkemmin alla. Hanke päättyi 31.10.18 ja hankkeen toimenpiteet saatiin suoritettua pienin muutoksin suunnitellusti.

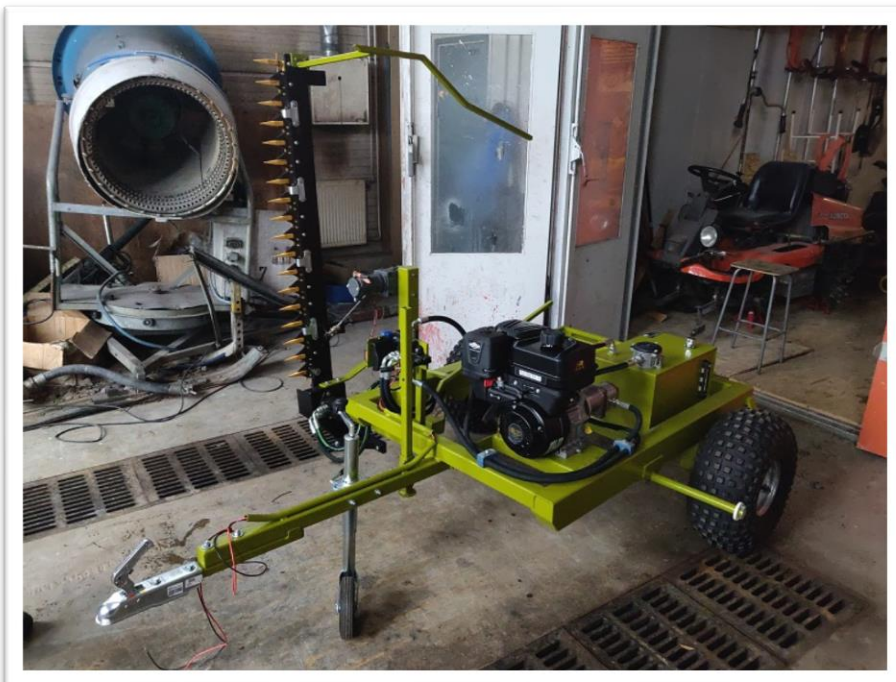
VESIKASVILLISUUDEN NIITTO JA POISTO

Pyhäjärven vesikasvillisuutta niitettiin heinä- ja elokuiden aikana noin 40 ha/vuosi. Niittoja tehtiin koko Pyhäjärven alueella sekä vuonna 2018 myös Parkkimanjärvellä. Niitettävä kasvusto koostui pääasiassa järvikortteesta, järviruoista, palpakoista ja eri vita-lajikkeista. Niittojäte läjitettiin lähialueen maastoon, koska muuta hyötykäyttöä ei saatu yrityksistä huolimatta järjestymään.

KUVA 1. Niittokone vauhdissa.

Hankkeessa suunniteltiin ja rakennettiin myös mönkijän perässä vedettävä niittokone (KUVA 2). Niittokoneen prototyyppin valmistajaksi valikoitui Konepaja ja Puutarha O. Isotalo Oy:ltä Orivedeltä. Koneessa on oma hydraulikkaa pyörittävä moottori ja mm. kaukosäädöllä toimiva terän korkeudensäätö. Kalustolla on tarkoitus suorittaa talviaikaisia ruovikon niittoja sekä niittää matalia ranta-alueita kesäaikana. Kalusto mahdollistaa huomattavasti tehokkaamman tason vesikasvien torjuntaan, jolloin se estää lahtialueiden liettymistä ja umpeen kasvamista uudelleen.

KUVA 2. Prototyyppi vesikasvien niittoon tarkoitetusta niittokoneesta.

RAVINTOKETJUKUNNOSTUS

KUVA 3. Rysän nostoa Suomenlahdella 2016.

Pyhjärven hoitokalastuksia tehtiin vuonna 2016 Suomenlahden alueella. Tervalahdi- Piiponselkä välisellä alueella hoitokalastettiin 2017 ja 2018 pyydettiin Kirkkoselän ja Junttiselän alueilla. Samanaikaisesti pyydettiin jossain määrin myös Komujoella ja Parkkimanjärven Kaapinpurolla, missä Kaapinpuron 2018 (KUVA 4) syksyn pyynti olikin huomattavan tehokasta. Pyydyksinä käytettiin vannerysiä pyyntikorkeudeltaan 1,5 m-3 m. Komujoessa käytettiin pientä poikasnuottaa ja Kaapinpurolla erikseen suunniteltua rysän mallista loukkaa. Pyydyksiä oli enimmillään käytössä 17 kpl.

Tarkoituksena oli hoitokalastuksen ohella saada tietoa Pyhjärven lahtialueiden kalastorakenteesta ja niiden hoidosta. Tulosten mukaan särkikalojen osuus saaliista oli likimain 85 %, mutta pyynti kohdistettiinkin pääosin näiden kutuaikaan, joten tulos on odotettu. Kaikkiaan kokonaiskertymä Pyhjärven järviympäryksessä oli kolmen kevään ja yhden syyspyynnin tuloksena n. 70 500 kg ja pyydys/vuorokausisaalis oli n. 25 kg/vrk. Saaliin kokoluokka oli varsin pientä. Saalis meni pääasiassa rehunvalmistukseen pienen yksikkökokonsa vuoksi.

Junttiselkä on ollut ”perinteisesti” kalastorakenteeltaan huonossa kunnossa, mutta nyt saaliit jäivät yllättävän pieniksi. Yhtenä syynä tähän näen kevään 2018 happamuuspiikin, joka tappoi huomattavan määrän kalastoa.

Kaapinpurolla pyydettiin syys/lokakuulla yhdellä rysällä, jolla pelkästään saalismäärä kohosi huimaan liki 43 tonniin! Yli 1 155 kg/ päivä. Huiman saaliin selityksenä lienee paikallisesti kalojen pakeneminen ns. ruskapiiloon ja toisena koskeloiden joukkokalastaminen järvi-alueella. Tietenkin saalismäärä ja purossa ”kiehuva” kalamäärä kertoo järven kalakannan olevan huomattavan runsas, joka vaatii jatkossakin kalakannan hoitoa.

KUVA 4. Kaapinpurolla rysän tyhjennystä. Saalista kertyi parhaalla kokukerralla reilut 6 tn.

RUOPPAUKSET

KUVA 5 . Suonenlahden rumpujen asennusta 2017.

Suonenlahdella ruopattiin umpeenkasvanutta järvioluetta noin 3 ha:n kokoiselta alueelta (KUVA 5). Kaivumassoja kertyi yhteensä noin 13.500 m³. Tämän lisäksi Tulkunsaarentiehen lisättiin 2 teräksistä rumpuputkea lisäämään veden virtausta lahtien välillä. Rumpuputkien kokoa suurennettiin alkuperäisestä (800 mm) 1 metrin halkaisijalla oleviin putkiin suuremman virtaaman saavuttamiseksi. Ruoppausurakka onnistui viivytyksittä ja erittäin hyvin.

Hiidenniemessä ruopattiin umpeenkasvanutta järvioluetta noin 0,2 ha:n kokoiselta alueelta (KUVA 6 ja 7). Kaivumassoja kertyi yhteensä noin 1.250 m³. Tämän lisäksi hiidenniementiehen lisättiin 2 teräksistä rumpuputkea lisäämään veden virtausta lahtien välillä. Ruoppausurakka onnistui viivytyksittä ja erittäin hyvin.

KUVA 6. Hiidenniemi ennen kunnostusta.

KUVA 7. Hiidenniemi kunnostuksen jälkeen 2018.

Pappilarannassa ruopattiin madaltunutta venevalkaman aluetta sekä rakennettiin pieni laskeutusallas alueelle tulevaan ojaan. Altaan ja ruoppauksen poistetut massat olivat yhteensä 2.300 m³. Massat läjitettiin viereiselle ranta-alueelle.

Tuoriniemessä ruopattiin myös venevalkaman aluetta. Poistettavat massat olivat 300 m³, joka sisälsi kasvillisuutta ja lietettä. Toimenpiteellä saatiin parannettua virtauksia, jolloin umpeenkasvu ja liettyminen valkama-alueella toivottavasti saatiin pysäytettyä (Alueelle laskee 2 puroa, jotka liettävät selvästi aluetta).

KUVA 8 . Ruoppausta ja saarekkeiden tekoa Pyhäjoen Jokikylällä.

Pyhäjoella ruopattiin vuonna 2016 neljässä eri kohdassa Rökölänskoskella, Lehmipuron molemmin puolin, sekä Kuppaankoskella (KUVA 8). Pois ruopattavien massojen määräksi tuli kaikkiaan noin 4.000 m³. Ruoppaukset tehtiin liiki suunnitelmien mukaan.

2018 ruoppauksia jatkettiin Kalliokosken ylä- ja alapuolisilla alueilla. Ruoppaussuunnitelmia jouduttiin hieman muokkaamaan alkuperäisestä lähinnä läjitysalueiden paikoista ja maanomistajien mielenmuutoksista johtuen. Lopulta kuitenkin työt saatiin toteutettua hyvin ja likimain alkuperäisen suunnitelman mukaan. Poistettuja massoja kertyi noin 14.000 m³.

KOSKIKUNNOSTUKSET PYHÄJOELLA

Koskikunnostuksia tehtiin 3 eri kohteeseen. **Kuppaankoskelle** tehtiin kiveyksiä ja sorastuksia noin 200 metrin matkalle. Alueen rannat olivat hyvin alavia, joten kiveyksiä piti tehdä maltilla, jottei vedenpinta lähtenyt kohoamaan.

Röhkölänkoskelle (KUVA 2) avattiin 2 vanhaa uomaa, jotka kivettiin lähinnä poikasille soveltuviksi syönnösalueiksi. Lisäksi pääuomaa jouduttiin hieman patoamaan, jotta uusiin uomiin saatiin vedenkorkeus sopivaksi. Pääuomaan lisättiin myös kiveyksiä.

Lapinkoskelle tehtiin poikaskivikoita ja asentokalapaikkoja (KUVA 9). Kunnostusalue oli ennestään aivan rännimäinen. Alueelle lisättiin huomattavasti erikokoisia kiviä.

KUVA 9. Lapinkosken kivettyä uomaa.

LASKEUTUSALTAIDEN TYHJENNYS JA UUSIEN RAKENTAMINEN

Vanhoja suurikokoisia laskeutusaltaita tyhjennettiin 3 eri kohteessa. **Pyhäjärven Tervalahdella** lietettä poistettiin yli 2.000 m³. Altaasta ei saatu tyhjennettyä kokonaan koska suunnitellut huoltotiet olisivat olleet liiki mahdottomia toteuttaa pehmeän pohjan vuoksi. Myöskään jäätilanne ei antanut mahdollisuutta jään päältä tyhjentämiseen. Liete läjitettiin lähialueen joutomaalle.

Parkkimanjärven Kaapinpuron allas tyhjennettiin. Altaasta poistettiin noin 400 m³ lietettä. Liete läjitettiin viereiselle pellolle.

Parkkimanjoen allas Junttiselän rannassa tyhjennettiin myös (KUVA 10). Altaaseen rakennettiin lisäksi huoltotiet ja välppä tulevia huoltoja varten. Altaasta poistettiin noin 4.000 m³ lietettä joka läjitettiin viereiselle pellolle (KUVA 11).

KUVA 10. Parkkimanjoen laskeutusaltaan tyhjennystä. Altaasta poistettiin lietettä noin .000 m³. Lisäksi altaaseen rakennettiin huoltoteitä liki 100 m. Huoltotiet jäävät vesirajan alapuolelle altaan ollessa toiminnassa.

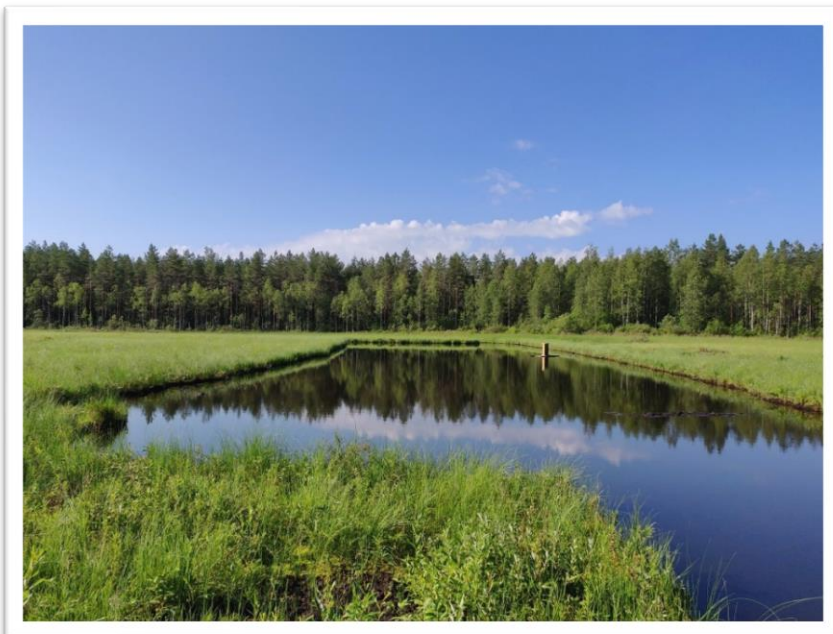

KUVA 11. Altaasta poistettu liete levitettiin viereiselle pellolle maanparannusaineeksi.

Hankkeen toimesta rakennettiin myös **uusia laskeutusaltaita** (KUVA 12). Altaita tehtiin 6 kpl Pyhäjokeen laskeviin puroihin ja 3 (5) kpl Pyhäjärveen laskeviin puroihin. Lisäksi rakennettiin 1 pintavalutuskenttä ja Repolammen kosteikko (KUVA 13). Yksi allas (Hakalan allas) jätettiin rakentamatta, koska suunnitellulla rakennuspaikalla oli paljon maakaapeleita, eikä puron virtauskaan enää ollut entisellään. Muutoin altaiden rakentaminen onnistui suunnitellusti.

KUVA 12. Lahdenperänallas sopii hienosti peltomaisemaan.

KUVA 13. Repolammen kosteikko/allas 2018. Vedenpinta tosi alhaalla kuivuuden takia.

PUROKARTOITUKSET

Purokartoituksia tehtiin vuosien 2016 -2017 touko- kesäkuilla noin 30 purolla ja joella. Pääosin purot oli kaivettu piloille, mutta ehkä kymmenkunta on mahdollista palauttaa ainakin osittain taimenen elinalueeksi. Kunnostustoimina kaikissa näissä on ensisijaisesti kutusoran lisääminen. Lisäksi tarvitaan kiveyksiä, virranohjaimia jne. Useammassa kohteessa kartoitetuista tarvitaan putkipatoja tai laskeutusallas keräämään lietettä tai hiekkaa. Puroista on tehty AHMA insinöörien toimesta vesinäytteenottoja. Vedenlaatu on ollut kohtu hyvä, lukuun ottamatta muutamaa puroa, joissa maatalous nostaa fosfori- ja typpiainekuita.

Komujoella, Honganjoella, Tervapurolla, Vitrinpurolla, Mustapurolla/Kangaspurolla, Kivipurolla ja Haasiapurolla tehtiin ELY:n Jermi Tertsusen ja allekirjoittaneen puolesta elo- syyskuulla 2017 ja 2018 sähkökoekalastuksia yhteensä 10 koealalla. Tulokset eivät olleet mitenkään runsaita kalojen puolesta, mutta Komujoesta saatiin sentään toistakymmentä taimentakin mitattavaksi muiden lajien ohessa (KUVA 14). Taimenet olivat peräisin hyvinkin todennäköisesti vuoden 2017 kevään mäti- ja vastakuorituneiden istutuksista. Muilta puroilta saatiin saaliiksi vain joitain särkiä, ahvenia, haukia ja simppeja.

KUVA 14. Koekalastettu Komujoen taimen 2018

MUUT TOIMET

Vesinäytteet

Purojen ja järvialueen vesinäytteenotosta analysointineen huolehtii Ahma ympäristö Oy. Pyhäjoen ja Pyhäjärven ruoppauksen, sekä laskeutusaltaiden rakentamisen aikaisesta näytteenottotyöstä vastaa Pyhäjärven kaupunki. Analysoinnin hoitaa näissäkin Ahma Ympäristö.

Vesinäytteitä otettiin Pyhäjärven lahtialueilta kaikkiaan 9 eri kohteesta 7 kertaa. Näytteet otettiin 1 m syvyydestä, kokonaissyvyyden ollessa 1,5 -3 m. Talviaikaisissa näytteissä vedenlaatu oli kaikkienensa hyvällä tasolla. Pikkuisen kuitenkin jäi ihmetyttämään Keson- ja Piiponselän ravinnetasot, jotka olivat järven näytteistä korkeimmat. Onhan eteläpää kuitenkin tyypiltään hyvinkin karua seutua.

Kesän tullessa Suonenlahden ja Ikosenlahden ravinnepitoisuudet nousivat lievästi rehevälle tasolle. Piiponselkä nousi rehevälle tasolle. Muut alueet olivat hyvällä tasolla. Piiponselän yksi ravinteiden tuojista on selkeästi Kalmopuro, jonka ravinnepitoisuudet olivat ylivoimaisen suuria muihin puronäytteisiin verrattuna.

Pyhäjärveen laskevista uomista otettiin vesinäytteitä yhteensä 28 eri joesta ja purosta. Näytteet otettiin kevät- ja syyskesällä. Jokinäytteissä ei ollut mitään hälyttävää. Komujärven ja -joen ruoppaukset näkyivät vielä kohonneissa kiintoaine ja sameusarvoissa. Puroista Kalmo-, Olkko-, Paju- ja Pirttipurot ovat huomattavan reheviä ja huonokuntoisia vedenlaadultaan. Muiden purojen osalta vedenlaatu on hyvä.

Kesä 2018 näytti missä puroissa vesi riittää talvisin, koska kevästä syksyyn saakka oli erittäin kuivaa. Vettä riitti jonkin verran ainoastaan Lainionjoen latvoilla Terva- ja Vitrinpuroissa, sekä hiukan Kivipurossa. Oikeastaan kaikki mitkä on nimetty joeksi, niin näissä ja näiden latvapuroissa, missä valuma-alueella oli lähteitä, riitti vettä "nimeksi". Näistä kohteista on syytä jatkossa ottaa vielä tarkentavia vesinäytteitä talviaikana, sekä kevättulvien aikaan, joista nähdään

mm. happamuustaso. Jos puroja aletaan kunnostamaan esim. taimenille soveltuviksi, niin vedenlaadun täytyy olla kunnossa.

Veneenlaskupaikka

Jokikylässä Pyhäjokeen rakennettiin veneenlaskuramppi (KUVA 15). Paikalta raivattiin hieman puustoa ja venerampiksi ajettiin mursketta. Murske oli jo aikaisemmin käytössä Jokikylän ruoppaustyömaalla ajosiltana tieojassa.

KUVA 15. Jokikylän veneramppi.

TIEDOTUS

Hankeesta on tiedotettu Pyhäjärven Sanomissa sekä Vyyhti- hankkeen ja Pyhäjärven kalastusalueen nettisivustoilla. Hanke on myös tullut esille monissa ympäristöalan tilaisuuksissa, kuten valtakunnallisessa vesistökunnostusseminaarissa Oulussa kesäkuussa 2018 ja Pohjois-Pohjanmaan kalastusaluepäivillä lokakuussa 2018.

OHJAUS- JA TYÖRYHMÄ TYÖSKENTELY

Ohjausryhmä on kokoontunut 4 kertaa hankkeen aikana. Työryhmä ei ole kokoontunut.

TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO

Hankkeen hallinnoijana toimii Pyhäjärven kaupunki. Projektipäällikkönä hankkeessa toimi Iktyonomi Ari Mikkonen. Työnjohtajana hankkeessa toimi Juha Tikka. Lisäksi hankkeen toteutukseen ovat osallistuneet hankkeen muut työntekijät, ohjaus- ja työryhmän jäsenet, Pyhäjärven kaupungin eri työntekijät ja monet muut eri tahot omalla panoksellaan. Hanketta valvoo Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja yhteyshenkilönä toimii ylitarkastaja Jermi Tertsunen.

RESURSSIT

Hankkeessa työskentelee projektipäällikkö, työnjohtaja, sekä keskimäärin 2 työntekijää.

KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Vuoden 2016- 2018 ajanjakson (1.10.2017- 31.10.2018) maksatuksen kustannukset koostuvat pääosin järvi- ja jokialueen ruoppauksista sekä henkilöstökuluista. Henkilöstökuluissa on mukana myös henkilöstön konetöitä, mikä nostaa kustannuspaikan osuutta. Yleiskulut sisältävät mm. mönkijän hankinnan noin 12.000 € sekä eri laitteiden huolto- ja polttoainekulut. Hankkeen kokonaisbudjetti toteutui likimain suunnitellusti, jääden vain hieman pienemmäksi suunnitellusta. Rahoitusosuudet jakaantuvat taulukon mukaisesti (ks. alla). Hankkeessa mukana olevien ns. omarahoitus on laskutettu kokonaisuudessaan. Hankkeen loppumaksatus jätetään marraskuun 2018 loppuun mennessä. Pyhäjärven kaupunki vastaa puuttuvasta rahoitusosuudesta.

Pyhäjärven vesistöjen kunnostushanke OSA3 (Pyhäjoen ja Pyhäjärven vesistökuunnostus)						
TOIMENPIDE			PVM.26.11.2018			
TOTEUTUNEET VUOSIKUSTANNUKSET 2016 - 2018						
RUOPPAUS JA VESIKASVIEN POISTOKOHEET	BUDJETTI	1.1.16-31.10.16	1.10.16-30.9.17	1.10.17-31.10.18	TILA	TOTEUTUNUT 2016 -18
JÄRVI		2016	2017	2018		
1. Pappilanlahden ranta	16 600 €			10 500 €	VALMIS	10 500 €
2. Järveläntien venealkama	3 450 €			2 000 €	VALMIS	2 000 €
3. Siltojen väli	14 400 €			43 350 €	VALMIS	43 350 €
4. Suonenlahti	102 000 €		59 103 €	2 000 €	VALMIS	61 103 €
5. Hiidenniemi	17 800 €			15 000 €	VALMIS	15 000 €
Yhteensä €	154 250 €		59 103 €	72 850 €		131 953 €
JOKI						
6. Lapinkoski	3 000 €	110 €	VALMIS		VALMIS	110 €
7. Röhkölänkoski	18 000 €	1 650 €	VALMIS		VALMIS	1 650 €
8. Ruoppaus ennen Lehmipuroa	10 500 €	1 505 €	VALMIS		VALMIS	1 505 €
9. Ruoppaus Lehmipuron jälkeen	13 500 €	1 253 €	VALMIS		VALMIS	1 253 €
10. Kuppaaankoski	12 000 €	4 730 €	VALMIS		VALMIS	4 730 €
11. Vesikosken voimalaitoksen yläpuolinen allas	48 000 €			53 466 €	VALMIS	53 466 €
12. Kallioikosken yläpuolinen allas	60 000 €			67 000 €	VALMIS	67 000 €
Yhteensä €	165 000 €	9 248 €		120 466 €		129 714 €
LASKEUTUSALTAAT						
Lahdenperän allas	3 750 €		1 785 €		VALMIS	1 785 €
Väisäsenpuron allas	5 000 €		3 790 €		VALMIS	3 790 €
Repolammen kosteikko	7 500 €			15 500 €	VALMIS	15 500 €
Kaakkurinpuron allas	9 000 €		2 833 €		VALMIS	2 833 €
Lehmipuron allas	1 400 €	1 100 €	VALMIS		VALMIS	1 100 €
Mutkan pintavalutuskenttä	850 €		553 €		VALMIS	553 €
Lahdenpellon allas	2 800 €		6 860 €		VALMIS	6 860 €
Hirvipuron allas	4 000 €		3 875 €		VALMIS	3 875 €
Aittokosken allas	2 150 €		2 115 €		VALMIS	2 115 €
Hakalan allas	4 000 €		ei toteuteta		EI TOTEUT	- €
Kallioisen allas	800 €		1 100 €		VALMIS	1 100 €
Altaiden huolto (tiet ja tyhjennys)	36 500 €		43 516 €		VALMIS	43 516 €
Yhteensä €	77 750 €	1 100 €	66 426 €	15 500 €		83 026 €
KOSKIKUNNOSTUKSET						
Lapinkoski	11 000 €	5 265 €	VALMIS		VALMIS	5 265 €
Röhkölänkoski	14 000 €	6 437 €	VALMIS		VALMIS	6 437 €
Kuppaaankoski	17 000 €	6 477 €	VALMIS		VALMIS	6 477 €
Yhteensä €	42 000 €	18 179 €				18 179 €
PUROKARTOITUS	3 000 €	700 €	608 €		VALMIS	1 308 €
NIITTO	10 000 €	3 600 €	1 500 €	7 899 €	VALMIS	12 999 €
VEENEN LASKUPAIKKA/PYSÄKOINTIAL.RUOPPAUS	21 000 €	- €	- €	1 000 €	VALMIS	1 000 €
HOITOKALASTUS	3 000 €	300 €	1 100 €	2 000 €	VALMIS	3 400 €
VESINÄYTYEET	19 000 €	3 181 €	9 300 €	1 000 €	VALMIS	13 481 €
VLEISKUSTANNUKSET noin 10%	51 000 €	7 140 €	46 182 €	30 000 €		83 322 €
HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET	190 000 €	44 159 €	80 689 €	100 000 €		224 848 €
YHTEENSÄ	736 000 €	87 607 €	264 908 €	350 715 €		703 230 €
RAHOITTAJA JA RAHOITUSOSUUDET	2016-18	1.1-30.9.16	1.10.16-30.9.17	1.10.17-31.10.18		YHTEENSÄ
MMM	331 000 €	42 404 €	117 596 €	160 001 €		320 000 €
PYHÄJÄRVEN KAUPUNKI	300 700 €	25 203 €	85 812 €	167 914 €		278 929 €
OSAKASKUNNAT	15 000 €	3 000 €	6 000 €	6 000 €		15 000 €
PYHÄJÄRVEN JAKOKUNTA	15 000 €	5 000 €	5 000 €	5 000 €		15 000 €
PYHÄJÄRVEN KAIVOS (First Quantum Minerals Ltd)	30 000 €	10 000 €	10 000 €	10 000 €		30 000 €
TURVEYHTIÖ (Kanteleen Voima Oy)	2 500 €	- €	2 500 €			2 500 €
METSÄYHTIÖT (ei mukana)	- €	- €	- €			- €
VOIMAYHTIÖ (Koskienergia Oy)	6 800 €	2 000 €	3 000 €	1 800 €		6 800 €
VATTENFALL RAHA	35 000 €	- €	35 000 €			35 000 €
YHTEENSÄ	736 000 €	87 607 €	264 908 €	350 715 €		703 230 €

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Pyhäjärven kalastusalue, jakokunta ja osakaskunnat. Hankealueeseen kuuluvat maanomistajat. OTSO Metsäpalvelut, FCG/ Hannu Verronen, Koskienergia Oy, Kanteleen voima Oy, Pyhäsalmi Mine Oy, Vattenfall Oy, ja monet muut tahot.

HANKKEEN TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Ensisijaisesti hankkeen tuloksissa näkyvät tehdyt koskikunnostukset ja ruoppaukset. Tehdyt kunnostukset paransivat kalastusmahdollisuuksia huomattavasti, unohtamatta tietenkään itse kalojen elinolosuhteiden huomattavaa paranemista. Saariin menevien maateiden uudet rummutukset, yhdessä vesikasvienpoistojen kanssa, parantavat virtauksia huomattavasti ehkäisten lahtien umpeenkasvua tehokkaasti. Satama-alueiden ruoppaukset parantavat virkistyskäyttöä. Huolletut laskeutusaltaat sekä uudet laskeutusaltaat ja kosteikko suodattavat valumavesiä tehokkaasti parantaen Pyhäjärven ja Pyhäjoen vedenlaatua. Puroihin tehdyt kartoitukset ja vedenlaadunseuranta antoivat tärkeää tietoa näiden kunnostustarpeista. Pyhäjärven Suonenlahteen, Tervalahdi/Piiponselkä alueelle sekä Junttiselän alueelle kohdistuneet hoitokalastukset kertoivat Pyhäjärven kalastollisen tilan olevan tällä hetkellä kunnossa. Sitä vastoin Junttiselälle laskevan Parkkimanjärven tila näyttää heikolta.

Hankkeessa pyydettiin rysällä Parkkimanjärveen laskevassa Kaapinpurossa noin 43 tn roskakalaa pienessä ajassa. Pyhäjärven lahtialueita seurattiin vesinäyttein. Näytteillä saatiin tarkempaa tietoa alueen vedenlaadusta, minkä avulla hoitotoimia voidaan kohdentaa nykyistä tarkemmin. Hankkeen toimesta niitettiin Pyhäjärvestä noin 40 ha:n alueella vuosittain. Samalla tarkkailtiin vesikasvien kasvua ja kasvualueiden muutoksia. Aikaisemman seurannan ja hankkeen aikaisen seurannan tuloksena voidaan todeta, että Pyhäjärvestä ja sen latvavesissä Komu- ja Parkkimanjärvissä tarvitaan jatkuvaa vuosittaista vesikasvien niittoa.

SEURANTA

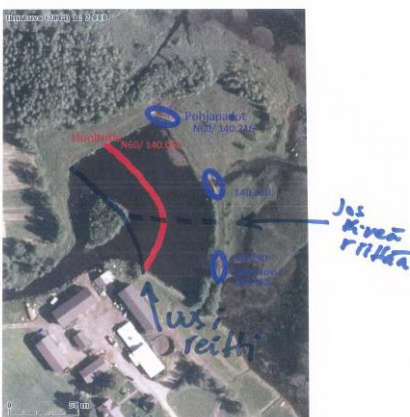
Pyhäjärven kalastusta ja kalakantojen tilaa seurataan säännöllisesti Eurofins NabLabs Oy:n tekemänä. Seuranta kuuluu Pyhäjärven säännöstelyn vaikutusten seurantaan. Pyhäjärvi kuuluu valtakunnalliseen vedenlaaduntarkkailuohjelmaan. Pyhäjoen ja Pyhäjärven pohjoisosan vedenlaadunseuranta kuuluu Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaan. Tämän lisäksi osakaskunnat tarkkailevat omalta osaltaan vesistöjen tilan- ja kalakantojenkehitystä ja toimivat ripeästi tarpeen niin vaatiessa. Laskeutusaltaiden huoltotarvetta seurataan vuosittain Pyhäjärven kaupungin laatiman huoltosuunnitelman mukaan. Vesikasvien niittoa suoritetaan vuosittain, kuten myös seurataan aktiivisesti mm. lentokartoituksilla. Repolammen kosteikkoa/patoa varten asennettiin vedenkorkeusasteikko Sammaljokeen Pellikantien siltaan, josta vedenkorkeutta seurattiin hankkeen aikana ja voidaan seurata hankkeen jälkeen tarvittaessa.

LIITTEET

- Liite 1. Parkkimanjoen laskeutusaltaan huoltotien muutos
- Liite 2. Kalliokoski yläpuoli, suunnitelma ja muutokset
- Liite 3. Kalliokoski alapuoli, suunnitelma ja muutokset
- Liite 4. Tikkalansalmen ruoppausmuutos.
- Liite 5. Repolammen kosteikon seuranta 2017 (2018 tulokset toimitetaan myöhemmin ELY:n valvojalle.)

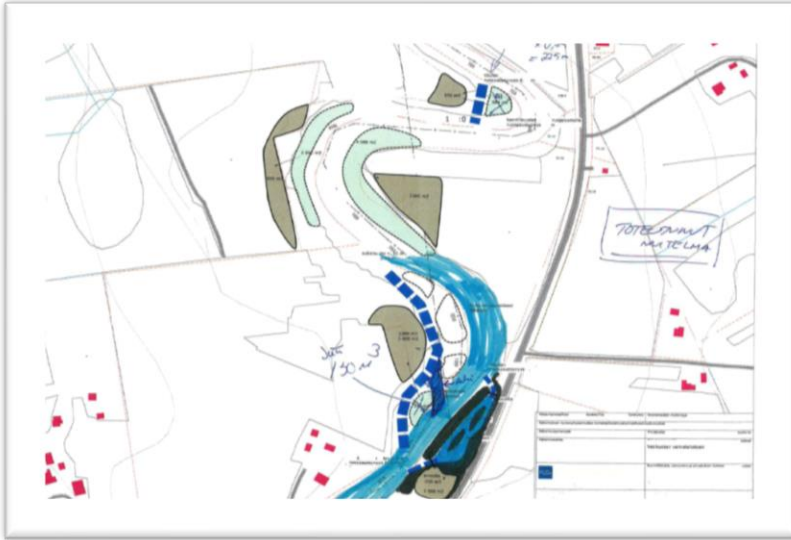
LIITE 1.

Parkkimanjoen laskeusaltaan muutos. Suunniteltu huoltotie muutettiin parempipohjaiseen kohtaan. Katkoviivalla merkitty huoltotiekin on toteutettu 80 %. Muutoksesta on maanomistajien suostumukset.

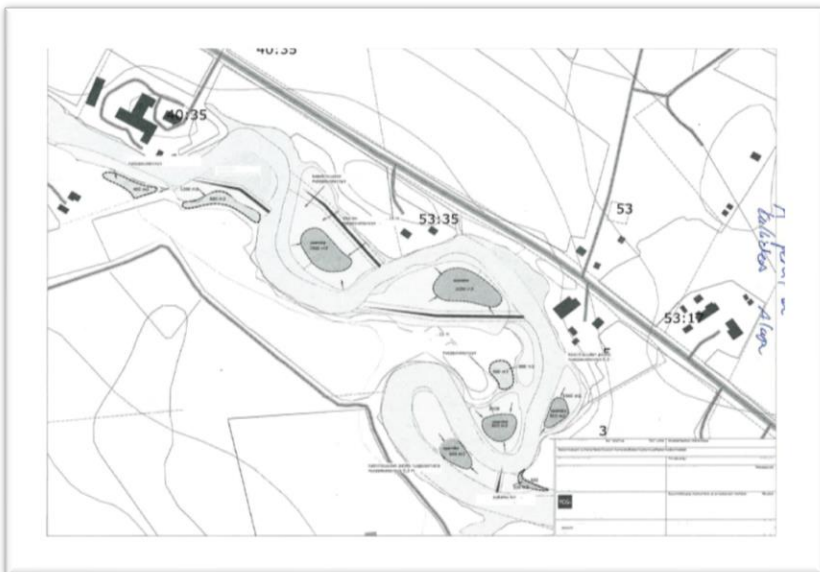
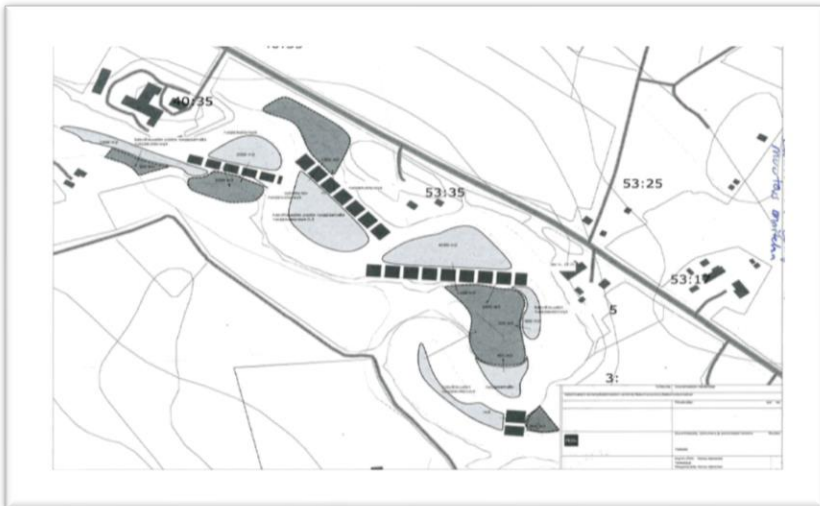
Kuva 5. Parkkimanjoen allas. Tuleva huoltotien paikka on merkitty kuvaan punaisella viivalla. Olemassa olevat pohjapadot on merkitty sinisellä.

LIITE 2. Kalliokoski yläpuoli, suunnitelma ja muutokset

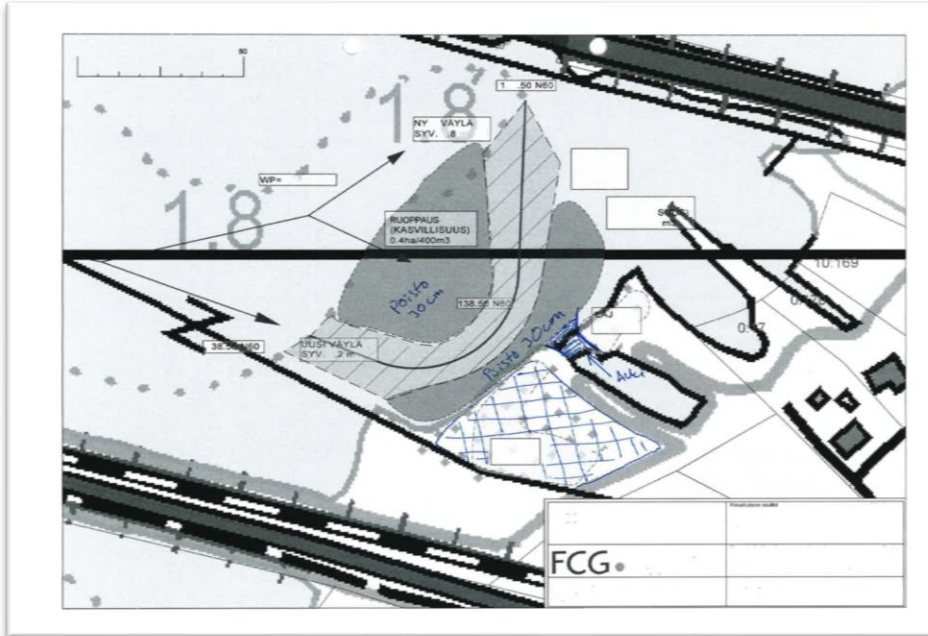
LIITE 3.

Kalliokoski alapuoli, suunnitelma ja muutokset.

LIITE 4.**Tikkalansalmen ruoppausmuutos.**

Alkuperäisessä suunnitelmassa oli virhe, kun kasvillisuudenpoistoon oli merkitty 10 cm poistosyvyys (pinta-ala/poistettava m³). Näin pieni poisto on käytännössä mahdoton ja hyödytön, joten alueista poistettiin 30 cm:n kerros. Tämä lisäsi poistettavan kasvillisuuden massaa yhteensä noin 1.300 m³.

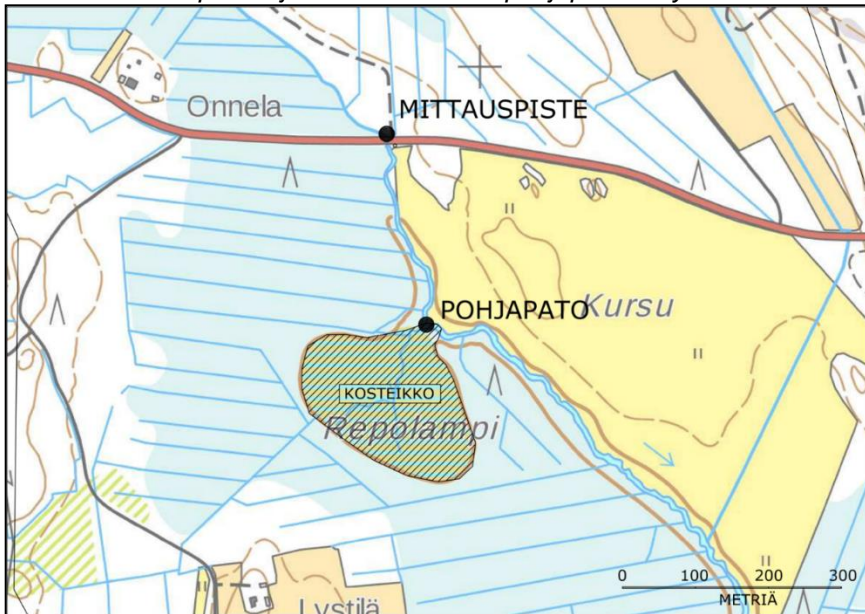
LIITE 5**Sammaljoen Repolammen vedenkorkeuden ja valunnan seuranta 2017 - 2018**

Sammaljoen vedenkorkeuden seuranta on toteutettu Repolammen kosteikon rakentamisen vaikutusten seuraamiseksi kosteikon valmistumisen jälkeen. Tässä taulukossa (TAULUKKO 1) olevat mittaus tulokset ovat ennen kosteikon rakentamista olevia tuloksia. Mittauspiste on kiinnitetty Sammaljoen (Kursunpuro) Pellikantien ylittävään siltaan (KUVA1). Korkeus on otettu sillankanteen, josta paaluun kiinnitetty mitta-asteikko siirtyy suoraan puroon. Koska Sammaljokeen ei ole tehty erityistä virtaamamittausta, verrattiin valuntaa läheiseen Haapajärven Tujuojan viralliseen mittauspisteeseen (KUVA 2 ja 3 sekä TAULUKKO 1). Vertailu on taulukossa laskettu mittauspisteestä ylävirtaan olevalle valuma-alueelle, joka on Sammaljoessa 1,95 % suurempi kuin Tujuojassa. Valuma-alueen koon arviointiin käytettiin SYKE:n VALUE- valuma-alueen rajaustyökalua. Laskentaohjelma ei ole optimaalisen tarkka, mutta antaa mielestäni riittävän tarkkuuden seurantaan yhdessä vedenkorkeuden seurannan kanssa. Kosteikko rakennetaan keväällä 2018, jonka jälkeen seuranta jatketaan heti puron jäidenlähdon jälkeen, aina seuraavaan talveen saakka. Mittaukset tehdään kattavasti, sisältäen eri virtaamatiedot huipusta alivirtaamiin saakka. Saaduista tuloksista voidaan luotettavasti arvioida kosteikon ja sen rakenteiden vaikutus kosteikon yläpuoliseen maastoon.

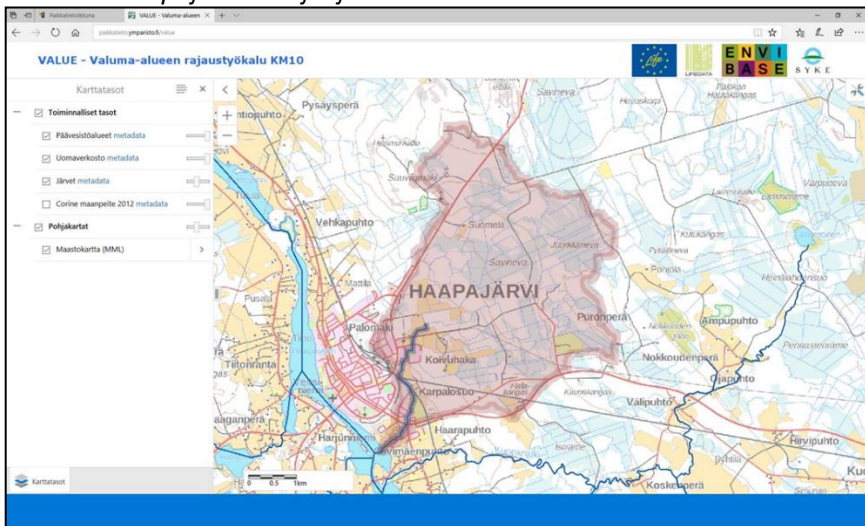
TAULUKKO 1

SAMMALJOEN VEDENKORKEUDET 2017				SAMMALJOEN (REPOLAMPI) KESKIMÄÄRÄINEN VALUNTA SUHTEESSA HAAPAJÄRVEN TUJUOJAAN			
Pellikantie, sillan kansi 141,48m valuma noin 24,3km ² ka 139,87m				20.3.17- 26.10.17		valunta va 20,9km ²	valunta va 20,5km ²
PVM	KORKEUS	erotus		SAMMALJOKI l/km ² /s	VEDEN KORKEUS	TUJUOJA l/km ² /s	
20.3.2017	139,50	0,40		1,35	139,50	1,32	
5.4.2017	139,74	0,70		11,70	139,74	11,48	
7.4.2017	139,84	0,80		16,31	139,84	16	
10.4.2017	139,84	0,80		22,20	139,84	21,78	
13.4.2017	139,95	0,88		27,01	139,95	26,49	
27.4.2017	140,10	0,93		41,90	140,10	41,1	
3.5.2017	140,28	1,05		73,01	140,28	71,61	
4.5.2017	140,31	1,05	HUIPPUKORKEUS	70,55	140,31	69,2	
8.5.2017	139,89	0,52		41,05	139,89	40,26	
9.5.2017	139,87	0,48		29,71	139,87	29,14	
11.5.2017	139,87	0,46	ka. KESKIVEDENKORKEUS	21,67	139,87	21,28	
16.5.2017	139,89	0,44		16,65	139,89	16,33	
17.5.2017	139,9	0,44		16,65	139,9	16,33	
19.5.2017	140,02	0,54		48,32	140,02	47,4	
21.5.2017	139,97	0,45		30,99	139,97	30,4	
23.5.2017	139,95	0,42		17,84	139,95	17,5	
26.5.2017	139,94	0,41		10,24	139,94	10,04	
29.5.2017	139,98	0,43		27,94	139,98	27,41	
31.5.2017	139,97	0,41		15,46	139,97	15,16	
6.6.2017	139,93	0,39		5,95	139,93	5,84	
12.6.2017	139,90	0,40		2,91	139,90	2,85	
14.6.2017	139,89	0,40		2,00	139,89	1,96	
3.7.2017	139,81	0,41		0,38	139,81	0,37	
8.7.2017	139,75	0,38		0,42	139,75	0,41	
25.7.2017	139,75	0,39		5,24	139,75	5,14	
1.8.2017	139,72	0,35	ALINKORKEUS	0,77	139,72	0,76	
16.8.2017	139,78	0,37		6,08	139,78	5,96	
24.8.2017	139,74	0,39		2,40	139,74	2,35	
29.8.2017	139,75	0,39		1,66	139,75	1,63	
31.8.2017	139,75	0,38		9,94	139,75	9,75	
5.9.2017	139,77	0,39		8,26	139,77	8,1	
11.9.2017	139,86	0,47		23,40	139,86	22,95	
25.9.2017	139,79	0,40		6,19	139,79	6,07	
12.10.2017	139,80	0,43		17,98	139,80	17,64	
16.10.2017	139,82	0,44	Merkkipaalu uusittiin.	24,16	139,82	23,7	
26.10.2017	139,73	0,40		7,16	139,73	7,02	
36 otantaa	139,87	139,36		keskiarvo	18,62	139,87	18,27

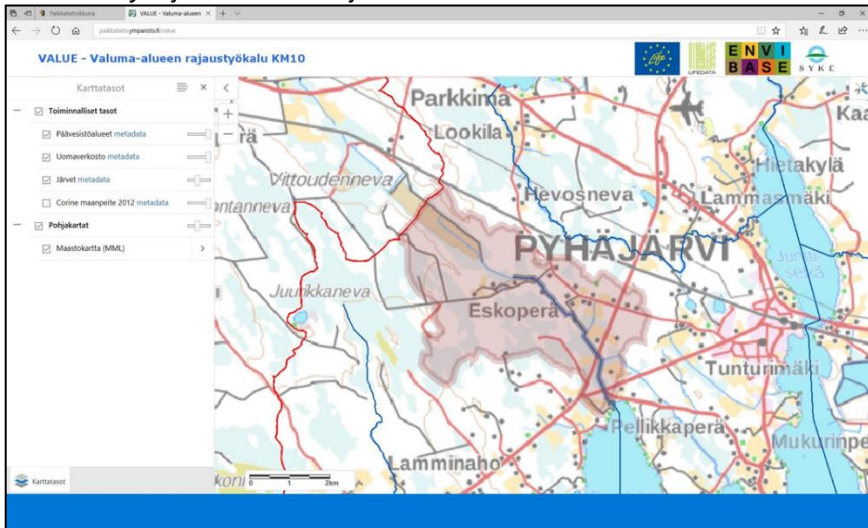
KUVA 1. Mittauspiste sijaitsee noin 200 m pohjapadosta ylävirtaan Pellikantien sillassa.

KUVA 2. Haapajärven Tujuojan valuma-aluekartta

KUVA 3. Pyhäjärven Sammaljoen valuma-aluekartta

Ympäristötilinpäätöksen laativat Ari Mikkonen ja Sami Laukkanen.